

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

KAZALNIKI KAKOVOSTI PEDAGOŠKE PRAKSE NA FILOZOFSKI FAKULTETI UNIVERZE V LJUBLJANI

**Danijela Trškan
Luka Komidar
Luka Hrovat**

LJUBLJANA
2015

»Kakovostno izobraževanje je torej tisto, ob katerem se posamezniki spreminjajo in tako osebnostno rastejo. Dodana vrednost je v tem primeru 'merilo kakovosti', obseg, v katerem izobraževalna izkušnja povečuje znanje, sposobnosti in spretnosti udeležencev. Kakovostna institucija je torej tista, ki veliko pripomore k osebnostni in strokovni rasti svojih izobraževancev. Ob končanem izobraževanju imajo namreč več znanja in spretnosti, kot so jih imeli v začetku izobraževanja.«

Možina, T. (2007).

Merjenje zadovoljstva udeležencev v izobraževanju odraslih. Ljubljana: Andragoški center Slovenije, str. 21. Publikacija je dostopna na: <http://kakovost.acs.si/doc/N-467-1.pdf> (21. 8. 2013).

KAZALNIKI KAKOVOSTI PEDAGOŠKE PRAKSE NA FILOZOFSKI FAKULTETI UNIVERZE V LJUBLJANI

Avtorji: **Danijela Trškan, Luka Komidar, Luka Hrovat**

Recenzenta: Renata Kranjčec, Gregor Perko

Lektorica: Brigita Praznik Lokar

Založila: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani

Izdal: Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani

Za založbo: Branka Kalenić Ramšak, dekanja Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani

Avtorica fotografije: Danijela Trškan, 2015

Prelom: Mateja Vrbinc Beton

© Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 2015

Vse pravice pridržane.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

378.6:1(497.4Ljubljana):005.336.3

TRŠKAN, Danijela

Kazalniki kakovosti pedagoške prakse na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani
[Elektronski vir] / Danijela Trškan, Luka Komidar, Luka Hrovat. - El. knjiga. - Ljubljana :
Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2015

Način dostopa (URL): [http://wff1.ff.uni-lj.si/oddelki/zgodovin/
DANIJELA/DIDAKTIKAZGODOVINE/_private/Elektronske_knjige/
KazalnikikakovostipedagoskeprakseFFUL.pdf](http://wff1.ff.uni-lj.si/oddelki/zgodovin/DANIJELA/DIDAKTIKAZGODOVINE/_private/Elektronske_knjige/KazalnikikakovostipedagoskeprakseFFUL.pdf)

ISBN 978-961-237-728-1 (pdf)
1. Komidar, Luka 2. Hrovat, Luka, 1982-
278175488

Univerza v Ljubljani

FILOZOFSKA
FAKULTETA

DANIJELA TRŠKAN
LUKA KOMIDAR
LUKA HROVAT

KAZALNIKI KAKOVOSTI PEDAGOŠKE PRAKSE NA FILOZOFSKI FAKULTETI UNIVERZE V LJUBLJANI

Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani

Ljubljana
2015

VSEBINA

PREDGOVOR	7
UVOD	9
PRVO POGlavJE: KAKOVOST PEDAGOŠKE PRAKSE	13
Temeljna vloga pedagoške prakse	14
Kompetence v pedagoških študijskih programih	16
Vloga refleksije pri profesionalnem razvoju študentov	24
Vloga, naloge, obveznosti in kompetence deležnikov pri pedagoški praksi	27
DRUGO POGlavJE: PEDAGOŠKA PRAKSA NA FILOZOFSKI FAKULTETI UNIVERZE V LJUBLJANI ...	49
Pedagoški študijski programi	50
Pedagoška praksa v magistrskih pedagoških študijskih programih 2012/13 in 2013/14	53
Pedagoška praksa v dvopredmetnem magistrskem pedagoškem študijskem programu Zgodovina 2013/14	77
TRETJE POGlavJE: KAZALNIKI KAKOVOSTI PEDAGOŠKE PRAKSE NA FILOZOFSKI FAKULTETI UNIVERZE V LJUBLJANI	95
Priprava kazalnikov kakovosti pedagoške prakse	96
Kazalniki kakovosti pedagoške prakse na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani	102
Uporaba kazalnikov kakovosti pedagoške prakse	118
ČETRTO POGlavJE: KAKOVOST PEDAGOŠKE PRAKSE NA FILOZOFSKI FAKULTETI UNIVERZE V LJUBLJANI 2013/14	125
Predstavitev raziskave	126
Mnenje študentov	137
Mnenje mentorjev na šoli – zunanjih mentorjev	159
Mnenje mentorjev na fakulteti – notranjih mentorjev	177
ZAKLJUČEK	199
PRILOGE	205
Priloga 1: Predlog kazalnikov kakovosti pedagoške prakse	207
Priloga 2: Študentska anketa za 1. in 2. stopnjo študija – anketiranje o obvezni študijski praksi	214
Priloga 3: Anketni vprašalnik za študente	216
Priloga 4: Anketni vprašalnik za mentorje na šoli – zunanje mentorje	223
Priloga 5: Anketni vprašalnik za mentorje na fakulteti – notranje mentorje	231
VIRI IN LITERATURA	239
POVZETEK	245
SUMMARY	246
STVARNO IN IMENSKO KAZALO	247

PREDGOVOR

Da smo lahko izvedli (samo)evalvacijo pedagoške prakse na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani v študijskem letu 2013/14 in napisali pričujočo publikacijo, se moramo zahvaliti številnim, ki so nas spodbujali, pomagali in svetovali:

- tajnici Filozofske fakultete dr. Renati Kranjčec, ki nas je predlagala za vključitev v univerzitetni projekt Kakovost – Univerza v Ljubljani in izvedla strokovni pregled;
- Vanji Perovšek in Polonci Miklavc Valenčič za odlično vodenje in svetovanje na Univerzi v Ljubljani;
- izr. prof. dr. Gregorju Perku, prodekanu Filozofske fakultete za strokovni pregled;
- mentorjem na fakulteti – specialnim didaktikom, ki so posredovali podatke o izvajanju pedagoških praks po posameznih pedagoških študijskih programih in sodelovali pri anketiranju (doc. dr. Matej Hriberšek, asist. Mojca Ilc Klun, doc. dr. Brigita Kosevski Puljič, red. prof. dr. Boža Krakar Vogel, doc. dr. Meta Lah, doc. dr. Darja Mertelj, izr. prof. dr. Tatjana Resnik Planinc, doc. dr. Urška Sešek, red. prof. dr. Janez Skela, doc. dr. Marjana Šifrer Kalan, doc. dr. Marjan Šimenc, doc. dr. Jerca Vogel, doc. dr. Alenka Žbogar, doc. dr. Alojzija Židan);
- oddelčnim koordinatoricam asist. dr. Nataši Hirci, asist. Danijeli Makovec in doc. dr. Saški Štumberger ter šolski koordinatorici Zlatki Butkovec-Gačnik, ki so sodelovale v intervjujih;
- doc. dr. Brigiti Kosevski Puljič in doc. dr. Alojziji Židan, ki sta sodelovali pri strokovnem pregledu vprašalnikov za mentorje in študente;
- učiteljema zgodovine Violeti Gerden in Marjanu Rodetu, ki sta sodelovala pri strokovnem pregledu vprašalnikov za mentorje in študente;
- Evi Repe (Univerza v Ljubljani) in doc. dr. Katarini Zadnik (Akademija za glasbo), ki sta sodelovali pri strokovnem pregledu kazalnikov kakovosti pedagoške prakse;
- študentom zgodovine, ki so svetovali pri anketnem vprašalniku za študente (Matic Batič, Tadej Čopar, Jure Ferlan, Marko Jereb, Daša Kavšek, Angelika Koncut, Tadeja Lapuh, Erik Logar, Katja Pal, Jakob Saje, Katarina Saratlija, Mojca Tramte, Melita Zupančič);
- vsem študentom in mentorjem na šolah, ki so sodelovali pri anketiranju v študijskem letu 2013/14;
- doc. dr. Urški Sešek za lektoriranje povzetka v angleškem jeziku;
- lektorici Brigiti Praznik Lokar;
- Znanstveni založbi Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani za financiranje izdaje publikacije.

Danijela Trškan, Luka Komidar in Luka Hrovat

Ena od osnovnih aktivnosti projekta Kakovost – Univerza v Ljubljani (KUL) v letih 2012–2015 je bila Vzpostavitev dobrih praks na članici: Analiza praktičnega usposabljanja na dveh članicah Univerze v Ljubljani in razširitev dobrih praks na ostale članice, v katero se je vključila tudi Filozofska fakulteta v letih 2013 in 2014.¹

Glavni namen je bil pripraviti načrt samoevalvacije pedagoške prakse na Filozofski fakulteti (opredelitev kazalnikov kakovosti, priprava instrumentov) v letu 2013, v letu 2014 pa izvesti analizo anketnih odgovorov študentov, mentorjev na šoli – zunanjih mentorjev in fakultetnih učiteljev – notranjih mentorjev ter pripraviti predloge za izboljšanje načrtovanja, izvajanja in evalvacije pedagoške prakse na Filozofski fakulteti s pomočjo kazalnikov kakovosti.

Filozofska fakulteta je v študijskem letu 2012/13 začela z bolonjskimi pedagoškimi študijskimi programi na drugi stopnji, tako da smo ob zaključku študijskega leta 2013/14 izvedli analizo pedagoške prakse na magistrskih pedagoških študijskih programih, ki so vključevali pedagoško prakso pri šolskih predmetih.

Zastavili smo si dva strateška cilja za presojanje in razvijanje kakovosti pedagoške prakse na Filozofski fakulteti, in sicer na eni strani ugotoviti kakovost pedagoške prakse in predlagati ukrepe za izboljšanje načrtovanja, izvajanja in evalviranja pedagoške prakse na Filozofski fakulteti, na drugi strani pa oblikovati standarde kakovosti za kazalnike kakovosti pedagoške prakse na Filozofski fakulteti in predlagati kazalnike kakovosti pedagoške prakse, ki bi se lahko uporabljali tudi na drugih fakultetah in akademijah Univerze v Ljubljani.

V prvi fazi so bile aktivnosti namenjene pripravi načrta raziskave za analizo kakovosti pedagoške prakse na Filozofski fakulteti. Začeli smo z zbiranjem gradiva o obstoječem stanju s poudarkom na pedagoškem usposabljanju študentov za bodoče učitelje v Sloveniji in tujini, da bi lahko imeli pregled nad različnimi dejavniki, elementi in fazami izvajanja pedagoške prakse na šolah. Na podlagi zbranih informacij smo opredelili naloge in obveznosti vseh, ki so lahko vključeni v pedagoško prakso.

V drugi fazi smo na podlagi nalog, obveznosti in vlog vseh vključenih deležnikov pred, v času in po pedagoški praksi pripravili predlog kazalnikov kakovosti, ki smo jih razdelili na področja in podpodročja samoevalvacije po zgledu, ki se uporablja za izobraževanje odraslih. Za dopolnitev kazalnikov kakovosti smo uporabili tudi intervjuje s fakultetnimi oddelčnimi koordinatorji za praktično usposabljanje na Filozofski fakulteti. Pripravili smo večji nabor kazalnikov kakovosti pedagoške

---

1 Več o projektu: http://www.uni-lj.si/o_univerzi_v_ljubljani/kakovost/projekt_kul/ (14. 12. 2014).

prakse z namenom, da bi se lahko uporabljali in izbirali za pripravo instrumentov za ugotavljanje kakovosti pedagoške prakse na katerikoli članici Univerze v Ljubljani.

V tretji fazi smo na podlagi izbranih kazalnikov sestavili evalvacijska vprašanja za mentorje na šoli – zunanje mentorje in za študente ter preverili izbor kazalnikov še z evalvacijskimi vprašalniki za mentorje na fakulteti – notranje mentorje. Vprašalnike smo sestavili po zgledu Pravilnika o študentski anketi na Univerzi v Ljubljani, tako da bi bili lahko uporabni za čim več članic Univerze v Ljubljani.²

V četrti fazi smo analizirali rezultate anketnih odgovorov, ki smo jih predstavili v treh delih, najprej mnenje študentov o pedagoški praksi in mnenje mentorjev na šoli o pedagoški praksi. Pri obeh smo opredelili izboljšave, ukrepe in nadaljnje postopke spremljanja kakovosti. Nazadnje smo predstavili in analizirali še mnenje mentorjev na fakulteti – notranjih mentorjev o izboru kazalnikov kakovosti za pedagoško prakso na Filozofski fakulteti, ki so nam bili v pomoč pri oblikovanju dokončnega predloga kazalnikov kakovosti, ustreznih za (samo)evalvacijo pedagoške prakse pri večini pedagoških študijskih programov na Filozofski fakulteti.

Rezultati so predstavljeni v pričujoči publikaciji, ki predstavlja tudi poročilo za aktivnost Vzpostavitev dobrih praks na članici: Analiza praktičnega usposabljanja na Filozofski fakulteti in razširitev dobrih praks na ostale članice.³

V prvem poglavju Kakovost pedagoške prakse opredeljujemo pomembno vlogo sodobne pedagoške prakse in pridobljenih kompetenc pri študentih. Izpostavim pomembnost refleksije in evalvacije pedagoške prakse za profesionalni razvoj študentov. Pri (samo)evalvaciji pedagoške prakse predstavimo pomembno vlogo in naloge vseh deležnikov pri zagotavljanju kakovosti pedagoške prakse, in sicer pri načrtovanju, izvajanju in evalvaciji pedagoške prakse.

V drugem poglavju Pedagoška praksa na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani opišemo magistrske bolonjske pedagoške študijske programe na Filozofski fakulteti, ki so se začeli izvajati v študijskem letu 2012/13, s poudarkom na pedagoški praksi v programih, ki vključujejo pedagoško prakso pri šolskih predmetih angleščina, filozofija, geografija, italijanščina, latinščina, nemščina, slovenščina, sociologija, španščina in zgodovina. Navajamo konkreten primer izvajanja pedagoške prakse pri dvopredmetnem magistrskem pedagoškem študijskem programu Zgodovina v študijskem letu 2013/14.

V tretjem poglavju Kazalniki kakovosti pedagoške prakse na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani pojasnimo, kako smo načrtovali in pripravljali kazalnike

---

2 Pravilnik je dostopen na: <http://www.uni-lj.si/mma/Pravilnik%20o%20študentski%20anketi2014/2014092609162781/> (14. 12. 2014).

3 V pričujoči publikaciji se moška oblika (mentor na fakulteti – notranji mentor, mentor na šoli – zunanji mentor, študent, šolski koordinator, fakultetni koordinator idr.) uporablja za oba spola.

kakovosti pedagoške prakse, ki smo jih razdelili na področja in podpodročja samo-evalvacije. Dodali smo standarde kakovosti in predlagali možnosti uporabe kazalnikov kakovosti pedagoške prakse tudi pri drugih študijskih programih, ki vključujejo pedagoško praktično usposabljanje na Filozofski fakulteti in članicah Univerze v Ljubljani.

V četrtem poglavju podajamo opis raziskave oz. (samo)evalvacije pedagoške prakse na Filozofski fakulteti v študijskem letu 2013/14. Analizirani anketni odgovori študentov, mentorjev na šoli – zunanjih mentorjev in fakultetnih učiteljev – notranjih mentorjev predstavljajo stanje pedagoške prakse, s pomočjo katerega smo predlagali ukrepe za izboljšanje kakovosti pedagoške prakse na Filozofski fakulteti. Vsi anketni odgovori so nam pomagali pri določitvi končnega predloga kazalnikov kakovosti pedagoške prakse, ki bi se lahko uporabljali za (samo)evalvacijo pedagoške prakse pri različnih šolskih predmetih.

Primeri anketnih vprašalnikov za mentorje na šoli – zunanjih mentorjev in za študente, ki so v prilogah, pa se lahko uporabijo za različne študijske programe, ki vključujejo pedagoško prakso.

S publikacijo smo želeli ponuditi predlog kazalnikov kakovosti pedagoške prakse, ki bi jih posamezne članice ali koordinatorji študijskih programov dopolnili oz. izbirali za presojanje in razvijanje kakovosti pedagoškega praktičnega usposabljanja v okviru Univerze v Ljubljani.

**PRVO POGlavJE:
KAKOVOST PEDAGOŠKE PRAKSE**

TEMELJNA VLOGA PEDAGOŠKE PRAKSE

KOMPETENCE V PEDAGOŠKIH ŠTUDIJSKIH PROGRAMIH

VLOGA REFLEKSIJE PRI PROFESIONALNEM RAZVOJU ŠTUDENTOV

**VLOGA, NALOGE, OBVEZNOSTI IN KOMPETENCE DELEŽNIKOV
PRI PEDAGOŠKI PRAKSI**

TEMELJNA VLOGA PEDAGOŠKE PRAKSE

Merila za akreditacijo študijskih programov za izobraževanje učiteljev določajo, da morajo študijski programi za izobraževanje učiteljev obvezno vključevati pedagoško prakso v šoli. *»Pedagoška praksa v šoli kot obvezni sestavni del pedagoškega usposabljanja mora biti ovrednotena z najmanj 15 KT. Organizira in izvaja se po načelu reflektivne prakse in mora študentom omogočati integracijo predmetno-vsebinskega in pedagoško-profesionalnega znanja s postopnim vpeljevanjem v poučevanje in poklic učitelja.«*⁴ Ravno tako tudi Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji določa, da morajo študijski programi, namenjeni bodočim strokovnim delavcem v vzgoji in izobraževanju, vključevati vsaj 15 kreditnih točk (KT) za praktično usposabljanje.⁵

V t. i. začetnem usposabljanju bodočih učiteljev je praktično usposabljanje izpostavljeno kot pomemben element. *»Za kakovost procesa učenja v okviru praktičnega usposabljanja je zelo pomembno upoštevati didaktično načelo postopnosti, ko študent postopoma prevzema vse zahtevnejše poklicne naloge, ki jih tudi vse bolj samostojno opravlja.«*⁶ Tako lahko študentje opazujejo mentorja pri izvajanju pouka in drugih poklicnih aktivnostih na pedagoški praksi, lahko sodelujejo z mentorjem pri izvajanju poklicnih nalog (npr. skupaj izvedejo učne ure, pripravijo teste znanja, pripravijo tekmovanja ipd.) ali pa že samostojno izpeljejo učne ure pod vodstvom mentorja. Na pedagoški praksi je izvedba učne ure najbolj zahtevna naloga za študente, na katero so morajo temeljito pripraviti. V pomoč jim je tudi teoretično znanje, ki ga pridobijo na fakulteti. *»Študent na pedagoški praksi ni samo opazovalec in posnemovalec pristopov in metod, ki jih uporabljajo izkušeni učitelji, temveč se aktivno vključuje v proces, v katerem se za doseganje skupnega cilja – izpopolnjevanje izobraževalnih potreb študentov – na enakopravni osnovi povezuje teoretično in praktično znanje.«*⁷

Za povezovanje teoretičnega in praktičnega znanja in s tem pridobivanja kompetenc učitelja pa je nepogrešljiva šola, v kateri študentje opravljajo prakso. Praksa na šoli:

- *»daje učiteljskim kandidatom zgled bodočega poklicnega dela in predstavlja neposreden prenos delovnih izkušenj;*
- *omogoča poznavanje celovitega dela in življenja šole;*
- *študentje sprejmejo številne informacije o vsebini, metodičnem izvajanju in organizaciji vzgojno-izobraževalnega procesa;*

4 Merila za akreditacijo študijskih programov za izobraževanje učiteljev iz leta 2011. Merila so dostopna na: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=201194&stevilka=4013> (4. 5. 2012).

5 Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji 2011 (2011). (ur. J. Krek in M. Metljak). Ljubljana: Zavod RS za šolstvo, str. 488. Publikacija je dostopna na: http://www.belaknjiga2011.si/pdf/bela_knjiga_2011.pdf (21. 3. 2013).

6 Valenčič Zuljan, M. et al. (2011). Sistemski vidiki izobraževanja pedagoških delavcev. Ljubljana: Pedagoški inštitut, str. 122.

7 Cvetek, S. (2006). Model pedagoške prakse v programih za izobraževanje učiteljev. V: Teorija in praksa v izobraževanju učiteljev (ur. C. Peklaj et al.). Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, str. 137.

- pridobljene izkušnje osmislujejo teoretična znanja iz stroke, didaktike, pedagogike in psihologije ter odpirajo probleme, ki naj jih teoretično študij proučuje in poglobi;
- učiteljski kandidati ocenijo lastne sposobnosti in interese za pedagoški poklic /.../;
- neposredni stik z učenci in udeležnost v vzgojno-izobraževalnem procesu spodbudno deluje na učinkovitost študija.«⁸

Na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani poteka praktično pedagoško usposabljanje v vseh pedagoških študijskih programih. Pri magistrskih pedagoških študijskih programih, ki izobražujejo študente – bodoče učitelje za poučevanje šolskih predmetov, so značilne oblike praktičnega usposabljanja hospitacije oz. opazovanje pouka, nastopi študentov, opazovanje in vključevanje v druge šolske dejavnosti in delo učitelja izven pouka. Ti programi vključujejo poseben predmet, ki je namenjen pedagoški praksi iz izbranega šolskega predmeta. Opisi teh predmetov in seznam magistrskih pedagoških študijskih programov so navedeni v drugem poglavju.

»Na to, v kolikšni meri bo praktično usposabljanje prispevalo k usposobljenosti študentov, pomembno vpliva vrsta dejavnikov, kot so: dolžina oz. obseg praktičnega usposabljanja, ustreznost organizacija in povezanost z drugimi sestavinami izobraževanja, priprava študentov na praktično usposabljanje in evalviranje pridobljenih izkušenj, pripravljenost pedagoških delavcev za sodelovanje, usposobljenost mentorjev za opravljanje mentorske naloge, sodelovanje med šolami in fakultetami, ki izobražujejo pedagoške delavce itd.«⁹

Zlasti sodelovanje med šolami in fakultetami je ključno za zagotavljanje kakovosti izobraževanja študentov – bodočih učiteljev. »Izobraževanje učiteljev mora biti na visoki izobraževalni ravni ali temu enakovredni ravni in ga mora podpirati tesno partnerstvo med visokošolskimi zavodi in zavodi, kjer se bodo učitelji zaposlili.«¹⁰ Barica Marentič-Požarnik dodaja, da bi moralo biti sodelovanje med šolami in fakultetami čimbolj enakopravno partnerstvo med mentorji in šolami ter fakultetnimi učitelji, z jasnimi dogovori o poteku, medsebojnih obveznostih in dokumentaciji, ki naj bi tudi urejala status mentorja kot zunanjega sodelavca fakultete.¹¹ »V kvalitetnem partnerstvu pridobivajo vse strani, ob tem pa se izboljšuje tudi kvaliteta dela obeh/vseh institucij. Razvito partnerstvo je zato lahko eden od kazalnikov kvalitete dela institucij na področju vzgoje in izobraževanja.«¹²

8 Cencič, Mi., Cencič, Ma. (1994). Praktično usposabljanje učiteljskih kandidatov. Ljubljana: Pedagoška fakulteta, str. 51.

9 Valenčič Zuljan, M. et al. (2011). Sistemski vidiki izobraževanja pedagoških delavcev. Ljubljana: Pedagoški inštitut, str. 121.

10 Skupna evropska načela za kompetence in kvalifikacije učiteljev (2004). Evropska komisija, str. 2. Načela so dostopna na: <http://www.pef.uni-lj.si/bologna/dokumenti/eu-common-principles-slo.pdf> (9. 8. 2014).

11 Predgovor Barice Marentič-Požarnik v: Trškan, D. et al. (2005). Pedagoška praksa pri specialnih didaktikah na Filozofski fakulteti. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Center za pedagoško izobraževanje, str. 3–4.

12 Razdevšek-Pučko, C. (2007). Partnerstvo v izobraževanju učiteljev: Problemi in izkušnje. V: Praktično pedagoško usposabljanje: Izhodišča – Model – Izkušnje (ur. M. Jurišević et al.). Ljubljana: Pedagoška fakulteta UL, str. 11. Publikacija je dostopna na: <http://www.pef.uni-lj.si/bologna/dokumenti/eu-common-principles-slo.pdf> (9. 8. 2014).

Tudi Merila za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov predvidevajo evalvacijo delovanja visokošolskega zavoda. Sklenjeni morajo biti »pisni dogovori med visokoškolskimi zavodi, podjetji oziroma organizacijami in mentorji v njih ter študenti o praktičnem izobraževanju (če je to del študijskih programov)«. ¹³ Visokoškolski zavodi morajo redno opravljati evalvacijo vseh dejavnosti, ugotavljati napake in pomanjkljivosti ter izboljševati vse dejavnosti in študijske programe. ¹⁴

To pomeni, da je potrebno natančno načrtovati in redno evalvirati pedagoško prakso oz. praktično usposabljanje. *»Za kakovostno izpeljavo praktičnega usposabljanja je pomembno, da ima praksa jasno oblikovane cilje, da je natančno načrtovana in evalvirana (tudi analiza poteka prakse naj poteka v sodelovanju s partnerskimi inštitucijami).«* ¹⁵

KOMPETENCE V PEDAGOŠKIH ŠTUDIJSKIH PROGRAMIH

»Kompetenčna zasnova študijskih programov pomeni, da v študiju sistematično razvijamo dogovorjeni nabor kompetenc, ki so smiselno povezane s poklicnimi kompetencami danih pedagoških profilov.« ¹⁶ To pomeni, da morajo študentje – bodoči učitelji pridobiti tiste kompetence, ki so potrebne za začetek dela v šoli, hkrati pa se zavedati potrebe po nadaljnjem profesionalnem razvoju v vsej učiteljski karieri. ¹⁷

Zdenko Medveš meni, da so kompetence globalni cilj izobraževanja, ki pomenijo sintezo:

- *»znanja v smislu obvladanja ter procesiranja vsebin, spoznanj in informacij o uporabi višjih kognitivnih procesov (vsebinsko znanje);*
- *veščin, spretnosti, obvladanja postopkov in metod posamezne stroke ali strokovnega področja (proceduralno znanje);*
- *razvoja interesa, motivacije, osebnega odziva posameznika, njegove osebne integritete in socialne vključenosti.«* ¹⁸

¹³ Merila za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov iz leta 2014. Merila so dostopna na: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlurid=20141623> (4. 1. 2015).

¹⁴ Prav tam.

¹⁵ Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji 2011 (2011). (ur. J. Krek in M. Metljak). Ljubljana: Zavod RS za šolstvo, str. 488. Publikacija je dostopna na: http://www.belaknjiga2011.si/pdf/bela_knjiga_2011.pdf (21. 3. 2013).

¹⁶ Juriševič, M. et al. (2007). Model praktičnega pedagoškega usposabljanja: Od zasnove k izvedbi. V: Praktično pedagoško usposabljanje: Izhodišča – Model – Izkušnje (ur. M. Juriševič et al.). Ljubljana: Pedagoška fakulteta UL, str. 39. Publikacija je dostopna na: <http://www.pef.uni-lj.si/bologna/dokumenti/eu-common-principles-slo.pdf> (9. 8. 2014).

¹⁷ Razdešek Pučko, C., Taštanoska, A., Plevnik, T. (2004). Kakovost izobraževanja s poudarkom na izobraževanju učiteljev in drugih izobraževalcev. Vzgoja in izobraževanje, letnik 35, št. 3, str. 30.

¹⁸ Medveš, Z. (2004). Kompetence – razmislek o razvoju koncepta splošne izobrazbe. Sklepno poročilo mednarodnega posveta o splošni izobrazbi. Vzgoja in izobraževanje, letnik 35, št. 3, str. 5.

Merila za akreditacijo študijskih programov za izobraževanje učiteljev določajo naslednje splošne kompetence, ki bi jih morali študentje pridobiti v študijskih programih za izobraževanje učiteljev:

»a) *Učinkovito poučevanje in vzgajanje:*

- *obvladovanje temeljnih načel in postopkov načrtovanja, izvajanja in vrednotenja učnega procesa;*
- *upoštevanje razvojnih značilnosti ter individualnih razlik učencev pri spodbujanju uspešnega učenja;*
- *učinkovito izvajanje individualizacije in diferenciacije vzgojno-izobraževalnega dela;*
- *vzpostavljanje optimalnega učnega okolja z uporabo različnih učnih metod in strategij, ki vzpodbujajo miselno aktivnost učencev in temu ustrezno načrtovanje ciljev, preverjanje in ocenjevanje;*
- *razvijanje sposobnosti učencev za vseživljenjsko učenje z razvijanjem strategij samostojnega učenja;*
- *uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije pri pouku in razvijanje informacijske pismenosti pri učencih;*
- *prepoznavanje učencev s posebnimi potrebami ter v sodelovanju z drugimi učitelji in strokovnjaki prilagajanje dela njihovim posebnostim;*
- *ustrezno uporablanje različnih načinov spremljanja in preverjanja napredka učencev v skladu s cilji ter dajanje konstruktivne povratne informacije;*
- *učinkovito komuniciranje z otroki, učenci, dijaki in drugimi udeleženci izobraževanja (v nadaljevanju: učenci), razvijanje pozitivnega skupinskega ozračja ter dobrih odnosov z učenci in med njimi samimi;*
- *razvijanje jezikovnih sporazumevalnih zmožnosti učencev;*
- *razvijanje socialnih veščin učencev;*
- *oblikovanje varnega in spodbudnega učnega okolja, v katerem se učenci počutijo sprejete, v katerem se spoštuje različnost in spodbuja samostojnost in odgovornost;*
- *oblikovanje jasnih pravil, povezanih s potekom pouka in izvajanjem učnega procesa ter organizacijo dela v razredu in za razred;*
- *oblikovanje jasnih pravil vedenja in discipline v razredu, ki temeljijo na spoštovanju vseh udeležencev;*
- *uspešno soočanje z neprimernim vedenjem, agresivnostjo, konflikti ter uporablanje ustreznih strategij za njihovo reševanje;*
- *izkazovanje pozitivnega odnosa do učencev, ob razumevanju in spoštovanju učenčevega socialnega, kulturnega, jezikovnega in religioznega porekla, ter drugih osebnih okoliščin;*
- *zavedanje etičnih razsežnosti svojega delovanja ter njihovo upoštevanje.*

b) Sodelovanje z delovnim in družbenim okoljem (z družbo in v družbi):

- z drugimi delavci na šoli, drugimi šolami in inštitucijami ter strokovnjaki na vzgojno-izobraževalnem področju;
- s starši in drugimi osebami, odgovornimi za učence;
- vzpostavljanje partnerskih odnosov in sodelovanje z drugimi šolami, inštitucijami v šolskem okolju ter strokovnjaki na vzgojno-izobraževalnem področju na lokalni, regionalni, nacionalni, evropski in širši globalni ravni.

c) Usposobljenost za profesionalni razvoj:

- sposobnost samokritičnega premisleka o lastnem delu in njegovega vrednotenja;
- izboljšanje kakovosti svojega dela s samoevalvacijo in nadaljnjim izobraževanjem in usposabljanjem;
- usposobljenost za tvorno sodelovanje v razvojno-raziskovalnih projektih, namenjenih izboljšanju kakovosti vzgojno-izobraževalnega dela.

č) Organizacijske in vodstvene sposobnosti:

- dobro poznavanje svojega poklica in predpisov, ki urejajo delovanje šole,
- uspešno načrtovanje in upravljanje časa;
- obvladovanje organizacijskih in administrativnih nalog v zvezi z načrtovanjem, izvajanjem, spremljanjem in vrednotenjem učnega procesa;
- učinkovito vodenje učencev, oddelčne skupnosti učencev in koordiniranje oddelčnega učiteljskega zbora;
- sposobnost za timsko delo in učinkovito reševanje problemov.«¹⁹

Tudi Merila za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov določajo evalvacijo vpetosti v okolje: »Visokošolski zavod spremlja učne izide in pridobljene kompetence, da bi študentom oziroma diplomantom poleg zaposlovanja in nadaljnega izobraževanja omogočil tudi vključevanje v družbene procese in javno življenje.«²⁰

Navedba kompetenc je sestavni del študijskih programov. Tako so kompetence pri vseh magistrskih pedagoških študijskih programih na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani razdeljene na splošne in specifične kompetence. Splošne kompetence so iste v vseh magistrskih pedagoških študijskih programih, ki pripravljajo študente na učiteljski poklic oz. poučevanje šolskih predmetov (predstavljene v drugem poglavju), specifične oz. predmetno-specifične pa se nanašajo le na določen pedagoški študijski program.

---

19 Merila za akreditacijo študijskih programov za izobraževanje učiteljev iz leta 2011. Merila so dostopna na: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=201194&stevilka=4013> (4. 5. 2012).

20 Merila za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov iz leta 2014. Merila so dostopna na: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=20141623> (4. 1. 2015).

Kompetence imajo pomembno vlogo v izobraževanju študentov – bodočih učiteljev. V nadaljevanju smo izbrali kompetence študentov, ki se nanašajo na delo v razredu, izven razreda in na profesionalni razvoj študentov.

Preglednica 1: Kompetence študentov – bodočih učiteljev

<p>Kompetence študentov, ki se nanašajo na delo v razredu</p>	<p>Študent naj bi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – »poznal različne pristope, s katerimi ustvarja in ohranja pozitivno vzdušje v razredu; – spodbujal in ohranjal motivacijo in zanimanje učencev; – napisal letno pripravo; – načrtoval učno uro in napisal pisno pripravo za izvedbo učne ure; – poznal podrobni učni načrt predmeta, ki ga študira; – izbral in si pripravil ustrezne didaktične pripomočke; – izbral ustrezne tehnike in načine poučevanja; – izvedel učno uro; – poznal različne oblike in načine preverjanja in ocenjevanja znanja; – znal oblikovati kriterije za ocenjevanje znanja; – poznal pristope in zakonitosti vodenja razreda; – uporabljal učno tehnologijo pri pouku.«²¹
<p>Kompetence študentov, ki se nanašajo na delo izven razreda oz. na šolo kot celoto</p>	<p>Študent naj bi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – »poznal značilnosti in način delovanja šole (projekte šole, delovanje aktivov, timov učiteljev); – poznal šolsko zakonodajo; – poznal pomembno šolsko dokumentacijo (dnevnik, redovalnico, matične liste ...); – poznal letni delovni načrt šole; – poznal dejavnosti, ki potekajo na šoli poleg pouka (interesne dejavnosti, učna pomoč učencem ...); – poznal namen področja dela in načine sodelovanja s šolsko svetovalno službo; – poznal namen, področja dela in načine sodelovanja z učitelji; – poznal načine in oblike sodelovanja s starši; – poznal načine, s katerimi lahko prispeva k aktivnostim izven formalnega kurikula; – poznal funkcije, naloge razrednika.«²²
<p>Kompetence študenta, ki se nanašajo na profesionalni razvoj</p>	<p>Študent naj bi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – »poznal vire strokovne pomoči; – bil sposoben timskega dela; – pripravil svoj načrt profesionalnega razvoja; – bil sposoben kritično ovrednotiti svoje delo; – na podlagi mentorjeve analize in ocene ter lastne refleksije izboljševal svoje delo; – uporabljal informacijsko-komunikacijsko tehnologijo (IKT) pri svojem strokovnem delu in za potrebe lastnega poklicnega razvoja.«²³

Dodali smo kompetence, ki naj bi jih postopoma dosegel vsak učitelj.

21 Vzeto iz preglednice: Ivanuš Grmek, M. et al. (2007). Učitelji mentorji in visokošolski učitelji o kompetencah študentov – bodočih učiteljev. Pedagoška obzorja, letnik 22, št. 1–2, str. 35–36.

22 Prav tam, str. 37.

23 Prav tam, str. 38.

Preglednica 2: Kompetence bodočih učiteljev s kazalniki obvladanja kompetenc²⁴

Kompetence	Kazalnik obvladanja kompetence
<i>Poznavanje poslanstva in vizije šole, razvojnega načrta in LDN šole</i>	<i>Pozna vizijo, poslanstvo, strategijo šole, LDN šole.²⁵ Deluje v skladu s šolskimi dokumenti. Učencem in staršem posreduje točne informacije.</i>
<i>Poznavanje pomembnih šolskih pravil in predpisov, ki urejajo to področje</i>	<i>Učitelj pozna predpise s področja VIZ.²⁶ Deluje skladno s predpisi.</i>
<i>Obvladovanje vsebin predmeta poučevanja</i>	<i>Obvlada vsebino, koncepte in spretnosti, ki se nanašajo na vsebino predmeta; pozna aktualne novosti stroke.</i>
<i>Poznavanje učnega načrta in predmetnika, ciljev in namenov posameznega predmeta</i>	<i>Pozna učni načrt in predmetnik. Pozna cilje programa in cilje predmeta. Pozna obseg predmeta in načrt predmeta v celotnem programu (po razredih/letnikih). Pozna učbenike in delovne zvezke, ki se uporabljajo. Pozna učne načrte sorodnih predmetov. Zna poiskati korelacije med predmeti.</i>
<i>Poznavanje in upoštevanje razvojnih in drugih značilnosti učencev</i>	<i>Učitelj zna navesti razvojne značilnosti učencev, ki jih poučuje. / . . . / Didaktične postopke, gradiva in druge strokovne odločitve prilagaja razvojnim značilnostim učencev. Posega po literaturi, ki pomaga razumeti razvojne značilnosti učencev. Pozna razlike v učenju učencev (npr. spoznavne in učne stile). Pri izvajanju pouka je občutljiv na različne učne potrebe in značilnosti učencev in jih največkrat uspe zadovoljiti.</i>
<i>Ugotavljanje in upoštevanje predznanja učencev, predvidevanje in analiziranje učenčevih napak, stališč . . .</i>	<i>Pred načrtovanjem vsakega tematskega sklopa preveri razumevanje ključnih pojmov (predznanje). Pouk načrtuje v skladu s predznanjem učencev. Sproti med uro preverja doseganje učnih ciljev. Pozna najbolj pogoste težave pri razumevanju pojmov. Napačno logiko in odgovorih učencev skuša razumeti; napake učencem predstavi kot vir znanja.</i>
<i>Prilaganje pouka učencem s posebnimi potrebami in učnimi težavami</i>	<i>Prepozna učence, ki imajo učne težave ali posebne potrebe. Prepozna čustvene in vedenjske težave učencev. Uporablja primerne strategije poučevanja, ki so prilagojene učencem s posebnimi potrebami. Pripravlja materiale in druge vire za izboljšanje učenja učencev s posebnimi potrebami in težavami. Učitelj vztraja pri iskanju učinkovitih pristopov za učence, ki potrebujejo pomoč, in pri tem uporablja širok repertoar strategij. Prizadeva si na šoli pridobiti dodatne možnosti in vire. Organizira medsebojno pomoč učencev. Zmore ugotoviti, kdaj učencu lahko pomaga sam, kdaj pa potrebuje pomoč posebej usposobljenih strokovnjakov in tako pomoč tudi poišče.</i>
<i>Prilaganje pouka nadarjenim učencem</i>	<i>Prepozna različne talente pri učencih / . . . / Prepozna učence, ki dosežejo slabše rezultate od njihovih sposobnosti ter išče vzroke za to. Učitelj pripravi zahtevnejše naloge za nadarjene učence.</i>

24 Kompetence in kazalnike obvladanja kompetenc smo v celoti vzeli iz: Valenčič Juljan, M. et al. (2007). Izzivi mentorstva. Ljubljana: Pedagoška fakulteta, str. 224–233. V preglednici smo dobesedne navedbe označili s posebnim tiskom. Izpuščeni deli pa so označeni z / . . . /.

25 LDN: letni delovni načrt.

26 VIZ: vzgoja in izobraževanje.

Kompetence	Kazalnik obvladanja kompetence
<i>Pripravljanje na pouk, priprava didaktičnega materiala</i>	<p>Učitelj se redno pripravlja na pouk. Priprave so skladne z učnim načrtom in predmetnikom. Obsežnejše tematske sklope zna razdeliti v povezane in progresivne učne enote. Priprava ima jasno strukturo in vključuje vse potrebne etape učnega procesa. V pripravah je jasno izražena postopnost in logično zaporedje graditve znanja. Priprave so ciljno usmerjene, zastopani so tudi procesni cilji. Učne metode so usklajene s cilji. /.../ Učitelj pripravlja in uporablja različna učna sredstva. V pripravi načrtuje domače naloge, preverjanje in ocenjevanje znanja.</p>
<i>Ciljno načrtovanje in zapis učnih ciljev</i>	<p>Loči dolgoročne in kratkoročne učne cilje. Cilji so jasni, dosegljivi, vendar izzivalni, pred učence postavljajo visoka pričakovanja. Napisani so v obliki učnih dosežkov učencev in pomenijo graditev konceptov. Iz njih je mogoče izpeljati uporabne metode za preverjanje znanja. Cilji predmeta izhajajo iz ciljev programa in so usklajeni s cilji ostalih učiteljev istega predmetnega področja. Zahtevnost ciljev stopnjuje v skladu s taksonomskimi stopnjami. Učencem predstavi učne cilje predmeta na začetku šolskega leta. Učencem predstavi cilje posamezne učne ure.</p>
<i>Strukturiranje učne ure, razporeditev etap V-I procesa – artikulacija pouka²⁷</i>	<p>Učna ura ima jasno oblikovano strukturo. Premisli in načrtuje aktivnosti za motiviranje učencev, vnaša aktualne primere iz prakse, išče zanimive in drugačne pristope, primere, ki so učencem znani oziroma so iz njihove bližine. Vključuje različne poti (učne metode in učne oblike) za doseganje učnih ciljev, ki so prilagojene različnim potrebam učencev. Časovna razporeditev posameznih etap je primerna. Prehode med različnimi etapami izpelje racionalno. /.../ Pri etapi obravnave nove snovi skrbno gradi sistem znanja; povezuje dejstva in posplošitve. Poudari, kaj je bolj in kaj manj pomembno. Pri etapi vadenja spretnost nazorno demonstrira in pojasni, skrbno spremlja proces vadenja pri vsakem učencu in sprti popravlja napake. Pri etapi ponavljanja organizira produktivne načine ponavljanja (primerjanje, sintetiziranje ...). Skrbno organizira etapo preverjanja znanja, učenci dobijo celovito povratno informacijo o lastnem znanju in načinih, kako se pripraviti na ocenjevanje.</p>
<i>Ustrezen izbor učnih metod in oblik glede na postavljene učne cilje, spodbujanje problemskega pouka</i>	<p>Izbrane učne metode in oblike so skladne z učnimi cilji. Vključuje metode, ki spodbujajo učenčev aktivnost in samostojnost, še posebej kritično mišljenje.</p>
<i>Oblikovanje ustrezne razredne klime in sodelovalnega vzdušja v razredu</i>	<p>Učitelj širi resničen entuziazem do učenja in pouka, ki ga učenci prevzemajo. Učitelj izraža pristno skrb in spoštovanje do vsakega posameznega učenca. Učenci učitelja spoštujejo kot osebnost in ne le kot nosilca vloge. /.../ Med učenci vlada kultura skrbi za vsakega posameznika. Vsak je cenjen kot oseba in kot učenec. Sprti rešuje probleme tako, da upošteva interese in potrebe vseh vpletenih.</p>
<i>Razvijanje učenčeve odgovornosti</i>	<p>Učitelj razvija soodgovornost učencev za doseganje učnih ciljev. Učenci sprejemajo učiteljevo vztrajanje, da mora biti delo dobro opravljeno in so na svoje delo ponosni. Učni cilji, aktivnosti, interakcije in učno okolje nakazujejo visoka pričakovanja v zvezi z učnimi dosežki učencev.</p>

Kompetence	Kazalnik obvladanja kompetence
<i>Uvajanje učencev v načine uspešnega učenja</i>	<i>Učenje različnih strategij učinkovitega učenja je vključeno v cilje pouka. Učitelj med učnimi urami razvija spretnosti učinkovitega mišljenja in učenja pri učencih. S premišljenimi domačimi zadolžitvami usmerja učence v kakovostno učenje doma. Svetuje staršem v zvezi z učinkovitim učenjem doma.</i>
<i>Organiziranje skupinskega učnega dela</i>	<i>Učitelj učno obliko uporablja skladno s cilji. Učenci prevzemajo pobudo pri izvajanju skupinskega dela s ciljem poglobljanja razumevanja. Naloge za delo v skupinah so dobro organizirane; navodila za delo so jasna. /.../ Skupine delajo samostojno ves čas; učenci prevzemajo odgovornost za delovno učinkovitost. Ob koncu učenci izrazijo svoje izkušnje dela v skupini.</i>
<i>Razlaganje in zapis učne snovi</i>	<i>Razlaga je jasna in sistematična, nazorna in redundantna. Tempo razlage je primeren. Predstavitev vsebine se dobro povezuje s predznanjem in izkušnjami učencev, učitelj skrbno izpostavi bistvo, opozori na podobnosti in razlike. Učitelj razlago podkrepi s številnimi primeri in ilustrativnimi demonstracijami. Razlaga je problemsko zasnovana, učitelj uporablja tudi zahtevnejše oblike razlage, kot sta dokazovanje in pojasnjevanje. /.../. Učiteljev govorjeni in pisani jezik je ustrezen. Izrazoslovje je primerno in prilagojeno starosti in interesom učencev. Pisno in ustno izražanje je slikovito in ekspresivno in omogoča jasno predstavo povedanega. Pozornost spodbuja z besedno in nebesedno komunikacijo. Spretno uporablja parajezikovna sredstva (ton, jakost, višino glasu), da pritegne zanimanje učencev.</i>
<i>Posredovanje navodil</i>	<i>Učiteljeva navodila so učencem jasna in dovolj natančna (učitelj že vnaprej predvidi morebitne težave in jih v navodilih nazorno demonstrira).</i>
<i>Vodenje razgovora, zastavljanje kakovostnih miselnih vprašanj in upoštevanje strategije vodenja razgovora</i>	<i>Vsa učiteljeva vprašanja so skrbno premišljena /.../. K sodelovanju poziva različne učence. Z vprašanji odprtega tipa spodbuja ustvarjalno in kritično mišljenje. Zna oblikovati verigo vprašanj, s katerimi usmerja razmišljanje učencev na poti oblikovanja odgovorov. Pri vodenju razgovora dosledno najprej postavi vprašanje, omogoči premor, šele nato povabi k odgovarjanju posameznega učenca. V skladu s taksonomskimi nivoji oblikuje različno zahtevna vprašanja. Učencem omogoča premor za razmislek. Analizira logiko napačnih odgovorov in jih izkorišča kot vir učenja. Učencem posreduje povratno informacijo.</i>
<i>Spodbujanje učenčevih vprašanj, pobud, diskusije</i>	<i>Tudi učenci oblikujejo mnogo vprašanj. Učitelj zna spodbuditi pravo diskusijo med učenci in se ob primernem trenutku iz nje umakne ter prepusti pobudo učencem. Vsi učenci sodelujejo v diskusiji in sami skrbijo za kulturo dialoga. Učenci predlagajo teme za diskusijo.</i>
<i>Fleksibilno prilagajanje pouka razrednemu dogajanju</i>	<i>Učitelj gladko izvede tudi večje prilagoditve učne ure. Učitelj večino priložnosti, ki nastanejo spontano, izkoristi za spodbujanje učenja.</i>
<i>Posredovanje povratnih informacij učencu (konkretnost, konstruktivnost)</i>	<i>Učitelj sproti (med učno uro in v celem šolskem letu) spremlja napredek posameznih učencev. Zmore razumeti 'logiko' napačnih odgovorov učencev in težave učencev v konstrukciji znanja (kognitivna empatija). Povratna informacija je vedno zelo kvalitetna /.../.</i>

Kompetence	Kazalnik obvladanja kompetence
<i>Ocenjevanje po jasno postavljenih kriterijih in standardih znanja</i>	<i>Učitelj pozna (ima jasno oblikovane) kriterije in standarde znanja za svoj predmet. Pri ocenjevanju uporablja različne metode in tehnike, ki so usklajene z vsebinskimi in procesnimi cilji pouka. Učitelj ocenjuje šele takrat, ko je s preverjanjem ugotovil, da so učenci snov usvojili. Učenci kriterije in standarde znanja dobro poznajo – učitelj jih pojasni ob vsakem ocenjevanju znanja. /.../</i>
<i>Uporaba rezultatov oz. ocen pri nadaljnjem načrtovanju učnega procesa</i>	<i>Učitelj analizira vzroke za uspeh ali neuspeh dijakov tako, da išče področja dobrega obvladovanja in vrzeli v znanju. Učitelj uporablja rezultate ocenjevanja za načrtovanje dela s posameznim učencem ali skupinami učencev. Učenci vedo, kako doseči postavljene standarde znanja, in sodelujejo pri načrtovanju naslednjih stopenj v graditvi znanja.</i>
<i>Sodelovanje s starši</i>	<i>Učitelj ob primernem trenutku posreduje staršem primerno število informacij o programu (vizija šole, LDN, program ...). Pri pripravi vsebine in gradiv za starše sodelujejo tudi učenci. Učitelj pogosto posreduje informacije o napredku učenca. Starše razume kot partnerje. Informacije vsebujejo pozitivne in negativne vidike napredka. /.../ Upošteva njihova mnenja in zna utemeljevati svoje strokovne odločitve in odločitve kolegov. Na skrb staršev se odziva z veliko mero občutljivosti. Učiteljeva prizadevanja za vključevanje staršev v življenje in delo šole so pogosta in uspešna. Učenci prispevajo ideje za projekte, ki jih bodo izvajali v sodelovanju s starši. Pripravlja se na roditeljske sestanke. Reflektira svojo vlogo in uspešnost pri delu s starši.</i>
<i>Sodelovanje s šolsko svetovalno službo</i>	<i>S svetovalno službo vzpostavlja partnerski odnos. Zna dobro presoditi, katerim učencem in razredom lahko pomaga sam in pri katerih je potrebno sodelovanje šolske svetovalne službe.</i>
<i>Sodelovanje z mentorjem in drugimi učitelji</i>	<i>V komunikaciji z mentorjem konstruktivno sodeluje, argumentirano izraža lastne poglede in stališča in je pripravljen na izmenjavo mnenj. Konstruktivno sodeluje v strokovnih diskusijah med kolegi, pri delu šolskega aktiva in drugih strokovnih organih na šoli in izven nje ter na konferencah. Mnenja kolegov, ki so drugačna od njegovih, razume kot način svojega učenja. Sposoben je iskati rešitve, ki so sprejemljive za vse člane delovne skupine.</i>
<i>Analiziranje učinkovitosti pouka glede na postavljene učne cilje in oblikovanje načrta za njegovo izboljšanje</i>	<i>Učitelj je sposoben napraviti premišljeno in točno oceno učinkovitosti učne ure in stopnjo, do katere so bili doseženi učni cilji. Svojo oceno podkrepi z opisom mnogih primerov iz učne ure. Zna analizirati tudi posamezne konkretne primere. /.../ Pri analizi svojega dela se naslanja tudi na povratne informacije učencev. Svoje učne ure sprti reflektira. /.../</i>
<i>Skrb za vseživljenjski strokovni razvoj</i>	<i>Zmore opredeliti svoja močna področja in določiti cilje svojega profesionalnega razvoja. Učitelj načrtuje poti za doseganje zastavljenih ciljev v svojem profesionalnem razvoju in načrte tudi izvaja. Pozna možnosti za zadovoljitev svojih profesionalnih potreb in jih učinkovito izkorišča (vključno z mentorjem in kolegi). Proces načrtnega profesionalnega razvoja je pripravljen pripeljati do konca svoje profesionalne kariere.</i>

Kompetence	Kazalnik obvladanja kompetence
<i>Usmerjanje vedenja učencev</i>	<i>Standardi vedenja so jasni vsem učencem /.../. Učitelj vedenje učencev spremlja na subtilen način in deluje preventivno. Učenci spremljajo svoje vedenje in vedenje vrstnikov in jih spoštljivo opozarjajo na pomanjkljivosti. Učiteljev odziv na neprimerno vedenje je zelo učinkovit. Odziva se z velikim občutkom za individualne potrebe posameznega učenca. Vedenje učencev je popolnoma primerno.</i>

VLOGA REFLEKSIJE PRI PROFESIONALNEM RAZVOJU ŠTUDENTOV

Na kakovost izobraževanja vplivata vseživljenjsko učenje in profesionalni razvoj, ki sta značilna za učeče se organizacije. »Učeča se skupnost razvija odprto, kritičen odnos do profesionalnega dela in se zaveda, da so vsi njeni člani nenehni (vseživljenjski) učenci.«²⁸ Značilnost učeče organizacije pa je tudi reflektivnost.

»Pedagoške delavce je treba pojmovati kot aktivne oblikovalce in usmerjevalce svojega profesionalnega razvoja. Profesionalni razvoj pedagoških delavcev predstavlja vseživljenjski proces učenja posameznika, kjer so pomembni celovitost ter proces medsebojnega sodelovanja in učenja, povezovanje posameznikovih pojmovanj in poklicnih spretnosti ter njihovo oblikovanje v meri kritičnih in avtonomnih profesionalcev.«²⁹

V današnjem času se veliko pozornosti namenja profesionalnemu razvoju študentov, pri katerem imajo mentorji na šoli – zunanji mentorji in mentorji na fakulteti – notranji mentorji izredno pomembno vlogo kot spodbujevalci tega profesionalnega razvoja.

Profesionalni razvoj lahko obravnavamo kot posebno kompetenco, s pridobitvijo katere je študent sposoben analizirati svojo prakso na šoli in načrtovati svoj začetni profesionalni razvoj. Pomembno je, da je študent dovzeten za povratne informacije in nasvete v času pedagoške prakse, da se je pripravljen učiti, spreminjati in inovirati ter se stalno izboljševati.³⁰ Na profesionalni razvoj pa pomembno vpliva tudi refleksija. Vloga in pomen refleksije je izredno pomembna za študenta, ki tako postaja učitelj oz. t. i. razmišljajoči praktik, ki stalno razmišlja o svojem doživljanju kompleksnih šolskih situacij na celosten način.

»Refleksivno razmišljanje lahko opišemo tudi kot notranji dialog, kjer posameznik samemu sebi zastavlja vprašanja in odgovarja nanje. Kakovostna refleksija so iskreni

28 Vpeljevanje sprememb v šole. Priročnik za šolske razvojne time (2007) (ur. M. Pušnik). Ljubljana: Zavod RS za šolstvo, str. 11. V: Muršak, J. et al. (2011). Poklicni razvoj učiteljev. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, str. 12.

29 Valenčič Zuljan, M. et al. (2011). Sistemski vidiki izobraževanja pedagoških delavcev. Ljubljana: Pedagoški inštitut, str. 13.

30 Valenčič Zuljan, M. et al. (2007). Izzivi mentorstva. Ljubljana: Pedagoška fakulteta, str. 18–19.

in poglobljeni odgovori na 'prava' vprašanja, v kateri lahko mentor na začetku nastopa v vlogi spodbujevalca 'pravih vprašanj', ki jih kasneje pripravnik /v našem primeru študent/ dodela in prevzame.«³¹

Da se študent lahko razvija kot razmišljujoči učitelj, pa pomeni, da si mora postaviti naslednja vprašanja pri delu v razredu:

- *»Kaj pomeni ta odziv učenca? Kaj mi sporoča? Kako razumem njegovo ravnanje? Bi ga lahko razumel še kako drugače? Katere so še možne razlage tega ravnanja (dogodka, situacije)?*
- *Kaj ob tem učencu doživljam? Kako učenec doživlja mene? Kakšen odnos bi želel imeti z njim? Kako si želim, da bi učenec ravnal? Kako sam prispevam k temu, kar se dogaja med nama?*
- *Kaj je meni v tej situaciji pomembno? Kaj pa je pomembno mojim učencem? Kako prispevam k temu, kar se dogaja v razredu (v tem trenutku), v odnosu s tem učencem ...? Kaj bi se zgodilo, če bi razmišljal in ravnal drugače?*
- *Kakšen učinek naj ima moje poučevanje na učence? Za kaj si je vredno v razredu prizadevati?*
- *Zakaj sem izbral prav to metodo in ne kake druge? Kaj želim s to metodo doseči? Kako bom ugotovil, ali sem s to metodo resnično dosegel vse zastavljene cilje? Katere strategije so mi še na voljo za doseg te ciljev?*
- *Zakaj sem se na to reakcijo učenca odzval na tak način? Kako bi še lahko ravnal v tej situaciji in kaj bi to pomenilo zame? Kako bi ta odziv vplival na moj odnos s tem dijakom /oz. učencem/? Itd.«³²*

Zato je ključnega pomena za začetni profesionalni razvoj študentov ravno refleksija pedagoške prakse. Pri magistrskih pedagoških študijskih programih, ki vključujejo pedagoško prakso, študentje na koncu prakse izdelajo portfolio oz. dnevnik (poglavje št. 2). Dnevnik pedagoške prakse, portfelj ali mapa dosežkov in izdelkov pomembno vpliva na študenta – bodočega učitelja, saj mora spremljati in ovrednotiti svoje poučevanje oz. stalno razmišljati, kako napreduje v svojem procesu usposabljanja za učiteljski poklic.

Glavni namen dnevnika pedagoške prakse ali portfelja je:

- *»skozio izdelovanje portfelja bi študenti poskušali ozavestiti, razumeti in nadgrajevati lasten osebnostni in profesionalni razvoj, s čimer bi postali aktivni center študijskega procesa ter kasneje profesionalnega delovanja;*
- *portfelj bi visokošolskim učiteljem omogočil postopno spremljanje študentovega dela ter lažje diagnosticiranje individualnih potreb študentov in študijske skupine;*

31 Prav tam, str. 76.

32 Rupnik Vec, T. (2006). Vloga šolskega razvojnega tima v procesih zagotavljanja kakovosti v šoli, uvajanja sprememb in profesionalne rasti posameznega učitelja. V: Udejanjanje načel vseživljenjskega učenja v vrtcu, osnovni in srednji šoli s pomočjo razvojnega načrtovanja: gradivo za razvojno načrtovanje: Program Phare 2003 – vseživljenjsko učenje (ur. M. Zorman). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo, str. 75.

- *portfelj kot priloga k diplomi bi potencialnemu delodajalcu omogočal vpogled v razvoj znanj, sposobnosti in spretnosti oz. v praktične dosežke diplomanta ter bi tako lahko prispeval k lažji odločitvi pri izbiri najustrežnejšega kandidata za delovno mesto.*³³

Dnevnik je zbirka izpolnjenih obrazcev, izdelkov, pisnih razmišljanj in drugih gradiv študenta, v kateri študent npr. predstavi šolo, sestavi preglednico opravljenih obveznosti, zapiše zapisnike hospitacij, pogovorov, dogajanja na šoli, doda lastna opazanja in razmišljanja, vključi podrobne učne priprave z refleksijo in samoevalvacijo ipd. V to zbirko spada tudi mentorjev opis in mnenje o delu študenta na praksi. Na podlagi teh zapisov lahko mentor na fakulteti dobi vpogled v razvoj sposobnosti študentov, in sicer v sposobnost opazovanja pouka, izdelovanja učnih priprav in izvedbe učnih ur. Ravno tako pa pridobi informacije o sodelovanju študentov in njihovem vključevanju v druge aktivnosti v času pedagoške prakse.

»Torej je portfelj v procesu priprave na učiteljski poklic resničen in stvaren prikaz najpomembnejših dosežkov in prednosti pri poučevanju. Zajema in opisuje različno gradivo, ki prikazuje doseženo kakovost razvoja spretnosti in sposobnosti v poučevanju.»³⁴ Najpomembnejši del dnevnika pedagoške prakse pa so (samo)refleksije študentov oz. njihovo mnenje o tem, kako jim je nekaj uspelo, kakšne težave so imeli, kako so zadovoljni ipd. Na ta način dnevnik prikazuje, v kolikšni meri je študent dosegel oz. obvlada kompetence, ki so pomembne za učiteljski poklic.

Dnevnik tako predstavlja dokazilo o refleksiji študentov, dokazilo o praktičnih izdelkih, dokazilo o dejavnostih oz. delu študenta na pedagoški praksi. Študent ga uporablja za evidentiranje, reflektiranje, izboljševanje; mentor na šoli – zunanji mentor ga uporablja za spremljanje, vrednotenje in ocenjevanje; uporablja pa ga tudi specialni didaktik oz. mentor na fakulteti za vrednotenje in ocenjevanje pedagoške prakse študenta.

---

33 Ivanaš Grmek, M. et al. (2007). Inovacije na področju praktičnega usposabljanja študentov – predstavitev projektne dejavnosti. Vzgoja in izobraževanje, letnik 38, št. 5, str. 22.

34 Cencič, Ma. (1998). Mapa dosežkov in izdelkov v procesu študija prihodnjih učiteljev. Vzgoja in izobraževanje, letnik 29, št. 4, str. 28.

VLOGA, NALOGE, OBVEZNOSTI IN KOMPETENCE DELEŽNIKOV PRI PEDAGOŠKI PRAKSI

Za uspešno in kakovostno pedagoško prakso je potrebno zavzeto sodelovanje vseh deležnikov tega procesa, in sicer mentorjev na šoli – zunanjih mentorjev, študentov, mentorjev na fakulteti – notranjih mentorjev, fakultetnih koordinatorjev in šolskih koordinatorjev. Čeprav imajo pomembno vlogo tudi ravnatelji in učenci oz. dijaki, pa se bomo v nadaljevanju najbolj posvetili vlogi, obveznostim in kompetencam študentov, na katere najbolj vplivajo mentorji na šoli in mentorji na fakulteti. Za uspešnost načrtovanja in izvajanja pedagoške prakse pa skrbijo tudi fakultetni koordinatorji in šolski koordinatorji, ki v zadnjih letih pridobivajo vedno večjo vlogo pri pedagoški praksi študentov.

Vloga, naloge, obveznosti in kompetence študentov

Študent naj bi bil na pedagoški praksi vedoželjen, zainteresiran, angažiran, pripravljen za učenje, pripravljen za sodelovanje in sprejemanje povratnih informacij, zanesljiv, strokoven in odgovoren.³⁵

Smernice za praktično usposabljanje na Univerzi v Ljubljani predvidevajo, da vsak študent:

- *»lahko izbira vsebine praktičnega usposabljanja, ki ustrezajo njegovemu/njenemu interesu in izbira zunanje organizacije, kjer bo opravljal/a praktično usposabljanje (po potrebi pred pričetkom prakse študent/ka potencialnega izvajalca prakse tudi obišče ter mu posreduje dosedanje praktične izkušnje, specifični interese, znanja ipd.);*
- *izbere mentorja;*
- *lahko pripravi svoj predlog konkretnih nalog v skladu s programom prakse in svojimi pričakovanji ter sposobnostmi;*
- *mora opraviti prakso v zahtevanem obsegu;*
- *mora pri delu upoštevati navodila mentorja in koordinatorja prakse (sodelovanje z mentorjem in koordinatorjem na fakulteti);*
- *odgovorno opravlja naloge, ki so mu zaupane, ter mentorju v dogovorjenem roku oddaja gradiva in vso potrebno dokumentacijo o svojem delu;*
- *vodi ustrezno dokumentacijo o poteku prakse (dnevnik prakse ...);*
- *mora upoštevati predpise o varstvu pri delu in uporabljati ustrezna zaščitna sredstva;*
- *mora varovati morebitne poslovne tajnosti izvajalca praktičnega usposabljanja, s katerimi se seznanja med opravljanjem prakse;*

35 Valenčič Zuljan, M. et al. (2005). Smernice pripravniku ob začetku profesionalne poti. Ljubljana: Pedagoška fakulteta, Ministrstvo za šolstvo in šport, str. 44.

- mora pripraviti poročilo oz. razpravo o praktičnem usposabljanju, predlog opisne ocene lastnega procesa učenja in dosežkov pri praktičnih izkušnjah;
- mora pridobiti pozitivno oceno prakse s strani 'zunanjega' mentorja in mentorja na fakulteti.«³⁶

Na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru pa menijo, da je vsak študent:

- »aktivni udeleženec v partnerstvu in s svojim odnosom, vedenjem in prizadevanji prispeva k uspešnosti pedagoške prakse;
- si prizadeva za vzpostavljanje in ohranjanje dobrih osebnih in profesionalnih odnosov z vsemi, s katerimi sodeluje; /.../
- sproti opravlja vse s prakso povezane naloge in po koncu prakse napiše poročilo;
- v času prakse ostaja na šoli ves delovni dan oz. po potrebi dnevni čas opravljanja prakse prilagodi delovnemu času mentorja;
- sodeluje vsaj pri eni izmed dejavnosti, ki potekajo na šoli (npr. ekskurzija, projektni dan, športni dan, organizacija npr. tekmovanja ...);
- opazuje in po pripravljenih kriterijih analizira učne ure;
- se s svojim mentorjem oz. z drugim sodelujočim učiteljem posvetuje o vsem, kar zadeva vsebino in izvajanje pedagoške prakse;
- išče mentorjevo pomoč in nasvete pri načrtovanju učnih ur ter pri vrednotenju svoje uspešnosti;
- vodi in izpolnjuje obrazce opazovalne prakse;
- spoštuje načelo zaupnosti in varovanja podatkov o učencih in učiteljih oz. šoli ter osebnih informacij kolegov, povezanih s pedagoško prakso.«³⁷

Tudi na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru imajo tako kot na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani pedagoško prakso v magistrskih dvoletnih pedagoških študijskih programih, za katero uporabljajo izraz predmetna pedagoška praksa. »Njen temeljni cilj je priprava študentov na poučevanje in pedagoško delo v razredu pri predmetih, za katere jih usposablja izbrano študijsko področje, ter za uspešno vključevanje v pedagoški proces šole kot celote. Študenti se usposabljujejo za načrtovanje, izvedbo in (samo)vrednotenje poučevanja predmeta oziroma predmetov svojega študijskega področja ter za druge oblike pedagoškega dela v razredu (na šoli), pridobivajo osnovne spretnosti komuniciranja in obvladovanja razreda, metod in tehnik poučevanja, ocenjevanja znanja učencev itd. Hkrati s tem naj bi študenti v okviru predmetne prakse razvili zavest o dejavnikih, ki vplivajo na poučevanje in učenje, ter se postopoma pripravili na reflektivno poučevanje in vlogo učitelja kot razmišljujočega praktika.«³⁸

36 Kristl, J. et al. (2007). Smernice za praktično usposabljanje na Univerzi v Ljubljani. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, str. 16.

37 Javornik Krečič, M. et al. (2011). Priročnik za praktično usposabljanje študenta. Maribor: Univerza v Mariboru. Filozofska fakulteta, str. 26–27. Priročnik je dostopen na: <http://www.ff.uni-mb.si/dotAsset/31221.pdf> (21. 8. 2013). Isto v: Cvetek, S., Kukovec, M., Jurančič-Petek, K. (2009). Pedagoška praksa v luči partnerstva fakultet in šol v izobraževanju učiteljev po bolonjskih načelih. Vzgoja in izobraževanje, letnik 40, št. 3, str. 21.

38 Javornik Krečič, M. et al. (2011). Priročnik za praktično usposabljanje študenta. Maribor: Univerza v Mariboru. Filozofska fakulteta, str. 24. Priročnik je dostopen na: <http://www.ff.uni-mb.si/dotAsset/31221.pdf> (21. 8. 2013).

Podobno je tudi na magistrskih dvoletnih pedagoških študijskih programih na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Kompetence, naloge in obveznosti študentov opredelijo posamezni mentorji na fakulteti oz. specialni didaktiki, ki pripravijo navodila za študente, določijo število ur hospitacij, ki jih morajo študentje opraviti na šoli pri izbranem predmetu, število ur nastopov in število ur drugih dejavnosti ali aktivnosti na šolah. Na koncu podajo navodila za izdelavo poročila o pedagoški praksi. Število ur obveznosti je raznoliko pri različnih predmetih oz. pedagoških praksah in je predstavljeno v drugem poglavju (Pedagoška praksa na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani), ravno tako tudi vsebine in kompetence pri predmetih, ki vključujejo pedagoško prakso.

Preglednica 3: Najpogostejše naloge in obveznosti študentov Filozofske fakultete na pedagoški praksi³⁹

Načrtovanje pedagoške prakse	Izvajanje pedagoške prakse	Rezultati pedagoške prakse
<p>Obisk in izbor šole</p> <p>Časovno in vsebinsko načrtovanje urnika pedagoške prakse skupaj z mentorjem na šoli</p> <p>Izbor mentorja (soglasje)</p> <p>Poznavanje pravil za pedagoško prakso (izjava študenta)</p> <p>Poznavanje navodil in gradiva za pedagoške prakso</p>	<p>Upoštevanje navodil mentorja na šoli in mentorja na fakulteti</p> <p>Upoštevanje predpisov o varstvu pri delu in varovanju morebitne poslovne tajnosti</p> <p>Pisanje poročila in sprotne refleksije svojega dela</p> <p>Priprava učnih priprav, izvedba učnih ur in pogovori z mentorji na šoli</p> <p>Hospitiranje učnih ur</p> <p>Sodelovanje pri drugih šolskih dejavnostih:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pogovor z vodstvom šole, – pogovor s šolsko svetovalno službo, – pogovor s knjižničarjem, – krožki, – ekskurzija, – razredna ura, – interesne dejavnosti, naravoslovni, družboslovni, športni, kulturni dnevi ipd., – pomoč pri pripravi razstave, ekskurzije ali terenskega dela ipd., – hospitiranje pri drugih učiteljih in predmetih, – podaljšano bivanje v osnovni šoli, – dežurstvo, nadzorstvo, – individualne ure z učenci s posebnimi potrebami, – popravljanje domačih nalog, – priprava pisnih nalog itd. 	<p>Dokumentacija o poteku pedagoške prakse (dnevnik, poročilo, portfolio, portfelj ...)</p> <p>Dnevnik lahko vključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – urnik študentovega dela, – opis šole, – hospitacijska poročila, – poročila pogovorov s pedagoškimi delavci, – podrobne učne priprave, – refleksije po posameznih nastopih, – mentorjeve pisne povratne informacije, – mentorjeve ocene nastopov, – mentorjevo splošno oceno prakse, – dodatno pedagoško gradivo, – refleksije o pedagoški praksi v celoti, – evalvacijo mentorjevega dela, – poročila intervjujev z mentorjem in drugimi učitelji, – krajše raziskovalno delo (anketa, intervju, opazovanje), – poročila o delu šole, ravnatelja, knjižničarja ali šolske svetovalne službe, – poročila o prisotnosti pri drugih šolskih dejavnostih (roditeljski sestane, športni, kulturni ali naravoslovni dan, ekskurzije ...), – anketni vprašalnik za študente (mnenje o pedagoški praksi), – anketni vprašalnik za mentorje na šoli (mnenje o pedagoški praksi), – idr.

39 Preglednica je sestavljena s pomočjo publikacije Trškan, D. et al. (2005). Pedagoška praksa pri specialnih didaktikah na Filozofski fakulteti. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Center za pedagoško izobraževanje in učnih načrtov predmetov, ki vključujejo pedagoško prakso – Preglednica 15.

»Študentje se skozi pedagoško prakso usposobijo za načrtovanje, izvedbo in evalvacijo poučevanja izbranega predmeta oz. predmetov in drugega pedagoškega dela v razredu (šoli), obvladajo osnovne spretnosti na področju komuniciranja in obvladovanja razreda, metod in tehnik poučevanja, ocenjevanja znanja učencev ipd. Razvijejo zavest o dejavnikih, ki vplivajo na poučevanje in učenje, in se naučijo uporabljati procese, ki so značilni za reflektivno poučevanje in vlogo učitelja kot reflektivnega praktika. Razvijejo zavest o potrebi po sodelovanju z drugimi učitelji tako v okviru predmeta (timsko načrtovanje, poučevanje in vrednotenje) kot širše.«⁴⁰

Druge kompetence študentov, ki jih lahko dosegajo na pedagoški praksi, pa smo že predstavili v preglednicah 1 in 2.

Vloga, naloge, obveznosti in kompetence mentorjev na šoli – zunanjih mentorjev

»Mentorsko vlogo lahko dobro opravlja le tisti mentor, ki mu je lasten profesionalen razvoj vrednota. Mentor, ki reflektivno analizira svojo pedagoško prakso, lahko učitelju začetniku pri tem veliko pomaga, npr. ko razkriva svoje razmišljanje, izpeljuje posledice načrtovanja ali interpretira konkretna ravnanja in k temu spodbuja tudi mlajšega kolega.«⁴¹

Usposobljen in zavzet mentor na šoli je osrednja oseba, od katere je odvisna uspešna izvedba pedagoške prakse. »S svojo vlogo mentor najbolj neposredno vpliva na razvoj bodočega učitelja. Mentor – razmišljajoči praktik – je odgovoren za ustvarjanje učnih možnosti, v katerih študent (bodoči učitelj) kritično išče ter ustvarjalno razvija svoj profesionalni nastop ter na podlagi lastnih pedagoških izkušenj razširja in pogloblja svoje teoretično znanje.«⁴² Zato ima mentor na šoli ključno vlogo tudi pri spodbujanju profesionalnega razvoja študentov – bodočih učiteljev.

»Vloga mentorja je, da je študentu hkrati vzornik, motivator in svetovalec, ki:

- spodbuja strokovni razvoj študenta;
- ustvarja priložnosti za učenje na področjih komuniciranja, kritičnega mišljenja, odgovornosti, prilagodljivosti in timskega dela;
- uči specifične spretnosti;
- postavlja izzive in dodeljuje odgovornosti;
- daje konstruktivne povratne informacije tako o študentovih močnih, kot šibkih točkah;

40 Cvetek, S. (2006). Model pedagoške prakse v programih za izobraževanje učiteljev. V: Teorija in praksa v izobraževanju učiteljev (ur. C. Peklaj et al.). Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, str. 141.

41 Valenčič Zuljan, M., Vogrinc, J. (2008). Kako ravnatelj, mentorji in pripravniki presoajo vlogo učitelja mentorja. Didactica Slovenica. Pedagoška obzorja, letnik 23, št 3–4, str. 144.

42 Javornik Krečič, M. et al. (2007). Pomen mentorstva v času dodiplomskega izobraževanja in mentorjeve kompetence. Pedagoška obzorja, letnik 22, št. 3–4, str. 3.

- pomaga razumeti kulturo izvajalca praktičnega usposabljanja;
- odgovarja na vprašanja in je dosegljiv za pogovor;
- vzpodbuja in daje podporo;
- deli informacije;
- pomaga študentu vzpostaviti mrežo poslovnih stikov.«⁴³

»Mentor je oseba, ki po eni strani spodbuja, daje naloge, postavlja varovanca pred nove izzive, mu organizira možnosti za pridobivanje izkušenj, po drugi strani pa pomaga, olajša delo in učenje, ga varuje pred prehudimi napakami in drugimi posledicami neizkušenosti.«⁴⁴ Seveda pa mentor na šoli usposablja študenta, da se bo znal učiti iz svojih izkušenj. Mentorjeva pomoč naj bila v smislu kot: »skupno načrtovanje in analiza nastopov, opozarjanje na napake, posredovanje praktičnih nasvetov in svojih izkušenj, pomoč pri pripravi letnih in vsakodnevnih priprav na pouk, strokovno didaktično svetovanje, pomoč pri izvajanju pouka, pomoč pri sestavljanju preizkusov znanja, praktični napotki za delo v razredu, pomoč pri vzgojnih problemih, spodbujanje refleksije, posredovanje povratnih informacij.«⁴⁵

Osebnostne lastnosti in sposobnosti mentorja naj bi bile:

- »energičnost, pozitivna energija,
- odkritost, dobronamernost, smisel za humor,
- aktualnost in delavnost,
- doslednost pri postavljanju pravil, konstruktivna avtoriteta, temelječa na osebni integriteti učitelja;«⁴⁶
- »strokovno znanje,
- sposobnost, da prenese kritiko,
- veselje za preizkušanje novega,
- poznavanje razmer, v katerih poteka pouk,
- pozitiven odnos do didaktike in pedagogike,
- sposobnost svetovanja, spodbujanja, upoštevanje čustev nastopajočega;«⁴⁷
- »potrpežljivost, strpnost, tolerantnost, odprtost, komunikativnost, prijaznost in pozitivna naravnost, zanesljivost, prilagodljivost in ustvarjalnost.«⁴⁸

43 Kristl, J. et al. (2007). Smernice za praktično usposabljanje na Univerzi v Ljubljani. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, str. 17.

44 Valenčič Zuljan, M. et al. (2006). Učitelj mentor v sistemu pripravništva. Ljubljana: Pedagoška fakulteta, str. 47–48.

45 Valenčič Zuljan, M. et al. (2005). Smernice pripravniku ob začetku profesionalne poti. Ljubljana: Pedagoška fakulteta, Ministrstvo za šolstvo in šport, str. 45.

46 Vzeto iz rezultatov raziskave: Resnik Planinc, T., Ilc, M. (2007). Pedagoška praksa. V: Mentorstvo in profesionalna rast učiteljev (ur. C. Peklaj). Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, str. 67.

47 Cencič, Mi., Cencič, Ma. (1994). Praktično usposabljanje učiteljskih kandidatov. Ljubljana: Pedagoška fakulteta, str. 56.

48 Govekar-Okoliš, M. et al. (2010). Pogledi mentorjev na praktično usposabljanje študentov v delovnih organizacijah. Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, Znanstvena založba Filozofske fakultete, str. 14.

Mentorjeve naloge in obveznosti so različne.

Smernice za praktično usposabljanje na Univerzi v Ljubljani predvidevajo naslednje naloge: »Mentor v zavodu oz. gospodarski družbi (izvajalec praktičnega usposabljanja):

- načrtuje in organizira potek praktičnega usposabljanja študenta skupaj s koordinatorem/mentorjem s fakultete;
- pripravi vse potrebno za prihod študenta na mesto izvajanja praktičnega usposabljanja, zagotovi ustrezne pogoje za usposabljanje (dogovor z vodstvom institucije in s kolegi glede sodelovanja in statusa študenta, delovni prostor, potrebne informacije, pripravi gradivo za delo v skladu s programom praktičnega usposabljanja);
- predstavi študenta delovni sredini, kjer bo študent opravljal praktično usposabljanje;
- vodi, usmerja in svetuje študentu v času praktičnega izobraževanja;
- določi oblike in vsebine pisnega dela (skupaj s študentom), ki ga pripravi študent;
- nadzira študenta pri izdelavi pisnega izdelka;
- oceni študentovo praktično usposabljanje;
- izda potrdilo o opravljenem praktičnem usposabljanju.«⁴⁹

Drugi primer mentorjevih nalog je vzet iz Priročnika za praktično usposabljanje študenta Filozofske fakultete Univerze v Mariboru. Mentor na šoli:

- »je učitelj predmetnega področja, za katerega se usposablja študent;
- opravi vse potrebno za vključitev študenta v predmetno pedagoško prakso in mu zagotovi ustrezne pogoje za opravljanje le-te;
- omogoči študentu, da prisostvuje pouku in drugim oblikam dela ter življenja šole;
- pomaga študentu pri načrtovanju pedagoških dejavnosti in spremlja njegovo uspešnost;
- opazuje študenta pri poučevanju, reflektira njegovo delo in s tem študentu pomaga v njegovem profesionalnem razvoju;
- spremlja študentov reflektivni dnevnik pedagoške prakse in mu pomaga pri načrtovanju aktivnosti na osnovi ugotovljenih potreb;
- izdela poročilo o uspešnosti študentovega poučevanja in drugega dela v času prakse v skladu z veljavnimi oz. dogovorjenimi kriteriji;
- se udeležuje občasnih srečanj z drugimi mentorji z namenom izmenjave izkušenj, načrtovanja dela s študenti in obravnave različnih vprašanj, ki zadevajo mentorsko delo s študenti;
- sodeluje s predmetnim didaktikom in z drugimi učitelji Filozofske fakultete pri aktivnostih, povezanih z načrtovanjem, izvajanjem in vrednotenjem pedagoške prakse.«⁵⁰

49 Kristl, J. et al. (2007). Smernice za praktično usposabljanje na Univerzi v Ljubljani. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, str. 18.

50 Javornik Krečič, M. et al. (2011). Priročnik za praktično usposabljanje študenta. Maribor: Univerza v Mariboru. Filozofska fakulteta, str. 25–26. Priročnik je dostopen na: <http://www.ff.uni-mb.si/dotAsset/31221.pdf> (21. 8. 2013). Isto, razen zadnjih alinej v: Cvetek, S., Kukovec, M., Jurančič-Petek, K. (2009). Pedagoška praksa v luči partnerstva fakultet in šol v izobraževanju učiteljev po bolonjskih načelih. Vzgoja in izobraževanje, letnik 40, št. 3, str. 20–21. Podobno v: Cvetek, S. (2006). Model pedagoške prakse v programih za izobraževanje učiteljev. V: Teorija in praksa v izobraževanju učiteljev (ur. C. Peklaj et al.). Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, str. 143.

Tretji primer velja za isto fakulteto in določa še bolj natančne naloge mentorjev v času pedagoške prakse. Mentorji:

- »seznanijo študente z učnimi načrti in katalogi znanj posameznih učnih predmetov;
- seznanijo študente s pedagoško dokumentacijo (npr. dnevna, letna priprava, dnevnik, redovalnica) in šolsko zakonodajo (npr. šolski zakoni, pravilniki);
- seznanijo študente z novostmi sistemske in vsebinske prenove šole (npr. nivojski pouk, preverjanje in ocenjevanje znanja);
- seznanijo študente z delom in organiziranostjo aktivov učiteljev;
- seznanijo študente z nalogami učitelja razrednika;
- seznanijo študente s praktično preizkušenimi načini učiteljevega vodenja učencev (motiviranje, discipliniranje);
- seznanijo študente z uveljavljenimi načini pisnega, ustnega in praktičnega preverjanja znanja;
- se s študenti dogovarjajo o izvajanju hospitacij in nastopov;
- izvajajo hospitacije in se o njih pogovarjajo s študenti;
- omogočajo študentom izvedbo nastopov, spremljajo njihovo izvajanje in s študenti po nastopu evalvirajo učno uro;
- pregledajo učne priprave študentov za nastope in po potrebi zahtevajo dopolnitve in popravke;
- napišejo mnenje o delu študentov na pedagoški praksi /.../.⁵¹

»Za kakovostno in uspešno izvedbo praktičnega usposabljanja ni dovolj le to, da je mentor strokovnjak na svojem področju in je motiviran za svoje delo. Izkazala se je tudi potreba po ustreznem izobraževanju mentorjev za izvajanje mentorstva študentom pri praktičnem usposabljanju in njihovem stalnem strokovnem izpopolnjevanju.«⁵²

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani vsako leto nudi različna izobraževanja za mentorje študentom v okviru Programov profesionalnega usposabljanja, ki jih sofinancira ministrstvo, pristojno za izobraževanje. Ravno tako pa tudi posamezni mentorji na fakulteti organizirajo seminarje, delavnice in srečanja za mentorje na šolah pred ali po pedagoški praksi.

51 Dnevnik strnjene pedagoške prakse (2011). Maribor: Univerza v Mariboru. Filozofska fakulteta, str. 5–6. Dnevnik je dostopen na: <http://www.ff.uni-mb.si/dotAsset/7652.pdf> (21. 8. 2013).

52 Govekar-Okoliš, M. et al. (2010). Praktično usposabljanje študentov v delovnih organizacijah in primeri praks. Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, Znanstvena založba Filozofske fakultete, str. 23.

Preglednica 4: Najpogostejše naloge mentorja na šoli pri pedagoški praksi študentov Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani⁵³

Načrtovanje pedagoške prakse	Izvajanje pedagoške prakse	Rezultati pedagoške prakse
<p>Časovno načrtovanje pedagoške prakse skupaj s študentom</p> <p>Dogovor s študentom o poteku pedagoške prakse</p> <p>Ureditev formalnosti (soglasje)</p> <p>Načrtovanje hospitacij in nastopov</p> <p>Načrtovanje drugih dejavnosti s pomočjo drugih učiteljev ali vodstva šole:</p> <ul style="list-style-type: none"> – predstavitev šole, šolske zakonodaje, predmetnika in urnika, letnega delovnega načrta šole, – predstavitev šolske dokumentacije (e-dnevnik, e-redovalnica ipd.), – ogled šole oz. šolskih prostorov, – seznanitev z učitelji in delavci šole; – pogovor s knjižničarjem, – pogovor s šolsko svetovalno službo, – pogovor z vodstvom šole, – govorilne ure, roditeljski sestanki, sestanki aktivov, pedagoške konference, – izvenšolske dejavnosti (krožki, ekskurzije ...), – hospitacije pri drugih učiteljih, – itd. <p>Udeležba delavnic ali seminarjev za učitelje mentorje</p>	<p>Predstavitev organizacije in dokumentacije šole</p> <p>Pogovor s študentom o hospitacijah in drugih šolskih dejavnostih</p> <p>Pregled učnih priprav študenta in pogovor o nastopu pred izvedbo učne ure</p> <p>Opazovanje in ocenjevanje nastopov</p> <p>Pogovor in povratna informacija o nastopih</p>	<p>Ocenjevanje nastopov študenta</p> <p>Ocenjevanje študenta na pedagoški praksi</p> <p>Izpolnitev dokumentacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podpisano in ožigosano potrdilo o opravljanju pedagoške prakse študenta, – podpisan seznam opravljenih hospitacij študenta, – podpisan seznam opravljenih nastopov, – podpisan seznam dodatnih dejavnosti, – podpisani ocenjevalni obrazci za nastope, – podpisan in ožigosan ocenjevalni obrazec za celotno pedagoško prakso, – itd. <p>Vodenje evidence o študentih (obrazci, sezname, potrdila ...)</p> <p>Vodenje evidence o fakultetah (potrdila za mentorje)</p> <p>Izpolnitev anketnega vprašalnika za mentorja: evalvacija dela študenta, mnenje o pedagoški praksi, evalvacija dela mentorja na fakulteti idr.</p> <p>Samoevalvacijsko poročilo mentorja na šoli:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uskladitev z vsakodnevnimi obveznostmi, – zadovoljstvo z lastnim delom, odnosom in rezultati študenta. <p>Udeležba zaključnega srečanja na fakulteti</p>

53 Preglednica je sestavljena s pomočjo publikacije Trškan, D. et al. (2005). Pedagoška praksa pri specialnih didaktikah na Filozofski fakulteti. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Center za pedagoško izobraževanje in učnih načrtov predmetov, ki vključujejo pedagoško prakso – Preglednica 15.

Povečana vloga mentorjev zahteva, da mentor na šoli obvlada določene spretnosti oz. ima kompetence sodobnega mentoriranja.

Zato naj bi mentor na šoli:

- »obvladal metode izobraževanja odraslih;
- znal ugotavljati izobraževalne potrebe posameznega študenta, izhajajoč iz stopnje v njegovem profesionalnem razvoju;
- vzpostavljaj dobre osebne in delovne odnose s študentom ob razumevanju njegovih bojazni in negotovosti;
- kot 'model' študentu izkazoval širok repertoar metod in pristopov;
- učinkovito pomagal študentu pri načrtovanju, izvajanju in ovrednotenju pouka (med nastopi, prakso);
- znal v svojem odnosu s študentom vzpostavljati ravnotežje med podporo in izzivom;
- znal spodbujati študenta k poglobljeni refleksiji;
- poznal razne metode in instrumente opazovanja pouka;
- obvladal akcijsko raziskovalni pristop;
- znal spremljati in ocenjevati študentove dosežke, dajati in sprejemati povratno informacijo o pouku;
- primerno obvladoval čas (organizacija in načrtovanje) in stres, in k temu navajal tudi študente;
- stopal v produktivne odnose timskega sodelovanja s kolegi na šoli in z univerzitetnimi učitelji.«⁵⁴

Ravno tako naj bi mentor na šoli:

- »poznal kompetence, ki naj bi jih študenti dosegli pri praktičnem usposabljanju na poklic;
- povezal različne situacije, ki se dogodijo na pedagoški praksi, z ustreznimi spoznanji na pedagoškem področju;
- znal razmerja med teorijo in prakso razjasnjevati študentom;
- upošteval individualiziran pristop k študentu;
- ovrednotil izvedbo praktičnega pedagoškega programa;
- zagotavljal stalno povratno informacijo študentu (bodočemu učitelju) o njegovem napredku in usposobljenosti;
- oblikoval kriterije vrednotenja učnih nastopov in prepoznaval pri opazovanju nastopov;
- študentom zagotavljal vpogled v predvidene in načrtovane dejavnosti na šoli;
- spodbujal študente k refleksiji o lastnih izkušnjah;
- spodbujal študente k ocenjevanju svoje usposobljenosti za delo učitelja;
- se znal vživeti v vlogo študenta (bodočega učitelja);

54 Marentič Požarnik, B. (2006). Seminarji za mentorje kot priložnost za razvijanje kompetenc in poglobljanje refleksije ob partnerskem sodelovanju s fakultetnimi učitelji. V: Teorija in praksa v izobraževanju učiteljev (ur. C. Peklaj et al.). Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, str. 47.

- poznal sistemske in vsebinske novosti na področju šolstva;
- pridobival in ohranjal znanje in spretnosti, ki se nanašajo na njegovo lastno disciplino;
- povezoval vsebino lastne discipline z elementi drugih disciplin;
- bil sposoben delovanja v različnih timih;
- kritično premišljeval o svojem pedagoškem pristopu, odnosih s kolegi študenti (bodočimi učitelji);
- uporabljal učno tehnologijo pri pouku;
- uporabljal informacijsko-komunikacijsko tehnologijo (IKT) pri svojem strokovnem delu in za potrebe lastnega poklicnega razvoja.«⁵⁵

Mentor na šoli bi moral obvladati tudi naslednje spretnosti in znanja:

- »znati mora aktivno poslušati, da lahko zbere podatke in opredeli problem; se empatično odzivati, da lahko daje pomoč in oporo; znati mora sprejemati povratno informacijo ter jo dajati na konstruktiven način; znati mora učinkovito obvladovati konflikte;
- ceniti mora vrednost učenja iz izkušenj s pomočjo reflektivnega mišljenja kot načinom povezovanja teorije s prakso ter biti sposoben spodbujati reflektivno mišljenje pri drugih.«⁵⁶

V okviru projekta Partnerstvo fakultet in šol 2006–2007 so fakultetni izobraževalci in učitelji mentorji na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani oblikovali 19 kompetenc, razdeljenih v tri sklope, ki bi jih moral učitelj mentor obvladovati za učinkovito vodenje študenta na pedagoški praksi.⁵⁷

---

55 Vzeto iz preglednice: Javornik Krečič, M. et al. (2007). Pomen mentorstva v času dodiplomskega izobraževanja in mentorjeve kompetence. Pedagoška obzorja, letnik 22, št. 3–4, str. 7.

56 Bizjak, C. (2004). Organizacija pripravništva na šoli. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo, str. 17. Isto v: Valenčič Zuljan, M. et al. (2006). Učitelj mentor v sistemu pripravništva. Ljubljana: Pedagoška fakulteta, str. 52–53.

57 Kompetence smo v celoti vzeli iz: Puklek Levpušček, M. (2007). Kompetence učiteljev – mentorjev študentom. V: Mentorstvo in profesionalna rast učiteljev (ur. C. Peklaj). Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, str. 53–54.

Preglednica 5: Kompetence mentorja na šoli

Strokovne kompetence	<ul style="list-style-type: none"> – »kot model dobrega učitelja izkazuje kakovostno strokovno znanje, širok izbor učnih metod in pristopov pri poučevanju svojega predmeta in vodenju razreda ter teži k stalnemu izpopolnjevanju na področju stroke in pedagoško-psihološko-didaktičnih znanj in veščin; – kaže entuziazem pri svojem delu in pri študentih razvija pozitiven odnos do bodočega učiteljskega poklica in profesionalno etiko; – pozna delovanje šole, šolskega sistema, šolsko zakonodajo, šolsko dokumentacijo; – zna pri načrtovanju dela s študenti upoštevati izobraževalne potrebe posameznega študenta in pri tem izhaja iz stopnje v študentovem profesionalnem razvoju; – učinkovito pomaga študentu pri načrtovanju, izpeljavi in ovrednotenju pouka; – daje praktične napotke za delo v razredu ob hkratnem spodbujanju študenta k poglobljeni in kritični refleksiji o njegovem delu; pri tem usmerja študenta k učenju iz lastnih izkušenj (ozaveščanje in spreminjanje študentovih pojmovanj o znanju, učenju, vlogi učitelja; povezava med učnimi cilji, študentovimi cilji pri konkretni učni uri, njegovem ravnanju in učinkih) ter spodbuja študenta, da lastne izkušnje z delom v razredu povezuje s širšimi teoretičnimi psihološko-pedagoškimi in didaktičnimi spoznanji; – pomaga študentu spoznavati individualne razlike med učenci (na primer razlike v sposobnostih, motivaciji, interesih) in študenta uvaja v delo z učenci s posebnimi potrebami; – obvlada razne metode in instrumente opazovanja in spremljanja pouka; – obvlada uporabo informacijsko-komunikacijske tehnologije pri pouku in k temu navaja tudi študenta; – zna ocenjevati študentove dosežke in daje konstruktivno povratno informacijo študentu o njegovem delu v razredu; – zna primerno obvladovati čas glede na svoje cilje (organizacija, načrtovanje in izpeljava učne ure) in k temu navaja tudi študenta; – zna obvladovati nezaželene dogodke v razredu (konflikti, nedisciplina, nemotiviranost) in svoje odzive na te dogodke, k temu pa navaja tudi študenta; – uspešno sodeluje s kolegi na šoli, vodstvom šole, fakultetnimi učitelji in drugimi strokovnimi institucijami; – obvlada veščine razredništva in študenta vključuje v sodelovanje pri nekaterih razredniških opravilih (na primer vodenje razredne ure, razgovor s starši).«⁵⁸
Odnosno-komunikacijske kompetence	<ul style="list-style-type: none"> – »izkazuje potrebne komunikacijske spretnosti in empatičnost (spretnosti poslušanja, parafraziranja, spodbujanja študenta k lastni refleksiji, dajanje nasvetov, konfrontacija, uporaba usmerjenih in odprtih vprašanj) in obvlada slovenski knjižni jezik; – vzpostavlja dobre osebne in delovne odnose s študentom ob razumevanju njegovih bojazni in negotovosti; – zna podpreti študenta pri njegovem delu z razredom na spoznavnem in odnosnem področju ter ga hkrati izziva k spremembam; – je zmožen refleksije lastnega dela z učenci in stalne kritične samoprosje vodenja študenta na praksi.«⁵⁹
Organizacijsko-administrativne kompetence	<ul style="list-style-type: none"> – »zna ustrezno organizirati študentovo delo na šoli (priprava urnika pedagoške prakse, vodenje dokumentacije o študentovem delu, usklajevanje sodelovanja z učitelji na fakulteti).«⁶⁰

Skupina za prenovu študijskih programov na Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani pa je določila in oblikovala naslednje kompetence učitelja:

»1) dobro didaktično in metodično znanje, ki učitelju omogoča načrtovanje in organiziranje optimalnega in spodbudnega učnega okolja z namenom spodbuditi in olajšati proces učenja pri učencih;

58 Prav tam, str. 53.

59 Prav tam, str. 54.

60 Prav tam.

- 2) usposobljenost za timsko delo (poučevanje) in sodelovanje z drugimi učitelji in strokovnimi sodelavci, ki sodelujejo v vzgojno-izobraževalnem procesu;
- 3) drugačna vloga učitelja v razredu, ki zahteva več komunikacijskega in organizacijskega znanja (učitelj kot mentor, ki organizira samostojno ali sodelovalno delo učencev);
- 4) psihološka znanja, ki omogočajo spoznavanje učencev, njihovih značilnosti in posebnosti in so potrebna za učinkovito motiviranje, prilagajanje in spodbujanje procesov učenja;
- 5) usposabljanje učencev za vseživljenjsko učenje v družbi znanja ('učiti jih, kako se je treba učiti');
- 6) razvijanje lastne profesionalnosti: odgovorno usmerjanje lastnega profesionalnega razvoja v procesu vseživljenjskega učenja in
- 7) uporaba sodobne informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT) v formalnih učnih situacijah (pri pouku) in pri drugem strokovnem delu (tudi za potrebe lastnega poklicnega razvoja).⁶¹

Med vsemi kompetencami bi izpostavili sodelovanje med mentorjem in študentom oz. komunikacijo in medosebni odnos, ki so občutljiva področja, odvisna pa so od osebnostnih lastnosti mentorja in študenta. »*Temelje dobrega medosebnega odnosa lahko označimo s spoštovanjem, poslušanjem drugega, sprejemanjem drugačnosti in zavedanjem medsebojne odvisnosti v procesu komunikacije.*«⁶²

Komunikacija je osrednja dejavnost v času pedagoške prakse in je nujno potrebna. Med pomembnih del komunikacije spada povratna informacija, ki je lahko sprotne ali končne (na koncu pedagoške prakse). Pri tem je pomembno, da mentor prilagodi povratno informacijo študentu, njegovim zmožnostim razumevanja in spreminjanja ter mu poda pravočasno povratno informacijo.⁶³

Na koncu pa v preglednici 6 podajamo nabor kompetenc mentorja za delo s pripravniki in kazalce obvladovanja teh kompetenc, saj se te kompetence mentorja nanašajo tudi na delo s študenti na pedagoški praksi.

61 Devljak, T., Polak, A. (2009). Nadaljnje izobraževanje in usposabljanje kot dejavnik razvoja učiteljevih kompetenc. Vzgoja in izobraževanje, letnik 40, št. 3, str. 8.

62 Valenčič Zuljan, M. et al. (2007). Izživi mentorstva. Ljubljana: Pedagoška fakulteta, str. 45.

63 Govekar-Okoliš, M., Kranjčec, R. (2010). Izobraževanje mentorjev za praktično usposabljanje študentov po bolonjskih študijskih programih v podjetjih/zavodih. Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, Znanstvena založba Filozofske fakultete, str. 33–34.

Preglednica 6: Kompetence mentorja in kazalniki obvladovanja teh kompetenc⁶⁴

Kompetence	Kazalci obvladovanja kompetence
1. Mentor kot (supervizor) spodbujevalec učenja iz izkušenj pripravniku pomaga in ga spodbuja pri njegovem strokovnem razvoju tako, da pripravnik postopoma prevzema odgovornost za učenje znotraj organizacije.	<ul style="list-style-type: none"> – vzpostavlja primeren odnos: vzpostavlja odnos zaupanja, izraža zanimanje, empatijo in spoštovanje kolegov; – aktivno poslušča; – razlaga; – pomaga in svetuje: razvija samozaupanje, svetuje pri učenju in poučevanju; – načrtuje in izvaja aktivnosti, ki spodbujajo strokovni razvoj pripravnika.
2. Mentor kot posredovalec pomembnih informacij pripravniku na najbolj učinkovit način posreduje uporabne informacije.	<ul style="list-style-type: none"> – pripravnika seznanja z značilnostmi učencev, pripravnikovi nalogami, didaktičnimi instrumenti, s šolo kot organizacijo, šolsko kulturo itd.; – oblikuje ideje in pripravnika postavlja pred različne izzive; – ravnanje v profesionalnih situacijah utemeljuje z različnih vidikov: z načinom delovanja šole, z njenimi vrednotami in vizijo ...
3. Mentor kot opazovalec sistematično in učinkovito opazuje vedenje pripravnika, ki ga na osnovi zbranih podatkov opiše in analizira.	<ul style="list-style-type: none"> – z opazovano osebo se pogovori o ciljih opazovanja; – z opazovano osebo se pogovori o vlogi opazovalca; – situacije, ki jih opazuje, izbere v skladu s cilji strokovnega razvoja; – na temelju dogovorjenih elementov opazovanja izpelje ustrezne aktivnosti; – izbira, pripravlja in uporablja opazovalne sheme; – zaznava in beleži pomembne podatke; – organizira zabeležke; – na osnovi zbranih podatkov pripravi celovito analizo.
4. Mentor kot posredovalec povratne informacije posreduje jasno in konstruktivno povratno informacijo o pripravnikovem delu.	<ul style="list-style-type: none"> – povratno informacijo posreduje konkretno, v opisni obliki, in pri tem upošteva pripravnikove značilnosti, njegov izobrazbeni nivo ter njegovo poklicno identiteto (stil poučevanja); – pogovor vodi na primeren način, začenja s pozitivnim in ohranja pedagoški optimizem tudi v situacijah, kjer je potrebno posredovati kritične pripombe; – pripravnika spodbuja in mu omogoča, da se odzove na povratno informacijo; – pripravniku pomaga analizirati njegova pojmovanja oz. osebno teorijo poučevanja, ki se odraža pri njegovem vodenju pouka in drugih profesionalnih aktivnostih; – njegovo delovanje je usmerjeno k izboljšanju pripravnikovega poznavanja (svojega) lastnega profesionalnega vedenja (ravnanja); – spodbuja reševanje problemov.
5. Mentor kot spodbujevalec ekspertnosti s pripravniki deli svoje znanje in izkušnje (deluje kot izkušen ekspert), spodbuja pripravnika, da delo opravi strokovno korektno, odgovarja na vprašanja o nalogah in aktivnostih.	<ul style="list-style-type: none"> – pomaga pri reševanju učnih, vedenjskih, socialnih in ekonomskih problemov, pri sodelovanju s starši in zunanjimi organizacijami, pri vodenju razreda; – pomaga pri vključevanju v različne strokovne skupine in organizacije v šoli in izven nje.

64 Kompetence in kazalce obvladovanja kompetenc smo v celoti vzeli iz: Bijl, N. et al. (2007). Gradivo projekta E. for ET/Socrates. V: Valenčič Zuljan, M. et al. (2007). Izzivi mentorstva. Ljubljana: Pedagoška fakulteta, str. 127–131. V preglednici smo dobesedne navedbe označili s poševnim tiskom.

Kompetence	Kazalci obvladovanja kompetence
<p>6. Mentor kot ocenjevalec ovrednoti, do katere stopnje je pripravnik razvil osnovne kompetence in dosegel cilje strokovnega razvoja, svojo oceno na primeren način sporoči pripravniku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – pozna učiteljeve kompetence oz. temeljne kompetence pripravnika; pri ocenjevanju napredka uporablja ustrezne kriterije; – njegova ustna in pisna poročila temeljijo na podatkih, zbranih z opazovanjem; – oblikuje poročilo o poteku pripravništva in končno oceno pripravnikovega strokovnega razvoja.
<p>7. Mentor kot organizator načrtuje potek pripravništva in organizira izvajanje načrta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – sprejme pripravnika in mu predstavi sebe, učitelje in šolo; – pripravi načrt pripravništva; – organizira in koordinira izvajanje načrta pripravništva; – skrbi za informiranje pripravnika o šoli in šole o pripravništvu; – kadar ga pripravnik potrebuje, je na šoli prisoten; – pripravlja in koordinira izobraževalne in didaktične naloge za pripravnika; – skupaj s pripravnikom določa cilje strokovnega razvoja in oblikuje aktivnosti, ki vodijo k doseganju dogovorjenih ciljev; – spremlja pripravnikov napredek in vrednoti učinkovitost svojih načrtov aktivnosti, preko katerih naj bi pripravnik dosegel cilje; – občutljivo zaznava probleme in se nanje primerno odzove; – vodi srečanja; – zmore obvladovati stres in delovati pod časovnim pritiskom.
<p>8. Mentor kot oseba, ki uveljavlja šolsko politiko. Na šoli vzpostavlja in utrjuje odnose, zaveznitva, podporne skupine z namenom, da zagotavlja informacije, podporo in sodelovanje.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – skrbi za komunikacijo med šolo in zunanjimi inštitucijami, ki so vključene v proces pripravništva; – vodstvo šole informira in sodeluje z njim; – na šoli vzpostavlja in spodbuja različne načine izmenjave znanja in izkušenj; – spremlja sodobna spoznanja in usmeritve na področju vzgoje in izobraževanja; – ocenjuje mentorstvo na šoli; – vzpostavlja mreže: daje formalne in neformalne pobude, s katerimi utrjuje sodelovanje s pomembnimi partnerji.
<p>9. Mentor kot spodbujevalec razvoja mentorstva se nenehno trudi izboljšati organizacijo pripravništva in procese spodbujanja strokovnega razvoja, išče nove definicije mentorstva in izpopolnjuje njegovo vizijo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – na področju mentorstva se nenehno izobražuje in razvija svoje spretnosti; – kritično analizira svoje postopke in išče načine, kako stvari opraviti bolje; – preizkuša nove strategije in načine delovanja ter jih vrednoti; – predvideva, kako se bo družba razvijala v prihodnje; vlogo mentorja prilagaja novim potrebam.

Vloga, naloge, obveznosti in kompetence mentorjev na fakulteti – notranjih mentorjev

Na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani je mentor na fakulteti oz. t. i. notranji mentor najpogosteje nosilec ali izvajalec predmeta, ki vključuje pedagoško prakso. Lahko je tudi koordinator oz. skrbnik pedagoške prakse za posamezen oddelek na Filozofski fakulteti. Mentor na fakulteti skrbi za načrtovanje, izvajanje in evalvacijo pedagoške prakse.

Vloga mentorjev na fakulteti – notranjih mentorjev je odgovorna in pomembna: *»Za visokošolske učitelje in sodelavce, ki izvajajo program, predstavlja izobraževanje učiteljev prioriteto dejavnost. Njihova odgovornost vključuje skrb za izbiro študentov in spremljanje njihovega napredka, razvoj študijskega programa (kurikuluma), vrednotenje programov in njihovo posodabljanje ter pomoč diplomantom pri vstopu v poklic. Za učinkovito opravljanje teh nalog morajo ti učitelji in sodelavci poznati in razumeti cilje izobraževanja in vlogo šol v družbi in si prizadevati za to, da bi bili diplomanti ob vstopu v poklic usposobljeni za prevzem celotnega obsega pedagoških nalog in odgovornosti.«⁶⁵*

Njihove naloge in obveznosti so raznolike in jih predstavljamo v nadaljevanju kot primere, kaj vse lahko vključujejo.

Tako npr. Smernice za praktično usposabljanje na Univerzi v Ljubljani predvidevajo naslednje naloge mentorja na fakulteti:

- *»pripravi program (učni načrt) praktičnega usposabljanja;*
- *skupaj z 'zunanjim' mentorjem se dogovori o poteku praktičnega usposabljanja v organizaciji;*
- *študente seznanja s programom, vsebino, cilji, nalogami ter ustreznimi informacijami o praktičnem usposabljanju;*
- *sodeluje pri pridobivanju zunanjih institucij (podjetij ...) za izvajanje praktičnega izobraževanja;*
- *občasno nadzira delo študenta na praktičnem izobraževanju;*
- *je zadolžen za komunikacijo med fakulteto in 'zunanjim' mentorjem oz. institucijo;*
- *zagotovi v času trajanja praktičnega usposabljanja 'zunanjemu' mentorju in študentu možnost rednih stikov, konzultacij, dodatnih informacij in po potrebi tudi obišče izvajalca delovne prakse;*
- *pregleda poročilo študenta in oceno 'zunanjega' mentorja o praktičnem usposabljanju;*
- *oceni opravljeno študijsko obveznost in oceno vpiše v dokument o opravljenih obveznostih (e-indeks).«⁶⁶*

65 Cvetek, S. (2005). Poučevanje kot profesija, učitelj kot profesionalc. Radovljica: Didakta, str. 132.

66 Kristl, J. et al. (2007). Smernice za praktično usposabljanje na Univerzi v Ljubljani. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, str. 17.

Drugi primer prikazuje naloge in odgovornosti mentorja na fakulteti, zlasti tistega, ki skrbi za pedagoško prakso določenega šolskega predmeta:

- »organizira, v sodelovanju z učiteljem mentorjem in šolo (partnersko ustanovo), izvedbo pedagoške prakse na svojem področju; /.../
- spremlja delo učitelja mentorja, sodeluje pri reševanju morebitnih problemov;
- usklajuje aktivnosti glede vsebine in vodenja dnevnika pedagoške prakse (portfolio); /.../
- spremlja delo študentov na praksi in ocenjuje uspešnost študentov glede na cilje in vsebino predmetne didaktike; /.../
- skrbi za strokovno usposabljanje in izpopolnjevanje učiteljev mentorjev (izvaja občasne seminarje oz. delavnice na določene teme).«⁶⁷

Tretji primer prikazuje naloge mentorja na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru:

- »sodeluje s partnersko šolo pri razporejanju študentov na prakso ter pri organizaciji vsebine in izvedbe prakse;
- skrbi, da imajo študenti pred začetkom prakse na voljo potrebne informacije, dokumentacijo in gradiva, ki jih potrebujejo za opravljanje nalog, povezanih s prakso;
- skupaj z mentorjem določa cilje, ki jih morajo študenti doseči v času prakse, ter naloge, ki jih morajo opraviti;
- oblikuje kriterije za ocenjevanje uspešnosti študentov pri opravljanju teh nalog;
- usklajuje delo, ki ga opravljajo študenti na fakulteti, z delom, ki ga opravljajo na šoli;
- spremlja delo študentov v času prakse, ugotavlja morebitne težave in v sodelovanju z učiteljem mentorjem skrbi za njihovo odpravo ter nemoten potek prakse;
- na osnovi spremljanja dela študenta, oddanega Dnevnika predmetne pedagoške prakse in poročila učitelja mentorja oceni predmetno pedagoško prakso.«⁶⁸

Četrty primer pa prikazuje primere najpogostejših nalog, za katere je odgovoren mentor na fakulteti.

67 Cvetek, S. (2006). Model pedagoške prakse v programih za izobraževanje učiteljev. V: Teorija in praksa v izobraževanju učiteljev (ur. C. Peklaj et al.). Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, str. 143–144.

68 Javornik Krečič, M. et al. (2011). Priročnik za praktično usposabljanje študenta. Maribor: Univerza v Mariboru. Filozofska fakulteta, str. 26. Priročnik je dostopen na: <http://www.ff.uni-mb.si/dotAsset/31221.pdf> (21. 8. 2013). Isto, razen zadnje alineje, v: Cvetek, S., Kukovec, M., Jurancič-Petek, K. (2009). Pedagoška praksa v luči partnerstva fakultet in šol v izobraževanju učiteljev po bolonjskih načelih. Vzgoja in izobraževanje, letnik 40, št. 3, str. 21.

Preglednica 7: Naloge mentorja na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani⁶⁹

Načrtovanje pedagoške prakse	Izvajanje pedagoške prakse	Rezultati pedagoške prakse
<p>Pomoč in svetovanje študentom pri izbiri šole</p> <p>Priprava dokumentov za izvedbo pedagoške prakse (dogovor o sodelovanju, soglasje mentorja, zavarovanje, izjava študenta idr.)</p> <p>Navodila študentom pred opravljanjem pedagoške prakse (učna priprava, obrazci, časovni načrt ...)</p> <p>Baza podatkov o šolah in mentorjih</p> <p>Seznanitev mentorjev o pedagoškem študijskem programu in pedagoški praksi</p> <p>Pisna navodila za mentorja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – napotki o časovni in vsebinski organizaciji pedagoške prakse, – napotki o številu ur hospitacij, – napotki o številu ur in izvedbi nastopov, – napotki o številu ur dodatnih dejavnosti, – ocenjevalni obrazci s kriteriji za posamezne obveznosti, – navodila za izpolnjevanje dokumentacije (sezname, ocenjevanje idr.), – itd. <p>Organizacija seminarja ali srečanja za mentorje pred začetkom pedagoške prakse</p>	<p>Komunikacija s študenti</p> <p>Komunikacija z mentorji na šoli v času pedagoške prakse študentov</p> <p>Obisk šole, pogovor z mentorjem ali ocenjevanje nastopov študentov</p> <p>Preverjanje in pregledovanje učnih priprav, hospitacijskih zapisnikov, poročil o pedagoški praksi idr.</p>	<p>Vodenje evidence o šolah oz. mentorjih za vsako študijsko leto posebej</p> <p>Ocenjevanje poročil o pedagoški praksi</p> <p>Vodenje evidence o študentih, ki so opravili pedagoško prakso</p> <p>Vodenje evidence o mentorjevih ocenah</p> <p>Vodenje evidence o zaključnih ocenah študentov</p> <p>Anketni odgovori: mnenje mentorjev o pedagoški praksi</p> <p>Anketni odgovori: mnenje študentov o pedagoški praksi</p> <p>Zahvala mentorjem in izdaja potrdil za mentorje</p> <p>Srečanje z mentorji po koncu pedagoške prakse</p>

Mentorji na fakulteti oz. t. i. učitelji bodočih učiteljev morajo obvladovati kompetence, ki se nanašajo na vsebino, pedagoške kompetence, organizacijske kompetence, kompetence, ki se nanašajo na skupinsko dinamiko in komuniciranje, ter kompetence, ki se nanašajo na razvoj in osebno rast.

69 Preglednica je sestavljena s pomočjo publikacije Trškan, D. et al. (2005). Pedagoška praksa pri specialnih didaktikah na Filozofski fakulteti. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Center za pedagoško izobraževanje.

Preglednica 8: Kompetence mentorjev na fakulteti oz. učiteljev bodočih učiteljev

»1. Kompetence, ki zadevajo vsebino. Učitelj učiteljev je sposoben:

- pridobivati in ohranjati znanje in spretnosti, ki se nanašajo na njegovo lastno disciplino (npr. vsebino, ki se poučuje, pedagogiko poučevanja vsebine, teorijo edukacije);
- povezovati kompleksnost pedagoške prakse in vsebino svoje lastne discipline z elementi iz različnih drugih disciplin, kot so npr. pedagogika, teorija edukacije, pedagoška in razvojna psihologija;
- prevesti razvojne dosežke na področju svoje lastne discipline in na področju edukacije v pripravo študentov na poklic in v profesionalni razvoj (bodočih) učiteljev.

2. Pedagoške kompetence. Učitelj učiteljev je sposoben:

(načrtovanje)

- sodelovati s kolegi pri pripravi, izvedbi evalvaciji, prilagajanju in prenovi učnih načrtov;
- ustvariti stimulatívno učno okolje za učence in udeležence izobraževalnega programa;

(izvedba)

- razlikovati med različnimi študenti, bodočimi učitelji in udeleženci programa in spremljati njihov razvoj, kar zadeva pridobivanje poučevalnih kompetenc;
- povezovati različne poučevalne situacije z ustreznimi spoznanji na pedagoškem področju;
- doseči, da bo pedagoški pristop, ki ga uporablja, študentom razumljiv, in z njimi razpravljati o različnih pedagoških možnostih; (evalvacija)
- razvijati in izvajati teste za ocenjevanje poklicnih znanj, povratno informirati študente o njihovem učnem napredku in ocenjevati sposobnosti študentov za pedagoško profesijo;
- spodbujati študente k premisleku o lastnih izkušnjah in k ocenjevanju svoje usposobljenosti za pedagoško profesijo.

3. Organizacijske kompetence. Učitelj učiteljev je sposoben:

- ohranjati mrežo ustreznih profesionalnih stikov, in sicer tako znotraj kot zunaj okvira izobraževanja;
- aktivno prispevati k razvoju in izvajanju izgleda in politike visokošolske organizacije;
- delovati skupaj z drugimi v multidisciplinarnih, samousmerjevalnih timih.

4. Kompetence, ki se nanašajo na skupinsko dinamiko in komuniciranje. Učitelj učiteljev je sposoben:

- ukvarjati se z mlajšimi odraslimi in že usposobljenimi učitelji;
- obvladovati procese, ki potekajo v skupinah študentov, učiteljev in kolegov;
- se znati živeti v tiste, s katerimi dela, in jim omogočiti potrebno svobodo, spremljati njihovo delo ali jih soočati z izzivi, odvisno od potreb, ki jih imajo.

5. Kompetence, ki se nanašajo na razvoj in osebnostno rast (to so t. i. metakompetence, ki so pogoj za vse prej našteté kompetence).

Učitelj učiteljev je sposoben:

- ovrednotiti, skupaj s kolegi, nove razvojne dosežke na področju edukacije in na področju izobraževanja učiteljev ter jih vključevati v repertoar svojega vedenja kot edukator;
- na sistematičen način kritično preiščevati (reflektirati) o svojem pedagoškem pristopu in (pedagoškem) vedenju do študentov, kolegov in drugih, ki so pomembni za visokošolsko organizacijo;
- doseči, da bo proces njegovega oziroma njenega učenja viden za kolege in študente.⁷⁰

Vloga, naloge, obveznosti in kompetence fakultetnih koordinatorjev

Fakultete in akademije na Univerzi v Ljubljani imajo tudi skupne koordinatorje za praktično usposabljanje. Npr. na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani je en koordinator, t. i. fakultetni koordinator, ki skrbi za zbiranje podatkov o pedagoški praksi, pomaga mentorjem na fakulteti urediti zavarovanje študentov ali skleniti dogovore s šolami o sodelovanju pri pedagoški praksi ter pripravlja navodila za pripravo potrdil mentorjem.

70 Koster, B., Dengerink, J. (2001). Towards a professional standard for Dutch teacher educators. *Journal of Teacher Education*, 24(3), 343–355. V: Cveteck, S. (2005). Poučevanje kot profesija, učitelj kot profesionallec. Radovljica: Didakta, str. 63–65.

Preglednica 9: Najpogostejše naloge fakultetnega koordinatorja na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani

Načrtovanje pedagoške prakse	Izvajanje pedagoške prakse	Rezultati pedagoške prakse
<p>Pomoč oddelčnim ali predmetnim koordinatorjem pri elektronskem urejanju in vpisu študentov za zavarovanje ali dogovorih o sodelovanju s šolami</p> <p>Vodenje evidence o dogovorih o sodelovanju s šolami</p> <p>Vodenje evidence o mentorjih na šoli</p> <p>Vodenje evidence o študijskih programih, ki vključujejo pedagoško prakso</p> <p>Evidenca o študentih, ki so vpisani v pedagoške študijske programe</p> <p>Evidenca o koordinatorjih posameznih študijskih programov ali koordinatorjih posameznih predmetov, ki vključujejo pedagoško prakso</p>	<p>Vodenje evidence o študijskih programih, ki vključujejo pedagoško prakso, po semestrih</p> <p>Vodenje evidence o študentih, ki se praktično usposablajo, po letnikih in študijskih programih</p>	<p>Evidenca o potrdilih za mentorje na šoli</p> <p>Evidenca o številu študentov, ki so zaključili praktično usposabljanje, po letnikih in programih za vsako študijsko leto posebej</p> <p>Evidenca o dogovorih s šolami</p>

Smernice za praktično usposabljanje na Univerzi v Ljubljani podajajo različne naloge in vloge t. i. koordinatorjev na fakultetah ali akademijah. Koordinator:

- »skrbi za *administrativno podporo organiziranja, izvedbe in spremljanja prakse*;
- *pripravi priročnik in različne vodnike za učinkovito iskanje izvajalca strokovne prakse, ki obsega primere za oblikovanje prošelj, življenjepisa, izpeljavo intervjuja ter druge praktične nasvete*;
- *spremlja ponudbe strokovnih praks s strani organizacij in o tem obvešča študente (skrbi za kakovosten izbor mest, organizacij, kjer se bo izvajalo praktično usposabljanje)*;
- *ureja formalnosti med fakulteto in organizacijo, kjer se izvaja praktično usposabljanje (skrbi za informiranje izvajalcev praktičnega usposabljanja o študentih, ki prihajajo k njim na prakso ...)*;
- *skrbi in vzdržuje bazo podatkov izvajalcev praktičnega usposabljanja, ki imajo na voljo mesta za prakso.*⁷¹

Drugi primer velja za praktično usposabljanje Filozofske fakultete Univerze v Mariboru, kjer predvidevajo, da fakulteta:

- »v *sodelovanju s partnerskimi šolami načrtuje in organizira pedagoško prakso*;
- *pripravlja študente za delo v šoli in jim zagotavlja ustrezno pomoč*;
- *organizira namestitev študentov v šole, kjer bodo opravljali prakso*;

71 Kristl, J. et al. (2007). Smernice za praktično usposabljanje na Univerzi v Ljubljani. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, str. 12.

- v sodelovanju s partnerskimi šolami skrbi za kakovostno izvajanje pedagoške prakse, ocenjuje uspešnost študentov na praksi in uspešnost pedagoške prakse v celoti;
- skrbi za strokovno usposabljanje in izpopolnjevanje učiteljev mentorjev;
- organizira občasna srečanja z mentorji s ciljem izmenjave izkušenj, načrtovanja dela in ugotavljanja uspešnosti ter vrednotenja prakse.«⁷²

Glede na zgornje naloge bi moral koordinator na fakulteti dobro poznati delovanje fakultete, poznati študijske programe in predmete, ki vključujejo pedagoško praktično usposabljanje, pomagati in svetovati pri pridobivanju šol za pedagoško prakso. Biti bi moral komunikativen, organiziran in natančen ter predvsem skrbeti za evi-denco oz. bazo podatkov, ki se nanaša na pedagoško prakso.

Vloga, naloge, obveznosti in kompetence šolskih koordinatorjev

Šolskega koordinatorja še nima vsaka šola, vendar pa ti koordinatorji dobivajo vedno večjo vlogo in pomen pri načrtovanju in izvajanju pedagoške prakse študentov, zlasti na šolah, kjer sprejemajo večje število študentov pri različnih predmetih. Najpogosteje to delo opravljajo šolski svetovalni delavci.

Šolski koordinatorji so prvi, s katerimi se študentje srečajo na šoli, zato v nadaljevanju podajamo njihove naloge in obveznosti:

- »v sodelovanju z vodstvom šole izdelajo letni koledar aktivnosti pri praktičnem pedagoškem usposabljanju študentov;
- v sodelovanju z vodstvom šole organizirajo praktično pedagoško usposabljanje za študente na pedagoški praksi;
- v sodelovanju z vodstvom šole omogočijo študentom hospitacije, učne nastope in druge /.../ predvidene aktivnosti;
- opravijo uvajalni razgovor s študenti na pedagoški praksi, spremljajo delo študentov in opravijo evalvacijske razgovore z njimi;
- so usposobljeni za ravnanje z e-dokumentacijo, ki jo sproti izpolnjujejo;
- študentom z lastnoročnim podpisom potrdijo pedagoško prakso.«⁷³

72 Javornik Krečič, M. et al. (2011). Priročnik za praktično usposabljanje študenta. Maribor: Univerza v Mariboru. Filozofska fakulteta, str. 26. Priročnik je dostopen na: <http://www.ff.uni-mb.si/dotAsset/31221.pdf> (21. 8. 2013). Isto, razen zadnje alineje, v: Cvetek, S., Kukovec, M., Jurančič-Petek, K. (2009). Pedagoška praksa v luči partnerstva fakultet in šol v izobraževanju učiteljev po bolonjskih načelih. Vzgoja in izobraževanje, letnik 40, št. 3, str. 21.

73 Kolenc-Kolnik, K. (2007). Elektronsko gradivo za dokumentiranje in komunikacijo pri spremljanju pedagoške prakse študentov. V: Zbornik Posveta Sistemske rešitve sodelovanja mentorjev v izobraževanju bodočih učiteljev (ur. C. Peklaj). Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, str. 28.

Šolski koordinator predstavlja šolo, ki:

- »je mesto, kjer se študent seznanja z življenjem in delom razreda ter šole;
- zagotavlja pomoč izkušenega učitelja (mentorja), ki študentu pomaga, mu svetuje in ga spodbuja ter usmerja;
- študentu omogoča, da opazuje učitelje in njihove stile poučevanja ter pedagoškega dela;
- študentu omogoča, da skladno s sprejetim načrtom pedagoške prakse skozi poučevanje in pedagoško delo pridobi ter razvija kompetence za poklic učitelja na izbranem področju;
- omogoča študentu dostop do učnih sredstev (npr. knjige, AV-sredstva, IKT ipd.) in šolske dokumentacije (letni delovni načrt, časovna razporeditev učnih ur idr.).⁷⁴

Preglednica 10: Najpogostejše naloge šolskega koordinatorja

Načrtovanje pedagoške prakse	Izvajanje pedagoške prakse	Rezultati pedagoške prakse
Ureditev formalnosti s fakulteto (dogovor o sodelovanju, podpis soglasja o sprejetju študenta na prakso idr.)	Predstavitve šole	Evidenca o študijskih programih in fakultetah
Seznanitev ravnatelja, mentorjev in ostalih učiteljev o pedagoški praksi študentov	Seznanitev študentov s šolskih delom in učnim osebjem	Evidenca o številu študentov
Časovno in vsebinsko načrtovanje pedagoške prakse in urnika na šoli skupaj z mentorji in študenti	Spremljanje pedagoške prakse študentov	Evidenca o mentorjih na šoli

Šolski koordinator bi moral dobro poznati delovanje šole, predmete ali študijske programe, pri katerih lahko študentje opravljajo pedagoško prakso, razumeti fakultetna navodila, pomagati mentorjem na šoli pri časovnem in vsebinskem načrtovanju prakse oz. drugih šolskih dejavnosti za študenta. Biti bi moral komunikativen, organiziran in natančen. Skrbeti bi moral, da pedagoška praksa študentov, ki prihajajo iz različnih fakultet ali univerz, poteka v skladu s šolskim letnim koledarjem, razpoložljivostjo ur pri mentorjih na šoli in šolskimi dejavnostmi v času pedagoške prakse študentov.

74 Javornik Krečič, M. et al. (2011). Priročnik za praktično usposabljanje študenta. Maribor: Univerza v Mariboru. Filozofska fakulteta, str. 25. Priročnik je dostopen na: <http://www.ff.uni-mb.si/dotAsset/31221.pdf> (21. 8. 2013). Isto, razen zadnje alineje, v: Cvetek, S., Kukovec, M., Juranič-Petek, K. (2009). Pedagoška praksa v luči partnerstva fakultet in šol v izobraževanju učiteljev po bolonjskih načelih. Vzgoja in izobraževanje, letnik 40, št. 3, str. 20.

**DRUGO POGlavJE:
PEDAGOŠKA PRAKSA NA FILOZOFSKI
FAKULTETI UNIVERZE V LJUBLJANI**

PEDAGOŠKI ŠTUDIJSKI PROGRAMI

**PEDAGOŠKA PRAKSA V MAGISTRSKIH PEDAGOŠKIH ŠTUDIJSKIH
PROGRAMIH 2012/13 IN 2013/14**

**PEDAGOŠKA PRAKSA V DVOPREDMETNEM MAGISTRSKEM
PEDAGOŠKEM ŠTUDIJSKEM PROGRAMU ZGODOVINA 2013/14**

PEDAGOŠKI ŠTUDIJSKI PROGRAMI

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani je največja slovenska ustanova, ki izobražuje za učiteljski poklic na osnovnih in srednjih šolah. Njena dvopredmetnost je že dolgo časa specifična in kvaliteta.

Zato ima Filozofska fakulteta največje število dvopredmetnih pedagoških študijskih programov. Filozofska fakulteta ima akreditiranih 18 dvopredmetnih magistrskih pedagoških študijskih programov (Andragogika, Anglistika, Filozofija, Francoščina, Geografija, Grški jezik, književnost in kultura, Italijanščina, Latinski jezik, književnost in kultura, Nemščina, Pedagogika, Polonistika, Primerjalna književnost in literarna teorija, Rusistika, Slovakistika, Slovenistika, Sociologija, Španščina in Zgodovina).

Iz vloge za akreditacijo dvopredmetnih pedagoških študijskih programov lahko razberemo naslednje temeljne cilje: *»Drugostopenjski pedagoški dvopredmetni študijski programi izobražujejo študente in študentke na splošnem humanističnem področju in jih hkrati usposobijo za prenos usvojenega znanja v različne vrste in oblike izobraževanja na vseh šolskih stopnjah. Diplomantke in diplomanti drugostopenjskih pedagoških dvopredmetnih študijskih programov si pridobijo znanja in usposobljenosti iz dveh predmetov in temeljnih pedagoških vedenj. Poleg ciljev, ki jih dosegajo na omenjenih področjih, so diplomanti in diplomantke usposobljeni za kompetentno delo pri pouku v osnovnih in srednjih šolah ter v drugih izobraževalnih ustanovah. Poleg tega lahko načrtujejo in izvajajo najzahtevnejša dela v različnih šolskih in obšolskih dejavnostih. Dvopredmetnost omogoča sposobnost intra- in interdisciplinarnega prenosa pri uporabi znanj, metodologije, razumevanja znanstvenih in pedagoških metod, pristopov ter procesov. Kombinacija humanističnih znanj s pedagoškimi omogoča diplomantom in diplomantkam razvijanje socialno-etične refleksije, strokovne kritičnosti in odgovornosti pri delu z ljudmi in informacijami, pri sodelovanju v skupnosti ter zavezanost profesionalni etiki. Pedagoški dvopredmetni študijski programi širijo nabor zaposlitvenih možnosti, saj diplomanti in diplomantke obvladajo dve strokovni področji.«*⁷⁵

Filozofska fakulteta ima akreditiranih tudi sedem enopredmetnih magistrskih pedagoških študijskih programov (Andragogika, Anglistika, Nemščina, Pedagogika, Slovenistika, Šolsko knjižničarstvo in Zgodovina).

Skoraj vsi bolonjski magistrski pedagoški študijski programi so se začeli izvajati v študijskem letu 2012/13. V nadaljevanju bomo predstavili značilnosti eno-

⁷⁵ Vloga za pridobitev soglasja k drugostopenjskemu pedagoškemu dvopredmetnemu študijskemu programu Zgodovina Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani (akreditacija študijskega programa). (2009). (ur. D. Trškan). Ljubljana: Filozofska fakulteta.

dvopredmetnih magistrskih pedagoških študijskih programov, ki usposablajo študente za učiteljski poklic za šolski predmet. Eno- in dvopredmetnih pedagoških študijskih programov Andragogike in Pedagogike nismo vključili v samoevalvacijo pedagoške prakse, saj je vsebinska zasnova teh dveh programov drugačna od drugih magistrskih pedagoških študijskih programov, ki vključujejo t. i. pedagoški modul v vrednosti 60 kreditnih točk.

Vsak dvoletni magistrski pedagoški študijski program, ki omogoča pridobitev pedagoškega strokovnega naslova in skladno s predpisi ustreza za poučevanje določene predmeta v osnovnih in srednjih šolah, vključuje t. i. pedagoški modul v vrednosti 60 kreditnih točk (KT). Sestavljen je iz dveh delov: iz skupnega dela na ravni fakultete (24 KT v 1. letniku) in specialnega dela posameznega študijskega programa (36 KT v 1. in 2. letniku).

Pri dveh dvopredmetnih pedagoških programih pedagoški modul obsega 30 KT (50 %) in je ravno tako razdeljen na dva dela: skupni del pedagoškega modula na ravni fakultete, ki obsega 50 % (to je 12 KT za vsak študijski program v 1. letniku), in specialni del, ki ga načrtuje vsak študijski program (v 1. in 2. letniku, to je 50 % – 18 KT).

V skupnem delu pedagoškega modula so predmeti Psihologija za učitelje, Didaktika, Pedagogika – teorija vzgoje, Andragogika, Opazovalna praksa (Opazovalna praksa pri psihologiji, Opazovalna praksa pri didaktiki, Opazovalna praksa pri pedagogiki ali Opazovalna praksa pri andragogiki) in en pedagoški izbirni predmet (Slovenščina za učitelje, Humanistika in družboslovje ali Raziskovanje učnega procesa). Specialni del pa vključuje specialno didaktiko in pedagoško prakso ter druge pedagoške predmete, povezane s stroko.

Vsi eno- in dvopredmetni magistrski pedagoški študijski programi imajo iste splošne kompetence učitelja, ki so razdeljene v pet sklopov.

Pri prvem sklopu Učinkovito poučevanje gre za naslednje kompetence. Diplomant/ka:

- *»je usposobljen/a za preoblikovanje in posredovanje strokovno-predmetnih vsebin na učencu razumljiv način;*
- *pri uresničevanju šolskega kurikulumuma ustrezno povezuje cilje učnih načrtov, vsebine, načine učenja in razvoj učencev;*
- *učinkovito načrtuje, organizira in izvaja učne aktivnosti;*
- *obvlada principe raziskovanja na pedagoškem področju ter jih uporablja pri izboljševanju učenja in poučevanja;*

- *spodbuja aktivno in neodvisno učenje, ki učencem omogoča, da sami načrtujejo, spremljajo, vrednotijo in uravnavajo svoje učenje;*
- *spodbuja sodelovalno učenje, ki učencem omogoča razvoj socialnih veščin za uspešno sodelovanje v različnih heterogenih skupinah.»⁷⁶*

Pri drugem sklopu Preverjanje in ocenjevanje znanja ter spremljanje napredka učencev diplomant/ka:

- *»ustrezno uporablja različne načine spremljanja, preverjanja in ocenjevanja napredka posameznega učenca v skladu s cilji ter daje konstruktivno povratno informacijo;*
- *spremlja in vrednoti napredek učencev na področju usvajanja strategij učenja, učenja socialnih veščin, bralne in informacijske pismenosti;*
- *seznanja starše in druge odgovorne osebe o napredku učencev.»⁷⁷*

Pri tretjem sklopu Vodenje in komunikacija diplomant/ka:

- *»učinkovito komunicira z učenci in razvija pozitivne odnose z njimi;*
- *oblikuje spodbudno učno okolje in skupnost učencev, v katerih se ceni različnost in v katerih se učenci počutijo sprejete, varne in samozavestne;*
- *oblikuje jasna pravila za vedenje in disciplino v razredu; pravila temeljijo na spoštovanju vseh udeležencev;*
- *se uspešno sooča z neprimernim vedenjem, agresivnostjo, konflikti in uporablja ustrezne strategije za njihovo reševanje;*
- *daje vsem učencem enake možnosti in prilagaja delo njihovim individualnim posebnostim;*
- *prepozna učence s posebnimi potrebami, njihova močna in šibka področja, prilagaja delo njihovim zmožnostim in po potrebi sodeluje z ustreznimi strokovnjaki in ustanovami.»⁷⁸*

Pri četrtem sklopu Širše profesionalne kompetence diplomant/ka:

- *»razvija pozitiven odnos do učencev, kaže spoštovanje do njihovega družbenega, kulturnega, jezikovnega, verskega izhodišča;*
- *pri svojem delu upošteva etična načela in zakonska določila;*
- *kaže in spodbuja pozitivne vrednote, stališča in vedenje, ki ga pričakuje od učencev;*
- *učinkovito komunicira in sodeluje s starši ter drugimi osebami, odgovornimi za učence;*
- *sodeluje z drugimi učitelji in sodelavci na šoli;*
- *se vključuje in sodeluje v različnih aktivnostih v ožjem in širšem okolju ter na področju izobraževanja;*
- *načrtuje, spremlja, vrednoti in uravnava lasten profesionalni razvoj.»⁷⁹*

76 Prav tam.

77 Prav tam.

78 Prav tam.

79 Prav tam.

Pri petem sklopu Vseživljenjsko učenje pa diplomant/ka:

- »uporablja ustrezne metode za motiviranje učencev in razvija strategije, ki omogočajo vseživljenjsko učenje;
- spodbuja prožnost in vztrajnost pri soočanju z novimi izzivi in nalogami ter sposobnost samovrednotenja pri učencih;
- pri delu uporablja informacijsko-komunikacijsko tehnologijo in pri učencih razvija informacijsko pismenost;
- pri učencih razvija komunikacijske in socialne veščine.«⁸⁰

V nadaljevanju bomo predstavili pedagoško prakso oz. prakso pri posameznih predmetih, ki vključujejo pedagoško prakso v eno- in dvopredmetnih magistrskih pedagoških študijskih programih, ki so se izvajali v študijskih letih 2012/13 in 2013/14.

PEDAGOŠKA PRAKSA V MAGISTRSKIH PEDAGOŠKIH ŠTUDIJSKIH PROGRAMIH 2012/13 IN 2013/14

Magistrski pedagoški študijski programi na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani so dvoletni in vključujejo različne načine praktičnega usposabljanja.

Pri vseh magistrskih pedagoških študijskih programih je obvezna enotedenska opazovalna praksa (2 KT), ki jo študentje lahko opravljajo v okviru kateregakoli izmed splošnih pedagoških predmetov: Opazovalna praksa pri psihologiji, Opazovalna praksa pri didaktiki, Opazovalna praksa pri pedagogiki ali Opazovalna praksa pri andragogiki. Opazovalna praksa se izvaja periodično v posameznih dnevih skozi študijsko leto v 1. letniku.

Pri vseh dvopredmetnih magistrskih pedagoških študijskih programih so obvezni vsaj trije tedni pedagoške prakse, ki vključujejo različne oblike praktičnega pedagoškega usposabljanja, pri enopredmetnih pedagoških študijskih programih pa vsaj pet tednov. Praktične vaje (skupinske in individualne hospitacije, nastopi študentov na šoli) se izvajajo v okviru predmetov specialnih didaktik v različnem obsegu v 1. ali 2. letniku. Obvezen je empirični del raziskave v okviru magistrskega dela (ovrednoten z 2 KT) v 2. letniku. Vsi magistrski pedagoški študijski programi imajo tudi predmet, ki nosi najpogosteje naslov Pedagoška praksa (iz določenega šolskega predmeta) v 1. ali 2. letniku. Pedagoška praksa poteka na osnovnih in srednjih šolah ali v drugih izobraževalnih organizacijah (izobraževanje odraslih, jezikovne šole ipd.).

⁸⁰ Prav tam. Splošne kompetence so objavljene tudi v: Peklaj, C. (2006). Definiranje učiteljskih kompetenc – začetni korak za prenovo pedagoškega študija. V: Teorija in praksa v izobraževanju učiteljev (ur. C. Peklaj). Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, str. 27–28.

V nadaljevanju nas bodo zanimali predvsem predmeti z naslovom 'Pedagoška praksa iz ...'. Fakultetni učitelji oz. t. i. specialni didaktiki določijo število ur hospitacij, število ur samostojnih nastopov in število ur dodatnih dejavnosti na šoli glede na specifiko šolskega predmeta in glede na število kreditnih točk, namenjenih pedagoški praksi.

Pred začetkom bolonjskih pedagoških študijskih programov se je pedagoška praksa na šolah izvajala le pri nekaterih študijskih programih v obsegu od enega do treh tednov. Tako je leta 2005 nastala prva publikacija (v okviru evropsko sofinanciranega projekta Partnerstvo fakultet in šol v študijskem letu 2004/05 na Filozofski fakulteti) z naslovom Pedagoška praksa pri specialnih didaktikah na Filozofski fakulteti, ki je predvidevala poenotenje števila ur obveznosti, ki se na šoli opravijo v enem, dveh ali treh tednih.⁸¹

Preglednica 11 predstavlja ta primer poenotenja števila ur hospitacij, ur nastopov in števila ur dodatnih dejavnosti pri eno-, dvo- ali tritedenski pedagoški praksi na Filozofski fakulteti.

Preglednica 11: Predlog števila ur obveznosti na pedagoški praksi⁸²

Število ur obveznosti za enotedensko pedagoško prakso	Število ur obveznosti za dvotedensko pedagoško prakso	Število ur obveznosti za tritedensko pedagoško prakso
4–8 ur hospitacij 4–8 ur samostojnih nastopov 2–6 ur dodatnih dejavnosti	6–12 ur hospitacij 6–10 ur samostojnih nastopov 4–10 ur dodatnih dejavnosti	8–16 ur hospitacij 8–12 ur samostojnih nastopov 8–14 ur dodatnih dejavnosti
Skupaj najmanj 10 ur na šoli in najmanj 10 ur domačega dela	Skupaj najmanj 20 ur na šoli in najmanj 20 ur domačega dela	Skupaj najmanj 30 ur na šoli in najmanj 30 ur domačega dela

Predmeti z naslovom 'Pedagoška praksa iz ...' so se začeli izvajati v študijskem letu 2012/13 že v 1. letniku, vendar le pri nekaterih magistrskih pedagoških študijskih programih.

V nadaljevanju prikazujemo seznam predmetov v posameznih magistrskih pedagoških študijskih programih, njihovo kreditno ovrednotenje in letnik izvajanja.

81 Trškan, D. et al. (2005). Pedagoška praksa pri specialnih didaktikah na Filozofski fakulteti. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Center za pedagoško izobraževanje.

82 Podatki so vzeti iz: Trškan, D. et al. (2005). Pedagoška praksa pri specialnih didaktikah na Filozofski fakulteti. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Center za pedagoško izobraževanje, str. 21.

Preglednica 12: Seznam predmetov pri enopredmetnih magistrskih pedagoških študijskih programih

Predmet	KT	Letnik	Študijski program
Pedagoška praksa za učitelje angleščine	2	1.	Anglistika
Pedagoška praksa za učitelje angleščine	4	2.	Anglistika
Pedagoška praksa	2	1.	Nemščina
Pedagoška praksa	8	2.	Nemščina
Opazovalna praksa pri didaktiki slovenskega jezika in didaktiki književnosti	1	1.	Slovenistika
Pedagoška praksa pri didaktiki književnosti	6	2.	Slovenistika
Pedagoška praksa pri didaktiki slovenskega jezika	6	2.	Slovenistika
Pedagoška praksa iz zgodovine	10	2.	Zgodovina

Predmeti se pri enopredmetnih pedagoških študijskih programih izvajajo v 1. in 2. letniku (razen pri študijskem programu Zgodovina) in so ovrednoteni od 1 do 10 KT oz. skupaj na študijski program od 6 do 13 KT (npr. Slovenistika). Izvajajo se v enem semestru, razen pri pedagoški praksi iz nemščine v 2. letniku (8 KT), ki je celoleten predmet.

Preglednica 13: Seznam predmetov pri dvopredmetnih magistrskih pedagoških študijskih programih

Predmet	KT	Letnik	Študijski program
Pedagoška praksa za učitelje angleščine	6	2.	Anglistika
Pedagoška praksa – filozofija	6	2.	Filozofija
Pedagoška praksa (geografija)	6	2.	Geografija
Didaktika italijanščine – pedagoška praksa	9	2.	Italijanščina
Didaktika latinščine – pedagoška praksa	6	2.	Latinski jezik, književnost in kultura
Pedagoška praksa	3	1.	Nemščina
Pedagoška praksa	3	2.	Nemščina
Pedagoška praksa	6	2.	Primerjalna književnost in literarna teorija
Pedagoška praksa pri didaktiki slovenskega jezika in didaktiki književnosti 1	3	1.	Slovenistika
Pedagoška praksa pri didaktiki slovenskega jezika in didaktiki književnosti 2	3	2.	Slovenistika

Predmet	KT	Letnik	Študijski program
Praksa poučevanja sociologije	6	2.	Sociologija
Didaktika španščine – pedagoška praksa	6	2.	Španščina
Pedagoška praksa iz zgodovine	6	2.	Zgodovina

Pri dvopredmetnih magistrskih pedagoških študijskih programih se je večina predmetov s pedagoško prakso začela izvajati v študijskem letu 2013/14 v 2. letniku, razen pri dveh študijskih programih oz. predmetih, kjer se je pedagoška praksa izvajala že v 1. letniku (Nemščina in Slovenistika). Število KT je pri vseh predmetih 6, razen pri pedagoški praksi iz italijanščine (9 KT), ki je celoleten predmet, in pri pedagoški praksi iz nemščine in slovenščine, kjer gre za izvajanje predmeta v 1. in 2. letniku (dvakrat po 3 KT).

Za ustrezno izvajanje pedagoške prakse in drugega praktičnega usposabljanja študentov v drugih ustanovah in organizacijah je Filozofska fakulteta (fakultetni koordinator) pripravila splošna navodila, ki zadevajo predvsem sklepanje dogovorov o praktičnem usposabljanju študentov z izvajalcem – izjavo študenta, da bo upošteval navodila mentorja in izvajalca ter odgovorno opravljal delo pri izvajalcu praktičnega usposabljanja, prijavo zavarovanja za študente na praksi, napotke za pripravo navodil za mentorje pred začetkom ter napotek za izdajo potrdil za mentorje po koncu praktičnega usposabljanja.

Filozofska fakulteta ima skupnega koordinatorja in oddelčne koordinatorje za praktično usposabljanje, ki skrbijo za nepedagoško ali pedagoško prakso. Za pedagoško prakso skrbijo nosilci in izvajalci predmetov, ki vključujejo pedagoško prakso, ali oddelčni koordinatorji pedagoške prakse. Pri pedagoški praksi vsi učitelji – mentorji na šoli sodelujejo na prostovoljni bazi in na podlagi dogovorov o sodelovanju šol s fakulteto.

V nadaljevanju v preglednicah prikazujemo vsebino, cilje in kompetence ter načine ocenjevanja, predvidene v učnih načrtih posameznih predmetov, ki vključujejo pedagoško prakso na šolah.

Preglednica 14: Vsebina, cilji, kompetence in načini ocenjevanja pri posameznih predmetih, ki vključujejo pedagoško prakso pri enopredmetnih magistrskih pedagoških študijskih programih⁸³

Predmet	Pedagoška praksa za učitelje angleščine
Vsebina	<p><i>Pedagoška praksa obsega opazovanje poučevanja učiteljev in kolegov s pomočjo ciljno usmerjenih opazovalnih nalog, razgovore z učiteljem mentorjem po opazovanju, razgovore o načrtovanju, pisanje priprav, samostojno poučevanje, (samo)vrednotenje poučevanja, sodelovanje z mentorjem v aktivnostih, ki spremljajo pedagoško delo (npr. roditeljski sestanek, izpolnjevanje šolske dokumentacije).</i></p> <p><i>Pedagoška praksa za učitelje angleščine se praviloma izvaja na državnih osnovnih in srednjih šolah kjerkoli v Sloveniji, kjer je v programu zadostno število ur angleščine in kjer deluje učitelj, ki je lahko mentor študentu. Praksa se izvaja v dveh delih v skupni dolžini treh tednov, in sicer dva tedna na osnovni šoli in en teden na srednji šoli ali obratno (po izboru študenta oziroma glede na možnosti). Študentje se praviloma sami dogovorijo, kje bodo opravljali prakso, izbrani mentor pa pisno potrdi sodelovanje z Oddelkom za anglistiko. Katedra za didaktiko angleščine vodi kumulativno evidenco vseh sodelujočih mentorjev in študentov ter shranjuje dokumentacijo o vseh opravljenih praksah. Vsak študent opravlja prakso po navodilih, ki jih je Katedra za didaktiko angleščine izdala v knjižni obliki. Praksa obsega opazovanje mentorja pri poučevanju, samostojno poučevanje študenta ter različne druge oblike sodelovanja študenta z mentorjem. O vsaki opravljeni praksi študent pripravi portfolio z ustreznimi poročili in dokazili, en ocenjen nastop v razredu pa opravi v prisotnosti izvajalca Didaktike angleščine s Filozofske fakultete. Ta nastop se zaradi logističnih razlogov organizira posebej, in sicer v eni od šol na območju mesta Ljubljana, ki sodelujejo s Katedro za didaktiko angleščine.</i></p>
Cilji in kompetence	<ul style="list-style-type: none"> – Povezati teoretično znanje s praktičnimi izkušnjami oz. prenos teoretičnega znanja v prakso; – učinkovito opazovati pedagoško delo izkušenih učiteljev in svojih kolegov; – uspešno načrtovati pouk glede na potrebe in zmožnosti učencev; – seznaniti se z naravo in vsebino poučevanja, pedagoškega dela in z njim povezanih aktivnosti; – naučiti se voditi in obvladovati tujejezikovni razred; – učinkovito uporabiti ustrezne metode in tehnike poučevanja angleščine; – razviti zmožnost refleksije na opazovanje in poučevanje; – naučiti se kritično vrednotiti lastno pedagoško uspešnost; – uporabiti različne metode in tehnike preverjanja in ocenjevanja ter spremljanja napredka učencev angleškega jezika; – razviti socialne veščine ter ustrezna stališča in vrednote; – naučiti se kritično vrednotiti različna učna gradiva, učni načrt za pouk angleščine; – naučiti se razlikovati učence glede na njihove kognitivne, socialne in emocionalne zmožnosti ter stile in strategije učenja angleščine; – razviti in uporabljati ustrezne metode za motiviranje učencev; – naučiti se uporabljati IKT pri pouku tujega jezika in krepiti informacijsko pismenost; – razvijati odnos do stalnega strokovnega izpopolnjevanja in vseživljenjskega učenja.
Ocenjevanje	<p><i>Po en portfolio za vsakega od dveh delov prakse (Portfolio obsega: refleksije opazovalnih nalog, učne priprave, (samo)vrednotenje uspešnosti poučevanja, refleksijski esej, mentorjeve analize študentove uspešnosti poučevanja in sodelovanja, zbirnik dokumentov, ki spremljajo pedagoško delo, poročila o sodelovanju pri različnih šolskih aktivnostih itd.)</i></p> <p><i>Zaključni pedagoški nastop</i></p>
Sestavljavec	<p>red. prof. dr. Janez Skala</p> <p>doc. dr. Urška Sešek</p>

⁸³ Vsebina, cilji, kompetence in načini ocenjevanja so vzeti iz posameznih učnih načrtov. Dobesedne navedbe so označene s poševnim tiskom. Avtorji učnih načrtov so navedeni v rubriki sestavljavec.

Predmet	Pedagoška praksa (nemščina)
Vsebina	<ul style="list-style-type: none"> – Opazovanje pouka, analiza, načrtovanje pouka in priprava na pouk nemščine. – Izdelava zapisnikov s hospitacij. – Izdelava učnih priprav in učnih gradiv za pouk nemščine. – Sodelovalno poučevanje. – Samostojno poučevanje. – Poglobljena analiza učbenikov za nemščino. – Sestavljanje in urejanje pedagoške mape in portfolia. – Spoznavanje drugih šolskih in zunajšolskih aktivnosti (sodelovanje v študijskih skupinah, na ocenjevalnih konferencah, pri športnih dnevih in ostalih prireditvah na šoli).
Cilji in kompetence	<p><i>S pomočjo učne prakse študenti razvijejo kompetence, potrebne za uspešno opravljanje poklica učitelja. Kompetence diplomantov pedagoških smeri študija so rezultat znanj s posameznih predmetnih področij, pedagoško - psiholoških znanj, specialno didaktičnih znanj ter neprestanega povezovanja, reflektiranja in preizkušanja teh znanj v neposredni vodeni učni praksi. Kompetence diplomantov so rezultat celotnega pedagoškega procesa, ki se izvaja na fakulteti v povezavi z neposredno prakso.</i></p> <p><i>Pedagoška praksa omogoča študentom:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – da povežejo teoretična spoznanja z različnih predmetnih področij, psihološka, pedagoška in specialno didaktična znanja s praktičnimi izkušnjami; – da spoznajo zahteve svojega bodočega poklica, ob ustrezni podpori mentorjev preizkusijo svoja znanja v praksi in ob pomoči neposredne povratne informacije razvijajo poklicne kompetence, ki vključujejo teoretična znanja, poklicne veščine (npr. razlaga na ustrezni jezikovni ravni, vodenje razreda, komunikacija . . .) ter ustrezna stališča in vrednote (npr. pozitiven odnos do učencev in ostalih udeležencev v izobraževalnem procesu, prepričanje, da se učenci lahko učijo, ter temeljno zaupanje v njihove zmožnosti, spoštovanje različnih učencev); – da ozavestijo temeljne profesionalne vrednote učitelja in razvijajo ustrezna profesionalna in etična vedenja, v katerih se te vrednote izražajo, tako da učitelj predstavlja učencem dober zgled; – motiviranje za poglobljen študij; – da na podlagi svojih izkušenj ob vodeni praksi presodijo, če se njihove zmožnosti, osebne značilnosti in interesi skladajo s poklicnimi zahtevami in tako zagotavljajo uspešnost v poklicu učitelja; – usvajanje neposrednih predmetno specifičnih kompetenc, kot so pisanje priprav na pouk, navajanje na samostojno vodenje učne ure, usvajanje ustrezne časovne razporeditve posameznih faz učne ure, ustrezna izbira učnih aktivnosti pri učni uri, ustrezno strukturiranje učne ure, uravnoteženo upoštevanje vseh štirih jezikovnih zmožnosti pri poučevanju nemščine, spoznavanje različnih pristopov za motivacijo učencev, ustvarjanje ustrezne učne klime v razredu, urjenje različnih oblik in metod dela pri pouku, uporaba različnih učnih sredstev (IKT, učbeniška gradiva, izbira in izdelava dodatnih gradiv), sestavljanje testov za preverjanje, vrednotenje in ocenjevanje znanja, upoštevanje različnih učnih in zaznavnih stilov učencev pri poučevanju.
Ocenjevanje	<p><i>Pedagoško prakso ocenijo mentor, didaktik in študent, ki se samoocenuje v portfoliu. Ocenjuje se profesionalni pristop študenta, njegov napredek v času PP, sposobnost opazovanja in refleksij, izdelava učnih priprav in gradiv ter njihova izvedba, uporaba maternega in nemškega jezika pri poučevanju, izdelava portfolia (50 %).</i></p> <p><i>Pisni izpit (30 %) in ustni izpit (20 %) po vseh končanih obveznostih.</i></p>
Sestavljavec	doc. dr. Brigita Kosevski Puljič

Predmet	Opazovalna praksa pri didaktiki slovenskega jezika in didaktiki književnosti
Vsebina	<p><i>Vsebina tega povsem začetnega dela pedagoškega izobraževanja je praktično delo. Študenti med opazovalno prakso dobijo prvi stik s šolskim življenjem in poučevanjem predmeta z druge strani katedra. So predvsem opazovalci, vendar ne pasivni, saj se o svojih opažanjih sproti in na koncu posvetujejo s kolegi, učiteljem ter učitelji praktiki.</i></p> <p><i>Med opazovanjem so posebej pozorni na:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – doseganje ožjih in širših vzgojno-izobraževalnih ciljev; – primernost vsebine, prilagoditve strokovnih spoznanj razvojni stopnji učencev, ustreznost metode in oblik ter koherentnost učne ure pri jezikovnem pouku; – vpetost predmeta v kurikulum šole, vzgojno-izobraževalni program in družbeno okolje šole; – težave v komunikaciji med učiteljem in učenci zaradi nezadostne strokovne in/ali specialnodidaktične usposobljenosti učitelja; – pedagoško-psihološki, strokovni in specialnodidaktični vidik učne ure; – učiteljevo stalno spremljanje lastnega ter tujega poučevanja; – uporabo IKT pri refleksiji o lastni učni praksi; – individualne opazovalne sheme (orodja) za celovito (tj. splošno psihološko-pedagoško, specialnodidaktično in strokovno) opazovanje lastnih ali tujih učnih ur slovenskega jezika in književnosti. <p><i>Začetna opazovalna praksa pri specialni didaktiki se povezuje z opazovalno pedagoško prakso pri skupnih pedagoških predmetih. Svoje izkušnje vpisujejo v poseben dnevnik, ki je del mape dosežkov prakse (portfolia) na drugostopenjskem študiju.</i></p>
Cilji in kompetence	<p><i>Študenti</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – opazujejo in analizirajo posnetke ur pouka slovenskega jezika in pouka književnosti ali njihovih delov; opazovanje je sprva holistično, opazovanje pouka književnosti pa v drugem delu tudi analitično po predlogah, ki jih dobijo v priročniku; – o svojih ugotovitvah v zvezi z doseganjem ožjih in širših vzgojno-izobraževalnih ciljev, pri pouku jezika pa tudi s primernostjo izbrane vsebine, prilagoditve strokovnih spoznanj razvojni stopnji učencev, ustreznostjo metode in oblik ter koherentnostjo učne ure, razpravljajo s kolegi, učiteljem ali praktiki, ki gostujejo na vajah; – okvirno se seznanijo z vpetostjo predmeta v kurikulum šole, vzgojno-izobraževalni program in družbeno okolje šole; – prepoznajo težave v komunikaciji med učiteljem in učenci, ki so posledica učiteljeve nezadostne strokovne in specialnodidaktične usposobljenosti, ter razmišljajo o rešitvah problema v konkretni učni situaciji; – opažanja pri pouku slovenščine povezujejo z opažanji pri opazovalni praksi in okviru skupnih pedagoških predmetov PM²⁴ ter komentirajo uro z različnih vidikov; – prepoznajo različne razsežnosti poklicne usposobljenosti učitelja slovenščine ter predvidevajo svoje močne in šibke točke (področja); – zavedajo se pomena učiteljevega stalnega spremljanja svojega poučevanja ter kolegialnih hospitacij; – spoznajo možnosti, ki jih učitelju pri refleksiji o svojem delu in pri njegovem izboljšanju ob uporabi ustreznih opazovalnih obrazcev omogoča nova IKT; – oblikujejo individualne opazovalne sheme (orodja) za celovito (tj. splošno psihološko-pedagoško, specialnodidaktično in strokovno) opazovanje lastnih ali tujih učnih ur slovenskega jezika in književnosti.
Ocenjevanje	<i>Ocenjuje se zapis v dnevnik prakse (60 % ocene) in ustni zagovor (40 %).</i>
Sestavljavec	doc. dr. Jerca Vogel

Predmet	Pedagoška praksa pri didaktiki slovenskega jezika
Vsebina	<p>Študenti ob aktivnem sodelovanju pri pouku slovenskega jezika v praksi spoznavaajo:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uresničevanje ciljev sodobnega pouka prvega/maternega jezika ob izbranih vsebinah in z ustrežno metodo dela; – uporabo in sestavo učnih načrtov, učnih gradiv za pouk slovenskega jezika, priročnikov ter IKT; – uresničevanje učne diferenciacije pri pouku slovenskega jezika; – načine ustnega in pisnega preverjanja ter merila za ocenjevanje ob razčlembi in tvorjenju (govornem nastopanju, pisanju) neumetnostnih besedil; vrednotenje skupinskega ali projektnega dela in drugih alternativnih oblik dela; – razvijanje jezikovne, narodne, medkulturne zavesti in splošnih etičnih načel; – potek, načrtovanje in vodenje dela v interesnih dejavnostih. <p>Vsebine se usvajajo stopenjsko:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. obdobje/faza: opazovanje in razčlenjevanje jezikovnega pouka pri različnih učiteljih mentorjih na osnovnih in/ali srednjih šolah, hospitiranje pri zunajrazrednih dejavnostih; 2. obdobje: sodelovanje z izbranim učiteljem mentorjem: <ul style="list-style-type: none"> – opazovanje in razčlenjevanje jezikovnega pouka, – načrtovanje krajših intervencij in vključevanje v pouk, – mini nastopi (npr. priprava na sprejemanje besedila z uvodno motivacijo in napovedjo oz. umestitvijo besedila ter navodili za dejavnosti med sprejemanjem; predstavitev neumetnostnega besedila, lahko tudi v igri vlog; pomenska in okoliščinska razčlemba besedila . . .) in/ali celourni nastopi pri mentorjevih urah, – razčlenjevanje in dejavno sodelovanje pri načrtovanju ustnega in pisnega vrednotenja, tudi t. i. alternativnih oblik, – dejavno sodelovanje pri načrtovanju in vodenju dela v interesnih dejavnostih; 3. obdobje: <ul style="list-style-type: none"> – priprava in izvedba vzorčnega izpitnega nastopa, metakognicija o lastnem nastopu, zagovarjanje izbranega poteka ob prisotnosti učitelja didaktike slovenskega jezika, načrtovanje učne priprave ob uporabi drugačne metode, – opazovanje, razčlenjevanje in vrednotenje vzorčnih nastopov kolegov v skupini pri izbranem mentorju in ob prisotnosti učitelja didaktike slovenskega jezika.
Cilji in kompetence	<p>Študenti v neposrednem stiku s prakso spoznavaajo delo, naloge in odgovornost učitelja slovenščine (v šolah s slovenskim učnim jezikom):</p> <ul style="list-style-type: none"> – v manjših skupinah opazujejo in analizirajo pouk slovenskega jezika na izbrani osnovni in/ali srednji šoli pri izbranih mentorjih; – spoznavaajo načine makro in mikro priprave na pouk slovenskega jezika; – seznanijo se z vsemi fazami in različnimi oblikami sodobnega jezikovnega pouka ter z možnostmi in potekom preverjanja in ocenjevanja; – dejavno sodelujejo pri izvedbi mentorjevih učnih ur iz slovenskega jezika s krajšimi vključitvami/intervencijami; – opravijo nekaj samostojnih mini nastopov in/ali celournih nastopov pri pouku slovenskega jezika; – sodelujejo pri mentorjevem načrtovanju preverjanja in ocenjevanja; – opravijo en vzorčni izpitni nastop pri pouku slovenskega jezika; – dejavno sodelujejo pri dodatnih interesnih dejavnostih, ki jih izvaja mentor, pri ekskurzijah in kulturnih dnevih; – skupaj z mentorjem se udeležijo pedagoških konferenc, razrednih ur, spremljajo svetovanje posameznim učencem, učiteljevo delo s starši in širšim okoljem; – spoznavaajo življenje šolskega kolektiva ter povezanost šole s širšim okoljem in njeno vlogo pri spodbujanju kulturnega življenja v lokalni skupnosti.
Ocenjevanje	<p>Vzorčni izpitni nastop se oceni z opisno oceno po 4-stopenjski lestvici: ni opravil/a, opravil/a, dobro opravil/a, odlično opravil/a in prispeva 30 % ocene iz predmeta Didaktika slovenskega jezika.</p>
Sestavljevec	doc. dr. Jerca Vogel

Predmet	Pedagoška praksa pri didaktiki književnosti
Vsebina	<p>Študenti ob aktivnem sodelovanju pri pouku slovenščine spoznajo potek književnega pouka v praksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uresničevanje ciljev književnega pouka; – učne načrte, učna gradiva za pouk književnosti, uporabo priročnikov in IKT pri pouku predmeta; – načine preverjanja, merila ocenjevanja pri književnem pouku; – realizacijo (med)kulture, etične, estetske vzgoje pri književnem pouku; – vodenje interesnih dejavnosti in izbirnih predmetov, povezanih s književno in kulturno vzgojo; – uresničevanje učne diferenciacije pri pouku književnosti. <p>Vsebine se usvajajo stopenjsko:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. faza: opazovanje in razčlenjevanje književnega pouka pri različnih učiteljih mentorjih na osnovnih in/ali srednjih šolah, hospitiranje pri zunajrazrednih dejavnostih; 2. faza: individualno sodelovanje z izbranim učiteljem mentorjem – opazovanje in razčlenjevanje književnega pouka in drugih dejavnosti, krajše intervencije in nastopi pri mentorjevih urah (interpretativno branje, lokalizacija, zastavljanje nalog za interpretacijo besedil . . .); 3. faza: priprava in izvedba vzorčnega izpitnega nastopa, opazovanje, skupinska analiza in vrednotenje nastopov kolegov v skupini pri izbranem mentorju in ob prisotnosti učitelja specialne didaktike; 4. faza: poročila skupin in evalvacija.
Cilji in kompetence	<p>Študenti v neposrednem stiku s prakso spoznajo delo, naloge in odgovornost učitelja slovenščine z vidika področja književnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> – individualno in v manjših skupinah opazujejo in analizirajo pouk književnosti na izbrani osnovni in/ali srednji šoli pri izbranih mentorjih; – spoznajo načine makro in mikro priprave na pouk književnosti; – seznanjajo se z vsemi fazami književnega pouka, z obravnavo, preverjanjem in ocenjevanjem; – dejavno sodelujejo pri izvedbi mentorjevih učnih ur iz književnosti s krajšimi intervencijami; – opravijo nekaj samostojnih nastopov pri pouku književnosti; – opravijo en vzorčni/izpitni nastop pri pouku književnosti; – sodelujejo pri izbirnih interesnih dejavnostih, ki jih izvaja mentor, pri ekskurzijah in kulturnih dnevih; – skupaj z mentorjem sodelujejo pri pedagoških konferencah, razrednih urah, svetovanjih, delu s starši in širšim okoljem; – spoznajo življenje pedagoškega kolektiva in vraščenost šole v okolje ter vlogo šole pri spodbujanju kulturnega življenja v lokalni skupnosti; – prek lastne izkušnje spoznajo pomen književnega pouka pri oblikovanju bralne zmožnosti, funkcionalne pismenosti ter širših kulturnih in medkulturnih kompetenc učencev.
Ocenjevanje	<p>Študent pri izpitu predloži na vpogled izpolnjen dnevnik prakse in učne priprave za svoje nastope ter jih zna komentirati – komentar je eno vprašanje pri končnem ustnem izpitu iz didaktike književnosti.</p> <p>Vzorčni nastop se ocenjuje opisno po 3-stopenjski lestvici: opravil-a, dobro opravil-a, odlično opravil-a.</p>
Sestavljavec	red. prof. dr. Boža Krakar Vogel

Predmet	Pedagoška praksa iz zgodovine
Vsebina	<p><i>Pedagoška praksa se izvaja pri učiteljih zgodovine na osnovnih (2 in pol tedna) in srednjih šolah (2 in pol tedna) v Sloveniji, s katerimi ima Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete sklenjen dogovor o sodelovanju.</i></p> <p><i>Na pedagoški praksi mora študent/tka v osnovni in ravno tako v srednji šoli:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – opraviti 10 ur hospitacij (od tega vsaj 8 pri predmetu zgodovina, dve pa pri drugih družboslovnih predmetih pri rednem pouku); – opraviti 10 ur samostojnih nastopov (od tega vsaj pet nastopov z različno učno vsebino); – opraviti 10 ur sodelovanja z mentorjem (pogovori po hospitacijah, pred nastopom in po nastopu); – opraviti 15 ur dodatnih dejavnosti na šoli ali izven šole (npr. pogovor z vodstvom šole, s šolsko svetovalno službo, s knjižničarjem ali drugimi učitelji; ekskurzija, razredna ura, konference, sestanki učiteljev, pomoč pri pripravi razstav, ekskurzij ali terenskega dela; dežurstvo, nadzorstvo, individualne ure z učenci s posebnimi potrebami, hospitiranje krožkov in drugih izvenšolskih dejavnosti, popraviljanje domačih nalog, priprava pisnih nalog itd.); – opraviti najmanj 60 ur domačega dela (priprava učnih priprav, priprava na nastope, izpolnjevanje pedagoškega dnevnika . . .); – urediti dnevnik pedagoške prakse oz. zbirno mapo pedagoške prakse (30 ur). <p><i>V sklopu pedagoške prakse mora študent/tka opraviti:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – skupinsko pripravo na prakso, kjer prejme potrebno dokumentacijo in navodila (10 ur), – individualne konzultacije (10 ur), – skupinsko evalvacijo po končani praksi na fakulteti (10 ur).
Cilji in kompetence	<p><i>Študentje se navajajo na sistematično opazovanje pouka zgodovine in drugih družboslovnih predmetov v osnovnih in srednjih šolah ter tudi v muzejih ali šoli v naravi, povezujejo teoretično znanje s praktičnim pedagoškim delom, se navajajo na načrtovanje, spremljanje, izvajanje in vrednotenje rednega pouka zgodovine in izvenšolskih dejavnosti ter razvijajo odgovornost do pedagoškega dela.</i></p> <p><i>Študentje znajo:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – dnevno načrtovati, organizirati, izvajati ter preverjati redni pouk in izvenšolske dejavnosti; – uporabljati različne učne oblike, metode in motivacijske tehnike na različnih stopnjah izobraževanja; – sestavljati, uporabljati in preverjati pisne, ustne in avtentične naloge; – uporabljati učna sredstva za zgodovino ter informacijsko-komunikacijsko tehnologijo za učne priprave, pisno preverjanje, refleksijo in izpolnjevanje dnevnika pedagoške prakse; – opazovati, spremljati, vrednotiti in samooценjevati učni proces; – kazati zadovoljstvo, odgovornost in pozitiven odnos do učencev, sodelavcev oz. pedagoškega dela.
Ocenjevanje	<i>Pri pedagoški praksi se ocenjujeta: praksa (50 %, oceni učitelj zgodovine) in dnevnik (50 %, oceni fakultetni učitelj) po vnaprej določenih kriterijih.</i>
Sestavljavec	izr. prof. dr. Danijela Trškan

Preglednica 15: Vsebina, cilji, kompetence in načini ocenjevanja pri posameznih predmetih, ki vključujejo pedagoško prakso pri dvopredmetnih magistrskih pedagoških študijskih programih⁸⁵

Predmet	Pedagoška praksa za učitelje angleščine
Vsebina	<p><i>Pedagoška praksa obsega opazovanje poučevanja učiteljev in kolegov s pomočjo ciljno usmerjenih opazovalnih nalog, razgovore z učiteljem mentorjem po opazovanju, razgovore o načrtovanju, pisanje priprav, samostojno poučevanje, (samo)vrednotenje poučevanja, sodelovanje z mentorjem v aktivnostih, ki spremljajo pedagoško delo (npr. roditeljski sestanek, izpolnjevanje šolske dokumentacije).</i></p> <p><i>Pedagoška praksa za učitelje angleščine se praviloma izvaja na državnih osnovnih in srednjih šolah kjerkoli v Sloveniji, kjer je v programu zadostno število ur angleščine in kjer deluje učitelj, ki je lahko mentor študentu. Praksa se izvaja v dveh delih v skupni dolžini treh tednov, in sicer dva tedna na osnovni šoli in en teden na srednji šoli ali obratno (po izboru študenta oziroma glede na možnosti). Študentje se praviloma sami dogovorijo, kje bodo opravljali prakso, izbrani mentor pa pisno potrdi sodelovanje z Oddelkom za anglistiko. Katedra za didaktiko angleščine vodi kumulativno evidenco vseh sodelujočih mentorjev in študentov ter shranjuje dokumentacijo o vseh opravljenih praksah. Vsak študent opravlja prakso po navodilih, ki jih je Katedra za didaktiko angleščine izdala v knjižni obliki. Praksa obsega opazovanje mentorja pri poučevanju, samostojno poučevanje študenta ter različne druge oblike sodelovanja študenta z mentorjem. O vsaki opravljeni praksi študent pripravi portfolio z ustreznimi poročili in dokazili, en ocenjen nastop v razredu pa opravi v prisotnosti izvajalca Didaktike angleščine s Filozofske fakultete. Ta nastop se zaradi logističnih razlogov organizira posebej, in sicer v eni od šol na območju mesta Ljubljana, ki sodelujejo s Katedro za didaktiko angleščine.</i></p>
Cilji in kompetence	<ul style="list-style-type: none"> – Povezati teoretično znanje s praktičnimi izkušnjami oz. prenos teoretičnega znanja v prakso; – učinkovito opazovati pedagoško delo izkušenih učiteljev in svojih kolegov; – uspešno načrtovati pouk glede na potrebe in zmožnosti učencev; – seznaniti se z naravo in vsebino poučevanja, pedagoškega dela in z njim povezanih aktivnosti; – naučiti se voditi in obvladovati tujejezikovni razred; – učinkovito uporabiti ustrezne metode in tehnike poučevanja angleščine; – razviti zmožnost refleksije na opazovanje in poučevanje; – naučiti se kritično vrednotiti lastno pedagoško uspešnost; – uporabiti različne metode in tehnike preverjanja in ocenjevanja ter spremljanja napredka učencev angleškega jezika; – razviti socialne veščine ter ustrezna stališča in vrednote; – naučiti se kritično vrednotiti različna učna gradiva, učni načrt za pouk angleščine; – naučiti se razlikovati učence glede na njihove kognitivne, socialne in emocionalne zmožnosti ter stile in strategije učenja angleščine; – razviti in uporabljati ustrezne metode za motiviranje učencev; – naučiti se uporabljati IKT pri pouku tujega jezika in krepiti informacijsko pismenost; – razvijati odnos do stalnega strokovnega izpopolnjevanja in vseživljenjskega učenja.
Ocenjevanje	<p><i>Po en portfolio za vsakega od dveh delov prakse (Portfolio obsega: refleksije opazovalnih nalog, učne priprave, (samo)vrednotenje uspešnosti poučevanja, refleksijski esej, mentorjeve analize študentove uspešnosti poučevanja in sodelovanja, zbirnik dokumentov, ki spremljajo pedagoško delo, poročila o sodelovanju pri različnih šolskih aktivnostih, itd.)</i></p> <p><i>Zaključni pedagoški nastop</i></p>
Sestavljavec	<p>red. prof. dr. Janez Skala</p> <p>doc. dr. Urška Sešek</p>

⁸⁵ Vsebina, cilji, kompetence in načini ocenjevanja so vzeti iz posameznih učnih načrtov. Dobesedne navedbe so označene s poševnim tiskom. Avtorji učnih načrtov so navedeni v rubriki sestavljavec.

Predmet	Pedagoška praksa (filozofija)
Vsebina	<p><i>Na tritedenski strnjeni pedagoški praksi mora študent/ka:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – opraviti 10 ur hospitacij (od tega vsaj 8 pri predmetu filozofija, dve pa pri drugih humanističnih predmetih pri rednem pouku); – opraviti 10 ur samostojnih nastopov (od tega vsaj pet nastopov z različno učno vsebino); – opraviti 10 ur sodelovanja z mentorjem (pogovori po hospitacijah, pred nastopom in po nastopu); – opraviti 15 ur dodatnih dejavnosti na šoli ali izven šole (npr. pogovor z vodstvom šole, s šolsko svetovalno službo, s knjižničarjem ali drugimi učitelji; ekskurzija, razredna ura, konference, sestanki učiteljev, pomoč pri pripravi razstav, ekskurzij ali terenskega dela; dežurstvo, nadzorstvo, individualne ure z učenci s posebnimi potrebami, hospitiranje krožkov in drugih izvenšolskih dejavnosti, popravljanje domačih nalog, priprava pisnih nalog itd.); – opraviti najmanj 60 ur domačega dela (priprava učnih priprav, priprava na nastope, izpolnjevanje pedagoškega dnevnika . . .); – urediti dnevnik pedagoške prakse oz. zbirno mapo pedagoške prakse. <p><i>V sklopu pedagoške prakse mora študent/ka opraviti:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – skupinsko pripravo na prakso, kjer prejme potrebno dokumentacijo in navodila (10 ur), – individualne konzultacije (10 ur), – skupinsko evalvacijo po končani praksi na fakulteti (10 ur). <p><i>Celotna pedagoška praksa vključuje 180 ur študentskega dela.</i></p>
Cilji in kompetence	<p><i>Študentje se navajajo na sistematično opazovanje pouka filozofije in drugih humanističnih predmetov v osnovnih in srednjih šolah, povezujejo teoretično znanje s praktičnim pedagoškim delom, se navajajo na načrtovanje, spremljanje, izvajanje in vrednotenje rednega pouka filozofije in izvenšolskih dejavnosti ter razvijajo odgovornost do pedagoškega dela.</i></p> <p><i>Študentje znajo:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – dnevno načrtovati, organizirati, izvajati ter preverjati redni pouk in izvenšolske dejavnosti; – uporabljati različne učne oblike, metode in motivacijske tehnike na različnih stopnjah izobraževanja; – sestavljati, uporabljati in preverjati pisne, ustne in avtentične naloge; – uporabljati učna sredstva za filozofijo ter informacijsko-komunikacijsko tehnologijo za učne priprave, pisno preverjanje, refleksijo in izpolnjevanje dnevnika pedagoške prakse; – opazovati, spremljati, vrednotiti in samooценjevati učni proces; – kazati zadovoljstvo, odgovornost in pozitiven odnos do učencev, sodelavcev oz. pedagoškega dela.
Ocenjevanje	<p><i>Pri pedagoški praksi se ocenjujeta: praksa (50 %, oceni učitelj filozofije) in dnevnik (50 %, oceni fakultetni učitelj) po vnaprej določenih kriterijih.</i></p>
Sestavljavec	<p>doc. dr. Marjan Šimenc (prirejeno po učnem načrtu za Pedagoško prakso iz zgodovine)</p>

Predmet	Pedagoška praksa (geografija)
Vsebina	<p><i>Pedagoška praksa omogoča študentu:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – povezati teoretična spoznanja iz geografije ter ostalih predmetnih področij, psihološka, pedagoška in specialno didaktična znanja s praktičnimi izkušnjami, da spozna zahteve svojega bodočega poklica, ob ustrezni podpori mentorjev preizkusi svoja znanja v praksi in ob pomoči neposredne povratne informacije razvija poklicne kompetence; – poseben razvoj poklicnih kompetenc, ki vključujejo teoretična znanja, poklicne veščine (npr. razlaga na ustreznem nivoju, vodenje razreda, komunikacija . . .) ter ustrezna stališča in vrednote (npr. pozitiven odnos do učencev in ostalih udeležencev v izobraževalnem procesu, prepričanje, da se učenci lahko učijo ter temeljno zaupanje v njihove sposobnosti, spoštovanje različnih učencev . . .); – ozaveščanje temeljnih profesionalnih vrednot učitelja ter razvoj ustreznih profesionalnih in etičnih vedenj, v katerih se te vrednote izražajo, tako da učitelj predstavlja učencem dober zgled; – presojo na podlagi lastnih izkušenj ob vodeni praksi, če se njegove sposobnosti, osebnostne značilnosti in interesi skladajo s poklicnimi zahtevami in tako zagotavljajo uspešnost v poklicu učitelja geografije.
Cilji in kompetence	<p><i>S pomočjo učne prakse študenti razvijejo kompetence, potrebne za uspešno opravljanje poklica učitelja geografije:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – poglobljeno delo s pripravami na pouk; – navajanje na samostojno vodenje učne ure; – usvajanje ustrezne časovne razporeditve posameznih elementov učne ure; – ustrezna izbira učnih aktivnosti znotraj učne ure; – učenje strukturiranja učne ure; – spoznavanje različnih pristopov za motivacijo učencev; – spoznavanje in usvajanje zmožnosti ustvarjanja ustrezne učne klime v razredu; – urjenje različnih oblik in metod dela pri pouku; – seznanjanje z uporabo različnih učnih sredstev (IKT, učbeniška gradiva, izbira in izdelava dodatnih gradiv, sestavljanje testov za preverjanje znanja, vrednotenje in ocenjevanje znanja, upoštevanje različnih učnih in zaznavnih stilov učencev pri poučevanju); – omogočanje enakih možnosti in prilagajanje dela individualnim posebnostim učencev; – prepoznavanje učencev s posebnimi potrebami, njihova močna in šibka področja, prilagajanje dela njihovim zmožnostim in po potrebi sodelovanje z ustreznimi strokovnjaki in ustanovami; – ustrezna uporaba različnih načinov spremljanja, preverjanja in ocenjevanja napredka posameznega učenca v skladu s cilji ter dajanje konstruktivne povratne informacije; – spremljanje in vrednotenje napredka učencev na področju usvajanja strategij učenja, učenja socialnih veščin, bralne in informacijske pismenosti; – seznanjanje staršev in drugih odgovornih oseb o napredku učencev. <p><i>Obenem razvija študent tudi širše profesionalne kompetence, saj:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – razvija pozitiven odnos do učencev, kaže spoštovanje do njihovega socialnega, kulturnega, jezikovnega, religioznega izhodišča; – pri svojem delu upošteva etične principe in zakonska določila; – kaže in spodbuja pozitivne vrednote, stališča in vedenje, ki jih pričakuje od učencev; – učinkovito komunicira in sodeluje s starši in drugimi osebami, odgovornimi za učence; – sodeluje z drugimi učitelji in sodelavci na šoli, se vključuje in sodeluje v različnih aktivnostih v ožjem in širšem okolju ter na področju izobraževanja, načrtuje, spremlja, vrednoti in uravnava lasten profesionalni razvoj.
Ocenjevanje	<p><i>Delo študenta na pedagoški praksi se vrednoti s pomočjo vnaprej pripravljenih ocenjevalnih listov z ocenjevalno lestvico obsega ocen od 1 do 5 (negativno) ter od 6 do 10 (pozitivno).</i></p> <p><i>Obenem se vrednoti tudi pedagoški dnevnik, ki ga študent odda po zaključku prakse in ki vključuje oris dela na pedagoški praksi, predstavitev delovanja šole ter podrobne učne priprave; pedagoški dnevnik se oceni po zgoraj opredeljeni ocenjevalni lestvici.</i></p>
Sestavlja vec	<p>izr. prof. dr. Tatjana Resnik Planinc</p> <p>asist. Mojca Ilc Klun</p>

Predmet	Didaktika italijanščine – pedagoška praksa
Vsebina	<p>1. semester</p> <p><i>Opazovanje pouka (npr. opazovanje ambienta, učiteljevega govora, doseganja ciljev, popravljanja napak, uravnoteženega razvijanja jezikovnih spretnosti, interakcije, prilagajanja jezika nivoju znanja učencev, itd.).</i></p> <p><i>Izdelava učne priprave in gradiv (v slovenščini in italijanščini).</i></p> <p><i>Sodelovalno poučevanje (npr. v dvojicah, skupno določanje ciljev itd.).</i></p> <p><i>Samostojno poučevanje.</i></p> <p><i>Ustne in pisne refleksije (opazovanje mentorja, opazovanje kolega sošolca pri poučevanju, svojega poučevanja in dela na šoli).</i></p> <p><i>Spremljanje napredka učencev.</i></p> <p><i>Vrednotenje in (samo)ocenjevanje predmetno-didaktične prakse (izmenja izkušnje o izvedbi svoje PP;⁸⁶ jo kritično vrednoti, oblikuje popravke za posamične sestavne dele v svojem pedagoškem dnevniku).</i></p> <p>2. semester</p> <ul style="list-style-type: none"> – opazovanje pouka (prek videoposnetkov), analiza učne ure in dajanje povratne informacije; – analiza ter kritično vrednotenje učbenikov in drugih gradiv; – sestavljanje in tipologija vaj; – preverjanje, vrednotenje in ocenjevanje znanja: sprotno, končno, zunanje; – vrste testov, kriteriji točkovanja, točkovanje na konkretnih primerih testov in sestavkov; samovrednotenje učenca.
Cilji in kompetence	<p><i>Poleg pridobivanja širših učiteljskih kompetenc (gl. spodaj) bodo študenti po končanih študijskih obveznostih imeli naslednje:</i></p> <p><i>Predmetno-specifične kompetence:</i></p> <p>1. semester</p> <ul style="list-style-type: none"> – natančneje določati cilje in etapne cilje pri pouku; – natančneje in/ali ustrežneje oblikovati napotek za izvedbo posamičnih dejavnosti/nalog pri pouku; – ustrežneje izbirati, preoblikovati in/ali ustvarjati dodatna učna gradiva glede na učne cilje v posamičnih specifičnih skupinah učencev; – vrednotiti posamično učno uro in daljše učne sklope kot celoto; – dajati sebi in drugim še ustrežnejšo povratno informacijo, tudi na še ustrežnejši način; – ovrednotiti učine različnih tipov povratne informacije. <p>2. semester</p> <ul style="list-style-type: none"> – Študenti po opravljeni pedagoški praksi kritično vrednotijo svoje delo na šoli. Ozavestijo temeljne profesionalne vrednote učitelja in razvijajo ustrezna profesionalna in etična vedenja. – Študenti na podlagi svojih izkušenj presodijo, če se njihove sposobnosti, osebnostne značilnosti in interesi skladajo s poklicnimi zahtevami in tako zagotavljajo uspešnost v poklicu učitelja. – Študenti razvijajo odnos do svojega bodočega dela (spremljanje, raziskovanje pouka, vseživljenjsko izobraževanje). <p><i>Po obeh semestrih:</i></p> <p><i>Širše učiteljske kompetence:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – prenašati splošna pedagoška, psihološka in didaktična znanja na področje poučevanja italijanščine kot drugega in kot tujega jezika; – načrtovati pouk italijanščine na različnih stopnjah šolanja; – na podlagi pedagoških izkušenj izbrati primerne učne oblike, metode, tehnike in učna sredstva za pouk italijanščine; – smiselno uporabljati IKT v pedagoškem procesu; – spremljati in raziskovati pouk italijanščine; – analizirati svoje poučevanje italijanščine in preverjati učinke na učence; – samostojno pripraviti učno gradivo in ga kritično ovrednotiti; – preveriti jezikovne in komunikacijske kompetence učencev (različne vrste spremljanja, preverjanja in ocenjevanja učenčevega napredka); – motivirati učence za učenje italijanščine; – povezovati učenje italijanščine z drugimi predmeti; – razvijati lastno ustvarjalnost pri uporabi sodobnih pristopov pri pouku italijanščine; – skrbeti za lasten strokovni razvoj in razvijati poklicno perspektivo v širšem kontekstu šole in družbe.

Ocenjevanje	<p><i>PP ocenjujejo: učitelj – mentor, visokošolski učitelj/sodelavec, študent. Ocenjuje se pristop študenta, njegov napredek, sposobnost opazovanja in refleksije, izdelava učnih priprav in gradiv, izvedba učnega procesa, pravilnost uporabljenega jezika, izdelava dnevnika PP. Ocena PP predstavlja 50 % končne ocene pri predmetu in je sestavljena iz:</i></p> <p><i>1. semester</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – ustni zagovor ob dnevniku PP (40 %); – kakovost dnevnika PP (40 %); – najboljša ocena nastopov pri učitelju – mentorju (20 %). <p><i>2. semester</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – 10 % – aktivna udeležba na predavanjih in vajah, ki mora biti 80 %; – 40 % – ustni izpit iz snovi predavanj in vaj. <p><i>Končna ocena se določi na osnovi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – 50 % – ocene PP; – 10 % – aktivne udeležbe na predavanjih in vajah, ki mora biti 80 %; – 40 % – ustnega izpita iz snovi predavanj in vaj.
Sestavljavec	doc. dr. Darja Mertelj

Predmet	Didaktika latinščine – pedagoška praksa
Vsebina	<p><i>Vsebina:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – seznanjanje s pripravami na pouk; – seznanjanje z dolžnostmi učitelja na šoli izven neposrednega učnega procesa; – opazovanje učnega procesa in vseh dejavnikov, povezanih z njim (razdelitev učne ure; prilagajanje poteka ure; prilagajanje učne snovi; učiteljevo vodenje pouka, vzdrževanje discipline, odnos do učencev; interakcija z njimi; slabosti; učiteljev nastop, govor in telesna govorica; preverjanje znanja ipd.); – aktivno sodelovanje pri učnih urah: a) pomoč učitelju; b) priprava samostojnih ur ob pomoči učitelja in c) prvi poskusni nastopi pod nadzorom učitelja – mentorja; – samostojna priprava učnih gradiv; – če je na praksi več udeležencev: opazovanje svojih kolegov pri poučevanju, vrednotenje njihovega nastopa, ugotavljanje pomanjkljivosti, napak in odlik; – seznanjanje s posebnostmi pouka ob instruktivnih pogovorih z mentorjem.
Cilji in kompetence	<p><i>Splošni cilji:</i></p> <p><i>Cilj pedagoške prakse je praktična nadgraditev predmeta Didaktika latinščine. Pri njej se udeleženci pod nadzorom in vodstvom mentorja in didaktika praktično usposablajo za samostojno in kvalitetno delo na šoli, pri tem pa aktivno uporabljajo znanje, pridobljeno pri predmetu Didaktika latinščine in pri splošnih pedagoških, psiholoških in didaktičnih predmetih (psihologija za učitelje, pedagogika, didaktika, andragogika).</i></p> <p><i>Predmetno specifične kompetence</i></p> <p><i>Po končani študijski praksi bo udeleženec zmožen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – samostojneje pripraviti pouk latinskega jezika v vseh njegovih segmentih in etapah; – pravilneje in smotneje načrtovati manjše učne enote (učna ura) in večje (letno, semestrsko in mesečno načrtovanje pouka); – ustrezneje izbrati pouku primerno učno metodo in obliko; – natančneje določiti bistvene, za obravnavo nujne informacije, ter izločiti nebitvene; – ustrezneje izbrati učna sredstva in jih po potrebi prilagoditi; – natančneje oceniti delo učencev, njihove reakcije in zmožnosti; – ustrezneje preverjati njihovo pridobljeno znanje.
Ocenjevanje	<p><i>Končna ocena se določi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – na osnovi ocene učitelja – mentorja, ki jo določi glede na udeleženčevo delo v času pedagoške prakse na šoli; – na osnovi ocene visokošolskega didaktika, ki jo poda glede na izvedbo izpitnega nastopa in glede na zagovor gradiva, pripravljenega za ta nastop.
Sestavljavec	doc. dr. Matej Hriberšek

Predmet	Pedagoška praksa (nemščina)
Vsebina	<i>Opazovanje pouka, analiza, načrtovanje pouka in priprava na pouk nemščine. Izdelava zapisnikov s hospitacij. Izdelava učnih priprav in učnih gradiv za pouk nemščine. Sodelovalno poučevanje. Samostojno poučevanje. Poglobljena analiza učbenikov za nemščino. Sestavljanje in urejanje pedagoške mape in portfolia. Spoznavanje drugih šolskih in zunajšolskih aktivnosti (sodelovanje v študijskih skupinah, na ocenjevalnih konferencah, pri športnih dnevih in ostalih prireditvah na šoli).</i>
Cilji in kompetence	<i>S pomočjo učne prakse študenti razvijejo kompetence, potrebne za uspešno opravljanje poklica učitelja. Kompetence diplomantov pedagoških smeri študija so rezultat znanj s posameznih predmetnih področij, pedagoško-psiholoških znanj, specialno didaktičnih znanj ter neprestanega povezovanja, reflektiranja in preizkušanja teh znanj v neposredni vodeni učni praksi. Kompetence diplomantov so rezultat celotnega pedagoškega procesa, ki se izvaja na fakulteti v povezavi z neposredno prakso.</i> <i>Pedagoška praksa omogoča študentom:</i> – da povežejo teoretična spoznanja z različnih predmetnih področij, psihološka, pedagoška in specialno didaktična znanja s praktičnimi izkušnjami; – da spoznajo zahteve svojega bodočega poklica, ob ustrezni podpori mentorjev preizkusijo svoja znanja v praksi in ob pomoči neposredne povratne informacije razvijajo poklicne kompetence, ki vključujejo teoretična znanja, poklicne veščine (npr. razlaga na ustrezni jezikovni ravni, vodenje razreda, komunikacija . . .) ter ustrezna stališča in vrednote (npr. pozitiven odnos do učencev in ostalih udeležencev v izobraževalnem procesu, prepričanje, da se učenci lahko učijo, ter temeljno zaupanje v njihove zmožnosti, spoštovanje različnih učencev); – da ozavešijo temeljne profesionalne vrednote učitelja in razvijajo ustrezna profesionalna in etična vedenja, v katerih se te vrednote izražajo, tako da učitelj predstavlja učencem dober zgled; – motiviranje za poglobljen študij; – da na podlagi svojih izkušenj ob vodeni praksi presodijo, če se njihove zmožnosti, osebnostne značilnosti in interesi skladajo s poklicnimi zahtevami, in tako zagotavljajo uspešnost v poklicu učitelja; – usvajanje neposrednih predmetno specifičnih kompetenc, kot so pisanje priprav na pouk, navajanje na samostojno vodenje učne ure, usvajanje ustrezne časovne razporeditve posameznih faz učne ure, ustrezna izbira učnih aktivnosti pri učni uri, ustrezno strukturiranje učne ure, uravnoteženo upoštevanje vseh štirih jezikovnih zmožnosti pri poučevanju nemščine, spoznavanje različnih pristopov za motivacijo učencev, ustvarjanja ustrezne učne klime v razredu, urjenje različnih oblik in metod dela pri pouku, uporaba različnih učnih sredstev (IKT, učbeniška gradiva, izbira in izdelava dodatnih gradiv), sestavljanje testov za preverjanje, vrednotenje in ocenjevanje znanja, upoštevanje različnih učnih in zaznavnih stilov učencev pri poučevanju.
Ocenjevanje	<i>Pedagoško prakso ocenijo mentor, didaktik in študent, ki se samoocenjuje v portfoliu. Ocenjuje se profesionalni pristop študenta, njegov napredek v času PP, sposobnost opazovanja in refleksij, izdelava učnih priprav in gradiv ter njihova izvedba, uporaba materne in nemškega jezika pri poučevanju, izdelava portfolia (50 %). Pisni izpit (30 %) in ustni izpit (20 %) po vseh končanih obveznostih.</i>
Sestavljavec	doc. dr. Brigita Kosevski Puljič

Predmet	Pedagoška praksa (primerjalna književnost in literarna teorija)
Vsebina	<i>Program nima učnega načrta za pedagoško prakso. V štud. letu 2013/14 se je izvajal kot predmet Pedagoška praksa pri didaktiki književnosti (enopredmetni študij).</i>
Cilji in kompetence	<i>Program nima učnega načrta za pedagoško prakso. V štud. letu 2013/14 se je izvajal kot predmet Pedagoška praksa pri didaktiki književnosti (enopredmetni študij).</i>
Ocenjevanje	<i>Program nima učnega načrta za pedagoško prakso. V štud. letu 2013/14 se je izvajal kot predmet Pedagoška praksa pri didaktiki književnosti (enopredmetni študij).</i>
Sestavljavec	–

Predmet	Pedagoška praksa pri didaktiki slovenskega jezika in književnosti 1
Vsebina	<p>Študenti ob aktivnem sodelovanju pri pouku slovenščine spoznavaajo potek književnega pouka v praksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uresničevanje ciljev književnega pouka; – učne načrte, učna gradiva za pouk književnosti, uporabo priročnikov in IKT pri pouku predmeta; – načine preverjanja, merila ocenjevanja pri književnem pouku; – realizacijo (med)kulturne, etične, estetske vzgoje pri književnem pouku; – vodenje interesnih dejavnosti in izbirnih predmetov, povezanih s književno in kulturno vzgojo; – uresničevanje učne diferenciacije pri pouku književnosti. <p>Vsebine se usvajajo stopenjsko, v obsegu, ki je prilagojen razpoložljivemu času:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. faza: uvodna seminarska seznanitev z metodami opazovanja in razčlenjevanja učne ure, priprave na pisanje protokola; opazovanje in razčlenjevanje (posnetkov) učnih ur književnega pouka; 2. faza: individualno sodelovanje z izbranim učiteljem mentorjem – opazovanje in razčlenjevanje književnega pouka in drugih dejavnosti, krajše intervencije in nastopi pri mentorjevih urah (interpretativno branje, lokalizacija, zastavljanje nalog za interpretacijo besedil . . .); 3. faza: priprava in izvedba vzorčnega izpitnega nastopa, opazovanje, skupinska analiza in vrednotenje nastopov kolegov v skupini pri izbranem mentorju in ob prisotnosti učitelja specialne didaktike; poročila skupin v seminarju.
Cilji in kompetence	<p>Študenti v neposrednem stiku s prakso spoznavaajo delo, naloge in odgovornost učitelja slovenščine z vidika književnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> – individualno in v manjših skupinah opazujejo in analizirajo pouk slovenščine na izbrani osnovni in/ali srednji šoli pri izbranih mentorjih; – spoznavaajo načine makro in mikro priprave na pouk književnosti; – seznanjajo se z vsemi fazami književnega pouka, z obravnavo, preverjanjem in ocenjevanjem; – dejavno sodelujejo pri izvedbi mentorjevih učnih ur iz književnosti s krajšimi intervencijami; – opravijo nekaj samostojnih nastopov pri pouku književnosti; – opravijo en vzorčni/izpitni nastop pri pouku književnosti; – sodelujejo pri izbirnih interesnih dejavnostih, ki jih izvaja mentor, pri ekskurzijah in kulturnih dnevih.
Ocenjevanje	<p>Študent pri izpitu predloži na vpogled izpolnjen dnevnik prakse in učne priprave za svoje nastope ter jih zna komentirati – komentar je eno vprašanje pri končnem izpitu iz didaktike književnosti.</p> <p>Vzorčni nastop se ocenjuje opisno po 3-stopenjski lestvici: opravil-a, dobro opravil-a, odlično opravil-a, velja 30 % skupne ocene.</p>
Sestavljavec	red. prof. dr. Boža Krakar Vogel

Predmet	Pedagoška praksa pri didaktiki slovenskega jezika in didaktiki književnosti 2
Vsebina	<p>Študenti ob aktivnem sodelovanju pri pouku slovenščine spoznavaajo potek jezikovnega in književnega pouka v praksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uresničevanje ciljev pouka slovenščine; – uporabo in sestavo učnih načrtov in učnih gradiv za pouk slovenščine, uporabo priročnikov in IKT pri pouku predmeta; – uresničevanje učne diferenciacije pri pouku slovenskega jezika in književnosti; – načine preverjanja ter merila za ocenjevanje pri pouku jezika in književnosti; – razvijanje jezikovne in narodne zavesti ter realizacijo (med) kulturne, etične in estetske vzgoje pri predmetu slovenščina; – vodenje interesnih dejavnosti in izbirnih predmetov, povezanih z jezikovno, s književno in kulturno vzgojo. <p>Vsebine pedagoške prakse pri didaktiki slovenskega jezika in književnosti 2 se usvajajo stopenjsko in nadgrajujejo vsebine pedagoške prakse pri didaktiki slovenskega jezika in književnosti 1:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. faza: sodelovanje z izbranim učiteljem mentorjem – skupinsko in individualno razčlenjevanje in kritično ovrednotenje jezikovnega in književnega pouka ter drugih dejavnosti, samostojno načrtovanje in izvedba krajših intervencij oz. mini nastopov pri mentorjevih urah ter svojih celournih nastopov; 2. faza: priprava in izvedba vzorčnih izpitnih nastopov iz jezika in iz književnosti, opazovanje, skupinska analiza in vrednotenje nastopov kolegov v skupini pri izbranem mentorju in ob prisotnosti učitelja specialne didaktike; poročila skupin v seminarju.

Cilji in kompetence	<p>Študenti v neposrednem stiku s prakso spoznavajo delo, naloge in odgovornost učitelja slovenščine:</p> <ul style="list-style-type: none"> – samostojno opazujejo, analizirajo in kritično ovrednotijo pouk slovenskega jezika in književnosti na izbrani osnovni in/ali srednji šoli pri izbranih mentorjih; – sodelujejo pri načrtovanju vseh faz jezikovnega in književnega pouka, z obravnavo, preverjanjem in ocenjevanjem; – dejavno sodelujejo pri izvedbi mentorjevih učnih ur iz slovenskega jezika in književnosti s krajšimi intervencijami; – opravijo nekaj samostojnih nastopov pri pouku slovenskega jezika in književnosti; – opravijo en vzorčni/izpitni nastop pri pouku jezika in en vzorčni/izpitni nastop pri pouku književnosti; – sodelujejo pri izbirnih interesnih dejavnostih, ki jih izvaja mentor, pri ekskurzijah in kulturnih dnevih; – skupaj z mentorjem se udeležijo pedagoških konferenc, razrednih ur, spremljajo svetovanje posameznim učencem, učiteljevo delo s starši in širšim okoljem; – prek lastne izkušnje razvijajo zavest o pomenu pouka slovenščine pri oblikovanju sporazumevalne zmožnosti, razvijanju funkcionalne, kulturne in kritične pismenosti ter širših kulturnih in medkulturnih kompetenc učencev.
Ocenjevanje	Študent pri izpitu iz didaktike književnosti in ustnem delu izpita iz didaktike slovenskega jezika predloži na vpogled izpolnjen dnevnik prakse in učne priprave za svoje nastope ter jih zna komentirati – komentar je eno vprašanje pri končnem ustnem izpitu iz didaktike književnosti.
Sestavljavec	red. prof. dr. Boža Krakar Vogel

Predmet	Praksa poučevanja sociologije
Vsebina	<p>Med potekom pedagoške prakse se bodo študentje in študentke seznanili z vsemi relevantnimi učnimi gradivi, ki so potrebna za kakovostno poučevanje predmeta sociologija. Spoznali bodo tudi različne modele poučevanja predmeta sociologije njihovih mentorjev. Z njimi bodo po izvedbi kompleksnega učnega dela predmeta sociologija vodili sprotne ustvarjalne učne pogovore. Vsakdo bo opravil 8 ur hospitacijskega dela (neposredno opazoval različne tipe učnih ur sociološkega pouka njihovih mentorjev) in pri tem vodil hospitacijske zapisnike kot pomembno sestavino svojega pedagoškega dnevnika. V času izvajanja prakse bodo študentje in študentke ustvarjalno načrtovali, izvajali in evalvirali 8 samostojnih učnih nastopov.</p> <p>Praksa bo vključevala seznanjanje študenta s potekom projektne učnega dela na šoli in ga aktivno vključevala v njegovo izvedbo.</p> <p>Posebej še velja poudariti, da se bo v toku izvajanja te prakse študent/študentka tudi usposabljal za kvalitetno uporabo IKT (IKT praks) in tako oblikoval svojo informacijsko pismenost.</p> <p>Študentka oz. študent pri praksi vodi dnevnik pedagoške prakse.</p>
Cilji in kompetence	<p>Cilj študijske poučevanja sociologije predstavlja kvalitetno pripravo študentov in študentk za poučevanje sociologije na različnih srednjih šolah. Študenti in študentke prakticirajo povezovanje teoretičnih znanj, ki so jih pridobili v času študija sociologije pri praktičnem poučevanju sociologije na srednjih šolah. Usposablajo se za načrtovanje, spremljanje, izvajanje in vrednotenje pouka sociologije in za različne druge potekaajoče dejavnosti na šoli, še posebej za kakovostno spremljanje ter izvajanje projektne učnega dela. Razvijajo (samo)odgovorni odnos do zahtevnega, kompleksno zasnovanega pedagoškega dela. Oblikujejo svoj osebni, dinamični, ustvarjalni, konstruktivni stil poučevanja. Oblikujejo prožne, dinamične predmetno specifične kompetence, ki jih potrebujejo za ustvarjalno izvajanje pedagoškega dela predmeta sociologija.</p> <p>Pedagoško prakso spoznavajo kot strateško pomembno povezovalno prvino njihovih teoretičnih ter aplikativnih in praktičnih spoznanj. Glavni namen pedagoške prakse pa je, da le-ta študenta, študentko čim bolj kakovostno pripravi za začetek samostojnega izvajanja pouka sociologije.</p>
Ocenjevanje	<p>Bipolarna ocena je: je opravil/ni opravil.</p> <p>Izvajalec predmeta določi oceno ob upoštevanju predloga hospitacijskega mentorja in po pregledu dnevnika pedagoške prakse.</p>
Sestavljavec	doc. dr. Alojzija Židan

Predmet	Didaktika španščine – pedagoška praksa
Vsebina	<p><i>Opazovanje pouka (npr. opazovanje ambienta, učiteljevega in učenčevega govora, doseganja ciljev, popravljanja napak, interakcije, uravnoteženega razvijanja sporazumevalnih in jezikovnih kompetenc in spretnosti, prilagajanja jezika nivoju znanja učencev, itd.).</i></p> <p><i>Izdelava učne priprave in gradiv (v slovenščini in španščini).</i></p> <p><i>Sodelovalno in timsko poučevanje (npr. priprava in poučevanje v dvojicah z drugimi študenti).</i></p> <p><i>Samostojno poučevanje.</i></p> <p><i>Ustne in pisne refleksije in vrednotenje (na podlagi opazovanja mentorja, kolega sošolca pri poučevanju, svojega poučevanja in dela na šoli).</i></p> <p><i>Spremljanje napredka učencev.</i></p> <p><i>Končno (samo)vrednotenje in (samo)ocenjevanje predmetno-didaktične prakse v poučevanju španščine (izmenja izkušnje o izvedbi svoje pedagoške prakse v skupini – predstavi dnevnik pedagoške prakse, jo kritično vrednoti, oblikuje in komentira morebitne popravke za posamične sestavne dele v svojem pedagoškem dnevniku.).</i></p>
Cilji in kompetence	<p><i>Predmetno specifične kompetence</i></p> <p><i>Po končanih študijskih obveznostih bo študent sposoben:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – natančneje določati cilje pri pouku; – natančneje in/ali ustrezneje oblikovati napotek za izvedbo posamičnih dejavnosti/nalog pri pouku; – ustrezneje izbirati, preoblikovati in/ali ustvarjati dodatna učna gradiva glede na učne cilje v posamičnih specifičnih skupinah učencev; – vrednotiti posamično učno uro in daljše učne sklope kot celoto; – dajati sebi in drugim še ustreznjšo povratno informacijo, tudi na še ustreznjši način; – ovrednotiti učine različnih tipov povratne informacije.
Ocenjevanje	<p><i>Ocenjuje se pristop študenta, njegov profesionalni napredek, sposobnost opazovanja in refleksije, izdelava učnih priprav in gradiv, izvedba učnega procesa, pravilnost uporabljenega jezika, izdelava dnevnika PP. (Ocenjevalni list dobijo študenti skupaj z ostalim gradivom za PP.)</i></p> <p><i>Končna ocena:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – ustni zagovor prakse (10 %), – študentov dnevnik PP (40 %) in – ocena za PP, ki jo poda njegov učitelj – mentor (50 %).
Sestavljavec	lekt. dr. Marjana Šifrar Kalan

Predmet	Pedagoška praksa iz zgodovine
Vsebina	<p><i>Na tritedenski strnjeni pedagoški praksi mora študent/ka:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – opraviti 10 ur hospitacij (od tega vsaj 8 pri predmetu zgodovina, dve pa pri drugih družboslovnih predmetih pri rednem pouku); – opraviti 10 ur samostojnih nastopov (od tega vsaj pet nastopov z različno učno vsebino); – opraviti 10 ur sodelovanja z mentorjem (pogovori po hospitacijah, pred nastopom in po nastopu); – opraviti 15 ur dodatnih dejavnosti na šoli ali izven šole (npr. pogovor z vodstvom šole, s šolsko svetovalno službo, s knjižničarjem ali drugimi učitelji; ekskurzija, razredna ura, konference, sestanki učiteljev, pomoč pri pripravi razstav, ekskurzij ali terenskega dela; dežurstvo, nadzorstvo, individualne ure z učenci s posebnimi potrebami, hospitiranje krožkov in drugih izvenšolskih dejavnosti, popravljanje domačih nalog, priprava pisnih nalog itd.); – opraviti najmanj 60 ur domačega dela (priprava učnih priprav, priprava na nastope, izpolnjevanje pedagoškega dnevnika . . .); – urediti dnevnik pedagoške prakse oz. zbirno mapo pedagoške prakse (30 ur). <p><i>V sklopu pedagoške prakse mora študent/ka opraviti:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – skupinsko pripravo na prakso, kjer prejme potrebno dokumentacijo in navodila (10 ur), – individualne konzultacije (10 ur), – skupinsko evalvacijo po končani praksi na fakulteti (10 ur). <p><i>Celotna pedagoška praksa vključuje 180 ur študentskega dela.</i></p>

Cilji in kompetence	<p><i>Študentje se navajajo na sistematično opazovanje pouka zgodovine in drugih družboslovnih predmetov v osnovnih in srednjih šolah ter tudi v muzejih ali šoli v naravi, povezujejo teoretično znanje s praktičnim pedagoškim delom, se navajajo na načrtovanje, spremljanje, izvajanje in vrednotenje rednega pouka zgodovine in izvenšolskih dejavnosti ter razvijajo odgovornost do pedagoškega dela.</i></p> <p><i>Študentje znajo:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – dnevno načrtovati, organizirati, izvajati ter preverjati redni pouk in izvenšolske dejavnosti; – uporabljati različne učne oblike, metode in motivacijske tehnike na različnih stopnjah izobraževanja; – sestavljati, uporabljati in preverjati pisne, ustne in avtentične naloge; – uporabljati učna sredstva za zgodovino ter informacijsko-komunikacijsko tehnologijo za učne priprave, pisno preverjanje, refleksijo in izpolnjevanje dnevnika pedagoške prakse; – opazovati, spremljati, vrednotiti in samooценjevati učni proces; – kazati zadovoljstvo, odgovornost in pozitiven odnos do učencev, sodelavcev oz. pedagoškega dela.
Ocenjevanje	<p><i>Pri pedagoški praksi se ocenjujeta: praksa (50 %, oceni učitelj zgodovine) in dnevnik (50 %, oceni fakultetni učitelj) po vnaprej določenih kriterijih.</i></p>
Sestavljaavec	<p>izr. prof. dr. Danijela Trškan</p>

Iz preglednic 14 in 15 lahko ugotovimo, da pri predmetih v eno in dvo-predmetnih študijskih programih, ki vključujejo pedagoško prakso, ni razlik v vsebini, ciljih in kompetencah ter načinih ocenjevanja. Razlika je le pri vsebini pri eno- in dvo-predmetnem magistrskem pedagoškem študijskem programu Zgodovina, kjer je pri enopredmetnem študiju tudi večji obseg pedagoške prakse zaradi večjega števila dodeljenih kreditnih točk.

Vsebina je pri vseh učnih načrtih predmetov, ki vključujejo pedagoško prakso, podobna. Študentje pričnejo z opazovanjem pouka oz. hospitiranjem učnih ur, nato sledi načrtovanje učne priprave in izvedba učne ure (samostojna ali v paru s študentom ali v paru z mentorjem). Študentje se vključujejo tudi v različne šolske dejavnosti in aktivnosti mentorja izven pouka. Le nekateri učni načrti vključujejo natančno navedbo števila ur hospitacij, nastopov ali dodatnih dejavnosti, ki jih morajo študentje opraviti na pedagoški praksi.

Glavni cilj pedagoške prakse je priprava študentov na učiteljski poklic. Kompetence so v vseh učnih načrtih vezane na kompetence učitelja in so v skladu s splošnimi kompetencami, ki so navedene v vsakem magistrskem pedagoškem študijskem programu (predstavljene pri rubriki Pedagoški študijski programi). Ocenjevanje pedagoške prakse je številčno (univerzitetne ocene) ali opisno (opravil/ni opravil) in temelji najpogosteje na oceni poročila o pedagoški praksi in oceni mentorja na šoli.

V nadaljevanju v preglednicah 16 in 17 podajamo številčne podatke o najmanjšem številu ur hospitacij, nastopov in drugih dejavnosti, ki jih posamezni nosilci predmetov zahtevajo, da jih študentje opravijo na pedagoški praksi oz. pri predmetih, ki vključujejo pedagoško prakso na šolah. Primer je podan za študijsko leto 2013/14.

Preglednica 16: Število minimalnih ur obveznosti študentov na pedagoški praksi pri enopredmetnih magistrskih pedagoških študijskih programih v študijskem letu 2013/14⁸⁷

Predmet (letnik)	Način izvajanja pedagoške prakse na šoli: strnjena ali nestrjena pedagoška praksa	Število zahtevanih ur individualnih hospitacij	Število zahtevanih ur skupinskih hospitacij	Število zahtevanih ur samostojnih nastopov	Število zahtevanih ur nastopov v paru	Število zahtevanih ur mini-nastopov (ne celo učno uro)	Število zahtevanih ur pri drugih dejavnostih	Število zahtevanih ur za drugo delo, povezano s pedagoško prakso
Pedagoška praksa za učitelje angleščine (1. in 2. letnik)	strnjena	4 OŠ in 4 SŠ ⁸⁸	–	5 OŠ in 5 SŠ ⁸⁹	–	se priporoča v dogovoru z mentorjem	–	–
Pedagoška praksa (nemščina) (1. in 2. letnik)	strnjena	10 OŠ in 10 SŠ	–	10 OŠ in 10 SŠ	se priporoča	se priporoča	–	uvodni pogovor z ravnateljem, 10 ur pogovorov z mentorjem v OŠ, 10 ur pogovorov z mentorjev v SŠ
Opazovalna praksa pri didaktiki slovenskega jezika in didaktiki književnosti (1. letnik)	(ne)strnjena	–	10	–	2	1	analize in pogovor z mentorjem in fakultetnim učiteljem	10 ur pogovorov z mentorjem (OŠ, SŠ), sinteza s fakultetnim učiteljem
Pedagoška praksa pri didaktiki slovenskega jezika (2. letnik)	strnjena in nestrjena	4 (OŠ ali SŠ, izmenično)	6	1 (OŠ ali SŠ)	1	–	sodelovanje pri vseh mentorjevih obveznostih	–
Pedagoška praksa pri didaktiki književnosti (2. letnik)	strnjena in nestrjena	4 (OŠ ali SŠ, izmenično)	6	1 (OŠ ali SŠ)	–	2	sodelovanje pri vseh mentorjevih obveznostih	–
Pedagoška praksa iz zgodovine (2. letnik)	strnjena	10 OŠ in 10 SŠ	–	10 OŠ in 10 SŠ	–	–	15 OŠ in 15 SŠ	10 ur pogovorov z mentorjem v OŠ in 10 ur pogovorov z mentorjem v SŠ, 30 ur priprave na prakso in skupinska evalvacija

87 Podatke so posredovali specialni didaktiki oz. nosilci posameznih predmetov junija 2014 in se nanašajo na izvedbo pedagoške prakse v študijskem letu 2013/14.

88 OŠ – osnovna šola, SŠ – srednja šola.

89 Enega od nastopov oceni fakultetni učitelj, to je mentor na fakulteti – notranji mentor.

Preglednica 17: Število minimalnih ur obveznosti študentov na pedagoški praksi pri dvopredmetnih magistrskih pedagoških študijskih programih v študijskem letu 2013/14⁹⁰

Predmet (letnik)	Način izvajanja pedagoške prakse na šoli: strnjena ali nestrjena pedagoška praksa	Število zahtevanih ur individualnih hospitacij	Število zahtevanih ur skupinskih hospitacij	Število zahtevanih ur samostojnih nastopov	Število zahtevanih ur nastopov v paru	Število zahtevanih ur mini-nastopov (ne celo učno uro)	Število zahtevanih ur pri drugih dejavnostih	Število zahtevanih ur za drugo delo, povezano s pedagoško prakso
Pedagoška praksa za učitelje angleščine (2. letnik)	strnjena	4 OŠ in 4 SŠ	–	5 OŠ in 5 SŠ ⁹¹	–	se priporoča v dogovoru z mentorjem	–	–
Pedagoška praksa (filozofija) (2. letnik)	strnjena	10	–	10	–	–	15	10 ur sodelovanja z mentorjem, 10 ur skupinske evalvacije, 10 ur skupinske priprave na prakso
Pedagoška praksa (geografija) (2. letnik)	nestrjena	pri vseh ostalih razpoložljivih urah učitelja mentorja	8	12	–	–	5	ni določeno
Didaktika italijanske – pedagoška praksa (2. letnik)	pretežno strnjena	10	–	6	10	4	se priporoča	10 ur z mentorjem (priprave in povratne informacije)
Didaktika latinščine – pedagoška praksa (2. letnik)	strnjena	15	10	5	–	–	10	5 ur uvajanja in konzultacij (mentor in didaktik), 15 ur seznanjanja z delom na šoli (mentor in drugi, na šoli zaposleni učitelji)
Pedagoška praksa (nemščina) (1. in 2. letnik)	strnjena	6 OŠ in 6 SŠ	–	4 OŠ in 4 SŠ	se priporoča	se priporoča	se priporoča	uvodni pogovor z ravnateljem, 4 ure pogovora z mentorjem v OŠ in 4 ure pogovora z mentorjem v SS

90 Podatke so posredovali specialni didaktiki oz. nosilci posameznih predmetov junija 2014 in se nanašajo na izvedbo pedagoške prakse v študijskem letu 2013/14.

91 Enega od nastopov oceni fakultetni učitelj, to je mentor na fakulteti – notranji mentor.

Predmet (letnik)	Način izvajanja pedagoške prakse na šoli: strnjena ali nestrjena pedagoška praksa	Število zahtevanih ur individualnih hospitacij	Število zahtevanih ur skupinskih hospitacij	Število zahtevanih ur samostojnih nastopov	Število zahtevanih ur nastopov v paru	Število zahtevanih ur mini-nastopov (ne celo učno uro)	Število zahtevanih ur pri drugih dejavnostih	Število zahtevanih ur za drugo delo, povezano s pedagoško prakso
Pedagoška praksa (primerjalna književnost in literarna teorija) (2. letnik) ⁹²	strnjena	4 (0Š ali SŠ, izmenično)	6	1 (0Š ali SŠ)	–	2	sodelovanje pri vseh mentorjevih obveznostih	–
Pedagoška praksa pri didaktiki slovenskega jezika in didaktiki književnosti 1 (1. letnik)	strnjena in nestrjena	3	5	1	po presoji mentorja	2 oz. več (po dogovoru z mentorjem)	sodelovanje pri vseh mentorjevih obveznostih	8 ur pogovorov z mentorjem, sinteza s fakultetnim učiteljem
Pedagoška praksa pri didaktiki slovenskega jezika in didaktiki književnosti 2 (2. letnik)	strnjena in nestrjena	3	5	1	po presoji mentorja	2 oz. več, po dogovoru z mentorjem	sodelovanje pri vseh mentorjevih obveznostih	8 ur pogovorov z mentorjem, sinteza s fakultetnim učiteljem
Praksa poučevanja sociologije (2. letnik)	(ne)strnjena	8	–	8	–	–	6	6 ur pogovorov z mentorjem
Didaktika španščine – pedagoška praksa (2. letnik)	strnjena	10	–	8	10* (ta in naslednja rubrika se štejeta skupaj)	10*	se priporoča v skladu z možnostmi	ni določeno, približno 10 ur pogovorov z mentorjem
Pedagoška praksa iz zgodovine (2. letnik)	strnjena	10	–	10	–	–	15	10 ur pogovorov z mentorjem, 30 ur priprave na prakso in skupinska evalvacija

92 Dvopredmetni študentje, ki študirajo slovenistiko in primerjalno književnost in literarno teorijo, morajo opraviti še 10 ur hospitacij pri izbirnih šolskih predmetih.

Študentje najpogosteje opravljajo individualne hospitacije (razpon je od 6 do 15 ur) in samostojne nastope pri izbranem šolskem predmetu (razpon je od 0 do 12). Ravno tako izvedejo nekatere učne ure v paru (razpon je od 0 do 10). Število ur za druge dejavnosti na šoli, katerih namen je spoznavanje tudi drugih šolskih aktivnosti, je določeno le pri nekaterih predmetih (razpon pa je od 5 do 15 ur). Ponekod se posebej štejejo tudi ure pogovorov z mentorjem na šoli. Nekateri predmeti vključujejo kontaktne ure za pripravo na pedagoško prakso ali za zaključna srečanja po opravljeni pedagoški praksi, na katerih študentje predstavijo svoje izkušnje.

Ugotavljamo, da pedagoška praksa pri eno- in dvopredmetnih magistrskih pedagoških študijskih programih na Filozofski fakulteti poteka tako, da morajo študentje v čim krajšem času (svetuje se en teden ali več tednov) opraviti določeno minimalno število obveznosti, in sicer najprej določeno minimalno število hospitacij pri izbranem šolskem predmetu (skupinske, v paru ali individualne), zatem še določeno minimalno število nastopov (učne ure lahko izvedejo samostojno ali v paru).

Razlike v številu ur obveznosti na pedagoški praksi so posledica specifik šolskih predmetov, to je števila tedenskih ur predmeta ali števila ur, ki jih ima mentor na šoli za ta predmet. Pedagoška praksa se izvaja strnjeno, kar pomeni, da študentje skupaj z mentorjem poskušajo opraviti vse obveznosti v čim krajšem času. Le pri nekaterih pedagoških praksah se zahteva, da študent hospitira vse ostale mentorjeve učne ure v tednu ali sodeluje pri vseh obveznostih mentorja izven pouka. V primerih, ko to ni mogoče, se pedagoška praksa izvaja nestrnjeno, kar pomeni, da lahko študent na teden opravi le določeno število ur obveznosti. Skupno vsem pedagoških praksam pa je, da študente postopoma navajajo na zahtevnejše naloge učitelja v osnovni ali srednji šoli.

PEDAGOŠKA PRAKSA V DVOPREDMETNEM MAGISTRSKEM PEDAGOŠKEM ŠTUDIJSKEM PROGRAMU ZGODOVINA 2013/14

V nadaljevanju smo izbrali magistrski dvopredmetni pedagoški študijski program Zgodovina za ponazoritev izvajanja pedagoške prakse.

Na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani se je v študijskem letu 2009/10 začel izvajati triletni prvostopenjski študijski program Zgodovina (enopredmetni in dvopredmetni). Tako so se študentje lahko v študijskem letu 2012/13 prvič vpisali v enopredmetni ali dvopredmetni pedagoški študijski program zgodovine na drugi stopnji,⁹³ kar pomeni, da se je v študijskem letu 2013/14 tudi prvič izvajala pedagoška praksa iz zgodovine v novih bolonjskih magistrskih študijskih programih.

Za oba magistrska pedagoška študijska programa iz zgodovine je značilno, da študente usposabljata za poznavanje temeljnih didaktično-metodičnih značilnosti pouka zgodovine v osnovnih in srednjih šolah in poznavanje sodobne didaktike zgodovine. Cilj obeh programov je povezovanje teoretičnega znanja s praktičnim pedagoškim delom v osnovni in srednji šoli.⁹⁴

V dvopredmetni magistrski pedagoški študijski program Zgodovina se lahko vpiše tisti, ki je končal prvostopenjski študijski program istih disciplin ali enakovredno izobraževanje v tujini. Vpiše se lahko tudi tisti, ki je končal kateregakoli od drugih prvostopenjskih študijskih programov z drugih strokovnih področij, če je pred vpisom opravil študijske obveznosti, ki so bistvene za študij na drugi stopnji. Te obveznosti se določijo glede na različnost strokovnega področja in obsegajo lahko do 60 kreditnih točk.⁹⁵

Dvopredmetni magistrski pedagoški program Zgodovina usposablja diplomante za:

- *»poglobljeno poznavanje izbranih zgodovinskih obdobj oziroma vsebin;*
- *spособnost razumevanja dogodkov, procesov in struktur ter sprememb in stalnic v njihovih sočasnih političnih, družbenih in mentalnih kontekstih;*
- *zavest o spreminjajočih se konceptih posameznikov in posamičnih skupnosti ter sposobnost interpretacije le-teh znotraj njihovih vsakokratnih kontekstov;*
- *kritičen odnos do zgodovinskih virov in zgodovinopisne literature;*

93 Predstavitev magistrskega pedagoškega študijskega programa je v: Trškan, D. (2010). Izobraževanje in usposabljanje študentov zgodovine – bodočih učiteljev zgodovine na Filozofski fakulteti: prenovljeni pedagoški študijski programi. Zgodovinski časopis, letnik 64, št. 3/4, str. 446–456.

94 Trškan, D. (ur.). Predstavitveni zbornik. Drugostopenjski pedagoški študijski program Zgodovina. Ljubljana: Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Zbornik je dostopen na: <http://www.ff.uni-lj.si/1/Oddelki-in-studij/Magistrski-studij/Predstavitveni-zborniki-studijskih-programov.aspx> (12. 12. 2014).

95 Vloga za pridobitev soglasja k drugostopenjskemu pedagoškemu dvopredmetnemu študijskemu programu Zgodovina Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani (akreditacija študijskega programa). (ur. D. Trškan). Ljubljana: Filozofska fakulteta.

- sposobnost branja, razumevanja in interpretacije zgodovinskih virov in znanstvene literature s področja humanistike in družboslovja;
- sposobnost opisa, analize in interpretacije posameznih zgodovinskih dogodkov in procesov;
- poznavanje temeljnih didaktično-metodičnih značilnosti pouka zgodovine v osnovnih in srednjih šolah ter sodobne didaktike zgodovine;
- povezovanje teoretičnega znanja s praktičnim pedagoškim delom v osnovni in srednji šoli;
- sposobnost načrtovanja, spremljanja, preverjanja, vrednotenja pouka zgodovine in izvenšolskih dejavnosti (muzejsko delo, arhivsko delo, terensko delo, šola v naravi) v osnovnih in srednjih šolah;
- sposobnost vsestranskega pedagoškega dela učitelja zgodovine v osnovnih in srednjih šolah;
- sposobnost oblikovanja izvirnega strokovnega in pedagoškega prispevka;
- sposobnost za refleksijo, samovrednotenje in samoocenjevanje vseživljenjskega izobraževanja.«⁹⁶

Preglednica 18: Predmetnik dvopredmetnega magistrskega pedagoškega študijskega programa Zgodovina v študijskih letih 2012/13 in 2013/14⁹⁷

Predmetnik 1. letnika – 2012/13	Število ur letno	Število kreditnih točk ⁹⁸
<i>Psihologija za učitelje</i>	45	3,5
<i>Pedagogika – teorija vzgoje in andragogika</i>	37,5	3
<i>Didaktika</i>	30	2,5
<i>Opazovalna praksa:</i> – Opazovalna praksa pri didaktiki – Opazovalna praksa pri psihologiji – Opazovalna praksa pri pedagogiki in andragogiki	7,5	1
<i>Obvezno izbirni pedagoški predmet:</i> – Slovenščina za učitelje – Humanistika in družboslovje – Raziskovanje učnega procesa	30	2
<i>Splošni (zunanji) izbirni predmet</i>	45	4
<i>Obvezno izbirni zgodovinski predmet:</i> – Izbrana poglavja iz sodobne slovenske zgodovine – Izbrana poglavja iz sodobne slovenske lokalne zgodovine – Izbrana poglavja iz sodobne obče zgodovine	60	5

96 Prav tam.

97 Prav tam.

98 Pri skupnih pedagoških predmetih se upošteva polovično število kreditnih točk.

Predmetnik 1. letnika – 2012/13	Število ur letno	Število kreditnih točk
Izbirni zgodovinski predmet: – Epistemologija zgodovine – Izbrana poglavja iz obče zgodovine srednjega veka – Izbrana poglavja iz slovenske zgodovine v zgodnjem novem veku – Izbrana poglavja iz sodobne zgodovine jugovzhodne Evrope – Izbrana poglavja iz srednjeveške zgodovine jugovzhodne Evrope – Zgodovina žensk	30	3
Didaktika zgodovine I	75	6
Skupaj 1. letnik	360	30

Predmetnik 2. letnika – 2013/14	Število ur letno	Število kreditnih točk
Didaktika zgodovine II	75	6
Pedagoška praksa iz zgodovine	30	6
Izbirni zgodovinski predmet: – Grški svet med helenistično dobo in zgodnjim Bizancem – Izbrana poglavja iz obče zgodovine 19. stoletja – Izbrana poglavja iz obče zgodovine zgodnjega novega veka – Izbrana poglavja iz pozne antike – Izbrana poglavja iz slovenske srednjeveške zgodovine – Izbrana poglavja iz slovenske zgodovine 19. stoletja – Izbrana poglavja iz zgodovine jugovzhodne Evrope v 19. stoletju – Izbrana poglavja iz zgodovine jugovzhodne Evrope v zgodnjem novem veku – Latinski jezik – Nemški jezik – Praktikum iz pomožnih zgodovinskih ved	60	5
Splošni (zunanji) izbirni predmet	45	4
Magistrsko delo	–	9
Skupaj 2. letnik	210	30

Dvopredmetni magistrski pedagoški študijski program Zgodovina je sestavljen po Merilih za akreditacijo študijskih programov za izobraževanje učiteljev, ki zahteva, da ima študijski program, ki usposablja za učiteljski poklic, ustrezne predmete, ki so ovrednoteni z najmanj 60 kreditnimi točkami. Vsebine predmetov pa morajo vključevati:

- »pedagoško-psihološka znanja (kot npr. psihologija, pedagogika, didaktika, andragogika, metodologija pedagoškega raziskovanja) ter družboslovno in humanistična znanja (kot npr. filozofija, sociologija, antropologija, ipd.),
- predmetne oziroma specialne didaktike v povezavi s študijem matične discipline ter pedagoško prakso.«⁹⁹

99 Merila za akreditacijo študijskih programov za izobraževanje učiteljev iz leta 2011. Merila so dostopna na: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=201194&stevilka=4013> (4. 5. 2012).

Dvopredmetni magistrski pedagoški študijski program vključuje skupne pedagoške predmete, in sicer Psihologija za učitelje, Didaktika, Pedagogika – teorija vzgoje in andragogika,¹⁰⁰ Opazovalna praksa (Opazovalna praksa pri psihologiji, Opazovalna praksa pri didaktiki, Opazovalna praksa pri pedagogiki in andragogiki)¹⁰¹ in en obvezno izbirni pedagoški predmet (študentje izbirajo med: Slovenščina za učitelje, Humanistika in družboslovje ali Raziskovanje učnega procesa). Tako ima en dvopredmetni študijski program polovico kreditnih točk (12 KT), drugi dvopredmetni študijski program pa ravno tako 12 KT (skupaj 24 KT). Specialni pedagoški predmeti (iz didaktike zgodovine) imajo 18 KT. Drugi dvopredmetni študijski program ima ravno tako 18 KT za specialne pedagoške predmete (skupaj 36 KT). Dva dvopredmetna pedagoška študijska programa imata 24 KT za skupne pedagoške predmete in 36 KT za specialne pedagoške predmete, skupaj 60 KT.

Magistrski pedagoški študijski program upošteva izbirnost predmetov. Študentje imajo na izbiro zgodovinske predmete in splošne (zunanje) predmete (vsaj 10 %), ki jih lahko izberejo na drugih fakultetah in univerzah v Sloveniji ali v tujini.

Merila za akreditacijo študijskih programov za izobraževanje učiteljev zahtevajo, da je pedagoško praktično usposabljanje ovrednoteno z najmanj 15 KT. Tako je pri dvopredmetnem magistrskem pedagoškem študijskem programu pedagoška praksa iz zgodovine ovrednotena s 6 KT (ravno tako pri drugem dvopredmetnem magistrskem študijskem programu), 2 KT vključuje skupna opazovalna praksa, 2 KT pa vključuje še skupna magistrska naloga (skupaj 16 KT za dva dvopredmetna pedagoška študijska programa).

To pomeni, da je potrebno za učiteljski poklic dveh predmetov zaključiti petletni študij: tri leta na 1. stopnji in dve leti na 2. stopnji oz. zbrati 150 kreditnih točk v enem od dvopredmetnih študijskih programov, 300 kreditnih točk v obeh dvopredmetnih študijskih programih. Na ta način se pridobi strokovni naslov magister profesor ali magistrica profesorica izbranega študijskega področja.

Usposabljanje študentov zgodovine za pedagoški poklic je vključeno v tri obvezne predmete, ki tudi največ prispevajo k praktičnemu pedagoškemu usposabljanju študentov za poklic učitelja zgodovine. Ti predmeti so Didaktika zgodovine I, Didaktika zgodovine II in Pedagoška praksa iz zgodovine.

V nadaljevanju predstavljamo izvedbo teh treh predmetov.

Predmet Didaktika zgodovine I se izvaja v okviru 75 ur. Študentje se naučijo letno in dnevno načrtovati (učne priprave), organizirati in izvajati redni pouk zgodovine;

---

100 Predmet se od študijskega leta 2013/14 naprej izvaja v dveh predmetih: Pedagogika, Andragogika.

101 Predmet se od študijskega leta 2013/14 naprej izvaja v dveh predmetih: Opazovalna praksa pri pedagogiki in Opazovalna praksa pri andragogiki.

uporabljati različne učne oblike, metode in motivacijske tehnike na različnih stopnjah izobraževanja; uporabljati učna sredstva za zgodovino ter informacijsko-komunikacijsko tehnologijo; opazovati, spremljati, vrednotiti in samoocenjevati učni proces; kazati zadovoljstvo, odgovornost in pozitiven odnos do pedagoškega dela. Predmet je ovrednoten s 6 KT, saj zahteva, da študentje izdelajo skupinsko nalogo, hospitirajo ure zgodovine na osnovnih in srednjih šolah ter izdelajo zapisnike teh hospitiranih ur, izdelajo in predstavijo eno učno pripravo ter izpolnijo osebno mapo.¹⁰²

Predmet Didaktika zgodovine II se izvaja v istem obsegu ur. Študentje se naučijo primerjati in ovrednotiti razvoj specialne didaktike pouka zgodovine, učne cilje sodobnega pouka zgodovine ter didaktično-metodično zasnovanost zgodovinskih učnih načrtov, učbenikov, priročnikov in zunanjih izpitov iz zgodovine; načrtovati, organizirati in izvajati izvenšolske dejavnosti ter sestavljati in ocenjevati pisne, ustne in avtentične naloge. Predmet je ovrednoten s 6 KT, saj morajo študentje napisati izvirno seminarsko nalogo (članek), izvesti učno uro pred študenti ter opraviti ustni zgovor o poznavanju didaktike zgodovine.¹⁰³

Predmet Pedagoška praksa iz zgodovine je natančno in sistematično organiziran, tako da imajo študentje tudi predpripravo na prakso. V času pedagoške prakse fakultetni učitelj – notranji mentor spremlja delo študentov s pomočjo e-pošte, telefona ali tudi osebnega obiska na šoli. Vsak študent ima individualne konzultacije in zaključno evalvacijo celotne pedagoške prakse na fakulteti.¹⁰⁴ Pedagoško prakso študentje lahko opravljajo na osnovnih ali srednjih šolah v Sloveniji, v šoli v naravi ali muzejih, s katerimi ima Filozofska fakulteta sklenjen dogovor o sodelovanju pri pedagoški praksi. Pri pedagoški praksi so tako vključeni študentje, en fakultetni učitelj – nosilec in izvajalec predmeta, učitelji mentorji na osnovnih in srednjih šolah, muzejski pedagogi in pedagoška služba v arhivih, ravnatelji šol in direktorji muzejev in arhivov ter šolski koordinatorji za pedagoško prakso študentov.

Praktično usposabljanje pri zgoraj omenjenih treh predmetih (Didaktika zgodovine I, Didaktika zgodovine II in Pedagoška praksa iz zgodovine) postopoma uvaja študente v učiteljski poklic, poteka pa na sledeči način:

- teoretična priprava na poučevanje zgodovine na fakulteti;
- skupinske hospitacije pouka in skupinske analize na osnovnih šolah, po katerih študentje izdelajo pisna poročila z refleksijo o pridobitvah;
- skupinske hospitacije pouka in skupinske analize na srednjih šolah, po katerih študentje izdelajo pisna poročila z refleksijo o pridobitvah;
- skupne analize o hospitacijah na fakulteti;

102 Vloga za pridobitev soglasja k drugostopenjskemu pedagoškemu dvopredmetnemu študijskemu programu Zgodovina Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani (akreditacija študijskega programa). (2009). (ur. D. Trškan). Ljubljana: Filozofska fakulteta, 2009, str. 122.

103 Prav tam, str. 126.

104 Prav tam, str. 130.

- skupinsko/timsko pripravljanje učnih gradiv za poučevanje zgodovine v osnovnih in srednjih šolah;
- priprava učne priprave za osnovno šolo v paru in mini-predstavitve na fakulteti;
- skupinska analiza mini-predstavitve na fakulteti: refleksija o učnih pripravah;
- teoretična priprava na poučevanje zgodovine pri izvenšolskih dejavnostih;
- skupinsko/timsko pripravljanje učnih gradiv za izvenšolske dejavnosti;
- priprava članka v paru o izvenšolski dejavnosti za osnovno ali srednjo šolo ter predstavitev;
- individualna priprava učne priprave za srednjo šolo in mini-nastop na fakulteti;
- skupinska analiza mini-nastopov na fakulteti: refleksija o učnih pripravah;
- individualne hospitacije na šoli, sodelovanje in vključevanje v šolske dejavnosti in samostojno poučevanje v sklopu t.i. tritedenske pedagoške prakse ter pisno poročilo (dnevnik pedagoške prakse).

Za izpeljavo hospitacij mora fakultetni učitelj pripraviti urnik hospitacij s sodelovanjem učitelja mentorja na šoli, navodila za urnik in navodila – priročnik za študente. Za izpeljavo pedagoške prakse mora pripraviti dopis za ravnatelja, dopis za mentorja, soglasje mentorja o sprejetju študenta na pedagoško prakso, sporazum o sodelovanju fakultete s šolo (če ga še ni), pridobiti izjavo študenta, urediti zavarovanje študentov na fakulteti, pripraviti priročnik za mentorje z obrazci (ocenjevalni obrazci za nastope, končni ocenjevalni obrazec) in pripraviti priročnik z navodili in elektronskimi obrazci za študente.

Kot pripravo na profesionalni razvoj se uvaja študente v refleksijo oz. samoocenjevanje in kolegialno ocenjevanje. Tako študentje pišejo refleksije o pridobitvah na hospitacijah in pisanju zapisnikov opazovanih učnih ur, mini-predstavitvah (kolegialna evalvacija), mini-nastopih (individualni pogovori s fakultetnim učiteljem o uspešnosti in možnostih za izboljšave, kolegialno svetovanje), timsko-skupinskem delu (kolegialna evalvacija), o pisanju in predstavitvi članka o učni uri (kolegialno svetovanje) in refleksijo o delu pri predmetih iz Didaktike zgodovine I in II ob zaključku v osebni mapi. Refleksije navajajo študente na postopno sistematično samoopazovanje, napredek, ugotavljanje šibkih točk in izboljšanje dela.

Za spremljanje in zagotavljanje kakovosti zgoraj omenjenih predmetov pa študentje v osebni mapi ocenijo predmet in predlagajo izboljšave (Didaktika zgodovine I in Didaktika zgodovine II), pri pedagoški praksi pa izpolnijo anketni vprašalnik mentorji na šoli in študentje. Fakultetni učitelj periodično organizira srečanja študentov in mentorjev po končani praksi ali pred začetkom pedagoške prakse. Fakultetni učitelj vsako leto vnaša izboljšave ter dopolnjuje navodila in napotke za vse predmete. V primeru večjih sprememb v učnih načrtih pa predlaga spremembe, ki morajo biti najprej potrjene na ustreznih organih, da se lahko izvajajo.

Pedagoška praksa iz zgodovine z bolonjskimi študijskimi programi ni novost. Zato v nadaljevanju opisujemo razvoj pedagoške prakse od študijskega leta 1999/2000 naprej. Pedagoška praksa se je razvijala in spreminjala v skladu s potrebami študentov in mnjenji mentorjev na šoli, saj je vsako leto potekalo ugotavljanje kakovosti izvajanja pedagoške prakse in zadovoljstva študentov in mentorjev.

Prostovoljna oz. neobvezna enotedenska pedagoška praksa iz zgodovine je bila uvedena v študijskem letu 1999/2000 in se je zaključila s študijskim letom 2001/2002. Študentje so imeli obveznosti, ki so jih morali opraviti na osnovni ali srednji šoli v enem tednu oz. v petih dneh: šest hospitacij, štiri nastope (štiri različne učne priprave) in dnevnik pedagoške prakse. Samoevalvacija prvega leta izvajanja enotedenske pedagoške prakse je na majhnem številu študentov (16 študentov in ravno tako 16 mentorjev) v letu 2000 pokazala, da so bili vsi študentje zadovoljni s pedagoško prakso, da so vsi zelo dobro sodelovali z učitelji mentorji, da je 15 od 16 študentov menilo, da bi morala biti pedagoška praksa daljša (dva tedna do enega meseca). Glede obveznosti je dve tretji študentov izjavilo, da je premalo obveznih nastopov, medtem ko je četrtnina študentov menilo, da je bilo premalo hospitacij. Še posebej pa so vsi študentje poudarili, da so pridobili prve pedagoške izkušnje in samozavest.¹⁰⁵ Anketni odgovori mentorjev na šoli so pokazali, da so bili vsi učitelji zadovoljni z delom študentov, da je bil teden za polovico učiteljev tudi naporen, saj je bila to njihova dodatna obveznost. Glede obveznosti pa je četrtnina mentorjev menila, da je premalo obveznih nastopov, ena tretjina, da je bilo premalo hospitacij, dve tretjini mentorjev je menilo, da bi morala biti praksa daljša ter da bi sprejeli študente na pedagoško prakso zlasti septembra, oktobra, januarja in februarja.¹⁰⁶

Na podlagi pozitivnih izkušenj prostovoljne enotedenske pedagoške prakse iz zgodovine je pedagoška praksa od 2002/03 do 2004/05 postala obvezni del predmeta Didaktika zgodovine pri dvopredmetnem študijskem programu Zgodovina, in sicer kot dvotedenska pedagoška praksa. Obveznosti študentov so se povečale in so jih študentje morali (razen v primeru drugih obveznosti in drugih dejavnikov) opraviti v dveh tednih oz. čim bolj strnjeno: šest hospitacij, osem samostojnih nastopov, šest ur dodatnih dejavnosti (spremljanje in sodelovanje pri krožkih, ekskurzijah, sestankih, pogovorih z mentorjem in drugimi učitelji na šoli ipd.). Študentje so lahko izbrali osnovno ali srednjo šolo, v primeru, da so izbrali obe stopnji, so se jim obveznosti razpolovile. V primeru, da ni bilo mogoče opraviti vseh obveznosti strnjeno (npr. premajhno število tedenskih ur učitelja, bolezen, športni dnevi idr.), je moral študent čim prej opraviti vse obveznosti.

Samoevalvacija izvajanja dvotedenske pedagoške prakse v letih 2003 in 2004, v katero je bilo vključenih 100 študentov in 100 mentorjev na šoli, je pokazala, v kolikšni

¹⁰⁵ Trškan, D. (2001). Prostovoljna tedenska pedagoška praksa študentov zgodovine. V: Visokošolski pouk – malo drugače (Prispevki k visokošolski didaktiki, 3) (ur. B. Marentič-Požarnik). Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, str. 79.

¹⁰⁶ Prav tam, str. 80.

meri je bila dvotedenska pedagoška praksa ustrezno organizirana.¹⁰⁷ Analiza samo-evalvacije je pokazala, da je bilo 97 študentov zadovoljnih s pedagoško prakso; da je 96 študentov sodelovalo zelo dobro z učiteljem; za 98 študentov je bila organizacija pedagoške prakse na šoli ustrezno organizirana; za 84 študentov je bilo najmanjše število obveznih hospitacij učitelja ustrezno; za 77 študentov je bilo najmanjše število obveznih samostojnih nastopov ustrezno; 49 študentov bi želelo imeti daljšo pedagoško prakso. Iz odgovorov mentorjev na šoli glede dvotedenske pedagoške prakse pa smo ugotovili, da je bilo 97 učiteljev zadovoljnih s pedagoško prakso; 98 učiteljev je bilo zadovoljnih z delom študenta; za 75 učiteljev je bilo delo nenaporno; za 67 učiteljev je bila pedagoška praksa ustrezno dolga; za 98 učiteljev so bila pisna navodila ustrezna; 41 učiteljev pa bi želelo imeti seminarje za učitelje.¹⁰⁸ Glavne ugotovitve o dvotedenski pedagoški praksi so bile, da so bili skoraj vsi učitelji in študentje s pedagoško prakso zadovoljni, saj so mentorji zelo dobro organizirali obveznosti študentov ter jih vključevali v šolsko dogajanje v teh dveh tednih. Iz predlogov mentorjev in študentov smo ugotovili, da bi bilo potrebno uskladiti termine za opravljanje pedagoške prakse (april in maj sta se izkazala kot neprimerna meseca), podaljšati pedagoško prakso, vendar pa ne toliko povečati obveznosti študentov na praksi, ter dovoliti diferenciacijo glede časovne izvedbe učnih nastopov, saj so predstavljali nastopi največji napor za študente.¹⁰⁹

V skladu z zgornjimi ugotovitvami je bila od študijskega leta 2005/06 naprej uvedena tritedenska strnjena pedagoška praksa, ki je trajala do študijskega leta 2011/12. Obveznosti so se minimalno povečale, tako da je bil večji poudarek na hospitacijah in spoznavanju šole in različnih šolskih dejavnostih v prvem tednu, v drugem in tretjem tednu pa so bili nastopi študentov (skupaj torej 8 ur hospitacij, 10 ur nastopov in 12 ur dodatnih dejavnosti na šoli, 30 ur domačega dela – izpolnjevanje dnevnika z učnimi pripravami). Seveda pa so imeli študentje možnost prilagoditve opravljanja hospitacij in nastopov glede na razpoložljivost in urnik mentorjev na šoli ter obveznosti študentov, saj so morali študentje dvopredmetnih študijskih programov pedagoško prakso tako razporediti, da so lahko nemoteno opravljali tudi obveznosti pri drugih predmetih na fakulteti. Termin opravljanja pedagoške prakse je bil določen, in sicer so lahko opravljali prakso ob koncu zimskega semestra in v prvi polovici letnega semestra.

Pri tritedenski pedagoški praksi je imel mentor na šoli večjo odgovornost, saj je moral sistematično organizirati prakso za študenta ter poznati tako svoje kot študentove naloge. Na drugi strani pa se je povečala tudi obveznost in organiziranost študenta. Zato je moral fakultetni učitelj – notranji mentor že pred začetkom pedagoške

107 Več o tem v: Trškan, D. (2006). Stanje in perspektive partnerstva oddelka za zgodovino in šol. V: Teorija in praksa v izobraževanju učiteljev (ur. C. Peklaj). Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, str. 183–193 in Trškan, D. (2005). Obvezna pedagoška praksa za študente 4. letnika zgodovine pedagoške smeri: prispevek k visokošolski didaktiki. Zgodovinski časopis, letnik 59, št. 1/2, str. 193–202.

108 Trškan, D. (2006). Stanje in perspektive partnerstva oddelka za zgodovino in šol. V: Teorija in praksa v izobraževanju učiteljev (ur. C. Peklaj). Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, str. 188–189.

109 Prav tam, str. 189.

prakse bolje načrtovati, vnaprej pripraviti dokumentacijo za sprejetje študenta na prakso (uvodno pismo za šolo oz. ravnatelja, uvodno pismo za mentorja, pisna navodila ali priročnik za mentorja), nato seznaniti mentorja z zahtevami, njihovo vlogo in obveznostmi študentov ter študijskim programom. Pomagal jim je vsebinsko zasnovati večtedensko prakso s predvidenimi hospitacijami, nastopi in dodatnimi dejavnostmi. Mentorju je fakultetni učitelj svetoval, naj načrtuje čas za pogovor s študentom o svojem delu, čas za predpriprave na nastope študenta ter čas za pogovor s študentom po nastopih. S pomočjo drugih učiteljev ali vodstva šole pa je moral mentor na šoli načrtovati druge dejavnosti, kot so npr. predstavitev šole, šolske zakonodaje, predmetnika in urnika ter letnega delovnega načrta šole in šolske dokumentacije; pogovore s knjižničarjem, s šolsko svetovalno službo itd. Fakultetni učitelj je moral seznaniti mentorja, kako naj izpolnjuje dokumentacijo (opazovalne obrazce, ocenjevalne obrazce za nastope, sezname hospitacij in nastopov študentov, anketni vprašalnik itd.). Ravno tako je moral fakultetni učitelj pred začetkom pedagoške prakse podati navodila študentom, jih seznaniti z minimalnimi zahtevami pri obveznostih (število ur hospitacij, nastopov in dodatnih dejavnosti), podati jasna navodila za izvajanje obveznosti (priročnik za študente) ter jih pripraviti na dokumentiranje pedagoške prakse. Dokumentacijo pedagoške prakse je predstavljal dnevnik pedagoške prakse, ki je vključeval urnik študentovega dela, opis šole, hospitacijska poročila, poročila pogovorov s pedagoškimi delavci, refleksije za predpriprave, učne priprave, refleksije po posameznih nastopih, poročila o delu šole, ravnatelja, knjižničarja ali šolske svetovalne službe, poročila o prisotnosti na ostalih šolskih dejavnostih, mentorjeve pisne povratne informacije, mentorjeve ocene nastopov in mentorjevo splošno oceno prakse.¹¹⁰

Pedagoška praksa je bila v predbolonjskih programih vedno ena od zaključnih obveznosti študentov pri predmetu Didaktika zgodovine in je predstavljala samostojno prakso študentov na šolah. Predmet Didaktika zgodovine je postopoma uvajal študente v poklic učitelja, od skupinskih hospitacij in skupnih analiz hospitacij na šolah skupinskega – timskega dela študentov, priprave učnih priprav in individualnih predstavitev ter izvajanje dela učnih ur v učilnici na fakulteti do samostojne pedagoške prakse (individualne hospitacije, nastopi, spremljanje in sodelovanje pri drugih šolskih dejavnostih in dogodkih ter pisanje poročila) na osnovnih ali srednjih šolah.¹¹¹

S samoevalvacijo smo želeli ugotoviti primernost izvajanja tritedenske pedagoške prakse. Od leta 2006 do 2009 smo zbrali 100 anketnih vprašalnikov oz. odgovorov študentov. Anketni odgovori 100 študentov so pokazali, da je 72 študentov uskladilo prakso z ostalimi študijskimi obveznostmi, 18 delno, 10 pa ne (takrat so imeli

110 Prav tam, str. 190.

111 Več o predmetu: Trškan, D. (2007). Didaktika zgodovine na Oddelku za zgodovino Filozofske fakultete: prispevek k visokošolski didaktiki. *Zgodovinski časopis, letnik 61, št. 3/4, str. 509–517.*

izpite, predavanja). Na praksi je bilo 62 študentov primerno obremenjenih, 37 preveč, en premalo. Študentje so najraje opravljali nastope, potem hospitacije in dodatne dejavnosti. Največ težav so imeli pri izpolnjevanju dnevnika, potem pripravah za nastope in samoocenjevanju nastopov ter hospitacijskih zapisnikov, nihče ni imel težav pri nastopih in sodelovanju pri dodatnih dejavnostih. Za 93 študentov so bila navodila za opravljanje in dokumentiranje pedagoške prakse ustrezna, za 7 pa le delno (preobširna navodila in preveč obrazcev v dnevniku). 25 študentov je predlagalo za izboljšanje pedagoške prakse manj obsežen dnevnik in 15 študentov daljši čas opravljanja prakse oz. obveznosti, 12 študentov pa manjše število nastopov. Anketni odgovori študentov so pokazali, da je bilo za 91 študentov najmanjše število obveznih hospitacij ustrezno, za 6 pa jih je bilo preveč. Za 82 študentov je bilo število obveznih nastopov ustrezno, za 11 študentov jih je bilo preveč. 27 študentov je izrazilo mnenje, da bi morala biti pedagoška praksa daljša (en mesec ali več).

Anketni odgovori 100 mentorjev pa so pokazali, da je 97 mentorjev lahko uskladilo pedagoško prakso študentov z vsakodnevnimi obveznostmi, trije pa ne (zaradi prenatrpanega urnika). Mentorji so ocenili 89 študentov, da so zelo uspešno napredovali v času pedagoške prakse, 9 študentov uspešno, dva študenta pa so ocenili manj uspešno. Mentorji so 59 študentov ocenili z oceno odlično za končno usposobljenost za pedagoško delo, 37 študentov z oceno zelo dobro in štiri z oceno prav dobro. 94 mentorjev je ocenilo, da je ocenjevalni obrazec za nastop študenta ustrezen, 6 pa le delno (želeli bi več stopenj za posamezne kriterije). Ugotovili smo, da se je 20 mentorjev udeležilo seminarja za učitelje mentorje na praksi (2005–2006), 80 pa ne. 48 mentorjev je poročalo, da bi se v prihodnosti udeležili takšnega seminarja, 44 ne, 8 pa jih ni vedelo, če bi se ga udeležili. Za 99 mentorjev je bil priročnik z navodili ustrezen, za enega pa le delno (preveč navodil). Izvedeli smo, da je bilo za 96 mentorjev najmanjše število obveznih hospitacij ustrezno, le za štiri pa preveč. Za 89 mentorjev je bilo najmanjše število obveznih nastopov ustrezno, za 11 preveč. 18 mentorjev je izrazilo, da bi morala praksa trajati en mesec ali več.

Na podlagi rezultatov anketiranja mentorjev in študentov ter bolonjskimi zahtevami o kreditnih točkah (1 kreditna točka je 25–30 ur obremenitve študenta) smo pripravili učni načrt za poseben predmet, ki bi vključeval tritedensko pedagoško prakso v bolonjskem dvopredmetnem magistrskem pedagoškem študijskem programu za zgodovino, ki ga predstavljamo v nadaljevanju.

Preglednica 19: Predvideni študijski rezultati pri predmetu Pedagoška praksa iz zgodovine¹¹²

Znanje in razumevanje	<p><i>Študent/ka:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – pozna učni načrt in letni delovni načrt za predmet zgodovina v osnovni ali srednji šoli; – pozna sodobne učne oblike, metode, tehnike, strategije, sredstva, dejavnosti in načine ocenjevanja pri predmetu zgodovina; – pozna načine delovanja šole in šolsko dokumentacijo; – pozna in razume pedagoško delo in organiziranost učiteljev zgodovine; – pozna vsestransko pedagoško delo učitelja zgodovine v osnovnih in srednjih šolah, muzejih ali v šoli v naravi.
Uporaba	<p><i>Študent/ka:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – je usposobljen/a za opazovanje in zapisovanje učnega procesa; – je usposobljen/a za samostojno pripravo učnih ur; – načrtuje učne cilje, vsebino, oblike, metode, tehnike, strategije, sredstva in naloge za učne ure; – posreduje zgodovinsko učno vsebino ustrezno, nazorno in sistematično; – spodbuja učence in jih ustrezno vključuje v učni proces; – ustrezno uporablja učne oblike, metode in tehnike, učila in učne pripomočke ter uporablja ustrezne naloge za preverjanje glede na zastavljene učne cilje in posebnosti učencev; – vodi učinkovito komunikacijo v razredu; – izvaja ustrezne prehode med etapami in različnimi učnimi dejavnostmi; – postavlja pravila za vedenje in disciplino v razredu; – primerno glasno in živeto izvaja pouk ter kaže pozitiven odnos pri delu z učenci; – zna sodelovati z mentorjem; – zna sodelovati z drugimi učitelji pri medpredmetnih šolskih in izvenšolskih dejavnostih.
Refleksija	<p><i>Študent/ka:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – razmišlja o poklicu učitelja in vrednoti učiteljevo delo; – je usposobljen/a za ustno in pisno refleksijo o svojem delu; – spremlja, opazuje, zapisuje, vrednoti napredek učencev in svoje delo; – se samovrednoti in samoocenjuje (zlasti nastope); – načrtuje svoje obveznosti, izpolnjuje in ureja zbirno mapo oz. pedagoški dnevnik.
Prenosljive spretnosti – niso vezane le na en predmet	<p><i>Študent/ka:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – je usposobljen/a za načrtovanje in organiziranje lastnega učenja in izpopolnjevanja; – je usposobljen/a za samostojno delo; – je usposobljen/a za timsko delo; – se zaveda in kaže odgovornost za stalno strokovno izpopolnjevanje; – uporablja informacijsko-komunikacijsko tehnologijo in različna učna sredstva.

Predmet Pedagoška praksa iz zgodovine je ovrednoten s 6 KT, kar predstavlja do 180 ur študentskega dela. Predmet zahteva, da študentje opravijo 10 ur hospitacij (od tega vsaj osem ur pri predmetu zgodovina, dve pa pri drugih družboslovnih predmetih pri rednem pouku); opravijo 10 ur samostojnih nastopov (od tega vsaj pet nastopov z različno učno vsebino); 10 ur sodelovanja z mentorjem (pogovori po hospitacijah, pred nastopom in po nastopu); pet ur dodatnih dejavnosti na šoli ali izven šole in najmanj 60 ur domačega dela (priprava učnih priprav, priprava na nastope, izpolnjevanje pedagoškega dnevnika ...). Urediti morajo tudi dnevnik pedagoške prakse oz. zbirno mapo pedagoške prakse (30 ur). V sklopu tega predmeta morajo študentje opraviti še skupinsko pripravo na prakso, pri kateri prejmejo

¹¹² Vloga za pridobitev soglasja k drugostopenjskemu pedagoškemu dvopredmetnemu študijskemu programu Zgodovina Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani (akreditacija študijskega programa). (2009). (ur. D. Trškan). Ljubljana: Filozofska fakulteta, str. 132–133.

potrebno dokumentacijo in navodila (10 ur), individualne konzultacije (10 ur) in skupinsko evalvacijo po končani praksi na fakulteti (10 ur).¹¹³

V študijskem letu 2013/14 je 13 študentov prvič opravljalo pedagoško prakso iz zgodovine. Načrtovali smo, da bi opravljali pedagoško prakso tako, da bi vse obveznosti na šoli opravili strnjeno v treh tednih, vendar pa ne bi bili ves dan prisotni na šoli. Že takoj na začetku 4. semestra 2. letnika se je pojavil strah, ki so ga izpostavili študentje, da ne bodo mogli opraviti vseh obveznosti v treh tednih oz. strnjeno skupaj zaradi drugih obveznosti na drugem študijskem programu ali obštudijskih dejavnostih. Bolonjski pedagoški študijski programi naj bi bili sestavljeni tako, da bi dvopredmetni študentje imeli v istem semestru pedagoško prakso in pisanje magistrske naloge, ker bi tako lahko lažje uskladili opravljanje dveh praks. V nekaterih pedagoških programih tega niso upoštevali, drug razlog pa je bil tudi ta, da se pri nekaterih pedagoških študijskih programih opravlja pedagoška praksa razpršeno in nismo predvidevali, da bodo imeli študentje težave pri usklajevanju tritedenske pedagoške prakse z razpršeno prakso v celotnem letnem semestru. Ravno tako nismo predvidevali, da bodo imeli študentje še veliko število ur obveznosti na fakulteti in obštudijskih dejavnosti.

Takoj smo dopolnili navodila za mentorje in študente, da se izvaja pedagoška praksa praviloma strnjeno v treh tednih oz. da se lahko izvaja tudi skozi daljše obdobje, vendar morajo študentje opraviti minimalne obveznosti takoj, ko je mogoče. Študentje so dobili ustna in pisna navodila za mentorje ter dopis za ravnatelja. Obiskali so svojo šolo in od ravnatelja in mentorja pridobili soglasje o opravljanju pedagoške prakse. Fakultetni učitelj je šolam, ki še niso imele sklenjenega dogovora, poslal v podpis dogovor o sodelovanju s fakulteto. Študentje so mentorjem na šoli posredovali pisna navodila, na podlagi katerih so mentorji na šoli sestavili urnik za posamezne obveznosti, v enem primeru pa je bil posrednik šolski koordinator, ki je sestavil urnik obveznosti skupaj z mentorjem na šoli. Pred prakso so imeli študentje na fakulteti pripravljani seminar, na katerem so se pripravili na pedagoško prakso, ponovili, katere obveznosti morajo opraviti in kako po elektronski pošti poročati o svojem delu, kako sodelovati z mentorjem na šoli in fakultetnim učiteljem.

Med pedagoško prakso so študentje fakultetnemu učitelju poslali po e-pošti vsaj eno poročilo o delu in vsaj eno pisno učno pripravo v pregled. Fakultetni učitelj jih je spodbujal pri pripravi na nastope in tudi svetoval, kako dopolniti učno pripravo glede na dogovorjene kriterije ocenjevanja. Študentje so lahko v času pedagoške prakse prišli k fakultetnemu učitelju po nasvete ali izposojajo učil. Fakultetni učitelj je komuniciral z vsemi mentorji na šoli po elektronski pošti. Mentorji na šoli so mu posredovali prvo oceno in mnenje o študentovem delu. Mnenje mentorjev je bilo zelo pozitivno, saj so pohvalili napredek in motiviranost študentov ter postavili

---

113 Prav tam, str. 130–131.

kakšno vprašanje glede ocenjevanja študentov. Mentorji so načrtovali obveznosti študenta v skladu z možnostmi, ki jih je takrat šola imela, potrudili so se in študentom omogočili spremljanje dodatnih dejavnosti na šoli, ki so potekale v času pedagoške prakse študentov. Skoraj vsi študentje so tako opravili pedagoško prakso z vsemi minimalnimi obveznostmi v treh tednih. Pedagoško prakso so opravljali v mesecu marcu in aprilu 2014.

Po koncu pedagoške prakse so s študenti potekali pogovori o pedagoški praksi, o pozitivnih in negativnih izkušnjah, o pozitivnih pridobitvah, o sestavi poročila o pedagoški praksi (dnevnik pedagoške prakse) ter o dejavnikih, ki so vplivali na uspešnost pedagoške prakse. Ko so se zbrali vsi študentje, pa je vsak študent tudi predstavil svoje izkušnje, refleksijo in predloge za pedagoško prakso. Tako so študentje spoznali izkušnje svojih kolegov, kar smo strnili še v predloge za izboljšanje pedagoške prakse v prihodnosti. Fakultetni učitelj je ocenil poročilo o pedagoški praksi (dnevnik pedagoške prakse), s čimer je ugotovil, da so študentje pokazali sposobnost pisanja učnih priprav, spretnost natančnega opazovanja dogajanja na šoli in predvsem tudi sposobnost konstruktivne refleksije. Iz ocene mentorjev na šoli pa je ugotovil, da so se študentje zelo dobro usposobili za samostojno izvajanje učnih ur iz zgodovine. Povratno informacijo je fakultetni učitelj posredoval vsake-mu študentu posebej v ustni in pisni obliki.

Srečanje študentov in mentorjev ter šolskih koordinatorjev, ki je potekalo na fakulteti po koncu pedagoške prakse, pa je pokazalo, da so bili vsi zadovoljni s pedagoško prakso in da bi bilo v prihodnje potrebno nadaljevati podobna srečanja še naprej. Na tem srečanju so mentorji in šolski koordinator povedali, kaj je vplivalo na uspešno pedagoško prakso, in sicer: mentorjevo sprotno usklajevanje urnika s študentom, medsebojno zaupanje mentorja in študenta, sproščenost, motiviranost in doslednost študentov, sprotno samoocenjevanje študentov, razumljiva in pravočasna navodila fakultetnega učitelja, možnost sprotne komunikacije med fakultetnim učiteljem in mentorjem na šoli. Ravno tako so študentje povedali, kaj je vplivalo na uspešnost pedagoške prakse, in sicer: prijaznost in zavzetost mentorja na šoli, pomoč in spodbujanje s strani mentorja, redni pogovori z mentorjem, sprotna povratna informacija mentorja o njihovih nastopih s predlogi za izboljšanje, temeljita učna priprava študenta na izvedbo učne ure, študentovo razmišljanje o svojem delu in samokritičnost, izmenjava izkušenj kolegov študentov na zaključnih srečanjih, prijaznost ravnateljev in drugih učiteljev na šoli itd.

Ker smo prvič izvedli pedagoško prakso iz zgodovine po bolonjskem študijskem programu, smo z notranjo samoevalvacijo poskušali ugotoviti, v kolikšni meri so študentje na pedagoški praksi usvojili kompetence, ki so bile predvidene z učnim načrtom, kako študentje in mentorji ocenjujejo izvedbo prakse in kakšne predloge imajo za izboljšanje pedagoške prakse. Zato smo pripravili dva anketna vprašalnika za zbiranje podatkov, ki smo ju sestavili s pomočjo kazalnikov kakovosti, ki so

predstavljeni v Prilogi 1. Odgovore smo pridobili med postopkom oddaje poročila oz. dnevnika pedagoške prakse študentov (študentje so morali izpolniti anketni vprašalnik in priložiti tudi izpolnjen mentorjev vprašalnik).

V študijskem letu 2013/14 je opravljajo pedagoško prakso iz zgodovine 13 študentov, zato njihove anketne odgovore ter ravno tako odgovore 13 mentorjev predstavljamo v nadaljevanju.

Mentorji so ocenjevali spodnje trditve, ki se nanašajo na evalvacijo pedagoške prakse na petstopenjski lestvici od 1 do 5 (1 – sploh se ne strinjam, 2 – se bolj ne strinjam, kot strinjam, 3 – niti se ne strinjam, niti se strinjam, 4 – se bolj strinjam, kot ne strinjam, 5 – popolnoma se strinjam). Ker je število anketiranih mentorjev majhno, predstavljamo le aritmetično sredino oz. povprečno vrednost ocen pri posameznih trditvah.

Preglednica 20: Mentorjeva evalvacija pedagoške prakse

Mentorjeva evalvacija pedagoške prakse	Aritmetična sredina
Dobil/a sem dovolj natančna navodila, kako načrtovati, izvajati in evalvirati pedagoško prakso za študenta/tko.	4,9
Za mentoriranje študentom na pedagoški praksi sem ustrezno usposobljen/a.	4,7
Vsakodnevne šolske obveznosti sem lahko prilagodil/a pedagoški praksi študenta/tke.	4,8
Študent/ka je imel/a spoštljiv in korekten odnos do mene kot mentorja.	4,9
Študent/ka je imel/a spoštljiv in korekten odnos do učencev oz. dijakov.	4,9
S pedagoško prakso je študent/ka ustrezno dopolnil/a svoja strokovna znanja za poučevanje zgodovine.	4,8
S pedagoško prakso je študent/ka ustrezno dopolnil/a svoje veščine za poučevanje zgodovine.	4,8
Način izvajanja pedagoške prakse je bil primeren.	4,9
Z mentorjem na fakulteti sem dobro sodeloval/a po e-pošti.	5,0
Dolžina pedagoške prakse je primerna.	4,7
Obrazec za ocenjevanje posameznega učnega nastopa študenta/tke je ustrezen.	4,7
Obrazec za ocenjevanje celotne pedagoške prakse študenta/ke je ustrezen.	4,9

Odgovori oz. ocene mentorjev kažejo, da so bili mentorji na šoli najbolj zadovoljni s sodelovanjem s fakultetnim učiteljem, saj so pridobili natančna navodila, kako izvesti pedagoško prakso, pohvalili pa so odnos študentov do učencev in mentorjev na šoli. Najnižjo oceno so dali obrazcu za ocenjevanje nastopov in dolžini pedagoške prakse.

Mentorji so tudi učne rezultate študenta/tke, vzete iz učnega načrta za prakso, ocenjevali na petstopenjski lestvici od 1 do 5 (1 – nezadostno, 2 – zadostno, 3 – dobro, 4 – prav dobro, 5 – odlično).

Preglednica 21: Mentorjeva ocena učnih rezultatov študenta/tke

Mentorjeva ocena učnih rezultatov študenta/tke	Aritmetična sredina
Študent/ka je usposobljen/a za opazovanje in zapisovanje učnega procesa.	4,9
Je usposobljen/a za samostojno pripravo učnih ur.	4,9
Posreduje zgodovinsko učno vsebino ustrezno, nazorno in sistematično.	4,9
Spodbuja učence in jih ustrezno vključuje v učni proces.	4,9
Ustrezno uporablja učne oblike, metode in tehnike, učila in učne pripomočke glede na učno vsebino.	4,9
Uporablja ustrezne naloge za preverjanje glede na zastavljene učne cilje in posebnosti učencev.	4,8
Vodi učinkovito komunikacijo v razredu.	4,9
Izvaja ustrezne prehode med etapami in različnimi učnimi dejavnostmi.	4,9
Postavlja pravila za vedenje in disciplino v razredu.	4,7
Primerno glasno in živeto izvaja pouk ter kaže pozitiven odnos pri delu z učenci.	4,9

Mentorji so visoko ocenili usposobljenost in učne rezultate študentov na pedagoški praksi iz zgodovine. Najnižje so ocenili trditve, da so se študentje naučili postavljati pravila za vedenje in disciplino v razredu.

Anketni odgovori mentorjev so pokazali, da so mentorji na šoli namenili povprečno 4,5 ur za načrtovanje pedagoške prakse oz. pripravi urnika prakse za posameznega študenta (razpon je znašal od 1 do 10 ur). Povprečno so na dan vložili v pogovore s študentom, preglede učnih priprav in povratne informacije študentu 1,1 uro (razpon je od 1 do 2 uri). Predlagali pa so, da bi študentje pisali krajše učne priprave, opravljali obveznosti v daljšem časovnem obdobju ter da bi lahko ocenjevali študentske nastope na petstopenjski lestvici in ne le na treh.

Študentje so ocenjevali spodnje trditve, ki se nanašajo na evalvacijo pedagoške prakse na petstopenjski lestvici od 1 do 5 (1 – sploh se ne strinjam; 5 – popolnoma se strinjam). Ker je število anketiranih študentov majhno, predstavljamo le aritmetično sredino oz. povprečno vrednost ocen pri posameznih trditvah.

Preglednica 22: Študentova evalvacija pedagoške prakse

Študentova evalvacija pedagoške prakse	Aritmetična sredina
Imamo zadovoljivo ponudbo zunanjih institucij – šol za opravljanje pedagoške prakse.	4,9
Delež/en/na sem bil pomoči fakultete – notranjega mentorja pri iskanju pedagoške prakse.	4,0
Dobil/a sem dovolj natančna navodila, kako opraviti pedagoško prakso.	5,0
Notranji mentor mi je dal dobra navodila pred pedagoško prakso.	4,9
Notranji mentor mi je nudil ustrezno mentorsko podporo med pedagoško prakso.	4,9
Notranji mentor mi je dal dobre povratne informacije po pedagoški praksi.	5,0
Notranji mentor je dobro sodeloval z mentorjem na šoli.	5,0
Mentor na šoli mi je dal dobre informacije pred pedagoško prakso.	4,7
Mentor na šoli mi je nudil ustrezno mentorsko podporo med pedagoško prakso.	4,9
Mentor na šoli mi je dal dobre povratne informacije po pedagoški praksi.	5,0
Način izvajanja pedagoške prakse je bil primeren.	4,2
Dolžina pedagoške prakse je primerna.	4,0
S pedagoško prakso sem lahko ustrezno dopolnil/a svoja strokovna znanja in veščine izbranega študija.	4,9
Na pedagoški praksi sem se naučil/a: – dnevno načrtovati, organizirati, izvajati ter preverjati redni pouk in izvenšolske dejavnosti; – uporabljati različne učne oblike, metode in motivacijske tehnike na različnih stopnjah izobraževanja; – sestavljati, uporabljati in preverjati pisne, ustne in avtentične naloge; – uporabljati učna sredstva za zgodovino ter informacijsko-komunikacijsko tehnologijo za učne priprave, pisno preverjanje, refleksijo in izpolnjevanje dnevnika pedagoške prakse; – opazovati, spremljati, vrednotiti in samoocenjevati učni proces; – kazati zadovoljstvo, odgovornost in pozitiven odnos do učencev, sodelavcev oz. pedagoškega dela.	4,9

Študentje so najvišje ocenili fakultetnega učitelja – notranjega mentorja zaradi natančnih navodil, ki so jih prejeli za pedagoško prakso, zaradi povratnih informacij in njegovega sodelovanja z mentorjem na šoli. Najnižje pa so ravno tako ocenili fakultetnega učitelja glede njegove pomoči pri iskanju šole za pedagoško prakso. Nizko so ocenili tudi dolžino pedagoške prakse in način izvajanja prakse.

Anketni odgovori študentov so pokazali, da so študentje pripravili pisne učne priprave v povprečju namenili 14 ur. Razpon za pripravo ene učne ure je bil od 5 do 25 ur. V poročilo o pedagoški praksi oz. v dnevnik pedagoške prakse, ki je vključeval učne priprave, krajše refleksije in seznam obveznosti, pa so vložili od 10 do 72 ur, v povprečju 38,5 ur.

Študentje so podali več predlogov za izboljšanje pedagoške prakse, in sicer da bi imeli več časa oz. več tednov prakse za opravljanje obveznosti; da bi imeli manjše

število ur hospitacij; da bi bile lahko katerekoli dodatne dejavnosti (tudi npr. več hospitacij, več ponovitvenih nastopov ...); da bi lahko imeli nestrjneno prakso, kjer bi študentje obveznosti opravljali glede na svoje želje v celem semestru; da bi imeli srečanje pred prakso in srečanje po praksi strnjeno v več urah in ne vsak teden; da bi bilo poročilo pedagoške prakse krajše.

Tako lahko zaključimo, da je samoevalvacija tritedenske pedagoške prakse v študijskem letu 2013/14, v kateri je sodelovalo 13 študentov in 13 mentorjev, pokazala na več pomanjkljivosti, in sicer:

- da pedagoška praksa vsebinsko še ne ustreza vrednosti 6 KT, saj so študentje vložili več ur dela, kot to predvidevajo kreditne točke;
- da se mora pedagoška praksa zaradi drugega študijskega programa pri dvopredmetnih študentih in zaradi drugih obveznosti študentov prilagajati, tistim študentom, ki ne morejo opraviti obveznosti v treh tednih, pa omogočiti, da obveznosti v skladu z dogovorom šole opravijo v več tednih;
- da so lahko dodatne dejavnosti na šoli raznovrstne;
- da je potrebno usposobiti mentorje za pedagoško prakso z uvodnim srečanjem pred začetkom prakse;
- da mora fakultetni učitelj – notranji mentor dopolniti ocenjevalne obrazce za mentorje (petstopenjska lestvica);
- da mora fakultetni učitelj pri teoretični pripravi več pozornosti posvetiti preprečevanju neprimerne vedenja v razredu;
- da mora fakultetni učitelj v večji meri svetovati in pomagati študentom pri iskanju oz. izbiri šole.

Preglednica 23: Posodobljeni učni načrt za predmet Pedagoška praksa iz zgodovine

Na tritedenski (praviloma) strnjeni pedagoški praksi mora študent/ka:

- opraviti šest ur hospitacij (od tega vsaj štiri pri predmetu zgodovina, dve pa pri drugih družboslovnih predmetih pri rednem pouku);
- opraviti osem ur samostojnih nastopov (od tega vsaj štiri nastope z različno učno vsebino);
- opraviti šestnajst ur dodatnih dejavnosti na šoli ali izven šole (npr. pogovori z mentorjem po hospitacijah, pred nastopom in po nastopu; pogovor z vodstvom šole, s šolsko svetovalno službo, s knjižničarjem ali drugimi učitelji; ekskurzija, razredna ura, konference, sestanki učiteljev, pomoč pri pripravi razstav, ekskurzij ali terenskega dela; dežurstvo, nadzorstvo, individualne ure z učenci s posebnimi potrebami, hospitiranje krožkov in drugih izvenšolskih dejavnosti, popravljanje domačih nalog, priprava pisnih nalog itd.);
- opraviti najmanj 90 ur domačega dela (priprava učnih priprav, priprava na nastope, izpolnjevanje pedagoškega dnevnika ...);
- urediti dnevnik pedagoške prakse oz. zbirno mapo pedagoške prakse (30 ur).

V sklopu pedagoške prakse mora študent/ka opraviti:

- skupinsko pripravo na prakso, kjer prejme potrebno dokumentacijo in navodila (10 ur),
- individualne konzultacije (10 ur),
- skupinsko evalvacijo s predstavitvijo refleksije po končani praksi na fakulteti (10 ur).

Celotna pedagoška praksa vključuje 180 ur študentskega dela.

Na podlagi ugotovitev samoevalvacije pedagoške prakse iz zgodovine za študijsko leto 2013/14 smo pripravili spremembe rubrik v učnem načrtu, in sicer pri rubriki Vsebina, kjer smo zmanjšali število ur hospitacij in nastopov ter število ur obveznosti študenta pri predmetu uskladili s kreditnimi točkami. Spremembe so bile že potrjene na ustreznih organih, tako da je posodobljeni učni načrt že potrjen.

Vse ostale predloge iz anketnih odgovorov bomo poskušali upoštevati pri izvajanju pripravljalnega in zaključnega seminarja za študente, pri oblikovanju navodil za mentorje na šoli in študente ter nadaljevali s samoevalvacijo pedagoške prakse. Ravno tako bomo organizirali pripravljalno srečanje mentorjev pred začetkom pedagoške prakse, da bomo usposobili mentorje za delo s študenti, in evalvacijsko srečanje s študenti po koncu pedagoško prakse, da bomo lahko zagotavljali ustrezno kakovost pedagoške prakse še naprej.

**TRETJE POGLAVJE:
KAZALNIKI KAKOVOSTI PEDAGOŠKE
PRAKSE NA FILOZOFSKI FAKULTETI
UNIVERZE V LJUBLJANI**

PRIPRAVA KAZALNIKOV KAKOVOSTI PEDAGOŠKE PRAKSE

**KAZALNIKI KAKOVOSTI PEDAGOŠKE PRAKSE
NA FILOZOFSKI FAKULTETI UNIVERZE V LJUBLJANI**

UPORABA KAZALNIKOV KAKOVOSTI PEDAGOŠKE PRAKSE

PRIPRAVA KAZALNIKOV KAKOVOSTI PEDAGOŠKE PRAKSE

»Samoevalvacijo lahko opišemo kot proces, v katerem v izobraževalni organizaciji zaposleni sami (ali ob zunanji svetovalni pomoči) sistematično zbirajo, interpretirajo in vrednotijo podatke in informacije, ki so podlaga za odločanje o nadaljnjih akcijah.«¹¹⁴ Za to samoevalvacijo se uporablja tudi izraz notranja evalvacija oz. notranje presojanje kakovosti.¹¹⁵

Odločili smo se, da bomo samoevalvacijo pedagoške prakse na fakulteti opravili s pomočjo kazalnikov kakovosti, zato je bil naš glavni cilj sestaviti predlog kazalnikov kakovosti, ki bi se uporabljal za evalvacijo pedagoške prakse ne samo na Filozofski fakulteti, temveč na vseh fakultetah in akademijah Univerze v Ljubljani, ki imajo v svojih študijskih programih pedagoško prakso.

Zasnovo kazalnikov kakovosti smo pripravili po zgledu Modela POKI (Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje), ki ga je razvil Andragoški center Slovenije za razvijanje kakovosti izobraževanja odraslih v Sloveniji.¹¹⁶ Model je eden redkih v Sloveniji, ki sistematično predstavlja in izvaja samoevalvacijo izobraževanja s pomočjo kazalnikov kakovosti.

»Model POKI je grajen kot model samoevalvacije, ki predvideva, da je nosilec samoevalvacije (izobraževalna organizacija, učitelj) tisti, ki v celoti odloča o vseh procesih, povezanih z njo, in o njenih rezultatih. Nosilec samoevalvacije tako odloča:

- kdaj in kako pogosto bo izvajal samoevalvacijo;
- kaj bo predmet samoevalvacije (katera področja, podpodročja in kazalnike bo samoevalvacija zajemala);
- kateri subjekti bodo sodelovali v procesih presojanja kakovosti;
- katere metode bodo uporabljene pri presojanju;
- kaj bo z rezultati, pridobljenimi pri presojanju;
- kateri ukrepi (akcije) bodo vpeljani za (nadaljnji) razvoj kakovosti.«¹¹⁷

Pripravo in izbor kazalnikov kakovosti pedagoške prakse za Filozofsko fakulteto predstavljamo v nadaljevanju.

114 Musek Lešnik, K., Bergant, K. (2001). Samoevalvacija v vzgojno-izobraževalnih organizacijah. Ljubljana: Inštitut za psihologijo osebnosti. V: Možina, T. (2010). Kakovost kot (z)možnost. Ljubljana: Andragoški center Slovenije, str. 118. Publikacija je dostopna na: <http://kakovost.acs.si/doc/N-463-1.pdf> (21. 8. 2013).

115 Možina, T., Klemenčič, S. (2008). Razvoj kakovosti izobraževanja odraslih: notranje in zunanje presojanje kakovosti: zaključno raziskovalno poročilo o Oblikovanju nacionalnih standardov in kazalnikov kakovosti ter notranjem in zunanjem presojanju kakovosti v izobraževanju odraslih. Ljubljana: Andragoški center Slovenije, str. 242. Publikacija je dostopna na: <http://kakovost.acs.si/doc/N-464-1.pdf> (21. 8. 2013).

116 Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje – POKI je predstavljen na spletni strani: <http://kakovost.acs.si/poki/> (9. 8. 2014).

117 Klemenčič, S., Možina, T. (2011). Presojanje in razvijanje kakovosti v izobraževanju odraslih. V: Kakovost v šolstvu (ur. S. Gaber in Ž. Kos Kecejevič). Ljubljana: Pedagoška fakulteta, str. 186. Publikacija je dostopna na: <http://www.solazaravnatelj.si/ISBN/978-961-6637-32-9.pdf> (12. 8. 2013).

Naprej smo izbrali ustrezna področja samoevalvacije, potem podpodročja (ožji vidik samoevalvacije), katerim smo določili kazalnike kakovosti, ki predstavljajo dejavnost, postopek ali proces pri pedagoški praksi. Nato smo za Filozofsko fakulteto predlagali še standarde kakovosti za posamezne kazalnike kakovosti pedagoške prakse.

Preglednica 24: Priprava kazalnikov kakovosti po zgledu za izobraževanje odraslih¹¹⁸

Priprava kazalnikov kakovosti	Pojasnilo
IZBIRA PODROČJA	»Področja kakovosti so vsebinsko zaokrožene celote, z njimi so v zbirki celostno zajeti različni vidiki, na katere moramo biti pozorni pri presojanju in razvijanju kakovosti izobraževanja odraslih v izobraževalni ali drugi organizaciji, ki izobražuje odrasle.« ¹¹⁹
IZBIRA PODPODROČJA	»Področja kakovosti se nadalje strukturirajo v podpodročja kakovosti. Ta nas že nekoliko natančneje usmerijo na ožje vidike, ki jih obravnava določeno področje kakovosti. To so vsebinsko zaokrožene celote, ki podrobneje opredeljujejo ali usmerjajo dejavnosti za presojanje in razvijanje kakovosti na posameznem področju kakovosti. Pomagajo nam, da širše opredeljeno temeljno področje kakovosti že nekoliko vsebinsko zamejimo ter pozornost določene usmerimo na izbrane vidike dejavnosti organizacije, ki jih obravnava temeljno področje kakovosti.« ¹²⁰
KAZALNIKI KAKOVOSTI	»Kazalniki kakovosti nas usmerjajo na najpomembnejše dejavnike kakovosti na določenem področju ali podpodročju. Potrebujemo jih, da z njimi podrobneje opišemo tiste vidike, katerih kakovost presojamo. Ob njihovi uporabi pa moramo biti pozorni tudi na povezave med različnimi področji in podpodročji.« ¹²¹
STANDARDI KAKOVOSTI	»Standardi kakovosti so izjave, ki opisujejo pričakovano/želeno kakovost najpomembnejših vidikov delovanja izobraževalne ali druge organizacije, ki izobražuje odrasle. Na najsplošnejši ravni nam oblikovanje standardov kakovosti pomaga odgovoriti na vprašanje, kakšno izobraževanje odraslih si želimo.« ¹²²
MERILA KAKOVOSTI	»Merila kakovosti so orodje za 'merjenje' opredeljenega standarda kakovosti. Glede na naravo standarda kakovosti jih lahko opredelimo številčno ali opisno. So nekakšna referenčna točka, ki si jo postavimo kot cilj, ki ga moramo doseči, da bomo lahko zagotovili uresničitev opredeljenega standarda kakovosti. Merila kakovosti so lahko opredeljena zelo natančno, kvantitativno ali nekoliko splošneje, opisno.« ¹²³

Z zbiranjem in pregledom gradiva o obstoječem stanju pedagoškega praktičnega usposabljanja, s poudarkom na pedagoški praksi študentov za bodoče učitelje v Sloveniji, smo opredelili različne dejavnike, elemente in faze izvajanja pedagoške prakse.¹²⁴

118 Možina, T. et al. (2013). Kazalniki kakovosti izobraževanja odraslih. Ljubljana: Andragoški center Slovenije, str. 16–18. Publikacija je dostopna na: <http://kakovost.acs.si/doc/N-1028-1.pdf> (27. 1. 2014). Podoben postopek za pripravo kazalnikov kakovosti (1. Izbira področja; 2. Izbira podpodročja; 3. Izbira kazalnikov kakovosti; 4. Določanje standarda kakovosti pri izbranem kazalniku; 5. Oblikovanje evalvacijskih vprašanj; 6. Izbira virov, z uporabo katerih bomo presojali kakovost) je tudi v: Klemenčič, S. et al. (2003). Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje. Kazalniki kakovosti. Ljubljana: Andragoški center Slovenije, str. 15. Publikacija je dostopna na: <http://kakovost.acs.si/doc/N-461-1.pdf> (21. 8. 2013).

119 Možina, T. et al. (2013). Kazalniki kakovosti izobraževanja odraslih. Ljubljana: Andragoški center Slovenije, str. 16. Publikacija je dostopna na: <http://kakovost.acs.si/doc/N-1028-1.pdf> (27. 1. 2014).

120 Prav tam, str. 16.

121 Prav tam.

122 Prav tam, str. 17.

123 Prav tam.

124 Npr. Skela, J. et al. (2003). Pedagoška praksa. Teaching Practice Pack. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo; Zabukovec, V., Podlesek, A. (2010). Model supervizirane prakse psihologov. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete; Trškan, D. et al. (2005). Pedagoška praksa pri specialnih didaktikah na Filozofski fakulteti. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Center za pedagoško izobraževanje; Kristl, J. et al. (2007). Smernice za praktično usposabljanje na Univerzi v Ljubljani. Ljubljana: Univerza v Ljubljani itd.

Upoštevali smo navodila za izobraževanje odraslih, ki poudarjajo, da je pri kakovosti izobraževanja treba upoštevati:

- »kakovost ugotavljanja izobraževalnih potreb z vidika posameznika, ciljnih skupin oz. uporabnikov izobraževalnih storitev in posledično temu tudi na kakovost učinkov izobraževanja,
- kakovost izobraževalnih programov v ožjem smislu oz. kakovosti povezav med cilji in izobraževalnimi potrebami ter vsebinami in načini izpeljave izobraževanja,
- kakovosti inštitucij, ki izvajajo tovrstno izobraževanje oz. osebja, ki izobražuje odrasle.«¹²⁵

Ugotovili smo, da so pri pedagoški praksi pomembni izobraževalci, ki izobražujejo študente, in tudi študentje, ki opravljajo pedagoško prakso. Tako smo se osredotočili na naloge in dejavnosti vseh deležnikov, ki so lahko vključeni v pedagoško prakso.

Opredelili smo šest področij samoevalvacije, pri katerih smo želeli ugotavljati kakovost pedagoške prakse na Filozofski fakulteti:

- Vloga, naloge, obveznosti in kompetence študenta.
- Vloga, naloge, obveznosti in kompetence mentorja na šoli – zunanjega mentorja.
- Vloga, naloge, obveznosti in kompetence mentorja na fakulteti – notranjega mentorja.
- Vloga, naloge, obveznosti in kompetence fakultetnega koordinatorja.
- Vloga, naloge, obveznosti in kompetence šolskega koordinatorja.
- Organizacija, vodenje in evalvacija pedagoške prakse na fakultetni in šolski ravni.

Prvih pet področij se nanaša na vloge, naloge, obveznosti in kompetence vseh deležnikov, to je mentorja na šoli – zunanjega mentorja, študenta, mentorja na fakulteti – notranjega mentorja, fakultetnega koordinatorja in šolskega koordinatorja, kar smo predstavili v prvem poglavju. Mentor na fakulteti – notranji mentor je fakultetni učitelj, nosilec ali izvajalec predmeta, ki vključuje pedagoško prakso. Fakultetni koordinator je glavni koordinator, ki pokriva pedagoško praktično usposabljanje pri študijskih programih in tudi pedagoško prakso na Filozofski fakulteti. Šolski koordinator pa je oseba, ki na šoli skrbi za koordinacijo, ko pridejo študentje opravljati pedagoško prakso. Na to področje lahko uvrstimo tudi koordinatorje v drugih izobraževalnih organizacijah (npr. v šolah za odrasle ali jezikovnih šolah). Na šesto področje pa smo vključili splošne kazalnike, ki se nanašajo na celotno fakultetno ali šolsko organizacijo pedagoške prakse.

Za vsako področje smo določili podpodročja oz. ožji vidik samoevalvacije, ki vsebinsko že bolj natančno opredeljuje, katere dejavnosti naj bi presojali pri pedagoški

¹²⁵ Možina, T. (2003). Kakovost v izobraževanju: od tradicionalnih do sodobnih modelov ugotavljanja in razvijanja kakovosti v izobraževanju odraslih. Ljubljana: Andragoški center Republike Slovenije, str. 54. Publikacija je dostopna na: <http://kakovost.acs.si/doc/N-458-1.pdf> (9. 8. 2014).

praksi. Tako smo petim področjem določili tri podpodročja: načrtovanje pedagoške prakse, izvajanje pedagoške prakse in evalviranje pedagoške prakse. Prvemu področju smo dodali še učne izide/dosežke študentov. Pri šestem področju pa smo dodali rezultate pedagoške prakse. Za vse deležnike smo želeli ugotoviti, katere naloge imajo pred, v času ali po pedagoški praksi. Pri tem smo vzeli v obzir njihovo aktivno vključevanje, komuniciranje in povezanost ter pri tem upoštevali načrtovanje, izvajanje in spremljanje pedagoške prakse, na koncu pa še dosežke študentov oz. učne izide. Upoštevali smo tudi uvodno, sprotno in zaključno reflektiranje vseh deležnikov ter njihovo usposobljenost oz. kompetence. Pri evalvaciji pedagoške prakse pa smo vključili zadovoljstvo vseh, ki sodelujejo pri pedagoški praksi.

Zadovoljstvo se nanaša na pričakovanja in stopnjo njihove izpolnjenosti, na izkušnje in na koncu tudi na ovrednotenje pedagoške prakse. Poznavanje pričakovanj in potreb udeležencev je pomembno za kakovostno načrtovanje izobraževalnega procesa.¹²⁶ Prav pričakovanja in potrebe so udeležencem merilo za ustrezno vrednotenje izpolnjenosti pričakovanj in zadovoljstva po končani pedagoški praksi.

Pri določanju podpodročij oz. ožjega vidika samoevalvacije smo upoštevali različne dejavnike kakovosti,¹²⁷ in sicer vstopne dejavnike (načrtovanje in priprava na pedagoško prakso), procesne dejavnike (izpeljava oz. izvajanje pedagoške prakse) in izstopne dejavnike (rezultati in učni izidi pedagoške prakse).

Preglednica 25: Dejavniki kakovosti pri podpodročjih

Vstopni dejavniki	»Mednje štejejo ljudi in materialna sredstva, ki jih potrebujemo za izpeljavo izobraževalne dejavnosti. Na kakovostno izpeljavo izobraževalnega procesa in njegove izide pa močno vplivajo tudi procesi vodenja in upravljanja.« ¹²⁸
Procesni dejavniki	»Premislek o procesnih dejavnikih nam pomaga, da pregledno opredelimo temeljni izobraževalni proces in njegove značilnosti. Hkrati pa med procesnimi dejavniki opredelimo tudi podporne procese, katerih kakovost vpliva na temeljni izobraževalni proces in njegove izide.« ¹²⁹
Izstopni dejavniki	»Kažejo se kot končni cilj celotne dejavnosti. Dosežki so v našem primeru neposredni dosežki izobraževalne dejavnosti, učinki pa pomenijo merjenje posledic, t. i. učinkov, ki jih imajo dosežki za posameznega udeleženca, ožje in širše okolje.« ¹³⁰

Na vstopne, procesne in izstopne dejavnike kakovosti vplivajo tudi prečni dejavniki kakovosti (vodenje in organizacija pedagoške prakse na fakultetni ali šolski ravni), ki smo jih vključili v šesto področje samoevalvacije. Za prečne dejavnike kakovosti je značilno, da se mednje uvršča dejavnosti in procese, ki jih ni mogoče uvrstiti le v

126 Prirejeno po: Možina, T. (2007). Merjenje zadovoljstva udeležencev v izobraževanju odraslih. Ljubljana: Andragoški center Slovenije, str. 8–9. Publikacija je dostopna na: <http://kakovost.acs.si/doc/N-467-1.pdf> (21. 8. 2013).

127 Možina, T. et al. (2013). Kazalniki kakovosti izobraževanja odraslih. Ljubljana: Andragoški center Slovenije, str. 31–33. Publikacija je dostopna na: <http://kakovost.acs.si/doc/N-1028-1.pdf> (27. 1. 2014).

128 Možina, T., Klemenčič, S. (2012). Mozaik kakovosti: priporočila za vzpostavitev in razvoj notranjega sistema kakovosti v izobraževalni organizaciji. Ljubljana: Andragoški center Slovenije, str. 89–90. Publikacija je dostopna na: <http://kakovost.acs.si/doc/N-934-1.pdf> (21. 8. 2013).

129 Prav tam.

130 Prav tam.

vstopne, procesne ali izstopne dejavnike, temveč zadevajo vse. Med prečnimi dejavniki sta pomembna vodenje in upravljanje tako z organizacijskega kot vsebinskega vidika, na različnih ravneh in v različnih procesih.¹³¹

Nato smo podpodročjem določili kazalnike kakovosti, ki so usmerjeni na dejavnosti, postopke in procese pri pedagoški praksi. Izbrali smo jih na tak način, da bi bili primerni za vse pedagoške prakse na fakulteti in da bi z različnih vidikov osvetlili kakovost pedagoške prakse in upoštevali čim več različnih dejavnikov kakovosti pedagoške prakse.

Pri določanju standarda kakovosti pri izbranem kazalniku kakovosti smo poskušali odgovoriti na vprašanje, kakšni želimo biti oz. kaj želimo doseči v kontekstu danega kazalnika. Vsakemu kazalniku smo tako določili standard kakovosti, ki predstavlja kakovost, ki bi jo želeli doseči pri pedagoški praksi.¹³²

Pri določanju standarda kakovosti za kazalnike kakovosti in izboru kazalnikov kakovosti smo si pomagali tudi z intervjuji in pogovori na skupnih srečanjih, ki jih predstavljamo v nadaljevanju.

Intervju s fakultetnim koordinatorjem (julij 2013) je vključeval vprašanja, kot so: Kakšna je vloga fakultetnega koordinatorja?, Kakšne so njegove naloge?, S kom najpogosteje komunicira?, Na kakšen način komunicira?, Kaj bi spremenil na Filozofski fakulteti?, Kje bi se moral izpopolnjevati? Intervju je pokazal, da je poleg tega, kar smo že predvidevali za vloge, naloge in obveznosti (administrativna podpora: ureditev potrdil in dogovorov s šolami, urejanje evidence o dogovorih s šolami, evidence o potrdilih za mentorje), potrebno upoštevati še notranjo organizacijo fakultete (dekan, prodekani, strokovne delavke in delavci – tajništva na oddelkih, koordinatorje praktičnega usposabljanja na oddelku), ki vpliva na uspešno fakultetno vodenje pedagoške prakse.

Posebej smo izvedli še tri intervjuje s tremi koordinatorji prakse na treh oddelkih oz. na treh študijskih programih (junij–julij 2013). Odgovarjali so na vprašanja kot: Kako poteka praksa?, Kakšne naloge ima koordinator?, S kom najpogosteje komunicira koordinator?, Kakšne so težave oz. pomanjkljivosti?, Kakšne težave so se pojavile pred, med ali po praksi? Intervjuji so nam pokazali, kako poteka koordinacija še v drugih t. i. nepedagoških praksah oz. praktičnih usposabljanjih, ki se izvajajo v okviru študijskih programov na različnih oddelkih Filozofske fakultete. Te dodatne informacije smo upoštevali pri pripravi kazalnikov na področju, namenjenem mentorjem na fakulteti. Ugotovili smo, da bi moral imeti mentor na fakulteti uvodno

131 Možina, T. et al. (2013). Kazalniki kakovosti izobraževanja odraslih. Ljubljana: Andragoški center Slovenije, str. 31–33. Publikacija je dostopna na: <http://kakovost.acs.si/doc/N-1028-1.pdf> (27. 1. 2014).

132 Vsakemu standardu kakovosti se lahko dodajo še bolj natančni opisi oz. merila, ki še bolj natančno opredeljujejo kakovost posameznega kazalnika. Merilo torej predstavlja le eno od možnosti, kako ravnati, da se doseže standard kakovosti. Ta merila pa lahko dodajo nosilci predmetov, ki vključujejo pedagoško prakso, ali koordinatorji pedagoške prakse pri pedagoških študijskih programih, ki najbolj poznajo izvajanje pedagoške prakse.

pripravo s študenti pred začetkom prakse, dobro bi moral poznati študijski program ali učni načrt prakse, biti bi moral odzivna in organizirana oseba, dobro bi moral poznati delo delodajalca in se z njim sestati že pred prakso glede poteka prakse ali organizirati evalvacijsko srečanje z zunanjimi mentorji po koncu prakse.

Nazadnje smo izvedli še intervju s šolskim koordinatorjem (maj 2014) glede načrtovanja, izvajanja in organizacije pedagoške prakse. Pri načrtovanju je šolski koordinator izpostavil, da mora informirati vse učitelje in sodelavce na šoli o prihodu študenta in njegovem urniku ter pripraviti urnik obveznosti za vsakega študenta posebej (npr. dodatne dejavnosti, ki so ravno takrat na šoli). Izrazil je željo, da bi študentje obiskali šolo vsaj dva tedna pred začetkom pedagoške prakse, saj bi to omogočalo pripravo ustreznega urnika. Pri izvajanju pedagoške prakse je poudaril pomembnost uvodnega pogovora in uvodne predstavitve dela na šoli ter pomembnost koordiniranja dejavnosti med prakso. Komunikacija z mentorjem na fakulteti ali fakultetnim koordinatorjem je nujna le takrat, če pisna navodila, ki so mu bila posredovana, niso dovolj jasna in natančna. Pri šolski organizaciji se je šolskemu koordinatorju zdelo zelo pomembno, da kot koordinator od fakultete prejme natančna navodila o obveznostih študenta, da sodelujejo pri praksi motivirani študentje in mentorji na šoli ter da so zadovoljni vsi, ki so vključeni v pedagoško prakso.

Po koncu pedagoške prakse smo organizirali tudi srečanje nekaterih mentorjev in študentov. Na tem srečanju (maj 2014) so odgovarjali na vprašanje: Kako so mentor na šoli, študent, mentor na fakulteti, šolski koordinator in ravnatelj prispevali k uspešnosti pedagoške prakse? Potem pa je sledil krajši razgovor o pozitivnih učinkih pedagoške prakse za študente in mentorje na šolah.

V pomoč pri končnem izboru kazalnikov kakovosti so nam bili učni načrti posameznih predmetov s pedagoško prakso in statistični podatki o obsegu in trajanju pedagoške prakse za posamezne predmete (predstavljeni v drugem poglavju), ki smo jih pridobili od mentorjev na fakulteti – notranjih mentorjev (junij 2014).

Na koncu smo s pomočjo anketnih odgovorov, ki smo jih pridobili pri odprtih vprašanjih v treh anketnih vprašalnikih (vprašalnik za mentorje na šoli – zunanje mentorje, vprašalnik za študente, vprašalnik za mentorje na fakulteti – notranje mentorje), dopolnili nabor kazalnikov kakovosti in standarde kakovosti, ki smo jih preizkusili v anketnih vprašalnikih.

Kazalnike kakovosti za pedagoško prakso na Filozofski fakulteti smo načrtovali in sistematično uredili po zgledu dveh publikacij, in sicer Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje – Kazalniki kakovosti in Kazalniki kakovosti izobraževanja odraslih.¹³³

133 Klemenčič, S. et al. (2003). Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje. Kazalniki kakovosti. Ljubljana: Andragoški center Slovenije. Publikacija je dostopna na: <http://kakovost.acs.si/doc/N-461-1.pdf> (21. 8. 2013) in Možina, T. et al. (2013). Kazalniki kakovosti izobraževanja odraslih. Ljubljana: Andragoški center Slovenije. Publikacija je dostopna na: <http://kakovost.acs.si/doc/N-1028-1.pdf> (27. 1. 2014).

KAZALNIKI KAKOVOSTI PEDAGOŠKE PRAKSE NA FILOZOFSKI FAKULTETI UNIVERZE V LJUBLJANI

Kazalnike kakovosti smo razdelili na šest glavnih področij, ki jih priporočamo za ugotavljanje (presojanje), spremljanje in zagotavljanje (razvijanje) kakovosti pedagoške prakse na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Vsako področje je razdeljeno na podpodročja, ki vsebinsko že bolj natančno opredeljujejo, katere faze pedagoške prakse naj bi presojali.

Preglednica 26: Področja in podpodročja samoevalvacije pedagoške prakse

<p>PRVO PODROČJE: VLOGA, NALOGE, OBVEZNOSTI IN KOMPETENCE ŠTUDENTA NA PEDAGOŠKI PRAKSI</p> <p>1.1 Načrtovanje pedagoške prakse 1.2 Izvajanje pedagoške prakse 1.3 Evalviranje pedagoške prakse 1.4 Učni izidi/dosežki študentov</p>
<p>DRUGO PODROČJE: VLOGA, NALOGE, OBVEZNOSTI IN KOMPETENCE MENTORJA NA ŠOLI – ZUNANJEGA MENTORJA</p> <p>2.1 Načrtovanje pedagoške prakse 2.2 Izvajanje pedagoške prakse 2.3 Evalviranje pedagoške prakse</p>
<p>TRETJE PODROČJE: VLOGA, NALOGE, OBVEZNOSTI IN KOMPETENCE MENTORJA NA FAKULTETI – NOTRANJEGA MENTORJA</p> <p>3.1 Načrtovanje pedagoške prakse 3.2 Izvajanje pedagoške prakse 3.3 Evalviranje pedagoške prakse</p>
<p>ČETRTO PODROČJE: VLOGA, NALOGE, OBVEZNOSTI IN KOMPETENCE FAKULTETNEGA KOORDINATORJA</p> <p>4.1 Načrtovanje pedagoške prakse 4.2 Izvajanje pedagoške prakse 4.3 Evalviranje pedagoške prakse</p>
<p>PETO PODROČJE: VLOGA, NALOGE, OBVEZNOSTI IN KOMPETENCE ŠOLSKEGA KOORDINATORJA</p> <p>5.1 Načrtovanje pedagoške prakse 5.2 Izvajanje pedagoške prakse 5.3 Evalviranje pedagoške prakse</p>
<p>ŠESTO PODROČJE: ORGANIZACIJA, VODENJE IN EVALVACIJA PEDAGOŠKE PRAKSE NA FAKULTETNI IN ŠOLSKI RAVNI</p> <p>6.1 Načrtovanje pedagoške prakse 6.2 Izvajanje pedagoške prakse 6.3 Evalviranje pedagoške prakse 6.4 Rezultati pedagoške prakse</p>

Podpodročjem smo določili kazalnike kakovosti, ki so usmerjeni na ustrezne dejavnike kakovosti ter predstavljajo dejavnosti, postopke in procese. Vsakemu kazalniku kakovosti smo določili standard kakovosti, ki predstavlja raven kakovosti, ki jo želimo doseči.

Sestavili smo preglednico kazalnikov kakovosti s standardi kakovosti, ki so razporejeni po področjih in podpodročjih in se lahko uporabljajo za pedagoške prakse pri različnih šolskih predmetih. Moška oblika je v preglednici uporabljena za oba spola.

Preglednica 27: Kazalniki kakovosti s standardi kakovosti pedagoške prakse za Filozofsko fakulteto Univerze v Ljubljani

1. PODROČJE: VLOGA, NALOGE, OBVEZNOSTI IN KOMPETENCE ŠTUDENTA

	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	STANDARD KAKOVOSTI
1.1	NAČRTOVANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	1.1.1	Poznavanje pedagoškega študijskega programa	Študent pozna pedagoški študijski program.
		1.1.2	Poznavanje učnega načrta za pedagoško prakso (vsebina, cilji in kompetence, predvideni študijski rezultati, načini ocenjevanja)	Študent je seznanjen z učnim načrtom predmeta, ki vključuje pedagoško prakso (vsebina, cilji in kompetence, predvideni študijski rezultati, načini ocenjevanja).
		1.1.3	Poznavanje navodil in pravil za pedagoško prakso	Študent pozna navodila in pravila za pedagoško prakso.
		1.1.4	Obisk šole (obisk ravnatelja, šolskega koordinatorja in mentorja)	Študent obišče šolo (ravnatelja, šolskega koordinatorja in mentorja) pred začetkom pedagoške prakse, z namenom, da pridobi soglasje za opravljanje prakse oz. se dogovori o začetku pedagoške prakse.
		1.1.5	Komuniciranje z mentorjem na šoli	Študent ima možnost komunicirati z mentorjem na šoli pred začetkom pedagoške prakse.
		1.1.6	Komuniciranje z mentorjem na fakulteti	Študent ima možnost komunicirati z mentorjem na fakulteti pred začetkom pedagoške prakse.
		1.1.7	Načrtovanje urnika pedagoške prakse skupaj z mentorjem na šoli	Študent ima možnost, da skupaj z mentorjem na šoli načrtuje urnik pedagoške prakse oz. razporeditev obveznosti, ki jih določi mentor na fakulteti.
		1.1.8	Časovno načrtovanje pedagoške prakse in usklajevanje z obveznostmi na fakulteti	Študent časovno načrtuje pedagoško prakso tako, da uskladi obveznosti na praksi z obveznostmi na fakulteti.
1.2	IZVAJANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	1.2.1	Redno in točno prihajanje na pedagoško prakso	Študent redno in točno prihaja na pedagoško prakso oz. upošteva urnik obveznosti na pedagoški praksi.
		1.2.2	Spremljanje oz. hospitiranje učnih ur	Študent hospitira učne ure in beleži opažanja.
		1.2.3	Pripravljanje učnih priprav in izvedba učnih ur	Študent pripravi pisne učne priprave pred izvedbo učnih ur ter samostojno izvede učne ure.
		1.2.4	Vključevanje v šolske dejavnosti in spoznavanje dela učitelja izven pouka	Študent se vključuje v različne šolske dejavnosti in obveznosti učitelja (krožek, razredna ura, roditeljski sestanek, govorilna ura, konferenca, ekskurzija, dežurstvo, spremstvo, športni dan, kulturni dan, šola v naravi, šolski tabor itd.) in spoznava delo učitelja izven razreda oz. pouka (razredništvo, sodelovanje s starši, sodelovanje v strokovnih organih, stalno strokovno izpopolnjevanje, priprava učencev na tekmovanje, priprava testov znanja itd.) v času pedagoške prakse.

	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	STANDARD KAKOVOSTI
		1.2.5	Pogovori z mentorjem na šoli	Študent se v času pedagoške prakse lahko pogovarja z mentorjem na šoli o hospitiranih urah, delu mentorja, lastnih nastopih idr.
		1.2.6	Pisanje poročila o pedagoški praksi z refleksijo	Študent sproti piše poročilo o pedagoški praksi (hospitacijski zapisniki, zapisniki in opažanja pri šolskih dejavnostih, pogovorih idr.) ter sproti beleži svoje refleksije in se samoocenuje.
		1.2.7	Upoštevanje nasvetov in navodil mentorja na fakulteti	Študent upošteva nasvete in navodila mentorja na fakulteti o opravljanju obveznosti na pedagoški praksi, in sicer glede vsebinsko-metodičnega načrtovanja učnih ur, pisanja učnih priprav, izvajanja učnih ur idr.
		1.2.8	Upoštevanje nasvetov in navodil mentorja na šoli	Študent upošteva navodila in nasvete mentorja na šoli pri opravljanju pedagoške prakse, zlasti pri vsebinsko-metodičnem načrtovanju učnih ur, izvajanju učnih ur oz. nastopih.
		1.2.9	Upoštevanje šolskih navodil in pravil	Študent upošteva šolska navodila o delu ter upošteva predpise o varstvu pri delu, o varovanju osebnih podatkov in šolske tajnosti.
		1.2.10	Časovno prilagajanje pedagoške prakse in obveznosti na fakulteti	Študent sproti časovno usklajuje obveznosti na pedagoški praksi in na fakulteti.
1.3	EVALVIRANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	1.3.1	Zadovoljstvo študenta s pedagoškim študijskim programom oz. učnim načrtom	Študent je zadovoljen s študijskim programom, ki vključuje pedagoško prakso, oz. z učnim načrtom predmeta, ki vključuje pedagoško prakso, saj le-ta vključuje vse elemente kakovostne pedagoške prakse.
		1.3.2	Zadovoljstvo študenta s fakultetnimi uvodnimi informacijami	Študent je zadovoljen z uvodnimi informacijami, navodili in gradivom, ki mu jih posreduje mentor na fakulteti pred pedagoško prakso.
		1.3.3	Zadovoljstvo študenta z uvodnim obiskom šole oz. s srečanjem z mentorjem, šolskim koordinatorjem in ravnateljem šole	Študent je zadovoljen z uvodnim obiskom in srečanjem z ravnateljem, šolskih koordinatorjem in mentorjem pred začetkom pedagoške prakse.
		1.3.4	Zadovoljstvo študenta z obveznostmi in obremenitvami na praksi oz. obsegom pedagoške prakse	Študent je zadovoljen s številom ur pedagoške prakse in številom ur posameznih obveznosti (hospitacij, nastopov, šolskih dejavnosti, pogovorov z mentorjem, pisanjem poročila idr.), ki so določene v študijskem programu oz. učnem načrtu predmeta. Obremenitev na pedagoški praksi (število ur obveznosti in dela) je skladna s pridobljenimi kreditnimi točkami (1 KT = 25–30 ur obremenitve študenta). Obseg pedagoške prakse je ustrezen za doseganje ciljev in kompetenc v posameznem učnem načrtu predmeta za pedagoško prakso.

	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	STANDARD KAKOVOSTI
		1.3.5	Zadovoljstvo študenta z mentoriranjem mentorja na šoli	Študent je zadovoljen z delom mentorja na šoli in komunikacijo z njim. Mentor na šoli poda vse potrebne informacije pred začetkom izvajanja pedagoške prakse, pripravi časovni načrt za vse obveznosti. V času pedagoške prakse mentor študenta spodbuja in motivira za učiteljsko delo, se vede spoštljivo in prijazno, nudi pomoč in strokovno mentorsko podporo, omogoči spremljanje in sodelovanje tudi pri drugih šolskih dejavnostih, redno podaja povratne informacije, je vedno dosegljiv za vprašanja, spodbuja študenta k refleksiji lastnega dela in ga sproti ocenjuje po ocenjevalnih kriterijih, ki jih pripravi mentor na fakulteti.
		1.3.6	Zadovoljstvo študenta s komunikacijo z drugimi učitelji in sodelavci na šoli	Študent je zadovoljen s komunikacijo z drugimi učitelji in sodelavci na šoli.
		1.3.7	Zadovoljstvo študenta s šolo, s šolskimi prostori in opremo	Študent je zadovoljen s šolo, šolskimi prostori in opremo.
		1.3.8	Zadovoljstvo študenta z delom mentorja na fakulteti	Študent je zadovoljen z delom mentorja na fakulteti. Mentor na fakulteti nudi študentu podporo pri iskanju šole in mentorja po potrebi, nudi pomoč in strokovno mentorsko podporo v času pedagoške prakse, ga obišče na šoli po potrebi, poda povratno informacijo po praksi in izvede zaključno evalvacijsko srečanje študentov.
		1.3.9	Zadovoljstvo študenta s pridobljeno oceno na pedagoški praksi	Študent je zadovoljen z oceno, ki jo pridobi za izvedbo pedagoške prakse, in ocenjevalnimi kriteriji, ki se uporabljajo za ocenjevanje njegovega dela na pedagoški praksi.
		1.3.10	Zadovoljstvo študenta s časovno izvedbo pedagoške prakse	Študent je zadovoljen s časovno izvedbo pedagoške prakse oz. časovno razporeditvijo obveznosti.
		1.3.11	Zadovoljstvo študenta z uskladitvijo pedagoške prakse z obveznostmi na fakulteti	Študent je zadovoljen z uskladitvijo obveznosti na pedagoški praksi z obveznostmi na fakulteti.
		1.3.12	Zadovoljstvo študenta s pridobljenim znanjem in veščinami	Študent je zadovoljen z znanjem in veščinami, ki jih je pridobil na pedagoški praksi (študent je spoznal organiziranost šole in dokumentacijo šole, se seznanil z učiteljskim delom in poklicem, preizkusil didaktično-metodično in strokovno-predmetno znanje v praksi, se naučil časovno načrtovati obveznosti, kritične analize in refleksije lastnega dela in napredka ...).

	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	STANDARD KAKOVOSTI
1.4	UČNI IZIDI/ DOSEŽKI ŠTUDENTOV	1.4.1	Doseganje kompetenc (splošnih in predmetno-specifičnih) v pedagoškem študijskem programu	V skladu s cilji študijskega programa študent (samo) ovrednoti, v kolikšni meri dosega/razvija kompetence (splošne in predmetno-specifične), ki so predvidene v pedagoškem študijskem programu.
		1.4.2	Doseganje ciljev in kompetenc ter predvidenih študijskih rezultatov v učnem načrtu predmeta za pedagoško prakso	V skladu s cilji predmeta za pedagoško prakso študent (samo) vrednoti, v kolikšni meri dosega/razvije kompetence in študijske rezultate, ki so v predvideni v učnem načrtu predmeta, ki vključuje pedagoško prakso.
		1.4.3	Izdelava poročila o pedagoški praksi z refleksijo	Študent izdelava poročilo o pedagoški praksi z refleksijo o svojem delu.
		1.4.4	Zaključna predstavitev pedagoške prakse z refleksijo pred študenti – kolegi	Študent svojo pedagoško prakso predstavi drugim študentom – kolegom.
		1.4.5	Število študentov, ki uspešno zaključijo pedagoško prakso, in njihove ocene (številčne ali opisne)	Vsi študenti, ki opravljajo pedagoško prakso, jo opravijo uspešno oz. s pozitivno oceno.

2. PODROČJE: VLOGA, NALOGE, OBVEZNOSTI IN KOMPETENCE MENTORJA NA ŠOLI – ZUNANJEGA MENTORJA

	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	STANDARD KAKOVOSTI
2.1	NAČRTOVANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	2.1.1	Poznavanje vloge mentorja	Mentor na šoli se zaveda pomembnosti svoje vloge pri pedagoški praksi študentov.
		2.1.2	Poznavanje pedagoškega študijskega programa	Mentor na šoli je pred začetkom pedagoške prakse seznanjen s študijskim programom, v katerega je vključen študent.
		2.1.3	Poznavanje učnega načrta za pedagoško prakso (vsebina, cilji in kompetence, predvideni študijski rezultati, načini ocenjevanja)	Mentor na šoli pred začetkom pedagoške prakse pozna učni načrt predmeta, ki vključuje pedagoško prakso (vsebina, cilji in kompetence, predvideni študijski rezultati, načini ocenjevanja).
		2.1.4	Poznavanje navodil in gradiva za mentorja na šoli glede načrtovanja, izvajanja in evalviranja pedagoške prakse študentov	Mentor na šoli pred začetkom pedagoške prakse pozna navodila in prejme gradivo za načrtovanje, izvajanje in evalviranje pedagoške prakse.
		2.1.5	Načrtovanje in usklajevanje urnika pedagoške prakse s študentom	Mentor na šoli pripravi ustrezen urnik pedagoške prakse skupaj s študentom, tako da prilagodi svoje vsakodnevno delo obveznostim študenta na pedagoški praksi.
		2.1.6	Informiranje študenta	Mentor na šoli informira študente o urniku in poteku pedagoške prakse pred začetkom prakse.

PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI		STANDARD KAKOVOSTI
		2.1.7	Informiranje ravnatelja in šolskega koordinatorja	Mentor na šoli informira šolskega koordinatorja in ravnatelja, kakšen bo urnik pedagoške prakse za študenta.
		2.1.8	Informiranje mentorja na fakulteti	Mentor na šoli informira mentorja na fakulteti o urniku pedagoške prakse za študenta.
		2.1.9	Udeležba uvodnega srečanja šolskih mentorjev na fakulteti	Mentor na šoli se udeleži uvodnega pripravljalnega srečanja mentorjev na fakulteti pred začetkom pedagoške prakse.
2.2	IZVAJANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	2.2.1	Uvodni pogovor in srečanje s študentom	Mentor na šoli v uvodnem pogovoru seznaní študenta z urnikom pedagoške prakse.
		2.2.2	Uvodna predstavitev šole, učiteljev in sodelavcev	Mentor na šoli študentu predstavi šolo oz. šolske prostore, učitelje in sodelavce.
		2.2.3	Sprotno informiranje študenta o spremembah poteka pedagoške prakse	Mentor na šoli sproti informira študenta o spremembah poteka pedagoške prakse.
		2.2.4	Motiviranje in spodbujanje študenta	Mentor na šoli stalno motivira in spodbuja študenta za učiteljski poklic in šolsko delo.
		2.2.5	Mentorjeva strokovna pomoč študentu	Mentor na šoli strokovno svetuje in pomaga študentu pri uvajanju v učiteljski poklic v času pedagoške prakse.
		2.2.6	Sprotna povratna informacija študentu	Mentor na šoli sproti daje povratne informacije o učnih pripravah, nastopih in delu študenta.
		2.2.7	Sprotno preverjanje in ocenjevanje študenta po kriterijih, ki jih pripravi mentor na fakulteti	Mentor na šoli sproti preverja in ocenjuje delo študenta po kriterijih, ki jih pripravi mentor na fakulteti za učne priprave, nastope idr.
		2.2.8	Sodelovanje s šolskim koordinatorjem in ravnateljem	Mentor na šoli po potrebi sodeluje in komunicira s šolskim koordinatorjem in ravnateljem.
		2.2.9	Sodelovanje z mentorjem na fakulteti	Mentor na šoli ima možnost sodelovanja in komuniciranja z mentorjem na fakulteti (po e-pošti, telefonu idr.). Mentor na fakulteti je vedno dosegljiv za njegova vprašanja.
2.3	EVALVIRANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	2.3.1	Zadovoljstvo mentorja na šoli s fakultetnimi informacijami o načrtovanju pedagoške prakse	Mentor na šoli je zadovoljen z uvodnimi informacijami o pedagoški praksi, ki mu jih mentor na fakulteti posreduje pred začetkom pedagoške.
		2.3.2	Zadovoljstvo mentorja na šoli z delom študenta	Mentor na šoli je zadovoljen z delom študenta na pedagoški praksi, saj študent upošteva dogovorjene roke, ima spoštljiv odnos, upošteva nasvete in predloge, opravi vse načrtovane obveznosti, se vključuje v pouk in šolske dejavnosti izven obveznega dela pedagoške prakse, se dobro strokovno in didaktično-metodično pripravi na nastope ipd.

PODPODROČJE	KAZALNIK KAKOVOSTI	STANDARD KAKOVOSTI	
	2.3.3	Zadovoljstvo mentorja na šoli s sodelovanjem s šolskim koordinatorjem	Mentor na šoli je zadovoljen s sodelovanjem in komunikacijo s šolskim koordinatorjem. Šolski koordinator je vedno dosegljiv za njegova vprašanja.
	2.3.4	Zadovoljstvo mentorja na šoli s sodelovanjem z mentorjem na fakulteti	Mentor na šoli je zadovoljen s sodelovanjem in komunikacijo z mentorjem na fakulteti. Mentor na fakulteti je vedno dosegljiv za njegova vprašanja.
	2.3.5	Zadovoljstvo mentorja na šoli z obsegom in trajanjem pedagoške prakse	Mentor na šoli je zadovoljen s številom obveznosti študenta (številom ur hospitacij, nastopov, drugih dejavnostih na šoli) in trajanjem pedagoške prakse.
	2.3.6	Zadovoljstvo mentorja na šoli s terminom in dodatnim delom na pedagoški praksi	Mentor na šoli je zadovoljen s časom oz. terminom izvedbe pedagoške prakse. Vsakodnevno šolsko delo lahko prilagodi pedagoški praksi študenta.
	2.3.7	Zadovoljstvo mentorja na šoli z ocenjevalnimi kriteriji	Mentor na šoli je zadovoljen s kriteriji za ocenjevanje študentovega dela na praksi, ki jih pripravi mentor na fakulteti.
	2.3.8	Mentorjeva ocena študentovega doseganja splošnih in predmetno-specifičnih kompetenc v pedagoškem študijskem programu	Mentor na šoli oceni študentovo doseganje splošnih in predmetno-specifičnih kompetenc v pedagoškem študijskem programu z oceno, ki ustrezno izraža pridobljene kompetence.
	2.3.9	Mentorjeva ocena študentovega doseganja ciljev in kompetenc ter predvidenih študijskih rezultatov v učnem načrtu predmeta za pedagoško prakso	Mentor na šoli oceni študentovo doseganje ciljev in kompetenc ter predvidenih študijskih rezultatov v posameznem učnem načrtu predmeta za pedagoško prakso z oceno, ki ustrezno izraža dosežene cilje in pridobljene kompetence.
	2.3.10	Mentorjeva ocena celotne pedagoške prakse študenta	Mentor na šoli oceni celotno delo študenta na pedagoški praksi z oceno, ki ustrezno izraža študentovo izvedbo.
	2.3.11	Refleksija o mentoriranju	Mentor na šoli redno reflektira svoje mentorstvo študentu in poskuša izboljšati svoje mentoriranje.
	2.3.12	Udeležba zaključnega evalvacijskega srečanja šolskih mentorjev na fakulteti	Mentor na šoli se udeleži evalvacijskega srečanja mentorjev na fakulteti po koncu pedagoške prakse.

3. PODROČJE: VLOGA, NALOGE, OBVEZNOSTI IN KOMPETENCE MENTORJA NA FAKULTETI – NOTRANJEGA MENTORJA

	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	STANDARD KAKOVOSTI
3.1	NAČRTOVANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	3.1.1	Poznavanje organiziranosti pedagoške prakse na fakulteti in sodelovanje s fakultetnim koordinatorjem	Mentor na fakulteti pozna fakultetno organizacijo pedagoške prakse (zavarovanje študentov, izdajanje potrdil, sklepanje dogovorov) ter sodeluje in komunicira s fakultetnim koordinatorjem pred začetkom pedagoške prakse.
		3.1.2	Poznavanje celotnega pedagoškega študijskega programa	Mentor na fakulteti pozna celoten pedagoški študijski program.
		3.1.3	Sodelovanje s kolegi in usklajevanje časovnega načrtovanja pedagoške prakse (pri dvopredmetnih pedagoških študijskih programih)	Mentor na fakulteti uskladi časovno načrtovanje (termin) pedagoške prakse s kolegi zaradi morebitnih prekrivanj, do katerih lahko pride zlasti pri dvopredmetnih pedagoških praksah.
		3.1.4	Priprava navodil in gradiva za študente in informiranje študentov	Mentor na fakulteti pripravi natančna navodila in gradivo (podatke o času in trajanju, cilje in vsebino, število ur obveznosti, navodila za pisanje poročila, obrazce . . .) in o tem informira študente pred začetkom pedagoške prakse.
		3.1.5	Pomoč in svetovanje študentom pri iskanju mentorjev ali šol	Mentor na fakulteti nudi pomoč in svetovanje pri iskanju šol in mentorjev za pedagoško prakso tistim študentom, ki sami ne morejo pridobiti šole za opravljanje pedagoške prakse.
		3.1.6	Priprava navodil in gradiva za mentorje na šoli in šolske koordinatorje ter informiranje mentorjev na šoli in šolskih koordinatorjev	Mentor na fakulteti pravočasno pripravi navodila (podatke o času in trajanju, cilje in vsebino, število ur obveznosti, navodila za preverjanje in ocenjevanje pedagoške prakse) in o tem informira mentorje in šolske koordinatorje pred začetkom pedagoške prakse.
		3.1.7	Sodelovanje z mentorji na šoli in s šolskimi koordinatorji	Mentor na fakulteti po potrebi sodeluje in komunicira s šolskimi koordinatorji in z mentorji na šoli.
		3.1.8	Organiziranje uvodnega srečanja mentorjev na šoli in šolskih koordinatorjev pred pedagoško prakso	Mentor na fakulteti organizira pripravljeno srečanje mentorjev na šoli in šolskih koordinatorjev pred začetkom pedagoške prakse.
3.2	IZVAJANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	3.2.1	Obisk šol, mentorjev, šolskih koordinatorjev in študentov v času pedagoške prakse	V času pedagoške prakse mentor na fakulteti po potrebi obišče šole, se pogovori s študenti in mentorji, hospitira ali oceni nastope študentov in daje povratne informacije študentom.
		3.2.2	Strokovna pomoč študentom	Mentor na fakulteti nudi podporo in pomoč študentom ter jih spodbuja in motivira za učiteljski poklic. Je vedno dosegljiv za vprašanja študentov.

	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	STANDARD KAKOVOSTI
		3.2.3	Sprotno preverjanje študentov in sprotna povratna informacija študentom	Mentor na fakulteti sproti preverja študente po kriterijih, ki jih je pripravil, in sproti podaja povratne informacije (o učnih pripravah, izpolnjevanju poročila o praksi ...).
		3.2.4	Sodelovanje z mentorji na šoli in s šolskimi koordinatorji	Mentor na fakulteti v času pedagoške prakse po potrebi sodeluje in komunicira s šolskimi koordinatorji in mentorji na šoli.
3.3	EVALVIRANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	3.3.1	Zadovoljstvo mentorja na fakulteti z delom študentov	Mentor na fakulteti je zadovoljen z delom študentov.
		3.3.2	Zadovoljstvo mentorja na fakulteti z delom mentorjev na šoli in delom šolskih koordinatorjev	Mentor na fakulteti je zadovoljen z delom mentorjev na šoli in šolskih koordinatorjev.
		3.3.3	Ocenjevanje študentov po vnaprej pripravljenih kriterijih za ocenjevanje	Mentor na fakulteti oceni delo študentov na praksi po vnaprej pripravljenih kriterijih za ocenjevanje (učnih priprav, refleksij oz. dnevnika pedagoške prakse) in poda študentom natančno povratno informacijo.
		3.3.4	Doseganje kompetenc (splošnih in predmetno-specifičnih) v pedagoškem študijskem programu	V skladu s cilji študijskega programa mentor na fakulteti oceni študenta, v kolikšni meri dosega/razvija kompetence (splošne in predmetno-specifične), ki so predvidene v pedagoškem študijskem programu.
		3.3.5	Doseganje ciljev in kompetenc ter predvidenih študijskih rezultatov v učnem načrtu predmeta za pedagoško prakso	V skladu s cilji predmeta za pedagoško prakso mentor na fakulteti oceni študenta, v kolikšni meri dosega/razvija kompetence in študijske rezultate, ki so predvideni v učnem načrtu predmeta, ki vključuje pedagoško prakso.
		3.3.6	Organiziranje zaključne predstavitve pedagoške prakse vseh študentov	Mentor na fakulteti organizira zaključno predstavitev pedagoške prakse, kjer vsak študent predstavi svojo prakso in refleksijo.
		3.3.7	Organiziranje zaključnega evalvacijskega srečanja študentov, mentorjev na šoli in šolskih koordinatorjev	Mentor na fakulteti organizira zaključno evalvacijsko srečanje študentov, mentorjev na šoli in šolskih koordinatorjev.
		3.3.8	Realizacija učnega načrta za pedagoško prakso (vsebina, cilji in kompetence, predvideni študijski rezultati, načini ocenjevanja)	Mentor na fakulteti realizira učni načrt za pedagoško prakso (vsebina, cilji in kompetence, predvideni študijski rezultati, načini ocenjevanja).

4. PODROČJE: VLOGA, NALOGE, OBVEZNOSTI IN KOMPETENCE FAKULTETNEGA KOORDINATORJA

	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	STANDARD KAKOVOSTI
4.1	NAČRTOVANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	4.1.1	Poznavanje vloge fakultetnega koordinatorskega	Fakultetni koordinator se zaveda pomembnosti svoje vloge pri pedagoški praksi študentov.
		4.1.2	Poznavanje pedagoških študijskih programov	Fakultetni koordinator pozna pedagoške študijske programe, ki vključujejo pedagoško prakso.
		4.1.3	Poznavanje učnih načrtov predmetov, ki vključujejo pedagoško prakso	Fakultetni koordinator pozna učne načrte predmetov, ki vključujejo pedagoško prakso.
		4.1.4	Poznavanje poslanstva, vizije, strateških ciljev pedagoške prakse na fakulteti	Fakultetni koordinator pozna poslanstvo, vizijo in strateške cilje fakultete, ki se nanašajo na pedagoško prakso.
		4.1.5	Vodenje evidence pedagoških študijskih programov in predmetov, ki vključujejo pedagoško prakso, in evidence o številu študentov, vpisanih v pedagoške študijske programe	Fakultetni koordinator vodi evidenco o študijskih programih in predmetih, ki vključujejo pedagoško prakso, in evidenco o številu vpisanih študentov v pedagoške študijske programe.
		4.1.6	Sodelovanje z mentorji na fakulteti in seznanjanje le-teh z novostmi	Fakultetni koordinator redno sodeluje, komunicira in pomaga mentorjem na fakulteti pri vpisu dogovorov o sodelovanju v elektronski sistem, pri posredovanju dogovorov v podpis, pri pošiljanju dogovorov šolam, pri iskanju šol, pri dajanju informacij o podpisanih dogovorih, pri posredovanju informacij, ki zadevajo vse prakse na fakulteti (npr. zavarovanje, izjave študentov, dogovori o sodelovanju) itd. Fakultetni koordinator redno seznanja mentorje na fakulteti o novostih (zavarovanje, dogovori ...).
		4.1.7	Sodelovanje s šolami (ravnatelj, šolskimi koordinatorski, mentorji)	Fakultetni koordinator po potrebi sodeluje in komunicira s šolami (z ravnatelj, šolskimi koordinatorski ali mentorji).
4.2	IZVAJANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	4.2.1	Sodelovanje in pomoč mentorjem na fakulteti	V času pedagoške prakse fakultetni koordinator sodeluje in pomaga mentorjem na fakulteti v primeru sprememb dogovorov ali pridobivanja podatkov.
		4.2.2	Komuniciranje s šolami (ravnatelj, šolskimi koordinatorski, mentorji)	V času pedagoške prakse fakultetni koordinator komunicira s šolami v primeru sprememb dogovorov ali pridobivanja podatkov.
4.3	EVALVIRANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	4.3.1	Zadovoljstvo fakultetnega koordinatorskega s komunikacijo s šolami (ravnatelj, šolskimi koordinatorski, mentorji)	Fakultetni koordinator je zadovoljen s komunikacijo s šolami (ravnatelj, šolskimi koordinatorski, mentorji).

	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	STANDARD KAKOVOSTI
		4.3.2	Zadovoljstvo fakultetnega koordinatorskega sodelovanja z mentorji na fakulteti	Fakultetni koordinator je zadovoljen s sodelovanjem in komunikacijo z mentorji na fakulteti.
		4.3.3	Evalvacijsko srečanje z mentorji na fakulteti o izvedbi pedagoške prakse	Fakultetni koordinator izvede evalvacijsko srečanje o izvedbi pedagoške prakse z mentorji na fakulteti.
		4.3.4	Evalvacijsko srečanje z ravnatelj, šolskimi koordinatorji, mentorji na šoli in mentorji na fakulteti o izvedbi pedagoške prakse	Fakultetni koordinator izvede evalvacijsko srečanje o izvedbi pedagoške prakse z ravnatelj, šolskimi koordinatorji, mentorji na šoli in mentorji na fakulteti.

5. PODROČJE: VLOGA, NALOGE, OBVEZNOSTI IN KOMPETENCE ŠOLSKEGA KOORDINATORJA

	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	STANDARD KAKOVOSTI
5.1	NAČRTOVANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	5.1.1	Poznavanje vloge šolskega koordinatorskega	Šolski koordinator se zaveda pomembnosti svoje vloge pri praksi študentov.
		5.1.2	Poznavanje pedagoških študijskih programov	Šolski koordinator je pred začetkom pedagoške prakse seznanjen s pedagoškimi študijskimi programi, v katere so vključeni študentje.
		5.1.3	Poznavanje učnih načrtov za pedagoško prakso (vsebina, cilji in kompetence, predvideni študijski rezultati, načini ocenjevanja)	Šolski koordinator je pred začetkom pedagoške prakse seznanjen z učnimi načrti predmetov, ki vključujejo pedagoško prakso (vsebina, cilji in kompetence, predvideni študijski rezultati, načini ocenjevanja).
		5.1.4	Poznavanje navodil in gradiva za šolske koordinatorje ali mentorje na šoli glede načrtovanja, izvajanja in evalvacije pedagoške prakse študentov	Šolski koordinator je pred začetkom pedagoške prakse seznanjen z navodili, kako naj načrtuje, izvaja in evalvira pedagoško prakso študentov.
		5.1.5	Načrtovanje in usklajevanje urnika pedagoške prakse s študenti	Šolski koordinator skupaj z izbranim mentorjem, ravnateljem in drugimi učitelji načrtuje vsebino oz. urnik pedagoške prakse (hospitacije, nastopi, šolske dejavnosti idr.) za čas, ko študent opravlja pedagoško prakso ter uskladi urnik s študentom.
		5.1.6	Informiranje študentov	Šolski koordinator informira študente o urniku in poteku prakse pred začetkom pedagoške prakse.
		5.1.7	Informiranje ravnatelja, mentorjev in drugih učiteljev, ki so vključeni v pedagoško prakso na šoli	Šolski koordinator informira ravnatelja, mentorja, vse učitelje in sodelavce o pedagoški praksi študentov oz. javno objavi urnik pedagoške prakse študentov.

	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	STANDARD KAKOVOSTI
		5.1.8	Informiranje mentorjev na fakulteti	Šolski koordinator informira mentorje na fakulteti o urniku pedagoške prakse študentov.
		5.1.9	Udeležba uvodnega srečanja šolskih koordinatorjev in šolskih mentorjev na fakulteti	Šolski koordinator se udeleži uvodnega pripravljalnega srečanja šolskih koordinatorjev in mentorjev na fakulteti.
5.2	IZVAJANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	5.2.1	Uvodni pogovor in srečanje s študenti	Šolski koordinator v uvodnem srečanju in pogovoru seznanja študente o urniku pedagoške prakse.
		5.2.2	Uvodna predstavitev šole, učiteljev in sodelavcev	Šolski koordinator študentom predstavi šolo oz. šolske prostore, učitelje in sodelavce.
		5.2.3	Sprotno informiranje študentov o spremembah poteka pedagoške prakse	Šolski koordinator sprotno informira študente o spremembah poteka pedagoške prakse.
		5.2.4	Motiviranje in spodbujanje študentov	Šolski koordinator stalno motivira in spodbuja študente za učiteljski poklic in šolsko delo v času prakse.
		5.2.5	Sprotno usklajevanje in dopolnjevanje urnika z mentorji na šoli in študenti	Šolski koordinator skupaj s študenti in mentorji usklajuje in dopolnjuje urnik pedagoške prakse v primeru sprememb.
		5.2.6	Sprotno preverjanje izvajanja pedagoške prakse na šoli	Šolski koordinator sprotno preverja, kako poteka delo študentov, mentorjev in drugih vključenih v pedagoško prakso in po potrebi usklajuje urnik pedagoške prakse.
		5.2.7	Sodelovanje z mentorji in drugimi, ki so vključeni v pedagoško prakso na šoli	Šolski koordinator po potrebi sodeluje in komunicira z mentorji in tistimi, ki so vključeni v pedagoško prakso na šoli.
		5.2.8	Sodelovanje z mentorji na fakulteti in fakultetnimi koordinatorji	Šolski koordinator po potrebi sodeluje in komunicira z mentorji na fakulteti ali fakultetnimi koordinatorji.
5.3	EVALVIRANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	5.3.1	Zadovoljstvo šolskega koordinatorja s fakultetnimi informacijami o načrtovanju pedagoške prakse	Šolski koordinator je zadovoljen z uvodnimi informacijami o pedagoški praksi, ki mu jih mentorji na fakulteti posredujejo pred začetkom pedagoške prakse.
		5.3.2	Zadovoljstvo šolskega koordinatorja z delom študentov	Šolski koordinator je zadovoljen z delom študentov na pedagoški praksi.
		5.3.3	Zadovoljstvo šolskega koordinatorja s sodelovanjem z mentorji na šoli	Šolski koordinator je zadovoljen s sodelovanjem in komunikacijo z mentorji na šoli.
		5.3.4	Zadovoljstvo šolskega koordinatorja s sodelovanjem z mentorji na fakulteti ali fakultetnimi koordinatorji	Šolski koordinator je zadovoljen s sodelovanjem in komunikacijo z mentorji na fakulteti ali fakultetnimi koordinatorji. Mentorji na fakulteti in fakultetni koordinatorji so vedno dosegljivi za njegova vprašanja.

	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	STANDARD KAKOVOSTI
		5.3.5	Zadovoljstvo šolskega koordinatorja z obsegom in trajanjem pedagoške prakse	Šolski koordinator je zadovoljen z obsegom (številom ur obveznosti študentov na šoli) in trajanjem pedagoške prakse.
		5.3.6	Refleksija o koordiniranju in mentoriranju	Šolski koordinator redno reflektira svoje mentorstvo študentom in poskuša izboljšati svoje mentoriranje.
		5.3.7	Evalvacijski pogovor s študenti po izvedbi pedagoške prakse	Šolski koordinator se pogovori s študenti o prednostih in slabostih izvedene prakse po zaključku pedagoške prakse.
		5.3.8	Udeležba zaključnega evalvacijskega srečanja šolskih koordinatorjev in šolskih mentorjev na fakulteti	Šolski koordinator se udeleži evalvacijskega srečanja šolskih koordinatorjev in mentorjev na šoli po koncu pedagoške prakse na fakulteti.

6. PODROČJE: ORGANIZACIJA, VODENJE IN EVALVACIJA PEDAGOŠKE PRAKSE NA FAKULTETNI IN ŠOLSKI RAVNI

	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	STANDARD KAKOVOSTI
6.1	NAČRTOVANJE PEDAGOŠKE PRAKSE NA FAKULTETNI RAVNI	6.1.1	Vzpostavljena fakultetna koordinacija pedagoške prakse	Fakulteta ima skupnega koordinatorja za pedagoško prakso.
		6.1.2	Sklenitev dogovorov o sodelovanju s šolami	Fakulteta ima sklenjene dogovore o sodelovanju s šolami oz. pedagoškimi inštitucijami.
		6.1.3	Ureditev zavarovanja študentov	Fakulteta ima urejeno zavarovanje študentov na pedagoški praksi.
		6.1.4	Usposobljenost fakultetnega koordinatorja	Fakultetni koordinator je usposobljen za koordiniranje pedagoške prakse na fakultetni ravni. Pozna svoje naloge in obveznosti pri fakultetnem koordiniranju. Se stalno strokovno izpopolnjuje in skrbi za svoj profesionalni razvoj.
		6.1.5	Usposobljenost mentorjev na fakulteti	Mentorji na fakulteti so usposobljeni za koordiniranje prakse oz. za načrtovanje, organiziranje in evalviranje pedagoške prakse. Se stalno strokovno izpopolnjujejo in skrbijo za svoj profesionalni razvoj.
		6.1.6	Organizacija seminarjev in srečanj za usposabljanje mentorjev na šoli in šolskih koordinatorjev	Fakulteta skrbi za usposabljanje mentorjev in organizira seminarje, srečanja, delavnice idr. za usposabljanje mentorjev na šoli in šolskih koordinatorjev.

	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	STANDARD KAKOVOSTI
	NAČRTOVANJE PEDAGOŠKE PRAKSE NA ŠOLSKI RAVNI	6.1.7	Vključenost pedagoške prakse študentov v letni delovni načrt šole	Šola načrtuje v letnem delovnem načrtu tudi pedagoško prakso študentov, določi s prakso povezane naloge in osebe, ki bodo skrbele ali bodo vključene v pedagoško prakso študentov.
		6.1.8	Vzpostavljena šolska koordinacija pedagoške prakse študentov	Šola ima šolskega koordinatorja za pedagoško prakso.
		6.1.9	Sklenitev dogovorov o sodelovanju s fakultetami	Šola ima sklenjene dogovore o sodelovanju s fakultetami, iz katerih prihajajo študentje na pedagoško prakso.
		6.1.10	Ustreznost učnega okolja	Učno okolje oz. šolski prostori, učilnice, kabineti, splošna in računalniška oprema učilnic ter drugih prostorov (npr. knjižnica) so ustrezni za opravljanje pedagoške prakse.
		6.1.11	Usposobljenost šolskega koordinatorja	Šolski koordinator je usposobljen za koordiniranje in mentoriranje pedagoške prakse študentov na šoli. Pozna svoje naloge in obveznosti pri šolskem koordiniranju. Šolski koordinator se stalno strokovno izpopolnjuje in skrbi za svoj profesionalni razvoj. Šolski koordinator je dobro usposobljen za motiviranje in spodbujanje, svetovanje in nudenje pomoči, jasne komunikacije, empatije, zaznavanje občutij, želja in potreb študentov, načrtovanja obveznosti ter sprotno spremljanje študentov na pedagoški praksi itd.
		6.1.12	Usposobljenost mentorjev na šoli	Mentorji na šoli so usposobljeni za mentoriranje pedagoške prakse študentov. Mentorji na šoli se stalno strokovno izpopolnjujejo in skrbijo za svoj profesionalni razvoj. Mentorji na šoli so dobro usposobljeni za motiviranje in spodbujanje, svetovanje in nudenje pomoči, jasne komunikacije, empatije, zaznavanje občutij, želja in potreb študentov, načrtovanja obveznosti, sprotno spremljanje in ocenjevanje študentov na pedagoški praksi itd.
6.2	IZVAJANJE PEDAGOŠKE PRAKSE NA FAKULTETNI RAVNI	6.2.1	Sodelovanje fakultete (fakultetnega koordinatorja in mentorjev na fakulteti) s šolskimi koordinatorji in mentorji na šoli	Fakultetni koordinatorji in mentorji na fakulteti redno sodelujejo in komunicirajo s šolskimi koordinatorji in mentorji na šoli.
		6.2.2	Sodelovanje vseh udeležencev pedagoške prakse na fakulteti	Mentorji na fakulteti sodelujejo in komunicirajo med seboj, ravno tako tudi s fakultetnim koordinatorjem.
	IZVAJANJE PEDAGOŠKE PRAKSE NA ŠOLSKI RAVNI	6.2.3	Sodelovanje šole (šolskega koordinatorja in mentorjev) s fakultetnimi koordinatorji in mentorji na fakulteti	Šolski koordinatorji in mentorji na šoli redno sodelujejo in komunicirajo s fakultetnimi koordinatorji in mentorji na fakulteti.
		6.2.4	Sodelovanje vseh udeležencev pedagoške prakse na šoli	Mentorji na šoli sodelujejo in komunicirajo med seboj, ravno tako tudi s šolskim koordinatorjem ter drugimi udeleženi na pedagoški praksi.

	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	STANDARD KAKOVOSTI
6.3	EVALVIRANJE PEDAGOŠKE PRAKSE NA FAKULTETNI RAVNI	6.3.1	Zadovoljstvo fakultetnega koordinatorja, mentorjev na fakulteti, šolskih koordinatorjev, mentorjev na šoli in študentov s fakultetno organizacijo in koordinacijo pedagoške prakse	Vsi udeleženci/deležniki so zadovoljni z organizacijo in koordinacijo pedagoške prakse na fakulteti.
		6.3.2	Vzpostavljen notranji sistem za samoevalvacijo oz. za presojanje in zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse na fakulteti (s kazalniki kakovosti pedagoške prakse) ¹³⁴	Fakulteta ima poslanstvo, vizijo, vrednote in strateške cilje za kakovost pedagoške prakse. Fakulteta ima načrt za samoevalvacijo pedagoške prakse. Fakulteta redno izvaja samoevalvacijo pedagoške prakse po samoevalvacijskem načrtu. Fakulteta ima ustrezne kazalnike kakovosti za presojanje in zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse. Fakulteta pripravi samoevalvacijsko poročilo o pedagoški praksi. Fakulteta seznanj vse deležnike z rezultati samoevalvacije pedagoške prakse in izpelje srečanje z razpravo. Fakulteta ima akcijski načrt za razvoj kakovosti pedagoške prakse in ga tudi uresničuje. V evalvacijo so vključeni vsi deležniki oz. udeleženci na fakulteti: fakultetni koordinator, mentorji na fakulteti, študentje. V evalvacijo se vključujejo tudi mentorji na šoli, šolski koordinatorji, ravnatelj, učenci/dijaki, starši idr.
	EVALVIRANJE PEDAGOŠKE PRAKSE NA ŠOLSKI RAVNI	6.3.3	Zadovoljstvo šolskega koordinatorja, mentorjev na šoli, fakultetnega koordinatorja, mentorjev na fakulteti in študentov s šolsko organizacijo in šolsko koordinacijo prakse	Vsi udeleženci/deležniki so zadovoljni z organizacijo in koordinacijo pedagoške prakse na šoli.
		6.3.4	Vzpostavljen notranji sistem za samoevalvacijo oz. za presojanje in zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse na šoli (s kazalniki kakovosti pedagoške prakse) ¹³⁵	Šola ima poslanstvo, vizijo, vrednote in strateške cilje za kakovost pedagoške prakse. Šola ima načrt za samoevalvacijo pedagoške prakse. Šola redno izvaja samoevalvacijo pedagoške prakse po samoevalvacijskem načrtu. Šola ima ustrezne kazalnike kakovosti za presojanje in zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse. Šola pripravi samoevalvacijsko poročilo o pedagoški praksi. Šola seznanj vse deležnike z rezultati samoevalvacije pedagoške prakse ter izpelje srečanje z razpravo. Šola ima akcijski načrt za razvoj kakovosti pedagoške prakse in ga tudi uresničuje. V evalvacijo so vključeni vsi deležniki oz. udeleženci na šoli: šolski koordinator, mentorji, ravnatelj, učenci/dijaki, starši. V evalvacijo se vključujejo tudi fakultetni koordinatorji, mentorji na fakulteti, študentje idr.

134 Notranji sistem samoevalvacije je povzet po: Možina, T. et al. (2013). Kazalniki kakovosti izobraževanja odraslih. Ljubljana: Andragoški center Slovenije, str. 57–68. Publikacija je dostopna na: <http://kakovost.acs.si/doc/N-1028-1.pdf> (27. 1. 2014).

135 Prav tam.

	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	STANDARD KAKOVOSTI
6.4	REZULTATI NA FAKULTETNI RAVNI	6.4.1	Evidenca o podpisanih dogovorih s šolami	Fakulteta vodi evidenco dogovorov o sodelovanju s šolami. Na voljo so podatki o številu dogovorov za vsako študijsko leto in s katerimi šolami oz. pedagoškimi institucijami so sklenjeni.
		6.4.2	Evidenca o mentorjih na šoli in izdanih potrdilih za mentorje	Fakulteta vodi evidenco o potrdilih za mentorje na šoli. Na voljo so podatki o številu izdanih potrdil za vsako študijsko leto in o imenih mentorjev.
		6.4.3	Evidenca o šolskih koordinatorjih	Fakulteta vodi evidenco o šolskih koordinatorjih. Na voljo so podatki o številu šolskih koordinatorjih za vsako študijsko leto in imenih šolskih koordinatorjev po šolah.
		6.4.4	Evidenca o študentih, ki so uspešno opravili pedagoško prakso	Fakulteta vodi evidenco o študentih, ki opravljajo pedagoško prakso. Na voljo so podatki o številu študentov na pedagoški praksi za vsako študijsko leto in številu študentov po posameznih pedagoških študijskih programih, ki so uspešno opravili pedagoško prakso.
		6.4.5	Evidenca o mentorjih na fakulteti	Fakulteta vodi evidenco o mentorjih na fakulteti. Na voljo so podatki o številu mentorjev na fakulteti za vsako študijsko leto in imenih po posameznih pedagoških študijskih programih.
		6.4.6	Evidenca o študijskih programih, ki vključujejo pedagoško prakso, in evidenca o načinih izvajanja pedagoške prakse po študijskih programih	Fakulteta vodi evidenco o študijskih programih, ki vključujejo pedagoško prakso, in evidenco o načinih izvajanja pedagoške prakse po študijskih programih. Na voljo so podatki o številu takih programov za vsako študijsko leto.
		6.4.7	Evidenca o predmetih, ki vključujejo pedagoško prakso, in evidenca o načinih izvajanja pedagoške prakse po predmetih	Fakulteta vodi evidenco o predmetih, ki vključujejo pedagoško prakso, in evidenco o načinih izvajanja pedagoške prakse. Na voljo so podatki o številu takih predmetov za vsako študijsko leto.
	REZULTATI NA ŠOLSKI RAVNI	6.4.8	Evidenca o podpisanih dogovorih s fakultetami	Šola vodi evidenco o podpisanih dogovorih s fakultetami. Na voljo so podatki o imenih fakultet.
		6.4.9	Evidenca o fakultetnih koordinatorjih in mentorjih na fakulteti	Šola vodi evidenco o fakultetnih koordinatorjih in mentorjih na fakultetah. Na voljo so podatki o imenih fakultetnih koordinatorjev in mentorjev na fakulteti.
		6.4.10	Evidenca o študentih, ki so bili na pedagoški praksi	Šola vodi evidenco o študentih na pedagoški praksi. Na voljo so podatki o številu študentov na pedagoški praksi za vsako študijsko leto in za posamezne šolske predmete.
		6.4.11	Evidenca o mentorjih na šoli	Šola vodi evidenco o mentorjih na šoli. Na voljo so podatki o številu in imenih mentorjev na šoli za vsako študijsko leto in po posameznih šolskih predmetih.
		6.4.12	Evidenca o potrdilih za mentorje na šoli in urejeno napredovanje mentorjev v skladu s pravilniki	Šola vodi evidenco o izdanih potrdilih za mentorje na šoli in upošteva potrdila mentorjev pri napredovanju v skladu s pravilniki. Na voljo so podatki o številu potrdil za vsako študijsko leto in podatki o imenih mentorjev po posameznih šolskih predmetih.

UPORABA KAZALNIKOV KAKOVOSTI PEDAGOŠKE PRAKSE

Preglednica kazalnikov kakovosti po področjih in podpodročjih (preglednica 27), ki smo ji dodali še standarde kakovosti, je zasnovana tako, da lahko uporabniki izbirajo področja, podpodročja in kazalnike kakovosti ter jih po potrebi tudi dodajajo. Še posebej smo želeli ponuditi možnost izbire in odločanja, na katerem področju oz. podpodročjih bi želeli bolj sistematično in poglobljeno presojeti oz. ugotavljati kakovost, tako na institucionalni ravni kot tudi na ravni posameznikov. Zdi se nam izredno pomembno, da ugotavljanje, spremljanje in zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse vključujejo možnost dopolnjevanja standardov kakovosti (s strani kate-regakoli deležnika) glede na potrebe in specifikke izvajanja pedagoške prakse.

Nabor kazalnikov kakovosti je primeren za presojanje, spremljanje in razvijanje kakovosti pedagoške prakse v najširšem kontekstu. Kazalniki kakovosti spodbujajo uporabnike k ugotavljanju kakovosti pomembnega dela pedagoških študijskih programov, in sicer pedagoške prakse. Nabor kazalnikov kakovosti je uporaben za samoevalvacijo oz. notranjo evalvacijo pedagoške prakse, in sicer za tiste pedagoške prakse, kjer študentje samostojno opravljajo pedagoško prakso na šolah (lahko strnjeno ali razpršeno) pri različnih šolskih predmetih. Ni pa namenjen skupinskim hospitacijam, ocenjevanju vzorčnih nastopov na šoli ipd. Uporabniki lahko glede na potrebe in specifikke izvajanja pedagoške prakse iz nabora izbirajo določene kazalnike kakovosti ali pa jih dopolnijo.

V nadaljevanju je podan model, kako bi se lahko dosežena kakovost posameznega kazalnika kakovosti ocenjevala na petstopenjski lestvici (1 – sploh nič, 2 – malo, 3 – srednje, 4 – veliko, 5 – v celoti).

Preglednica 28: Model za presojanje in spremljanje kakovosti pedagoške prakse

1. PODROČJE

1.1	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	STANDARD KAKOVOSTI	RAVEN DOSEŽENE KAKOVOSTI				
					1	2	3	4	5
		1.1.1		–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5

1.1	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	STANDARD KAKOVOSTI	RAVEN DOSEŽENE KAKOVOSTI				
					1	2	3	4	5
		1.1.2		–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
		1.1.3		–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5

1.2	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	STANDARD KAKOVOSTI	RAVEN DOSEŽENE KAKOVOSTI				
					1	2	3	4	5
		1.2.1		–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
		1.2.2		–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
	1.2.3		–	1	2	3	4	5	
			–	1	2	3	4	5	
			–	1	2	3	4	5	
			–	1	2	3	4	5	
			–	1	2	3	4	5	
			–	1	2	3	4	5	

2. PODROČJE

2.1	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	STANDARD KAKOVOSTI	RAVEN DOSEŽENE KAKOVOSTI				
					1	2	3	4	5
		2.1.1		–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
		2.1.2		–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5

2.1	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	STANDARD KAKOVOSTI	RAVEN DOSEŽENE KAKOVOSTI				
					1	2	3	4	5
		2.1.3		–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5

2.2	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	STANDARD KAKOVOSTI	RAVEN DOSEŽENE KAKOVOSTI				
					1	2	3	4	5
		2.2.1		–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5

2.2	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	STANDARD KAKOVOSTI	RAVEN DOSEŽENE KAKOVOSTI				
					1	2	3	4	5
		2.2.2		–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5

2.2	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	STANDARD KAKOVOSTI	RAVEN DOSEŽENE KAKOVOSTI				
					1	2	3	4	5
		2.2.3		–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5
				–	1	2	3	4	5

Drugi primer je model za zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse, ki prikazuje, kako bi se na podlagi pridobljenih rezultatov samoevalvacije predvideli ukrepi za izboljšanje pedagoške prakse in roki za njihovo realizacijo.

Preglednica 29: Model za zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse

1. PODROČJE

1.1	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	UGOTOVLJENO STANJE	PREDVIDEN UKREP ZA IZBOLJŠANJE	PREDVIDEN ROK ZA REALIZACIJO
		1.1.1				
		1.1.2				
		1.1.3				

1.2	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	UGOTOVLJENO STANJE	PREDVIDEN UKREP ZA IZBOLJŠANJE	PREDVIDEN ROK ZA REALIZACIJO
		1.2.1				
		1.2.2				
		1.2.3				

2. PODROČJE

2.1	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	UGOTOVLJENO STANJE	PREDVIDEN UKREP ZA IZBOLJŠANJE	PREDVIDEN ROK ZA REALIZACIJO
		2.1.1				
		2.1.2				
		2.1.3				
2.2	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	UGOTOVLJENO STANJE	PREDVIDEN UKREP ZA IZBOLJŠANJE	PREDVIDEN ROK ZA REALIZACIJO
		2.2.1				
		2.2.2				
		2.2.3				

3. PODROČJE

3.1	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	UGOTOVLJENO STANJE	PREDVIDEN UKREP ZA IZBOLJŠANJE	PREDVIDEN ROK ZA REALIZACIJO
		3.1.1				
		3.1.2				
		3.1.3				
3.2	PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	UGOTOVLJENO STANJE	PREDVIDEN UKREP ZA IZBOLJŠANJE	PREDVIDEN ROK ZA REALIZACIJO
		3.2.1				
		3.2.2				
		3.2.3				

Na koncu podajamo primer modela, ki se lahko uporabi za samoevalvacijo pedagoške prakse v različnih študijskih programih. Model smo uporabili pri evalvaciji pedagoške prakse na Filozofski fakulteti v študijskem letu 2013/14.

Preglednica 30: Model za (samo)evalvacijo pedagoške prakse po fazah¹³⁶

PRVA FAZA: PRIPRAVA KAZALNIKOV KAKOVOSTI

IZBOR PODROČJA	IZBOR PODPODROČJA	IZBOR KAZALNIKA KAKOVOSTI
Področje samoevalvacije	Ožji vidik samoevalvacije	Dejavnost, postopek ali proces

DRUGA FAZA: PRIPRAVA STANDARDOV KAKOVOSTI IN INSTRUMENTOV ZA ZBIRANJE PODATKOV

KAZALNIK KAKOVOSTI	IZBOR STANDARDA KAKOVOSTI	IZBOR SAMOEVALVACIJSKEGA VPRAŠANJA	IZBOR METOD, SUBJEKTOV IN DRUGIH VIROV ZA ZBIRANJE PODATKOV
Dejavnost, postopek ali proces	Kakšni želimo biti?	Kaj nas bo prav posebno zanimalo pri izbranem kazalniku?	Kako bomo ugotavljali, kakšno kakovost že dosegamo oz. kako bomo zbrali podatke? Od koga bomo pridobili podatke? S katerimi še dodatnimi viri bomo ugotavljali, kakšno kakovost že dosegamo?

¹³⁶ Idejo za faze samoevalvacije smo pridobili iz: Možina, T., Klemenčič, S. (2012). Mozaik kakovosti: priporočila za vzpostavitev in razvoj notranjega sistema kakovosti v izobraževalni organizaciji. Ljubljana: Andragoški center Slovenije. Publikacija je dostopna na: <http://kakovost.acs.si/doc/N-934-1.pdf> (21. 8. 2013) in Klemenčič, S. et al. (2003). Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje. Kazalniki kakovosti. Ljubljana: Andragoški center Slovenije. Publikacija je dostopna na: <http://kakovost.acs.si/doc/N-461-1.pdf> (21. 8. 2013).

TRETJA FAZA: REZULTATI SAMOEVALVACIJSKE RAZISKAVE PO KAZALNIKIH KAKOVOSTI

KAZALNIK KAKOVOSTI	REZULTATI SAMOEVALVACIJE
Dejavnost, postopek ali proces	Ugotovitve samoevalvacije

ČETRTA FAZA: AKCIJSKI NAČRT ZA IZBOLJŠANJE PEDAGOŠKE PRAKSE PO KAZALNIKIH KAKOVOSTI

KAZALNIK KAKOVOSTI	UGOTOVLJENA POMANJLJIVOST	AKCIJSKI NAČRT OZ. PREDVIDEN UKREP ZA IZBOLJŠANJE	PREDVIDEN ROK ZA REALIZACIJO
Dejavnost, postopek ali proces	Kaj je potrebno izboljšati?	Kaj bomo naredili, da se bomo še kakovostno razvijali? Kakšen ukrep predvidevamo?	Kdaj predvidevamo, da bo ta ukrep realiziran?

Uporabnikom svetujemo, da sami določijo, kdaj in kako pogosto bodo izvajali samoevalvacijo pedagoške prakse, kdo bo sodeloval pri ugotavljanju kakovosti, katere instrumente bodo uporabili za zbiranje podatkov ter tudi kakšne ukrepe bodo vpekljali na podlagi dobljenih rezultatov samoevalvacije. Vsekakor pa priporočamo kontinuirano, vsakoletno spremljanje kakovosti in načrtovanje sprememb, ki izhajajo iz (še posebej problematičnih) rezultatov oz. ugotovitev samoevalvacije pedagoške prakse.

**ČETRTO POGLAVJE:
KAKOVOST PEDAGOŠKE PRAKSE
NA FILOZOFSKI FAKULTETI
UNIVERZE V LJUBLJANI 2013/14**

PREDSTAVITEV RAZISKAVE

MNENJE ŠTUDENTOV

MNENJE MENTORJEV NA ŠOLI – ZUNANJIH MENTORJEV

MNENJE MENTORJEV NA FAKULTETI – NOTRANJIH MENTORJEV

PREDSTAVITEV RAZISKAVE

Namen in cilji raziskave

V študijskem letu 2012/13 je Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani začela z izvajanjem magistrskih pedagoških študijskih programov po prenovljenih študijskih programih, in sicer na drugi bolonjski stopnji. Nekateri magistrski pedagoški študijski programi so začeli s pedagoško prakso že v 1. letniku, večina pa v 2. letniku v študijskem letu 2013/14. Zato smo se odločili, da bomo pri predmetih, ki vključujejo pedagoško prakso v teh magistrskih pedagoških študijskih programih na Filozofski fakulteti, izvedli (samo)evalvacijo.

Glavni namen raziskave je bil na eni strani ugotoviti kakovost pedagoške prakse pri 10 šolskih predmetih v osnovnih ali srednjih šolah (angleščina, filozofija, geografija, italijanščina, latinščina, nemščina, slovenščina, sociologija, španščina in zgodovina) oz. pri 11 dvopredmetnih magistrskih pedagoških študijskih programih in štirih enopredmetnih magistrskih pedagoških študijskih programih (skupaj pri 15 magistrskih pedagoških študijskih programih), ki so vključevali pedagoško prakso pri šolskih predmetih v študijskem letu 2013/14.

Seznam magistrskih pedagoških študijskih programov, ki so vključevali pedagoško prakso v študijskem letu 2013/14 na Filozofski fakulteti v 2. letniku in so bili vključeni v samoevalvacijo, je bil naslednji:

1. Anglistika (enopredmetni)
2. Nemščina (enopredmetni)
3. Slovenistika (enopredmetni)
4. Zgodovina (enopredmetni)
5. Anglistika (dvopredmetni)
6. Filozofija (dvopredmetni)
7. Geografija (dvopredmetni)
8. Italijanščina (dvopredmetni)
9. Latinski jezik, književnost in kultura (dvopredmetni)
10. Nemščina (dvopredmetni)
11. Primerjalna književnost in literarna teorija (dvopredmetni)
12. Slovenistika (dvopredmetni)
13. Sociologija (dvopredmetni)
14. Španščina (dvopredmetni)
15. Zgodovina (dvopredmetni)

V seznam nismo vključili pedagoških študijskih programov na prvi in drugi stopnji, ki vključujejo študij pedagogike in/ali andragogike na Filozofski fakulteti (ker ne vključujejo t.i. pedagoškega modula in splošnih kompetenc učitelja, ki

so vključene v raziskavo) ter magistrskih pedagoških študijskih programov, ki so se začeli izvajati šele 2013/14 (Francoščina, Grški jezik, književnost in kultura, Polonistika, Slovakistika in Rusistika) ali se ne izvajajo več (Šolsko knjižničarstvo).

Na drugi strani pa smo želeli ugotoviti primernost anketnih vprašanj oz. s tem tudi predlaganih kazalnikov za spremljanje kakovosti pedagoške prakse na Filozofski fakulteti za vse pedagoške prakse pri magistrskih pedagoških študijskih programih. Tako bi na podlagi anketnih rezultatov o dejanskem izvajanju pedagoške prakse lahko predlagali kazalnike kakovosti pedagoške prakse, na podlagi katerih bi lahko redno samoevalvirali pedagoško prakso na Filozofski fakulteti.

Raziskavo smo izvedli tudi za potrebe univerzitetnega projekta Kakovost Univerze v Ljubljani (Analiza praktičnega pedagoškega usposabljanja in razširitev dobrih praks na ostale članice), saj smo nameravali kazalnike kakovosti pedagoške prakse in primere evalvacijskih anketnih vprašalnikov ponuditi kot osnovo ali usmeritev, ki bi jih lahko nosilci predmetov, koordinatorji oz. skrbniki pedagoških študijskih programov ali posamezne fakultete in akademije Univerze v Ljubljani dopolnile ali izbrale za presojanje in razvijanje kakovosti pedagoške prakse.

V okviru raziskave smo si postavili več raziskovalnih vprašanj, in sicer nas je zanimalo:

- Kako ocenjujejo pedagoško prakso študentje, in sicer kako ocenjujejo delo mentorjev na šoli, delo mentorjev na fakulteti in svoje delo ter kaj predlagajo za izboljšanje pedagoške prakse?
- Kako ocenjujejo pedagoško prakso mentorji na šoli, in sicer kako ocenjujejo delo študentov, delo mentorjev na fakulteti in svoje delo ter kaj predlagajo za izboljšanje pedagoške prakse?
- Kako ocenjujejo ustreznost kazalnikov kakovosti pedagoške prakse mentorji na fakulteti in na kakšen način bi lahko kazalnike kakovosti uporabili za samoevalvacijo pedagoške prakse?

Z raziskavo smo želeli pridobiti mnenja treh najpomembnejših deležnikov, na podlagi katerih smo sestavili končen predlog kazalnikov kakovosti za spremljanje in zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse (Priloga št. 1).

Osnovna raziskovalna metoda

Uporabili smo anketno metodo pedagoškega raziskovanja. Analizo anketnih odgovorov smo opravili na ravni opisnih statistik.

Vzorec

Udeleženci v raziskavi so bili študentje, mentorji na šoli – zunanji mentorji in mentorji na fakulteti – notranji mentorji.

Študentje so bili tisti, ki so bili v študijskem letu 2013/14 vpisani v 2. letnik enopredmetnih ali dvopredmetnih magistrskih pedagoških študijskih programov in so zaključili pedagoško prakso enega ali dveh šolskih predmetov. Pridobili smo podatke 44 študentov.

Mentorji na šoli so bili tisti, ki so v študijskem letu 2013/14 vodili pedagoško prakso za študente 2. letnika magistrskih pedagoških študijskih programov. Pridobili smo podatke 41 mentorjev na šoli.

Mentorji na fakulteti so tisti, ki so nosilci in izvajalci predmetov, ki vključujejo pedagoško prakso in so se izvajali v študijskem letu 2013/14 v 2. letniku eno- ali dvopredmetnih magistrskih pedagoških študijskih programov. Pridobili smo podatke 12 mentorjev na fakulteti.

Instrumenti za zbiranje podatkov

Odločili smo se, da bomo podatke o kakovosti pedagoške prakse za študijsko leto 2013/14 na Filozofski fakulteti pridobili od mentorjev na šoli in študentov, ki so bili vključeni v pedagoško prakso pri magistrskih pedagoških študijskih programih, s pomočjo spletne ankete. Podatke o ustreznosti kazalnikov kakovosti pedagoške prakse pa smo pridobili od mentorjev na fakulteti oz. specialnih didaktikov.

Preglednica 31: Naslovi anketnih vprašalnikov in vrste vprašanj

Naslov anketnega vprašalnika	Skupno število vprašanj	Število vprašanj s petstopenjsko odgovorno lestvico	Število vprašanj zaprtega tipa	Število vprašanj odprtega tipa
Anketni vprašalnik za študente	70	41	20	9
Anketni vprašalnik za mentorje na šoli – zunanje mentorje	66	41	15	10
Anketni vprašalnik za mentorje na fakulteti – notranje mentorje	86	79	3	4

S pomočjo predloga kazalnikov kakovosti (Priloga št. 1) smo izdelali tri anketne vprašalnike, ki jih v nadaljevanju tudi predstavljamo. Pri strukturi anketnih vprašalnikov smo se zgledovali po študentskih anketah, ki so objavljene v Pravilniku

o študentski anketi na Univerzi v Ljubljani. V prilogi k pravilniku je objavljena Študentska anketa za 1. in 2. stopnjo študija – anketiranje o obvezni študijski praksi, ki prikazuje, kako lahko študentje ocenjujejo oz. izražajo svoje mnenje o obvezni študijski praksi, ocenjujejo delo mentorjev na fakulteti – notranjih mentorjev ali mentorjev na šoli – zunanjih mentorjev. Zato smo jo vključili v Prilogo št. 2.¹³⁷

Anketni vprašalnik za študente (Priloga št. 3)

Študente dvopredmetnih magistrskih pedagoških študijskih programov smo prosili, da so to anketo izpolnili dvakrat, za vsak študijski program posebej oz. za vsak predmet posebej. Ravno tako smo študente enopredmetnih pedagoških študijskih programov prosili, da izpolnijo anketo dvakrat, posebej za prakso v osnovni šoli in posebej za prakso v srednji šoli, saj smo želeli pridobiti podatke za vsako pedagoško prakso posebej.

Anketni vprašalnik smo razdelili v sedem sklopov:

- Uvod,
- Evalvacija mentorja na šoli – zunanjega mentorja,
- Evalvacija mentorja na fakulteti – notranjega mentorja,
- Evalvacija izvedbe pedagoške prakse,
- Evalvacija splošnih kompetenc iz magistrskih pedagoških študijskih programov,
- Izpolnitev pričakovanj študentov: V kolikšni meri je pedagoška praksa izpolnila pričakovanja študentov?,
- Evalvacija ankete.

V uvodnem delu vprašalnika nas je zanimalo, pri katerem predmetu so študentje opravljali pedagoško prakso, tako da smo lahko izvedeli, na kateri predmet se nanašajo odgovori, in na kateri šoli so opravljali pedagoško prakso.

Pri evalvaciji mentorja na šoli so študentje na petstopenjski lestvici z dvema dodatnima možnostma (nimam dovolj informacij, ne želim odgovoriti) ocenjevali mentorjevo delo pred začetkom in v času pedagoške prakse. Zanimalo nas je, ali so mentorji podali vse potrebne informacije pred začetkom izvajanja pedagoške prakse; ali so pripravili časovni načrt za vse obveznosti na pedagoški praksi; v kolikšni meri so spodbujali in motivirali študente za učiteljsko delo; ali so se do študentov vedli spoštljivo in prijazno; ali so študentu nudili ustrezno strokovno mentorsko podporo med pedagoško prakso; ali so mentorji študentom omogočili spremljanje in sodelovanje tudi pri drugih dejavnostih na šoli (npr. krožek, razredna ura, roditeljski sestanek, govornilna ura, konferenca, ekskurzija, dežurstvo, spremstvo, športni

¹³⁷ Pravilnik o študentski anketi na Univerzi v Ljubljani je dostopen na: <http://www.uni-lj.si/mma/Pravilnik%20o%20študentski%20anketi2014/2014092609162781/> (14. 12. 2014).

dan, kulturni dan ...); ali so bili vedno dosegljivi za njihova vprašanja; ali so redno podajali povratne informacije študentom, jih spodbujali k refleksiji lastnega dela. Zanimalo nas je, v kolikšni meri je bilo mentorjevo ocenjevanje pedagoške prakse ustrezno. V tem sklopu sta bili tudi dve odprti vprašanji, ki sta se nanašali na evalvacijo dela mentorja na šoli, in sicer so lahko študentje navedli nekaj najbolj pozitivnih opažanj in pomanjkljivosti. Pri slednjem smo jih prosili, da so predlagali izboljšave.

Pri evalvaciji mentorja na fakulteti – notranjega mentorja so študentje na petstopenjski lestvici ocenjevali delo mentorja na fakulteti, ki jih je pripravljal, vodil in ocenjeval. Poskušali smo ugotoviti, ali so študentje od mentorjev na fakulteti dobili dovolj natančna navodila, kako opravljati pedagoško prakso; ali so jim nudili podporo pri iskanju šole oz. mentorja na šoli; v kolikšni meri so jim nudili ustrezno pomoč in strokovno mentorsko podporo med pedagoško prakso; kako so izvedli zaključno evalvacijo pedagoške prakse (ustna predstavitev prakse, izmenjava izkušenj idr.); ali so dali dobre povratne informacije po opravljeni pedagoški praksi ter ali so bili kriteriji za ocenjevanje študenta na pedagoški praksi ustrezni. Dodatno nas je zanimalo, ali je mentor na fakulteti – notranji mentor obiskal šolo v času pedagoške prakse in kakšen je bil namen njegovega obiska. Želeli smo izvedeti tudi kakšno končno oceno so pridobili študentje. V tem sklopu sta bili tudi dve odprti vprašanji, ki sta se nanašali na evalvacijo dela mentorja na fakulteti – notranjega mentorja, in sicer so lahko študentje navedli nekaj najbolj pozitivnih opažanj in pomanjkljivosti. Pri slednjem smo jih prosili, da so predlagali izboljšave.

Pri evalvaciji izvedbe pedagoške prakse nas je zanimalo, kako študentje ocenjujejo ustreznost obsega in vsebine pedagoške prakse. Zanimal nas je zlasti obseg pedagoške prakse in obseg obveznosti, saj je pri bolonjskih študijskih programih 25–30 ur obremenitve študenta ovrednoteno z eno kreditno točko (KT). Študentje so s pomočjo petstopenjske lestvice ocenjevali, v kolikšni meri je ponudba zunanjih pedagoških institucij – šol za opravljanje pedagoške prakse zadovoljiva; kakšna je tehnična opremljenost šolskih prostorov; kakšna je zasnovanost učnega načrta oz. predmeta, ki vključuje pedagoško prakso. Ocenjevali so še posebej ustreznost števila ur nastopov, hospitacij in drugih dejavnosti, ki so jih morali opraviti na šoli. Ravno tako so ocenjevali ustreznost zasnovanosti poročila o pedagoški praksi in v kolikšni meri je bila obremenitev na pedagoški praksi ustrezna ter v skladu s pridobljenimi kreditnimi točkami.

Da bi lažje ugotovili, kako se je izvajala pedagoška praksa pri posameznih šolskih predmetih, smo študentom zastavili naslednja vprašanja:

- Ali ste imeli možnost izbirati termin (čas) opravljanja pedagoške prakse?
- Ali ste imeli možnost izbirati način opravljanja pedagoške prakse (strnjeno, nestrnjeno)?
- Kako ste opravljali pedagoško prakso? (Če ste opravljali nestrnjeno, ali ste lahko pedagoško prakso prilagodili vsakodnevnim obveznostim na Filozofski

fakulteti? Če ste opravljali strnjeno, ali ste lahko vsakodnevne obveznosti na Filozofski fakulteti prilagodili pedagoški praksi?)

- Ali ste imeli možnost načrtovati urnik hospitacij, nastopov in drugih dejavnosti na šoli skupaj z mentorjem?
- Koliko ur individualnih hospitacij ste opravili?
- Koliko ur hospitacij ste opravili v paru?
- Koliko ur skupinskih hospitacij ste opravili?
- Koliko samostojnih nastopov oz. učnih ur ste izvedli?
- Koliko nastopov oz. učnih ur ste izvedli v paru?
- Koliko nastopov oz. učnih ur ste izvedli kot mini-nastop oz. ne celotno učno uro?
- Koliko ur ste opravili pri drugih dejavnosti na šoli (npr. krožek, razredna ura, roditeljski sestanek, govorilna ura, konferenca, ekskurzija, dežurstvo, spremstvo, športni dan, kulturni dan ...)?
- Koliko ur povprečno ste namenili pripravi ene učne ure?
- Koliko ur ste vložili v poročilo o pedagoški praksi?

V tem sklopu sta bili tudi dve odprti vprašanji, ki sta se nanašali na evalvacijo izvedbe pedagoške prakse, in sicer so lahko študentje navedli nekaj najbolj pozitivnih opažanj in pomanjkljivosti izvedbe pedagoške prakse. Pri slednjem smo jih prosili, da so predlagali izboljšave.

Pri evalvaciji splošnih kompetenc učitelja iz magistrskih pedagoških študijskih programov smo poskušali ugotoviti, v kolikšni meri je pedagoška praksa prispevala k razvijanju splošnih kompetenc učitelja pri študentu (oz. študentih), ki so predvidene v vsakem magistrskem pedagoškem študijskem programu. Kompetence smo v celoti vzeli iz magistrskih pedagoških študijskih programov. Študentje so tako ocenjevali kompetence po sklopih, in sicer sklop kompetenc, ki se nanašajo na učinkovito poučevanje; sklop kompetenc, ki se nanašajo na preverjanje in ocenjevanje znanja ter spremljanje napredka učencev; sklop kompetenc, ki se nanašajo na vodenje in komunikacijo; sklop kompetenc, ki se nanašajo na širše profesionalne kompetence, in sklop kompetenc, ki se nanašajo na vseživljenjsko učenje.

Pri izpolnitvi pričakovanj študentov so študentje na petstopenjski lestvici ocenjevali, v kolikšni meri so bili na splošno zadovoljni s pedagoško prakso; ali so bili na pedagoški praksi prijazno sprejeti in ali so se počutili dobrodošle. Ocenjevali so tudi, če so dobro spoznali organiziranost šole in dokumentacijo šole ter učiteljsko delo in poklic; v kolikšni meri so na pedagoški praksi preizkusili didaktično-metodično znanje v praksi ali strokovno-predmetno znanje; ali so obveznosti na pedagoški praksi znali dobro časovno načrtovati; v kolikšni meri so se na pedagoški praksi naučili kritične analize in refleksije lastnega dela in napredka. Na koncu nas je zanimalo mnenje študentov, če jim opravljena pedagoška praksa omogoča večjo možnost zaposlitve, prav tako pa so lahko dodali predloge za spremembo pedagoške prakse.

Pri evalvaciji ankete so lahko študentje ocenili zastavljenost ankete ter dodali teme, ki bi jih anketa lahko še vsebovala, ter predlagali izboljšave za anketo, saj smo želeli anketni vprašalnik še izboljšati in prilagoditi, da bi ga lahko uporabljali za ugotavljanje in spremljanje kakovosti, s tem pa bi lažje načrtovali zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse na Filozofski fakulteti.

Anketni vprašalnik za mentorje na šoli – zunanje mentorje (Priloga št. 4)

Anketni vprašalnik za mentorje na šolah je bil namenjen mentorjem, ki so bili vključeni v samostojno prakso študentov, to je v pedagoško prakso, kjer študent na šoli samostojno opravi hospitacije in nastope ter spremlja ali opravlja druge šolske dejavnosti na šoli. V primeru, da je študent pri mentorju opravljal pedagoško prakso pri dveh predmetih, smo prosili mentorje, da anketo izpolnijo dvakrat, za vsak predmet posebej.

Študentje so na Filozofski fakulteti v študijskem letu 2013/14 opravljali pedagoško prakso pri naslednjih predmetih: angleščina, filozofija, geografija, italijanščina, latinščina, nemščina, slovenščina, sociologija, španščina in zgodovina.

Anketni vprašalnik smo razdelili v osem sklopov:

- Splošne informacije,
- Evalvacija mentorja na fakulteti – notranjega mentorja,
- Evalvacija izvedbe pedagoške prakse,
- Evalvacija študenta,
- Evalvacija splošnih kompetenc iz magistrskih pedagoških študijskih programov,
- Evalvacija kompetenc mentorja,
- Splošno o pedagoški praksi,
- Evalvacija ankete.

Poleg splošnih informacij o mentorjih (spol, število let delovne dobe, strokovni naziv, zaposlitev) nas je zanimalo tudi, pri katerem predmetu je študent opravljal pedagoško prakso; ali so se mentorji udeležili usposabljanja mentorjev študentom ali usposabljanja mentorjev pripravnikov ter kako so postali mentorji študentom.

Pri evalvaciji mentorja na fakulteti – notranjega mentorja nas je zanimalo, ali je mentor na šoli od mentorja na fakulteti dobil natančna navodila in gradivo, kako organizirati pedagoško prakso študenta; če je z mentorjem na fakulteti dobro sodeloval (po e-pošti, telefonu idr.); ali je bil mentor na fakulteti – notranji mentor vedno dosegljiv za vsa vprašanja ter v kolikšni meri so bili kriteriji za ocenjevanje

študenta na pedagoški praksi ustrezni. Poleg tega nas je zanimalo, če je mentor na fakulteti obiskal šolo v času pedagoške prakse študenta in kakšen je bil namen njegovega obiska ter ali je mentor na fakulteti organiziral srečanje (seminar ali delavnico) za mentorje na šoli (pred ali po praksi). V tem sklopu sta bili tudi dve odprti vprašanji, ki sta se nanašali na evalvacijo dela mentorja na fakulteti – notranjega mentorja, in sicer so lahko mentorji na šoli navedli nekaj najbolj pozitivnih opažanj in pomanjkljivosti. Pri slednjem smo jih prosili, da so predlagali izboljšave.

Pri evalvaciji izvedbe pedagoške prakse nas je zanimalo predvsem, v kolikšni meri sta bila vsebina in obseg prakse ustrezna. Tako so mentorji na šoli ocenjevali ustreznost zasnove pedagoške prakse, ustreznost števila nastopov, hospitacij in drugih dejavnosti na šoli, ki jih je moral študent opraviti na praksi. Ocenjevali so tudi ustreznost trajanja in termina opravljanja pedagoške prakse. Zanimalo nas je tudi, če so mentorji na šoli lahko vsakodnevne šolske obveznosti prilagodili pedagoški praksi študenta. Ker so mentorji na šoli že precej obremenjeni s pedagoškim delom, nas je zanimalo, kateri meseci v letu niso primerni za izvedbo pedagoške prakse, koliko ur povprečno so namenili načrtovanju prakse oz. pripravi urnika pedagoške prakse za študenta ter koliko ur povprečno na dan so vložili v pogovore, preglede učnih priprav in povratne informacije študentu. V tem sklopu sta bili tudi dve odprti vprašanji, ki sta se nanašali na evalvacijo izvedbe pedagoške prakse, in sicer so lahko mentorji na šoli navedli nekaj najbolj pozitivnih opažanj in pomanjkljivosti izvedbe pedagoške prakse. Pri slednjem smo jih prosili, da so predlagali izboljšave.

Pri evalvaciji študenta smo prosili mentorje na šoli, da odgovarjajo na ta sklop vprašanj za vsakega študenta posebej. Zanimalo nas, kako mentorji ocenjujejo delo študentov na pedagoški praksi, in sicer v kolikšni meri so študentje upoštevali dogovorjene roke, imeli spoštljiv odnos na pedagoški praksi, upoštevali nasvete in predloge mentorjev, opravili vse načrtovane obveznosti, se vključevali v pouk in šolske dejavnosti tudi izven obveznega dela oz. obsega pedagoške prakse. Želeli smo izvedeti, ali so se študentje dobro didaktično-metodično in strokovno pripravili na nastope oz. samostojne izvedbe učnih ur. V tem sklopu sta bili tudi dve odprti vprašanji, ki sta se nanašali na evalvacijo dela študenta, in sicer so lahko mentorji na šoli navedli nekaj najbolj pozitivnih opažanj in pomanjkljivosti. Pri slednjem smo jih prosili, da so predlagali izboljšave.

Pri evalvaciji splošnih kompetenc učitelja smo poskušali ugotoviti, v kolikšni meri je pedagoška praksa prispevala k razvijanju splošnih kompetenc učitelja pri študentu (oz. študentih), ki so predvidene v vsakem magistrskem pedagoškem študijskem programu. Kompetence smo v celoti vzeli iz magistrskih pedagoških študijskih programov. Mentorji so jih ocenjevali po istem zaporedju, kot so navedeni v študijskih programih, in sicer so ocenjevali pet sklopov: sklop kompetenc, ki se nanašajo na učinkovito poučevanje; sklop kompetenc, ki se nanašajo na preverjanje in ocenjevanje znanja ter spremljanje napredka učencev; sklop kompetenc, ki se nanašajo na

vodenje in komunikacijo; sklop kompetenc, ki se nanašajo na širše profesionalne kompetence, in sklop kompetenc, ki se nanašajo na vseživljenjsko učenje.

Pri evalvaciji kompetenc mentorja na šoli nas je zanimalo, v kolikšni meri so mentorji na šoli uporabljali kompetence kot mentor študentu na pedagoški praksi. Na petstopenjski lestvici so ocenjevali naslednje kompetence oz. sposobnosti, ki naj bi jih uporabljali pri mentoriranju, in sicer sposobnosti motiviranja in spodbujanja študenta, svetovanja in nudenja pomoči, jasne komunikacije, empatije, zaznavanja občutij, želja in potreb študenta, načrtovanja obveznosti študenta, sprotnega spremljanja študenta, motiviranja in spodbujanja študenta ter ocenjevanja študenta. Mentorji na šoli so lahko dodali še druge kompetence, ki so jih potrebovali za mentoriranje študentom na praksi.

Pri evalvaciji celotne pedagoške prakse smo želeli izvedeti, v kolikšni meri so bili mentorji na šoli zadovoljni; v kolikšni meri so občutili zadovoljstvo ob nudenju pomoči in svetovanju študentom ter v kolikšni meri so bili ustrezno usposobljeni za mentoriranje študentom na praksi. Mentorje smo zaprosili, da podajo predloge za spremembo pedagoške prakse.

Pri evalvaciji ankete so lahko mentorji na šoli ocenili zastavljenost ankete in dodali tematike, ki bi jih anketa lahko še vsebovala, ter predlagali izboljšave za anketo, saj smo želeli anketni vprašalnik še izboljšati, da bi ga lahko uporabljali za nadaljnje ugotavljanje in spremljanje kakovosti pedagoške prakse.

Anketni vprašalnik za mentorje na fakulteti – notranje mentorje (Priloga št. 5)

Anketni vprašalnik za mentorje na fakulteti je bil namenjen tistim mentorjem na fakulteti, ki so nosilci in izvajalci predmetov, ki vključujejo pedagoško prakso na Filozofski fakulteti. Anketa je bila namenjena dopolnitvi predloga kazalnikov kakovosti, ki bi se lahko uporabljal za notranjo evalvacijo pedagoške prakse na Filozofski fakulteti.

Anketni vprašalnik se je nanašal na kazalnike kakovosti pedagoške prakse, ki smo jih predhodno pripravili (Priloga št. 1). Izbrali smo štiri področja, pri čemer dveh področij, ki se nanašata na delo fakultetnega koordinatorja in delo šolskega koordinatorja, nismo vključili. Pri izbranih štirih področjih smo vključili vsa podpodročja sameevalvacije, nismo pa vključili vseh kazalnikov kakovosti, in sicer kazalnikov, ki se nanašajo na zadovoljstvo udeležencev. Zadovoljstvo udeležencev je eden od pomembnejših kazalnikov kakovosti, ki ga moramo upoštevati pri sameevalvaciji pedagoške prakse, zato ga nismo preverjali tako natančno, oblikovali smo le vprašanje

glede splošnega zadovoljstva študentov, mentorjev na šoli in mentorjev na fakulteti s pedagoško prakso.

Anketni vprašalnik smo razdelili v tri sklope:

- Opredelitev kakovosti pedagoške prakse,
- Pomembnost predlaganih kazalnikov kakovosti pedagoške prakse,
- Uporaba kazalnikov kakovosti.

V prvem sklopu nas je zanimalo, kakšen pomen mentorji na fakulteti – notranji mentorji pripisujejo štirim dejavnikom kakovosti pedagoške prakse, in sicer vstopnim dejavnikom (načrtovanje in priprava na pedagoško prakso), procesnim dejavnikom (izpeljava oz. izvajanje pedagoške prakse po načrtu), izstopnim dejavnikom (rezultati in učni izidi pedagoške prakse) in prečnim dejavnikom (vođenje in organizacija pedagoške prakse na fakultetni ali šolski ravni). Nadalje nas je zanimalo, katerim od zgornjih dejavnikov bi se morali bolj posvetiti na Filozofski fakulteti, da bi izboljšali kakovost pedagoške prakse. Lahko so izbrali več dejavnikov. Na koncu nas je še zanimalo, kaj je po njihovem mnenju ključno za kakovostno pedagoško prakso oz. kaj kaže na kakovost pedagoške prakse.

V drugem sklopu, ki je vključeval pomembnost predlaganih kazalnikov kakovosti pedagoške prakse, smo kazalnike razdelili na štiri področja. Mentorji na fakulteti so pri vseh štirih področjih ocenjevali pomembnost kazalnikov kakovosti pedagoške prakse na petstopenjski lestvici.

Pri prvem področju kazalnikov kakovosti pedagoške prakse so ocenjevali pomembnost 19 kazalnikov, ki se nanašajo na delo študentov pred prakso, v času prakse in na učne izide oz. rezultate študentov.

Pri drugem področju kazalnikov kakovosti pedagoške prakse so ocenjevali pomembnost 20 kazalnikov, ki se nanašajo na delo mentorjev na šoli pred prakso in v času prakse ter mentorjevo evalvacijo prakse.

Pri tretjem področju kazalnikov kakovosti pedagoške prakse so ocenjevali pomembnost 16 kazalnikov, ki se nanašajo na delo mentorja na fakulteti pred prakso in v času prakse ter njegovo evalvacijo prakse.

Pri četrtem področju kazalnikov kakovosti pedagoške prakse pa so ocenjevali pomembnost 16 kazalnikov, ki se nanašajo na fakultetno organizacijo prakse.

V tretjem sklopu, ki se je nanašal na uporabo kazalnikov kakovosti, smo želeli izvedeti, katere kazalnike kakovosti bi mentorji na fakulteti – notranji mentorji še vključili v samoevalvacijo pedagoške prakse na Filozofski fakulteti; kateri od predlaganih kazalnikov, ki se nanašajo na delo študentov, mentorjev na šoli, mentorjev na fakulteti in organizacijo pedagoške prakse, ne držijo v celoti za pedagoško prakso, ki jo izvajajo. Nadalje nas je zanimalo, kateri od načinov (anketiranje, izvedba fokusnih skupin ali intervjujev) se jim zdi najbolj učinkovit za ugotavljanje kakovosti pedagoške prakse na Filozofski fakulteti. Zanimalo nas je, ali bi uporabljali že pripravljene

anketne vprašalnike z možnostjo dopolnitve in izbire za anketiranje študentov in mentorjev na šoli. Zanimalo nas je tudi njihovo mnenje o tem, da bi na fakultetni ravni določili ključne kazalnike kakovosti pedagoške prakse pri pedagoških študijskih programih, ki bi se nato redno ali občasno preverjali.

Mentorji na fakulteti – notranji mentorji so na koncu lahko dodali sporočilo oz. mnenje o predlaganih kazalnikih kakovosti pedagoške prakse za Filozofsko fakulteto.

Postopek zbiranja podatkov

Na zbiranje podatkov smo se pripravili tako, da smo večkrat preverili ustreznost anketnih vprašalnikov.

Prvi osnutek vprašalnika za študente in mentorje na šoli smo pripravljali v času od januarja do marca 2014. Ta osnutek so pregledali glede ustreznosti vprašanj in vsebine en mentor na šoli, en mentor na fakulteti, en fakultetni koordinator, en statistik in 13 študentov. Vprašalnik smo dopolnili glede na pripombe in sestavili drug osnutek vprašalnika (maj 2014). Tudi ta osnutek je pregledal en drugi mentor na fakulteti in en fakultetni koordinator. En drugi mentor na šoli je pregledal in podal mnenje o ustreznosti reševanja vprašalnika za mentorje na šoli po opravljeni praksi študenta. Ravno tako je 11 študentov poskusno izpolnilo anketni vprašalnik za študente po opravljeni pedagoški praksi. Tudi srečanje mentorjev in študentov po opravljeni praksi oz. razgovor (maj 2014), kjer so vsi navzoči odgovarjali na vprašanje, kako so mentor na šoli, študent, mentor na fakulteti, šolski koordinator in ravnatelj prispevali k uspešnosti pedagoške prakse, je prispevalo nekaj predlogov za izboljšanje vprašalnikov.

Želeli smo zagotoviti objektivnost, zato smo se odločili za anonimno spletno izpolnjevanje ankete. Oba anketna vprašalnika smo vnesli v spletno anketo 1ka.si. Dopis za reševanje spletne ankete smo konec junija 2014 v imenu Filozofske fakultete poslali po e-pošti na elektronske naslove študentov in mentorjev na šoli ter po pošti tistim mentorjem, ki niso imeli javno objavljenega elektronskega naslova na spletu. Dopis smo poslali 89 študentom, ki so bili vpisani v 2. letnik eno- ali dvopredmetnih magistrskih pedagoških študijskih programov in 88 mentorjem na šolah. Zbiranje podatkov je potekalo od junija do avgusta 2014.

Na podlagi odgovorov študentov in mentorjev na šoli o ustreznosti vprašalnika za študente in mentorje na šoli smo skrčili in dopolnili nabor kazalnikov kakovosti ter pripravili še tretji vprašalnik za mentorje na fakulteti, ki sta ga pregledala fakultetni koordinator in statistik. Tudi za tretjo anketo smo se odločili za anonimno spletno izpolnjevanje ankete prek spletne storitve 1ka.si. Dopis za izpolnitev spletne ankete

smo poslali vsem mentorjem na fakulteti, t. i. specialnim didaktikom, ki so v študijskem letu 2013/14 izvajali pedagoško prakso. Poslali smo ga 14 specialnim didaktikom, zbiranje podatkov pa je potekalo v septembru 2014.

Postopek statistične obdelave podatkov

Pri obdelavi kvantitativnih podatkov, zbranih z vprašanji zaprtega tipa in ocenjevalnimi lestvicami, smo uporabili frekvence, odstotke, aritmetične sredine in standardne odklone. Pri obdelavi kvalitativnih podatkov, zbranih z odprtimi vprašanji, smo uporabili postopek kategorizacije oz. združevanja v sorodne kategorije. Podatke smo prikazali v obliki preglednic oz. frekvenčnih tabel in grafov.

MNENJE ŠTUDENTOV

Anketni vprašalnik za študente je v celoti rešilo 37 študentov, delno pa sedem. Vprašalnik smo poslali 89 študentom.

Pomembno je, da smo dobili odgovore za pedagoško prakso za posamezni šolski predmet (angleščina, filozofija, geografija, italijanščina, latinščina, nemščina, slovenščina, sociologija, španščina in zgodovina). Na posamezni predmet je odgovorilo od 1 do 8 študentov.

Od 44 študentov je 19 študentov opravljajo pedagoško prakso v splošnih gimnazijah, devet v osnovnih šolah, pet v srednjih strokovnih šolah, trije v klasičnih gimnazijah in en v strokovni gimnaziji, pet v osnovni šoli in splošni gimnaziji, dva v osnovni in srednji strokovni šoli.

V nadaljevanju predstavljamo rezultate in interpretacijo anketnih odgovorov, ki so jih podali študentje po opravljeni pedagoški praksi na šolah. Zaradi majhnega števila anketirancev smo odstotke izračunali na celo število natančno.

Anketni odgovori so razporejeni v šest sklopov:

- Evalvacija mentorja na šoli – zunanjega mentorja,
- Evalvacija mentorja na fakulteti – notranjega mentorja,
- Evalvacija izvedbe pedagoške prakse,
- Evalvacija splošnih kompetenc iz magistrskih pedagoških študijskih programov,
- Izpolnitev pričakovanj študentov: V kolikšni meri je pedagoška praksa izpolnila pričakovanja študentov?,
- Evalvacija ankete.

Prvi sklop anketnih odgovorov: Evalvacija mentorja na šoli – zunanje mentorja

Študentje so na petstopenjski lestvici (1 – sploh ne drži, 2 – v glavnem drži, 3 – niti drži niti ne drži, 4 – v glavnem drži, 5 – povsem drži) z dvema dodatnima možnostma (nimam dovolj informacij, ne želim odgovoriti) ocenjevali mentorjevo delo pred začetkom in v času pedagoške prakse.

Menili smo, da so trditve (v preglednici 32), ki se nanašajo na delo mentorja, pomembne in da vplivajo na kakovost pedagoške prakse. Zato smo z elementi oz. standardi kazalnikov kakovosti dela mentorja poskušali ugotoviti, ali so mentorji podali vse potrebne informacije pred začetkom izvajanja pedagoške prakse; ali so pripravili časovni načrt za vse obveznosti na pedagoški praksi; v kolikšni meri so spodbujali in motivirali študente za učiteljsko delo; ali so se do študentov vedli spoštljivo in prijazno; ali so študentu nudili ustrezno strokovno mentorsko podporo med pedagoško prakso; ali so mentorji študentom omogočili spremljanje in sodelovanje tudi pri drugih dejavnostih na šoli (npr. krožek, razredna ura, roditeljski sestanek, govorilna ura, konferenca, ekskurzija, dežurstvo, spremstvo, športni dan, kulturni dan ...); ali so bili vedno dosegljivi za njihova vprašanja; ali so redno podajali povratne informacije študentom, jih spodbujali k refleksiji lastnega dela in v kolikšni meri je bilo mentorjevo ocenjevanje pedagoške prakse ustrezno.

Iz podatkov preglednice 32 lahko ugotovimo, da so študentje delo mentorjev na šoli zelo dobro ocenili. Njihove ocene prikazujejo, da je bil prispevek mentorjev h kakovosti pedagoške prakse študentov precejšen. Najbolj so izpostavili, da so se mentorji do vseh študentov vedli spoštljivo in prijazno in so bili dosegljivi za njihova vprašanja ter ustrezno ocenili študente na pedagoški praksi. Zelo raznoliko pa so ocenjevali, v kolikšni meri jim je mentor na šoli omogočil spremljanje in sodelovanje tudi pri drugih dejavnostih na šoli (npr. krožek, razredna ura, roditeljski sestanek, govorilna ura, konferenca, ekskurzija, dežurstvo, spremstvo, športni dan, kulturni dan ...). Predvidevamo lahko, da to ni bilo obvezno za vse študente.

Preglednica 32: Evalvacija mentorja na šoli – zunanje mentorja

	1 – sploh ne drži	2 – v glavnem ne drži	3 – niti ne drži niti ne	4 – v glavnem drži	5 – povsem drži	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Trditve o evalvaciji mentorja na šoli – zunanje mentorja												
Mentor na šoli mi je podal vse potrebne informacije pred začetkom izvajanja pedagoške prakse.	f 0 0%	0 0%	5 12%	7 17%	27 66%	1 2%	1 2%	41 100%	4,6	0,7	3	5
Mentor na šoli je pripravil časovni načrt za vse obveznosti na pedagoški praksi.	f 1 2%	2 5%	4 10%	9 22%	24 59%	0 0%	1 2%	41 100%	4,3	1,0	1	5
Mentor na šoli me je spodbujal in motiviral za učiteljsko delo.	f 0 0%	0 0%	4 10%	7 17%	29 71%	0 0%	1 2%	41 100%	4,6	0,7	3	5
Mentor na šoli se je do mene vedel spoštljivo in prijazno.	f 0 0%	0 0%	0 0%	2 5%	38 93%	0 0%	1 2%	41 100%	5,0	0,2	4	5
Mentor na šoli mi je nudil ustrezno pomoč in strokovno mentorsko podporo med pedagoško prakso.	f 0 0%	0 0%	3 7%	4 10%	33 80%	0 0%	1 2%	41 100%	4,8	0,6	3	5
Mentor na šoli mi je omogočil spremljanje in sodelovanje tudi pri drugih dejavnostih na šoli (npr. krožek, razredna ura, roditeljski sestanek, govornila ura, konferenca, ekskurzija, dežurstvo, spretnstvo, športni dan, kulturni dan ...).	f 4 10%	1 2%	4 10%	7 17%	24 59%	0 0%	1 2%	41 100%	4,2	1,3	1	5
Mentor na šoli je bil vedno dosegljiv za moja vprašanja.	f 0 0%	0 0%	2 5%	5 12%	33 80%	0 0%	1 2%	41 100%	4,8	0,5	3	5
Mentor na šoli mi je redno podajal povratne informacije.	f 0 0%	0 0%	4 10%	4 10%	32 78%	0 0%	1 2%	41 100%	4,7	0,6	3	5
Mentor na šoli me je spodbujal k refleksiji lastnega dela.	f 1 2%	1 2%	5 12%	7 17%	26 63%	0 0%	1 2%	41 100%	4,4	1,0	1	5
Mentorjevo ocenjevanje pedagoške prakse je bilo ustrezno.	f 0 0%	0 0%	3 7%	4 10%	33 80%	0 0%	1 2%	41 100%	4,8	0,6	3	5

Študentje so lahko dodali nekaj najbolj pozitivnih opažanj o delu mentorja na šoli ali pa pomanjkljivosti ter predlagali izboljšave. 34 študentov je navedlo naslednja pozitivna opažanja o delu mentorja na šoli, ki smo jih razdelili v kategorije in razvrstili glede na število odgovorov. Daljše odgovore študentov smo porazdelili v več kategorij.

Preglednica 33: Pozitivna opažanja, povezana z delom mentorja na šoli

Pozitivna opažanja, povezana z delom mentorja na šoli	Število odgovorov
Spodbujanje in pomoč	8
Prijaznost	7
Povratna informacija po vsakem nastopu	7
Delitev izkušenj mentorjev	4
Prilagajanje urnika obveznosti	3
Strokovnost	3
Predanost delu	3
Super mentor	2
Odlično sodelovanje	1

Študentje so pohvalili mentorjevo pomoč in spodbujanje ter prijaznost, ravno tako tudi strokovnost in predanost učiteljskemu poklicu. Mentorji so delili praktične izkušnje s študenti in bili vedno na razpolago za pomoč in svetovanje.

15 študentov je navedlo nekatere pomanjkljivosti dela mentorja na šoli, ki smo jih razdelili v kategorije in razvrstili glede na število odgovorov, kar prikazuje preglednica 34. Osem študentov je navedlo, da ni bilo pomanjkljivosti. Študenti bi želeli, da bi mentor na šoli imel več časa za komunikacijo, kjer bi svetoval pri učnih nastopih, dal več povratnih informacij po nastopu ali o svojem delu. Vse pomanjkljivosti so študentje navedli kot predloge za izboljšanje mentorjevega dela oz. predloge, ki bi študentom koristili k boljšim rezultatom. Študentom bi koristilo, če bi imeli mentorji na šoli še več časa za pogovore z njimi, saj so opazili, da so mentorji na šoli preobremenjeni.

Preglednica 34: Pomanjkljivosti, povezane z delom mentorja na šoli

Pomanjkljivosti, povezane z delom mentorja na šoli	Število odgovorov
Mentor bi si lahko vzel več časa za študenta.	5
Mentor bi lahko podal več strokovnih napotkov pred nastopi.	3
Mentor bi lahko podal več povratnih informacij o nastopih.	3
Mentor bi moral bolje poznati zahteve in navodila pedagoške prakse.	2
Mentorji so preobremenjeni s šolskim delom.	2
Mentor bi lahko podal več informacij o svojem delu.	1
Mentor bi lahko uporabljal še druge načine zapisa učne snovi, ne le prek PowerPointa.	1

Drugi sklop anketnih odgovorov: Evalvacija mentorja na fakulteti – notranjega mentorja

Pri evalvaciji mentorja na fakulteti – notranjega mentorja so študentje na petstopenjski lestvici ocenjevali delo fakultetnega učitelja – mentorja na fakulteti. Zato smo želeli z elementi oz. standardi kazalnikov kakovosti za delo mentorja na fakulteti ugotoviti, ali so študentje od mentorjev na fakulteti dobili dovolj natančna navodila, kako opravljati pedagoško prakso; ali so nudili podporo pri iskanju šole oz. mentorja na šoli; v kolikšni meri so jim nudili ustrezno pomoč in strokovno mentorsko podporo med prakso; kako so izvedli zaključno evalvacijo pedagoške prakse (ustna predstavitev prakse, izmenjava izkušenj idr.); ali so dali dobre povratne informacije po opravljeni pedagoški praksi ter ali so bili kriteriji za ocenjevanje študenta na pedagoški praksi ustrezni.

Delo mentorja na fakulteti – notranjega mentorja so študentje različno ocenjevali. Iz odgovorov študentov lahko iz preglednice 35 ugotovimo, da je večina študentov od mentorja na fakulteti dobila dovolj natančna navodila, kako opravljati pedagoško prakso, kar so tudi najboljše ocenili. Vsem študentom pa mentorji na fakulteti niso nudili podpore pri iskanju šole ali mentorja na šoli, saj predvidevamo, da so študentje sami našli šolo in mentorje. Študentje bi si želeli več povratnih informacij po opravljeni pedagoški praksi s strani mentorjev na fakulteti.

Preglednica 35: Evalvacija mentorja na fakulteti – notranjega mentorja

	1 – sploh ne drži	2 – v glavnem ne drži	3 – niti drži niti ne drži	4 – v glavnem drži	5 – povsem drži	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Trditve o evalvaciji mentorja na fakulteti – notranjega mentorja												
Od mentorja na fakulteti sem dobil dovolj natančna navodila, kako opravljati pedagoško prakso.	f 1 3%	5 13%	3 8%	7 18%	24 60%	0 0%	0 0%	40 100%	4,2	1,2	1	5
Mentor na fakulteti mi je nudil podporo pri iskanju šole oz. mentorja na soli.	f 6 15%	2 5%	4 10%	3 8%	22 55%	3 8%	0 0%	40 100%	3,9	1,5	1	5
Mentor na fakulteti mi je nudil ustrezno pomoč in strokovno mentorsko podporo med pedagoško prakso.	f 1 3%	6 15%	3 8%	9 23%	21 53%	0 0%	0 0%	40 100%	4,1	1,2	1	5
Mentor na fakulteti je dobro izvedel zaključno evalvacijo pedagoške prakse (ustna predstavitev prakse, izmenjava izkušenj idr.).	f 2 5%	3 8%	8 20%	2 5%	25 63%	0 0%	0 0%	40 100%	4,1	1,2	1	5
Mentor na fakulteti mi je dal dobre povratne informacije po opravljeni pedagoški praksi.	f 2 5%	5 13%	6 15%	11 28%	16 40%	0 0%	0 0%	40 100%	3,9	1,2	1	5
Kriteriji za ocenjevanje študenta na pedagoški praksi so ustrezni.	f 2 5%	2 5%	4 10%	12 30%	16 40%	4 10%	0 0%	40 100%	4,1	1,1	1	5

Študentje so navedli, da 35 mentorjev na fakulteti ni obiskalo šole v času prakse, pet pa jih je obiskalo. Glavni namen njihovega obiska je bil ogled učne ure, ki jo je izvedel študent ali ocenjevanje zadnjega nastopa na šoli.

Zanimalo nas je tudi, kako uspešno so študentje opravili pedagoško prakso. Oceno je sporočilo 32 študentov. 16 študentov je dobilo oceno 10, trije oceno 9, en študent oceno 8, en študent oceno 7, 11 študentov pa opisno oceno opravil.

Študentje so lahko dodali nekaj najbolj pozitivnih opažanj in pomanjkljivosti dela mentorja na fakulteti ter predlagali izboljšave. Kategorije odgovorov prikazujeta preglednici 36 in 37.

Preglednica 36: Pozitivna opažanja, povezana z delom mentorja na fakulteti

Pozitivna opažanja, povezana z delom mentorja na fakulteti	Število odgovorov
Dobra navodila in priprava na pedagoško prakso	14
Dostopnost in pomoč	14
Pomoč pri iskanju šole	5
Spodbujanje	4
Konkretna povratna informacija	3
Zavzetost	2
Dobra zaključna evalvacija in predstavitev pedagoške prakse	2
Prilaganje termina opravljanja pedagoške prakse	1

Pozitivna opažanja je podalo 30 študentov, in sicer so pohvalili navodila, ki jih je pripravil mentor na fakulteti, in pripravo na pedagoško prakso, ki jo je izvedel. Nekateri so izpostavili spodbujanje, zavzetost, dostopnost in tudi pomoč mentorjev na fakulteti pri iskanju šole.

Preglednica 37: Pomanjkljivosti in predlogi, povezani z delom mentorja na fakulteti

Pomanjkljivosti in predlogi, povezani z delom mentorja na fakulteti učitelja	Število odgovorov
Več povratnih informacij po koncu pedagoške prakse in evalvacija prakse	5
Boljša navodila za pedagoško prakso	4
Boljša navodila za pisanje poročila o pedagoški praksi in krajše poročilo	3
Možnost strnjene in nestrnjene pedagoške prakse	2
Strnjena srečanja pred pedagoško prakso in strnjena srečanja po pedagoški praksi	2

Pomanjkljivosti in predlogi, povezani z delom mentorja na fakulteti učitelja	Število odgovorov
Več časa za pomoč študentom v času pedagoške prakse	1
Da bi ocenili nastop v času pedagoške prakse	1
Možnost podaljšanja roka za oddajo poročila o pedagoški praksi	1
Naloge, kjer je več notranjih mentorjev, bi morale biti jasno deljene.	1

Pomanjkljivosti in predloge je podalo 20 študentov, med katerimi lahko izpostavimo željo študentov, da bi imeli evalvacijo po koncu pedagoške prakse, da bi imeli boljša navodila za opravljanje pedagoške prakse ter da bi bila poročila o pedagoški praksi krajša.

Tretji sklop anketnih odgovorov: Evalvacija izvedbe pedagoške prakse

Pri evalvaciji izvedbe pedagoške prakse so študentje ocenjevali ustreznost obsega in vsebine pedagoške prakse, in sicer obseg obveznosti. Pri bolonjskih študijskih programih je 25–30 ur obremenitve študenta ovrednoteno z eno kreditno točko.

Menili smo, da so trditve (v preglednici 38), ki se nanašajo na izvedbo pedagoške prakse, pomembne za kakovost pedagoške prakse. Zato so študentje ocenjevali na petstopenjski lestvici, ali je ponudba zunanjih pedagoških institucij – šol za opravljanje pedagoške prakse in tehnična opremljenost šolskih prostorov zadovoljiva; ali je ustrezno zasnovan učni načrt predmeta, ki vključuje pedagoško prakso; ali je ustrezno števil ur nastopov, hospitacij in drugih dejavnosti na šoli oz. trajanje pedagoške prakse; ali je ustrezno zasnovano poročilo o pedagoški praksi; ali je ustrezna obremenitev na pedagoški praksi in ali je bila obremenitev v skladu s pridobljenimi kreditnimi točkami.

Preglednica 38: Evalvacija izvedbe pedagoške prakse

Trditve o evalvaciji izvedbe pedagoške prakse	1 – sploh ne drži	2 – v glavnem ne drži	3 – niti drži niti ne drži	4 – v glavnem drži	5 – povsem drži	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Ponudba zunanjih pedagoških institucij – šol za opravljanje pedagoške prakse je zadovoljiva.	f 0 % 0%	1 3%	5 13%	13 33%	17 44%	3 8%	0 0%	39 100%	4,3	0,8	2	5
Tehnična opremljenost šolskih prostorov je bila zadovoljiva.	f 0 % 0%	1 3%	1 3%	11 28%	26 67%	0 0%	0 0%	39 100%	4,6	0,7	2	5
Učni načrt oz. predmet, ki vključuje pedagoško prakso, je dobro zasnovan.	f 3 % 8%	3 8%	7 18%	10 26%	15 38%	1 3%	0 0%	39 100%	3,8	1,3	1	5
Število ur nastopov je bilo ustrezno.	f 4 % 10%	4 10%	7 18%	7 18%	17 44%	0 0%	0 0%	39 100%	3,7	1,4	1	5
Število ur hospitacij je bilo ustrezno.	f 3 % 8%	7 18%	8 21%	10 26%	11 28%	0 0%	0 0%	39 100%	3,5	1,3	1	5
Število ur drugih dejavnosti na šoli (npr. krožek, razredna ura, roditeljski sestanek, govorna ura, konferenca, ekskurzija, dežurstvo, sprejemstvo, športni dan, kulturni dan ...) je bilo ustrezno.	f 1 % 3%	6 15%	8 21%	9 23%	13 33%	2 5%	0 0%	39 100%	3,7	1,2	1	5
Trajanje pedagoške prakse je bilo ustrezno.	f 3 % 8%	5 13%	9 23%	11 28%	11 28%	0 0%	0 0%	39 100%	3,6	1,2	1	5
Poročilo pedagoške prakse (dnevnik, portfolio, listovnik itd.) je ustrezno zasnovano.	f 3 % 8%	3 8%	8 21%	11 28%	14 36%	0 0%	0 0%	39 100%	3,8	1,2	1	5
Obremenitev na pedagoški praksi je bila ustrezna in v skladu s pridobljenimi kreditnimi točkami (1KT = 25–30 ur obremenitve študenta).	f 2 % 5%	4 10%	8 21%	10 26%	14 36%	1 3%	0 0%	39 100%	3,8	1,2	1	5

Razen prvi dve trditvi so študentje vse ostale trditve, ki so se nanašale na izvedbo pedagoške prakse, zelo različno ocenili. Najvišje so ocenili tehnično opremljenost šolskih prostorov, najnižje pa ustreznost trajanja pedagoške prakse in s tem tudi ustreznost števila ur hospitacij in nastopov ter drugih dejavnosti na šoli. Pri najnižje ocenjenih vidikih izvedbe pedagoške prakse so bili odgovori tudi precej razpršeni, kar kaže na obstoj večjih razlik v izvedbi pedagoške prakse pri posameznih predmetih, ki vključujejo pedagoško prakso na Filozofski fakulteti.

Ker smo predvidevali, da bodo ustreznost števila ur obveznosti na pedagoški praksi študentje zelo različno ocenili, smo študentom zastavili še nekaj vprašanj o organizaciji pedagoške prakse. Tako smo dobili odgovore, ali so študentje imeli možnost izbire termina in načina opravljanja pedagoške prakse ter kakšno je bilo dejansko število ur vseh obveznosti na pedagoški praksi. Odgovorilo je 37 študentov.

Preglednica 39: Način izvajanja pedagoške prakse

Vprašanja o načinu izvajanja pedagoške prakse	Odgovor	f	%
Ali ste imeli možnost izbirati termin (čas) opravljanja pedagoške prakse?	Da	33	89
	Ne	4	11
Ali ste imeli možnost izbirati način opravljanja pedagoške prakse (strnjeno, nestrnjeno)?	Da	26	70
	Ne	11	30
Kako ste opravljali pedagoško prakso?	Strnjeno	24	65
	Nestrnjeno	13	35
Ali ste imeli možnost načrtovati urnik hospitacij, nastopov in drugih dejavnosti na šoli skupaj z mentorjem?	Da	35	95
	Ne	2	5

Iz odgovorov v preglednici 39 lahko ugotovimo, da je večina študentov lahko izbirala termin (čas) in način opravljanja pedagoške prakse (strnjena ali nestrnjena pedagoško praksa) ter skupaj z mentorji načrtovala urnik obveznosti na praksi. Večina je pedagoško prakso opravljalna strnjeno in med njimi je 20 študentom uspelo vsakodnevne obveznosti na fakulteti prilagoditi pedagoški praksi. Zdi se nam pomembno, da imajo študentje možnost skupaj z mentorji načrtovati obveznosti na šoli tako, da lahko prilagodijo pedagoško prakso vsakodnevnim obveznostim na Filozofski fakulteti ali obratno. Tudi tisti študentje, ki so imeli nestrnjeno prakso, so imeli težave pri prilaganju vsakodnevnih obveznosti na fakulteti. Devetim študentom je uspelo prilagoditi obveznosti na fakulteti in praksi.

Preglednica 40: Obseg pedagoške prakse

Vprašanja o obsegu pedagoške prakse	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Koliko ur individualnih hospitacij ste opravili?	34	12,1	13,9	2	70
Koliko ur hospitacij ste opravili v paru?	35	4,2	10,7	0	45
Koliko ur skupinskih hospitacij ste opravili?	34	4,2	5,9	1	30
Koliko samostojnih nastopov oz. učnih ur ste izvedli?	35	6,1	4,5	1	16
Koliko nastopov oz. učnih ur ste izvedli v paru?	34	1,6	3,0	0	10
Koliko nastopov oz. učnih ur ste izvedli kot mini-nastop oz. ne celotno učno uro?	34	1,5	2,6	0	10
Koliko ur ste opravili pri drugih dejavnosti na šoli (npr. krožek, razredna ura, roditeljski sestanek, govorilna ura, konferenca, ekskurzija, dežurstvo, spremstvo, športni dan, kulturni dan ...)?	33	8,2	6,8	1	20
Koliko ur povprečno ste namenili pripravi ene učne ure?	36	10,6	17,2	1	100
Koliko ur ste vložili v poročilo o pedagoški praksi?	35	45,9	62,9	2	300

Podatki, ki smo jih dobili o številu ur obveznosti na pedagoški praksi, so zelo razpršeni oz. je razpon izredno velik med posameznimi praksami oz. študijskimi programi. Npr. pri številu ur nastopov je razpon od 1 do 16 ur, pri številu ur nastopov, izvedenih v paru, je razpon od 1 do 10, pri številu mini-nastopov ravno tako od 1 do 10 ur, pri številu ur dodatnih dejavnosti na šoli pa od 1 do 20 ur. Razlika v številu ur individualnih, skupinskih ali hospitacij v paru je ravno tako zelo velika, kakor tudi pri številu ur, ki so jih študenti namenili pripravi ene učne ure in za pisanje poročila o pedagoški praksi. Odgovori lahko kažejo na različno razumevanje anketnih vprašanj, razlike pri enopredmetnih študijskih programih, seštevanje ur za več praks (npr. na osnovni in srednji šoli skupaj), na večje število opravljenih ur obveznosti, kot je bilo zahtevano, ali tudi manjše pretiravanje s strani študentov pri pripravi ene učne ure in pripravi poročila o pedagoški praksi.

Študentje so lahko dodali nekaj najbolj pozitivnih opažanj in pomanjkljivosti ter predlagali izboljšave za izvedbo pedagoške prakse.

33 študentov je podalo pozitivna opažanja, povezana z izvedbo pedagoške prakse, in sicer je več kot polovica navedla, da so pridobili izkušnje o učiteljskem poklicu. Poudarili so tudi pomen samostojnih izvedb učnih ur in fleksibilnost mentorjev na šoli ter mentorjev na fakulteti glede časovnega izvajanja pedagoške prakse, kar prikazuje tudi preglednica 41.

Preglednica 41: Pozitivna opažanja, povezana z izvedbo pedagoške prakse

Pozitivna opažanja, povezana z izvedbo pedagoške prakse	Število odgovorov
Pridobivanje izkušenj učiteljskega poklica	18
Možnost mini nastopov ali samostojnih nastopov	4
Možnost tudi nestrnjene pedagoške prakse in fleksibilnost mentorjev na fakulteti in šolah	4
Prijazen odnos mentorjev in drugih učiteljev na šoli	3
Prijazni in motivirani učenci	2
Dobra organizacija pedagoške prakse	2
Dostopnost mentorjev na fakulteti in šolah	1
Sodelovanje s kolegi, mentorjem, učenci	1

30 študentov je podalo pomanjkljivosti, povezane z izvedbo pedagoške prakse, oz. predloge za izboljšave. Med pomanjkljivosti so navedli, da je bila praksa prekratka ali predolga, da je bilo premalo samostojnih nastopov, premalo ur hospitacij in preobširno poročilo o opravljanju prakse. Več pa je bilo predlogov, in sicer da bi imeli možnost nestrnjene pedagoške prakse zaradi usklajevanja obveznosti na fakulteti, da ne bi bile vse pedagoške prakse v istem mesecu, da bi bilo manjše število ur hospitacij in da bi imeli boljšo uvodno pripravo za pisanje učnih priprav (preglednica 42).

Preglednica 42: Pomanjkljivosti, povezane z izvedbo pedagoške prakse oz. predlogi za izboljšave

Pomanjkljivosti, povezane z izvedbo pedagoške prakse oz. predlogi za izboljšave	Število odgovorov
Možnost nestrnjene pedagoške prakse zaradi usklajevanja prakse s fakultetnimi obveznostmi	5
Prekratka pedagoška praksa oz. želja po daljši praksi	5
Premalo samostojnih nastopov	5
Boljša organizacija in načrtovanje navodil na fakulteti po posameznih pedagoških praksah	3
Zmanjšanje števila hospitacij	3
Pedagoška praksa v času, ko ni obveznosti na fakulteti	2
Boljša priprava na pisanje učnih priprav	2
Ne vse pedagoške prakse v mesecu marcu	2
Želja po fleksibilnem številu ur obveznosti na pedagoški praksi	1
Premalo hospitacij	1
Strnjeno izvajanje in ne cel semester, da bi študent občutil učiteljski poklic	1
Preobširno poročilo o opravljanju pedagoške prakse	1
Zaključna evalvacija po pedagoški praksi	1
Uvedba nagrajevanja dobrih mentorjev	1

Četrty sklop anketnih odgovorov: Evalvacija splošnih kompetenc iz magistrskih pedagoških študijskih programov

Študentje so ocenjevali splošne kompetence učitelja, vzete iz magistrskih pedagoških študijskih programov, za vsak sklop posebej na petstopenjski lestvici (1 – sploh nič, 2 – malo, 3 – srednje, 4 – veliko, 5 – v celoti) z dvema dodatnima možnostma (nimam dovolj informacij, ne želim odgovoriti). Tako so ocenjevali kompetence, ki se nanašajo na učinkovito poučevanje, na preverjanje in ocenjevanje znanja ter spremljanje napredka učencev, na vodenje in komunikacijo, na širše profesionalne kompetence in na vseživljenjsko učenje. Želeli smo izvedeti, v kolikšni meri je po mnenju študentov pedagoška praksa prispevala k razvijanju splošnih kompetenc učitelja, ki so predvidene v vsakem magistrskem pedagoškem študijskem programu.

Iz preglednice 43 lahko ugotovimo, da ima pedagoška praksa pomembno vlogo pri razvijanju splošnih kompetenc učitelja, saj so študentje pri skoraj vseh kompetencah ocenili, da so jih usvojili v veliki meri (veliko in v celoti), razen pri sklopu kompetenc, ki se nanaša na preverjanje in ocenjevanje znanja ter spremljanje napredka učencev. Najbolje pa so ocenili pridobitev sklopa kompetenc, ki se nanaša na širše profesionalne kompetence.

Preglednica 43: Evalvacija splošnih kompetenc iz magistrskih kompetenc iz magistrskih pedagoških študijskih programov

Evalvacija splošnih kompetenc iz magistrskih pedagoških študijskih programov	1 – sploh nič	2 – malo	3 – srednje	4 – veliko	5 – v celoti	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
<p>Učinkovito poučevanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – sem usposobljen/a za preoblikovanje in posredovanje strokovno-predmetnih vsebin na učencu razumljiv način; – pri urenitvevanju sodelnega kurikula ustrezno povezujem cilje učnih načrtov, vsebine, načine učenja in razvoj učencev; – učinkovito načrtujem, organiziram in izvajam učne aktivnosti; – obvladam principe raziskovanja na pedagoškem področju ter jih uporabim pri izboljševanju učenja in poučevanja; – spodbujam aktivno in neodvisno učenje, ki učencem omogoča, da sami načrtujejo, spremljajo, vrednotijo in uravnavajo svoje učenje; – spodbujam sodelovalno učenje, ki učencem omogoča razvoj socialnih veščin za uspešno sodelovanje v različnih, heterogenih skupinah. 	f 0 0%	0 0%	6 16%	15 41%	15 41%	0 0%	1 3%	37 100%	4,3	0,7	3	5
<p>Preverjanje in ocenjevanje znanja ter spremljanje napredka učencev:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ustrezno uporabim različne načine spremljanja, preverjanja in ocenjevanja napredka posameznega učenca v skladu s cilji ter dajem konstruktivno povratno informacijo; – spremljam in vrednotim napredek učencev na področju usvajanja strategij učenja, učenja socialnih veščin, bralne in informacijske pismenosti; – seznanjam starše in druge odgovorne osebe o napredku učencev. 	f 0 0%	5 14%	7 19%	14 39%	8 22%	1 3%	1 3%	36 100%	3,7	1,0	2	5
<p>Vodenje in komunikacija:</p> <ul style="list-style-type: none"> – učinkovito komuniciram z učenci in razvijam pozitivne odnose z njimi; – oblikujem spodbudno učno okolje in skupnost učencev, v katerih se ceni različnost in v katerih se učenci počutijo sprejete, varne in samozavestne; – oblikujem jasna pravila za vedenje in disciplino v razredu; pravila temeljijo na spoštovanju vseh udeležencev; – se uspešno soočam z neprijetnim vedenjem, agresivnostjo, konflikti in uporabim ustrezne strategije za njihovo reševanje; – dajem vsem učencem enake možnosti in prilagam delo njihovim individualnim posebnostim; – prepoznavam učence s posebnimi potrebami, njihova močna in šibka področja, prilagam delo njihovim zmoglostim in po potrebi sodelujem z ustreznimi strokovnjaki in ustanovami. 	f 0 0%	0 0%	5 14%	10 27%	21 57%	0 0%	1 3%	37 100%	4,4	0,7	3	5
<p>Širše profesionalne kompetence:</p> <ul style="list-style-type: none"> – razvijam pozitiven odnos do učencev, kažen splošnovanje do njihovega družbenega, kulturnega, jezikovnega, verskega izhodišča; – pri svojem delu upoštevam etična načela in zakonska določila; – kažen in spodbujam pozitivne vrednote, stališča in vedenje, ki ga pričakujem od učencev; – učinkovito komuniciram in sodelujem s starši ter drugimi osebami, odgovornimi za učenje; – sodelujem z drugimi učitelji in sodelavci na šoli; – se vključujem in sodelujem v različnih aktivnostih v ožjem in širšem okolju ter na področju izobraževanja; – načrtujem, spremljam, vrednotim in uravnavam lasten profesionalni razvoj. 	f 0 0%	0 0%	5 14%	8 22%	22 59%	1 3%	1 3%	37 100%	4,5	0,7	3	5
<p>Vseživljenjsko učenje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uporabim ustrezne metode za motiviranje učencev in razvijam strategije, ki omogočajo vseživljenjsko učenje; – spodbujam prožnost in vztrajnost pri soočanju z novimi izzivi in nalogami ter sposobnost samoreguliranja pri učenju; – pri delu uporabim informacijsko-komunikacijsko tehnologijo in pri učenju razvijam informacijsko pismenost; – pri učenju razvijam komunikacijske in socialne veščine. 	f 0 0%	2 5%	5 14%	8 22%	19 51%	2 5%	1 3%	37 100%	4,3	0,9	2	5

Peti sklop anketnih odgovorov: Izpolnitev pričakovanj študentov: V kolikšni meri je pedagoška praksa izpolnila pričakovanja študentov?

Študentje so ocenjevali na petstopenjski lestvici, v kolikšni meri so bili na splošno zadovoljni s pedagoško prakso, ali so bili na pedagoški praksi prijazno sprejeti in ali so se počutili dobrodošle. Dodatno smo želeli izvedeti, ali so dobro spoznali organiziranost šole ali dokumentacijo šole ter učiteljsko delo in poklic; v kolikšni meri so na pedagoški praksi preizkusili didaktično-metodično znanje v praksi ali strokovno-predmetno znanje; ali so obveznosti na pedagoški praksi znali dobro časovno načrtovati; v kolikšni meri so se na pedagoški praksi naučili kritične analize in refleksije lastnega dela in napredka ter ali jim opravljena pedagoška praksa omogoča večjo možnost zaposlitve.

Iz preglednice 44 lahko ugotovimo, da so študentje trditve, ki se nanašajo na zadovoljstvo in izpolnitev pričakovanj, zelo dobro ocenili. Najbolje so ocenili prijaznost in sprejetost na šoli, saj so se počutili dobrodošle. Najnižje pa so ocenili trditve, da so s pedagoško prakso dobro spoznali dokumentacijo šole. Študentje so visoko ocenili vse trditve, razen zadnje, kjer tudi niso vsi podali svojega mnenja, in sicer da opravljena pedagoška praksa omogoča tudi večjo možnost zaposlitve.

Preglednica 44: Izpolnitev pričakovani študentov: V kolikšni meri je pedagoška praksa izpolnila pričakovanja študentov?

Trditve o izpolnitvi pričakovani študentov: V kolikšni meri je pedagoška praksa izpolnila pričakovanja študentov?	1 – sploh ne drži	2 – v glavnem ne drži	3 – niti drži niti ne drži	4 – v glavnem drži	5 – povsem drži	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
V splošnem sem s pedagoško prakso zadovoljen.	f 1 3 %	2 5 %	3 8 %	13 35 %	18 49 %	0 0 %	0 0 %	37 100 %	4,2	1,0	1	5
Na pedagoški praksi sem bil prijazno sprejet in sem se počutil dobrodošlega.	f 0 0 %	0 0 %	2 5 %	4 11 %	31 84 %	0 0 %	0 0 %	37 100 %	4,8	0,5	3	5
S pedagoško prakso sem dobro spoznal/organiziranost šole.	f 0 0 %	0 0 %	4 11 %	14 38 %	19 51 %	0 0 %	0 0 %	37 100 %	4,4	0,7	3	5
S pedagoško prakso sem dobro spoznal dokumentacijo šole.	f 2 5 %	2 5 %	10 27 %	10 27 %	13 35 %	0 0 %	0 0 %	37 100 %	3,8	1,2	1	5
S pedagoško prakso sem se dobro seznanil z učiteljskim delom in poklicem.	f 0 0 %	0 0 %	4 11 %	13 35 %	20 54 %	0 0 %	0 0 %	37 100 %	4,4	0,7	3	5
Na pedagoški praksi sem preizkusil didaktično-metodično znanje v praksi.	f 0 0 %	1 3 %	5 14 %	6 16 %	25 68 %	0 0 %	0 0 %	37 100 %	4,5	0,8	2	5
Na pedagoški praksi sem preizkusil strokovno-predmetno znanje v praksi.	f 0 0 %	1 3 %	3 8 %	8 22 %	25 68 %	0 0 %	0 0 %	37 100 %	4,5	0,8	2	5
Obezbnosti na pedagoški praksi sem znal dobro časovno načrtovati.	f 0 0 %	0 0 %	4 11 %	11 30 %	22 59 %	0 0 %	0 0 %	37 100 %	4,5	0,7	3	5
Na pedagoški praksi sem se naučil kritične analize in refleksije lastnega dela in napredka.	f 0 0 %	0 0 %	4 11 %	8 22 %	25 68 %	0 0 %	0 0 %	37 100 %	4,6	0,7	3	5
Menim, da mi opravljena pedagoška praksa omogoča večjo možnost zaposlitve.	f 4 11 %	1 3 %	7 19 %	6 16 %	16 43 %	3 8 %	0 0 %	37 100 %	3,9	1,4	1	5

Na koncu so lahko študentje (22) dodali predloge za spremembo pedagoške prakse. Med temi predlogi izstopajo želje študentov, da bi imeli daljšo prakso, manj hospitacij, nestrnjeno pedagoško prakso, več nastopov, manj obsežno poročilo idr., kar prikazuje tudi preglednica 45.

Preglednica 45: Predlogi študentov za pedagoško prakso

Predlogi študentov za pedagoško prakso	Število odgovorov
Daljša pedagoška praksa	5
Manj ur hospitacij	4
Nestrnjena pedagoška praksa	3
Več nastopov	3
Pedagoška praksa, prilagojena obveznostim na fakulteti	2
Manj obsežno poročilo o pedagoški praksi	2
Pedagoška praksa čez celo leto	1
Strnjena pedagoška praksa	1
Pedagoška praksa le na eni šoli	1
Več ur na šoli	1
Obisk fakultetnega učitelja in ogled nastopov študentov na šoli	1
Več pogovorov in evalvacij na fakulteti	1

Šesti sklop anketnih odgovorov: Evalvacija ankete

Študentje so lahko ocenjevali ustreznost ankete in dodali tematike, ki bi jih anketa lahko še vsebovala, ter predlagali izboljšave za anketo.

Preglednica 46: Evalvacija ankete

Trditev o evalvaciji ankete	f	1 – sploh ne drži	2 – v glavnem ne drži	3 – niti drži niti ne drži	4 – v glavnem drži	5 – povsem drži	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum							
Anketa se mi zdi dobro zastavljena.	0	0 %	3	8 %	0	0 %	15	41 %	17	46 %	1	3 %	1	3 %	37	100 %	4,3	0,9	2	5

Glede tematik ankete je odgovorilo 22 študentov. Največ jih je odgovorilo, da ne bi dodali še drugih tematik v anketo (16). Študentje so mnenja, da odprta vprašanja omogočajo, da študentje izrazijo tudi dodatna mnenja (2). En študent je zapisal, da je anketa predolga in nepregledna. Dva pa sta predlagala vključitev vprašanj o zadovoljstvu študenta z oceno in načinih izvajanja pedagoške prakse. En študent je izpostavil problematiko dvopredmetnega študija, ko se dve pedagoški praksi izvajata v istem terminu.

Glede izboljšave ankete so odgovore podali le trije študentje, in sicer upajo, da se bodo mnenja študentov upoštevala in da se bo še v prihodnje izvajala sprotna evalvacija pedagoške prakse na fakulteti.

Zaključne ugotovitve in predlogi

Anketni odgovori študentov so na eni strani pokazali na stanje kakovosti pedagoške prakse, ki se je izvajala v študijskem letu 2013/14 pri magistrskih pedagoških študijskih programih, na drugi strani pa je bil vprašalnik tako zastavljen, da je pokazal na pomanjkljivosti, na podlagi katerih bi lahko vpeljali izboljšave na Filozofski fakulteti. Tudi predlogi študentov lahko koristijo pri načrtovanju ukrepov za zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse na Filozofski fakulteti.

Tako smo v zaključku izdelali preglednice 47, 48 in 49, ki prikazujejo, pri katerih kazalnikih kakovosti, ki se nanašajo na delo mentorjev na šoli, mentorjev na fakulteti ali dosežke in zadovoljstvo študentov, smo ugotovili pomanjkljivosti in kakšne ukrepe predlagamo za izboljšanje pedagoške prakse na Filozofski fakulteti.

Preglednica 47: Zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse na Filozofski fakulteti – delo mentorjev na šoli

Kazalnik kakovosti, ki se nanaša na delo mentorjev na šoli	Standard kakovosti	Anketni vprašalnik (ocenjevanje trditve na petstopenjski lestvici)	Ugotovitevno stanje iz anketnega vprašalnika za študente	Predlogi in ukrepi za zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse
Sprotna povratna informacija študentu	Mentor na šoli sproti daje povratne informacije o učnih pripravah, nastopih in delu študenta.	Mentor na šoli mi je redno podajal povratne informacije.	Študentje so izrazili željo, da bi imel mentor na šoli več časa za podajanje povratnih informacij, zlasti za njihove nastope oz. izvedbe učnih ur.	Predlagamo, da se pri navodilih za mentorje doda prošnja, da bi mentor namenil dovolj časa za podajanje povratnih informacij za vse izvedene učne ure.

Preglednica 48: Zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse na Filozofski fakulteti – delo mentorjev na fakulteti

Kazalnik kakovosti, ki se nanaša na delo mentorjev na fakulteti	Standard kakovosti	Anketni vprašalnik (ocenjevanje trditve na petstopenjski lestvici)	Ugotovitevno stanje iz anketnega vprašalnika za študente	Predlogi in ukrepi za zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse
Pomoč in svetovanje študentom pri iskanju mentorjev ali šol	Mentor na fakulteti nudi pomoč in svetovanje pri iskanju šol in mentorjev za pedagoško prakso tistim študentom, ki sami ne morejo pridobiti šole za opravljanje pedagoške prakse.	Mentor na fakulteti mi je nudil podporo pri iskanju šole oz. mentorja na šoli.	Vsi mentorji na fakulteti ne pomagajo študentom ali nudijo podpore pri iskanju šol ali mentorjev na šoli.	Predlagamo, da mentorji na fakulteti nudijo pomoč in podporo tistim študentom, ki sami na svojih bivših šolah ne dobijo soglasja za opravljanje pedagoške prakse in jim pomagajo pridobiti mentorje za opravljanje pedagoške prakse.
Priprava navodil in gradiva za študente in informiranje študentov	Mentor na fakulteti pripravi natančna navodila (podatke o času in trajanju, cilje in vsebino, število ur obveznosti, navodila za pisanje poročila, obrazce, idr.) in o tem informira študente pred začetkom pedagoške prakse.	Od mentorja na fakulteti sem dobil dovolj natančna navodila, kako opravljati pedagoško prakso.	Študentje želijo, da bi prejeli bolj natančna navodila o tem, kako poteka pedagoška praksa, in da bi se pred začetkom pedagoške prakse izvedla skupna srečanja.	Predlagamo, da se upoštevajo predlogi študentov, da bi imeli pred začetkom pedagoške prakse z mentorji na fakulteti skupna srečanja, na katerih bi natančno predstavili, kako bo potekala pedagoška praksa. Mentorji na fakulteti bi pripravili tudi natančna navodila, s katerimi bi informirali študente pred začetkom pedagoške prakse. Navodila bi morala upoštevati dvopredmetnost študija in obveznosti študentov na fakulteti v času pedagoške prakse.
Ocenjevanje študentov po vnaprej pripravljenih kriterijih za ocenjevanje	Mentor na fakulteti oceni delo študentov na praksi po vnaprej pripravljenih kriterijih za ocenjevanje (učnih priprav, refleksij oz. dnevnika pedagoške prakse) in poda študentom natančno povratno informacijo.	Mentor na fakulteti mi je dal dobre povratne informacije po opravljeni pedagoški praksi.	Študentje so navedli predlog, da bi se evalvacija prakse izvedla po koncu pedagoške prakse. Nekateri so poročali, da povratne informacije s strani mentorja na fakulteti niso bile dovolj poglobljene.	Predlagamo, da mentorji na fakulteti poleg ocene poročila o pedagoški praksi študentom posredujejo povratne informacije tudi v ustni obliki ali pa izvedejo skupno zaključno srečanje za posredovanje povratnih informacij in izmenjavo izkušenj med študenti.

Preglednica 49: Zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse na Filozofski fakulteti –zadovoljstvo in dosežki študentov

Kazalnik kakovosti, ki se nanaša na zadovoljstvo in dosežke študentov	Standard kakovosti	Anketni vprašalnik (ocenjevanje trditve na petstopenjski lestvici)	Ugotovitevno stanje iz anketnega vprašalnika za študente	Predlogi in ukrepi za zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse
Zadovoljstvo študenta s pedagoškim študijskim programom oz. učnim načrtom	Študent je zadovoljen s študijskim programom, ki vključuje pedagoško prakso oz. z učnim načrtom predmeta, ki vključuje pedagoško prakso, saj le-ta vključuje vse elemente kakovostne pedagoške prakse.	Učni načrt oz. predmet, ki vključuje pedagoško prakso, je dobro zasnovan.	Študentje so slabše ocenili zasnovanost učnega načrta za pedagoško prakso.	Predlagamo, da nosilci predmetov, ki vključujejo pedagoško prakso, redno posodablja rubrike v učnih načrtih na podlagi zaključnih (samo)evalvacij izvedbe pedagoške prakse.
Zadovoljstvo študenta z obveznostmi in obremenitvami na praksi oz. obsegom pedagoške prakse	Študent je zadovoljen s številom ur pedagoške prakse in številom ur posameznih obveznosti (hospitacij, nastopov, šolskih dejavnosti, pogovorov z mentorjem, pisanjem poročila idr.), ki so določene v študijskem programu oz. učnem načrtu predmeta. Obremenitev na pedagoški praksi (število ur obveznosti in dela) je skladna s pridobljenimi kreditnimi točkami (1 KT = 25–30 ur obremenitve študenta). Obseg pedagoške prakse je ustrezen za doseganje ciljev in kompetenc v posameznem učnem načrtu predmeta za pedagoško prakso.	Število ur nastopov je bilo ustrezno. Število ur hospitacij je bilo ustrezno. Število ur drugih dejavnosti na šoli (npr. krožek, razredna ura, roditeljski sestanek, govornilna ura, konferenca, ekskurzija, dežurstvo, spremstvo, športni dan, kulturni dan . . .) je bilo ustrezno. Obremenitev na pedagoški praksi je bila ustrezna in v skladu s pridobljenimi kreditnimi točkami (1 KT = 25–30 ur obremenitve študenta).	Odgovori študentov kažejo, da število ur nastopov, hospitacij in drugih dejavnosti ni bilo v celoti ustrezno. Razpon števila ur za posamezne obveznosti je pri pedagoških praksah na fakulteti zelo raznolik. Posledično so nekateri študentje predlagali povečanje, nekateri pa zmanjšanje števila ur hospitacij in nastopov. Iz odgovorov lahko ugotovimo, da je mentor poskušal organizirati spremljanje in sodelovanje študentov tudi pri drugih dejavnostih na šolah, vendar pa je bila ponudba odvisna od časa opravljanja pedagoške prakse ter tudi od študentov in njihovih obveznosti na fakulteti. Glede na odgovore študentov smo ugotovili, da imajo študentje različne obveznosti in tudi obremenitve na pedagoški praksi.	Predlagamo, da se vsakoletno spremlja ustreznost števila ur nastopov, hospitacij in drugih dejavnosti študentov. Na podlagi večletnega spremljanja bomo lahko oblikovali optimalno število ur vseh dejavnosti. Na ta način bomo tudi dosegli ustrezno razporeditev obveznosti glede na število kreditnih točk. Predlagamo, da se vsakoletno spremlja časovna obremenitev pedagoške prakse po posameznih obveznostih, tako da število ene kreditne točke ne presega 25–30 ur obremenitve študenta.

Kazalnik kakovosti, ki se nanaša na zadovoljstvo in dosežke študentov	Standard kakovosti	Anketni vprašalnik (ocenjevanje trditve na petstopenjski lestvici)	Ugotovitevno stanje iz anketnega vprašalnika za študente	Predlogi in ukrepi za zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse
Zadovoljstvo študenta s časovno izvedbo pedagoške prakse	Študent je zadovoljen s časovno izvedbo pedagoške prakse oz. časovno razporeditvijo obveznosti.	Trajanje pedagoške prakse je bilo ustrezno.	Odgovori študentov kažejo, da trajanje pedagoške prakse še ni ustrezno. Podali so predloge, da bi imeli daljšo pedagoško prakso, vendar niso konkretno opredelili, kaj za njih pomeni daljša praksa. Med predlogi so omenjeni le termini opravljanja prakse in tudi možnosti za nestrnjeno pedagoško prakso, ki bi podaljšala trajanje pedagoške prakse.	Predlagamo, da se vsakoletno spremlja ustreznost trajanja pedagoške prakse in tudi ugotavlja, katere obveznosti bi se povečale ali zmanjšale. Tako bi lahko določili število minimalnih in maksimalnih ur obveznosti, kar bi študentom omogočalo natančno načrtovanje opravljanja pedagoške prakse. Zlasti za študente dvopredmetnih pedagoških študijskih programov je potrebno predvideti več možnosti tako obsega kot tudi trajanja pedagoške prakse.
Zadovoljstvo študenta z uskladitvijo pedagoške prakse z obveznostmi na fakulteti	Študent je zadovoljen z uskladitvijo obveznosti na pedagoški praksi z obveznostmi na fakulteti.	Obveznosti na pedagoški praksi sem znal dobro časovno načrtovati.	Predlogi študentov kažejo, da so bili v času pedagoške prakse obremenjeni še s fakultetnimi obveznostmi in so imeli težave s časovnim usklajevanjem obveznosti na fakulteti in praksi.	Predlagamo, da se študentom pred začetkom pedagoške prakse pojasni, kaj pomeni strnjena praksa v določenih programih, saj to ne pomeni, da so študentje ves dan na šoli. Pojasni se jim, da se v strnjenem terminu opravijo obveznosti, vendar pa študent in mentor razporedita število ur na teden, tako da se uskladita glede urnika oz. časovnega načrtovanja hospitacij, nastopov in sodelovanja z drugimi obveznostmi študenta na fakulteti.

Kazalnik kakovosti, ki se nanaša na zadovoljstvo in dosežke študentov	Standard kakovosti	Anketni vprašalnik (ocenjevanje trditve na petstopenjski lestvici)	Ugotovitevno stanje iz anketnega vprašalnika za študente	Predlogi in ukrepi za zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse
Zadovoljstvo študenta s pridobljenim znanjem in veščinami	Študent je zadovoljen z znanjem in veščinami, ki jih je pridobil na pedagoški praksi (študent je <i>spoznal</i> organiziranost šole in <i>dokumentacijo šole</i> , se seznanil z učiteljskim delom in poklicem, preizkusil didaktično-metodično in strokovno-predmetno znanje v praksi, se naučil časovno načrtovati obveznosti, kritične analize in refleksije lastnega dela in napredka ...).	S pedagoško prakso sem dobro spoznal dokumentacijo šole.	Študentje so poročali, da niso dobro spoznali dokumentacije šole.	Čeprav je pedagoška praksa namenjena praktičnemu usposabljanju, pa je dokumentacija šole tudi sestavni del učiteljskega poklica, zato predlagamo, da se v navodilih za mentorje na šoli doda napotek, da bi mentorji več pozornosti na pedagoški praksi namenili predstavitvi šolske dokumentacije študentom.
Doseganje splošnih kompetenc v pedagoškem študijskem programu	V skladu s cilji študijskega programa študent pri pedagoški praksi dosega/razvija splošne kompetence, ki so predvidene v pedagoškem študijskem programu.	Sklop splošnih kompetenc: Preverjanje in ocenjevanje znanja ter spremljanje napredka učencev	Študentje ocenjujejo, da sklopa kompetenc, ki se nanaša na preverjanje in ocenjevanje znanja ter spremljanje napredka učencev, v času pedagoške prakse niso zadostno razvili.	Predlagamo, da se pri navodilih za mentorje doda prošnja, da bi mentor študenta bolj vključeval v preverjanje in ocenjevanje znanja v času pedagoške prakse.
Izdelava poročila o pedagoški praksi z refleksijo	Študent izdelava poročilo o pedagoški praksi z refleksijo o svojem delu.	Poročilo o pedagoški praksi (dnevnik, portfolio, listovnik idr.) je ustrezno zasnovano.	Študentje niso proti poročilu o pedagoški praksi, vendar pa bi želeli, da bi bilo krajše, zlasti krajše pisanje učnih priprav.	Predlog je, da bi mentorji na fakulteti skupaj s študenti določili minimalni obseg in vsebino poročila pedagoške prakse ter vključili najpomembnejše rubrike (opis in refleksijo dela študenta, učne priprave ipd.).

Študentje so glede evalvacijskega anketnega vprašalnika izrazili željo, da bi bila vključena tudi vprašanja, s katerimi bi dopolnili informacije o letniku, v katerem so opravljali pedagoško prakso, in informacije o številu mentorjev na šoli ali na fakulteti.

Ugotavljamo, da bi morali v prihodnje anketni vprašalnik sestaviti tako, da bi bil razviden obseg celotnega pedagoškega usposabljanja študentov na šolah. Trenutni vprašalnik je namreč sestavljen tako, da omogoča (samo)evalvacijo pedagoške prakse le na eni šoli in enega mentorja na šoli – zunanjega mentorja ali enega mentorja na fakulteti – notranjega mentorja.

MNENJE MENTORJEV NA ŠOLI – ZUNANJIH MENTORJEV

Anketni vprašalnik za mentorje je bil poslan 88 mentorjem na šolah. V celoti je na vprašalnik odgovorilo 38, delno pa trije mentorji.

Med mentorji na šoli, ki so vrnil v celoti ali delno izpolnjene vprašalnike, jih je bilo 36 ženskega in 5 moškega spola. V povprečju so imeli mentorji 18,7 let delovne dobe (razpon od 3 do 35 let). Največ je bilo mentorjev z nazivom svetovalec (20), potem svetnik (9), nato mentor (6) in brez naziva (6). Največ jih je bilo zaposlenih v srednjih šolah, kar pomeni, da je več študentov opravljalo pedagoško prakso na srednjih šolah kot na osnovnih šolah. Med srednjimi šolami so prevladoval splošne gimnazije.

Pomembno je, da smo dobili odgovore za posamezni šolski predmet (angleščina, filozofija, geografija, italijanščina, latinščina, nemščina, slovenščina, sociologija, španščina in zgodovina). Na posamezni predmet je bilo od 1 do 8 mentorjev, ki so odgovorili na vprašalnik.

8 od 40 mentorjev se je udeležilo usposabljanja mentorjem študentom, dva pa sta se udeležila usposabljanja mentorjev pripravnikom. Največ mentorjev na šoli je sprejelo mentorstvo na podlagi prošnje študentov ali pa so se prostovoljno odločili za mentoriranje študentom, nekateri so sprejeli mentorstvo na podlagi prošnje mentorja na fakulteti ali pa jih je za mentorja določil ravnatelj.

V nadaljevanju predstavljamo rezultate in interpretacijo anketnih odgovorov, ki so jih podali mentorji na šoli. Zaradi majhnega števila anketirancev smo odstotke izračunali na celo število natančno.

Anketni odgovori so predstavljeni v šestih sklopih:

- Evalvacija mentorja na fakulteti – notranjega mentorja,
- Evalvacija izvedbe pedagoške prakse,
- Evalvacija študenta,
- Evalvacija splošnih kompetenc iz magistrskih pedagoških študijskih programov,
- Evalvacija kompetenc mentorja,
- Splošno o pedagoški praksi,
- Evalvacija ankete.

Prvi sklop anketnih odgovorov: Evalvacija mentorja na fakulteti – notranjega mentorja

Namen tega sklopa anketnih vprašanj je bil pridobitev podatkov o kakovosti delovanja mentorja na fakulteti, to je notranjega mentorja.

Mentorji na šoli so ocenjevali trditve na petstopenjski lestvici (1 – sploh ne drži, 2 – v glavnem drži, 3 – niti drži niti ne drži, 4 – v glavnem drži, 5 – povsem drži) z dvema dodatnima možnostma (nimam dovolj informacij, ne želim odgovoriti).

Menili smo, da so trditve (v preglednici 50), ki se nanašajo na delo mentorja na fakulteti pred, v času in po praksi, pomembne in da vplivajo na kakovost pedagoške prakse. Zato smo z elementi oz. standardi kazalnikov kakovosti za mentorja na fakulteti poskušali ugotoviti, ali so mentorji na šoli od mentorjev na fakulteti dobili natančna navodila in gradivo, kako organizirati pedagoško prakso za študente; ali so z mentorji na fakulteti dobro sodelovali (po e-pošti, telefonu idr.); ali so bili mentorji na fakulteti vedno dosegljivi za vsa njihova vprašanja in v kolikšni meri so bili kriteriji za ocenjevanje študenta na pedagoški praksi ustrezni.

Preglednica 50: Evalvacija mentorja na fakulteti – notranjega mentorja

Trditve o evalvaciji mentorja na fakulteti – notranjega mentorja		1 – sploh ne drži	2 – v glavnem ne drži	3 – niti drži niti ne drži	4 – v glavnem drži	5 – povsem drži	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Od mentorja na fakulteti sem dobil natančna navodila in gradivo, kako organizirati pedagoško prakso študenta.	f %	2 5%	1 3%	7 18%	2 5%	24 62%	3 8%	0 0%	39 100%	4,3	1,2	1	5
Z mentorjem na fakulteti sem dobro sodeloval (po e-pošti, telefonu idr.).	f %	6 15%	2 5%	2 5%	3 8%	19 49%	6 15%	1 3%	39 100%	3,8	1,6	1	5
Mentor na fakulteti je bil vedno dosegljiv za vsa moja vprašanja.	f %	2 5%	1 3%	1 3%	3 8%	21 54%	10 26%	1 3%	39 100%	4,4	1,2	1	5
Kriteriji za ocenjevanje študenta na pedagoški praksi so ustrezni.	f %	0 0%	2 5%	5 13%	6 15%	22 56%	4 10%	0 0%	39 100%	4,4	0,9	2	5

Ugotavljamo, da je večina mentorjev na šoli dobila od mentorjev na fakulteti natančna navodila za organiziranje pedagoške prakse in bila zadovoljna s kriteriji za ocenjevanje študentov na praksi, ki so jim jih posredovali mentorji na fakulteti, vendar pa bi lahko bila navodila še boljša. Mentorji so najnižje ocenili sodelovanje z mentorji na fakulteti, kjer je tudi več učiteljev izbralo možnost (nimam dovolj informacij). Pri tretji trditvi (Mentor na fakulteti je bil vedno dosegljiv za vsa moja vprašanja.) je odgovor 'nimam dovolj informacij' izbralo 26 % anketirancev, tako da lahko sklepamo, da komuniciranja z mentorjem na fakulteti morda ni bilo. Predvidevamo, da se mentorji na šoli obrnejo na mentorje na fakulteti le takrat, ko imajo vprašanja. Zelo verjetno komunicirajo z njimi le v primerih, ko je to potrebno, zato je dobro, da so mentorji na fakulteti vedno na voljo. Pri tem sklopu bi bilo pri prihodnjih evalvacijah smotno povprašati mentorje tudi za razloge, zakaj niso mogli oceniti teh trditev oz. zakaj so se odločili za odgovor 'nimam dovolj informacij'.

Zanimalo nas je, ali mentor na fakulteti obišče šolo v času pedagoške prakse študenta, kakšen je namen njegovega obiska ter ali je mentor na fakulteti organiziral srečanje (seminar ali delavnico) za mentorje študentom na pedagoški praksi (pred ali po praksi).

Anketni odgovori so pokazali, da je le 6 od 39 mentorjev na fakulteti obiskalo šolo v času pedagoške prakse študentov, in sicer zaradi zaključnega nastopa študenta ali ogleda nastopa študenta, pogovora o praksi ali zaradi hospitacije učitelja. 12 od 39 mentorjev na fakulteti je tudi organiziralo srečanje (seminar ali delavnico) za mentorje študentom na pedagoški praksi, in sicer šest pred prakso in šest po praksi. Rezultati nakazujejo, da so mentorji na šoli razmeroma redko sodelovali in komunicirali z mentorji na fakulteti, kar lahko predstavlja razlog za dokaj pogosto izbiro odgovorov 'nimam dovolj informacij' (preglednica 50).

Mentorji na šoli so lahko dodali nekaj najbolj pozitivnih opažanj ali pomanjkljivosti dela mentorja na fakulteti ter predlagali izboljšave.

20 mentorjev na šoli je navedlo nekaj najbolj pozitivnih opažanj o delu mentorja na fakulteti, ki smo jih razdelili v pet kategorij in razvrstili glede na število odgovorov.

Preglednica 51: Pozitivna opažanja, povezana z delom mentorja na fakulteti

Pozitivna opažanja, povezana z delom mentorja na fakulteti	Število odgovorov
Zelo dobra navodila za pedagoško prakso	9
Dobra komunikacija in dosegljivost za dodatna pojasnila o pedagoški praksi	7
Strokovni pristop in zavedanje pomena pedagoške prakse	2
Dobro organizirana pedagoška praksa	2
Ustrezni evalvacijski obrazci	1

Mentorji na šoli so pohvalili navodila za organizacijo pedagoške prakse in dosegljivost mentorjev na fakulteti za dodatna pojasnila na eni strani, na drugi strani pa poudarili, da nimajo posebnih stikov z mentorji na fakulteti.

14 mentorjev na šoli je navedlo nekaj pomanjkljivosti in predlagalo izboljšave, povezane z delom mentorja na fakulteti, ki smo jih razdelili v kategorije in razvrstili glede na število odgovorov. 7 mentorjev je navedlo, da ni bilo pomanjkljivosti, dva pa sta navedla, da nista imela stikov z mentorjem na fakulteti.

Preglednica 52: Predlogi za izboljšanje dela mentorja na fakulteti

Predlogi za izboljšanje dela mentorja na fakulteti	Število odgovorov
Srečanje mentorjev in skupna analiza pedagoške prakse	3
Nujen obisk na šoli, ogled nastopov študentov	2
Manj izpolnjevanja obrazcev, krajše učne priprave za študente	2
Povratna informacija mentorjem na šoli	1
Upoštevanje dogovorjenih terminov za opravljanje pedagoške prakse	1
Več pozornosti naj se nameni študentom, ne mentorjem na šoli	1
Krajši ocenjevalni obrazec za nastope študentov	1

Iz preglednice 52 lahko sklepamo, da si mentorji na šoli želijo, da bi mentorji na fakulteti izvedli skupna evalvacijska srečanja ter da bi mentorji na fakulteti večkrat obiskali študente na šoli v času pedagoške prakse.

Drugi sklop anketnih odgovorov: Evalvacija izvedbe pedagoške prakse

Namen tega sklopa anketnih vprašanj je bil, da bi pridobili podatke o kakovosti izvedbi pedagoške prakse. Zanimala nas je ustreznost obsega in vsebine pedagoške prakse.

Mentorji na šoli so na petstopenjski lestvici ocenjevali trditve, pri katerih smo želeli ugotoviti, ali je bila za mentorje pedagoška praksa ustrezno zasnovana; ali je bilo število ur nastopov, hospitacij in drugih dejavnosti za študente ustrezno; ali sta bila trajanje prakse in termin opravljanja prakse ustrezna in ali so mentorji lahko vsakodnevne šolske obveznosti prilagodili pedagoški praksi študenta. Menili smo, da so trditve (v preglednici 53), ki se nanašajo na izvedbo pedagoške prakse, pomembne in da vplivajo na kakovost pedagoške prakse ter še posebej na vsakodnevno delo mentorjev na šoli.

Preglednica 53: Evalvacija izvedbe pedagoške prakse

Trditve o evalvaciji izvedbe pedagoške prakse		1 – sploh ne drži	2 – v glavnem ne drži	3 – niti drži niti ne drži	4 – v glavnem drži	5 – povsem drži	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Gledano v celoti je izvedba pedagoške prakse ustrezno zasnovana.	f %	0 0%	4 11%	6 16%	11 29%	13 34%	3 8%	1 3%	38 100%	4,0	1,0	2	5
Število ur nastopov je ustrezno.	f %	4 11%	3 8%	6 16%	6 16%	17 45%	2 5%	0 0%	38 100%	3,8	1,4	1	5
Število ur hospitacij je ustrezno.	f %	3 8%	3 8%	10 26%	5 13%	16 42%	1 3%	0 0%	38 100%	3,8	1,3	1	5
Število ur drugih dejavnosti na šoli (npr. krožek, razredna ura, roditeljski sestanek, govorilna ura, konferenca, ekskurzija, dežurstvo, spremstvo, športni dan, kulturni dan ...) je ustrezno.	f %	1 3%	2 5%	14 37%	5 13%	11 29%	4 11%	1 3%	38 100%	3,7	1,1	1	5
Trajanje pedagoške prakse je ustrezno.	f %	4 11%	4 11%	10 26%	8 21%	9 24%	3 8%	0 0%	38 100%	3,4	1,3	1	5
Termin (čas) opravljanja pedagoške prakse je ustrezen.	f %	1 3%	5 13%	14 37%	8 21%	8 21%	2 5%	0 0%	38 100%	3,5	1,1	1	5
Vsakodnevne šolske obveznosti sem lahko prilagodil pedagoški praksi študenta.	f %	1 3%	1 3%	5 13%	13 34%	17 45%	0 0%	1 3%	38 100%	4,2	1,0	1	5

Odgovori so pokazali, da je večina mentorjev na šoli prilagodila vsakodnevne šolske obveznosti pedagoški praksi študenta. Njihovo mnenje pa je zelo različno glede zasnove in obsega pedagoške prakse, to je glede termina (časa) opravljanja pedagoške prakse in trajanja pedagoške prakse, saj sta bila ta dva elementa najnižje ocenjena. Ravno tako so nižje ocenili ustreznost števila ur hospitacij in nastopov študentov.

Ocene mentorjev na šoli kažejo, da bo potrebno v prihodnosti paziti na usklajenost števila ur nastopov, hospitacij in tudi števila ur drugih dejavnosti na šoli ter ustrezne časovno načrtovati pedagoško prakso študentov v študijskem letu.

Preglednica 54: Primerjava odgovorov študentov in mentorjev na šoli glede izvedbe pedagoške prakse

Trditve o evalvaciji izvedbe pedagoške prakse	Aritmetična sredina odgovorov pri mentorjih na šoli	Aritmetična sredina odgovorov pri študentih
Število ur nastopov je bilo ustrezno.	3,8	3,7
Število ur hospitacij je bilo ustrezno.	3,8	3,5
Število ur drugih dejavnosti na šoli (npr. krožek, razredna ura, roditeljski sestanek, govorilna ura, konferenca, ekskurzija, dežurstvo, spremstvo, športni dan, kulturni dan . . .) je bilo ustrezno.	3,7	3,7
Trajanje pedagoške prakse je bilo ustrezno.	3,4	3,6

Za primerjavo smo izbrali iz anketnih vprašalnikov tiste trditve, ki so bile iste za študente in mentorje na šoli. Pri evalvaciji izvedbe pedagoške prakse nas je zanimala razlika v ustreznosti števila ur nastopov, števila ur hospitacij in števila ur drugih dejavnosti na šoli ter razlika v ustreznosti trajanja pedagoške prakse. Ugotovljamo, da se izvedba pedagoške prakse in ustreznost števila ur obveznosti na pedagoški praksi zdita malenkostno bolj ustrezni mentorjem na šoli kot študentom, kar še potrjuje predlog, da bi bilo potrebno za izboljšanje izvedbe pedagoške prakse ustrezno načrtovati obseg obveznosti na pedagoški praksi študentov na Filozofski fakulteti.

37 mentorjev na šoli je navedlo, kateri meseci niso primerni za opravljanje pedagoške prakse. Mentorji so navedli več mesecev. Preglednica 55 prikazuje, da so najmanj primerni meseci: junij, maj, januar, september in december.

Preglednica 55: Neprimerni meseci za opravljanje pedagoške prakse

Meseci	Število odgovorov
Junij	22
Maj	21
Januar	10
September	10
December	10
Februar	5
April	4
Marec	2
Oktober	1
November	0

Mentorji na šoli so povprečno namenili 4,8 ur načrtovanju pedagoške prakse oz. pripravi urnika pedagoške prakse za študenta, vendar pa so odgovori zelo različni in obsegajo od 0 do 20 ur pri 34 mentorjih. Mentorji so povprečno na dan vložili 1,7 ure v pogovore, preglede učnih priprav in povratne informacije študentu. Njihovi odgovori obsegajo od 0 do 5 ur pri 33 mentorjih, ki so odgovorili na to vprašanje. Odgovori kažejo, da so se mentorji na šoli zelo posvetili pedagoški praksi študentov.

Mentorji na šoli so lahko dodatno navedli nekaj najbolj pozitivnih opažanj ali pa pomanjkljivosti izvedbe pedagoške prakse ter predlagali izboljšave.

28 mentorjev na šoli je navedlo nekaj najbolj pozitivnih opažanj o izvedbi pedagoške prakse, ki smo jih razdelili v kategorije in razvrstili glede na število odgovorov. Daljše odgovore smo razdelili v več kategorij.

Preglednica 56: Pozitivna opažanja mentorjev na šoli o izvedbi pedagoške prakse

Pozitivna opažanja mentorjev na šoli o izvedbi pedagoške prakse	Število odgovorov
Zainteresiranost študentov	9
Koristnost pedagoške prakse za realno delo in napredek študenta	7
Vpliv na samoevalvacijo dela mentorja	7
Inovativnost študentov pri nastopih	4
Zadovoljstvo učencev	3
Sodelovanje z mentorjem na fakulteti	2
Natančna navodila za pedagoško prakso	2

Mentorji na šoli so pohvalili študente, in sicer njihovo zainteresiranost za šolsko delo, zadovoljstvo učencev v času pedagoške prakse študentov ter njihovo inovativnost s številnimi idejami za pouk. Ravno tako pa so poudarili osebno rast in pozitiven vpliv študentov na mentorjevo delo, kar predstavlja preglednica 56.

21 mentorjev na šoli je navedlo nekaj pomanjkljivosti in predlagalo izboljšave za izvedbo pedagoške prakse, ki smo jih razdelili v kategorije in razvrstili glede na število odgovorov.

Preglednica 57: Pomanjkljivosti izvedbe pedagoške prakse

Pomanjkljivosti izvedbe pedagoške prakse	Število odgovorov
Težave pri načrtovanju in usklajevanju urnika pedagoške prakse (Študentje niso upoštevali rokov, se niso vključevali v šolske dejavnosti, saj so imeli druge obveznosti.)	6
Preveč teorije in obsežne učne priprave, nerealne učne priprave, vsebina le iz učbenikov	4
Neprimerni meseci (marec, september, maj, junij)	2
Ni kontakta z mentorjem na fakulteti	1

Preglednica 58: Predlogi mentorjev na šoli za izvedbo pedagoške prakse

Predlogi mentorjev na šoli za izvedbo pedagoške prakse	Število odgovorov
Daljša praksa (en mesec, 14 dni)	6
Delo s študenti kot del delovne obveznosti mentorja in ne prostovoljno delo	2
Premalo nastopov študentov	1

Mentorji na šoli so izpostavili težavo pri časovnem usklajevanju hospitacij in nastopov na šoli, saj so imeli študentje v času pedagoške prakse še druge obveznosti na fakulteti in druge obštudijske dejavnosti. Predlagali so daljšo pedagoško prakso (dva tedna, en mesec) in pisanje krajših učnih priprav. Tudi druga opažanja kažejo na to, kaj bi si posamezni mentorji na šoli želeli (priznanje kot del pedagoške obveznosti, pedagoško prakso v času bolj primernih mesecev na šoli, več kontakta z mentorjem na fakulteti itd.).

Tretji sklop anketnih odgovorov: Evalvacija študenta

Pri tretjem sklopu anketnih vprašanj so mentorji na šoli vsakega študenta ocenjevali posebej na petstopenjski lestvici. Želeli smo izvedeti, kako mentorji ocenjujejo delo študentov, in sicer ali so upoštevali dogovorjene roke; ali so imeli spoštljiv odnos na pedagoški praksi; ali so upoštevali nasvete in predloge mentorjev na šoli; ali so opravili vse načrtovane obveznosti; ali so se vključevali v pouk in šolske dejavnosti tudi izven obveznega dela oz. obsega pedagoške prakse; ali so se dobro didaktično-metodično in strokovno pripravili na nastope oz. izvedbe učnih ur.

Od 38 mentorjev jih je 15 imelo dva študenta na praksi, šest mentorjev tri študente, dva mentorja pa štiri. Tako so mentorji na šoli ocenili skupaj 61 študentov.

Preglednica 59: Evalvacija študenta

Trditve o evalvaciji študenta	f %	1 – sploh ne drži	2 – v glavnem ne drži	3 – niti drži niti ne drži	4 – v glavnem drži	5 – povsem drži	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Študent je upošteval dogovorjene roke.	f %	0 0%	1 2%	0 0%	4 7%	56 92%	0 0%	0 0%	61 100%	4,9	0,4	2	5
Študent je imel spoštljiv odnos na pedagoški praksi.	f %	0 0%	0 0%	0 0%	2 3%	59 97%	0 0%	0 0%	61	5,0	0,2	4	5
Študent je upošteval nasvete in predloge.	f %	0 0%	0 0%	1 2%	6 10%	54 89%	0 0%	0 0%	61	4,9	0,4	3	5
Študent je opravil vse načrtovane obveznosti.	f %	0 0%	0 0%	1 2%	3 5%	57 93%	0 0%	0 0%	61	4,9	0,3	3	5
Študent se je vključeval v pouk in šolske dejavnosti tudi izven obveznega dela oz. obsega pedagoške prakse.	f %	11 18%	7 11%	4 7%	11 18%	26 43%	2 3%	0 0%	61	3,6	1,6	1	5
Študent se je dobro didaktično-metodično pripravil na nastope.	f %	0 0%	1 2%	3 5%	14 23%	42 69%	1 2%	0 0%	61	4,6	0,7	2	5
Študent se je dobro strokovno pripravil na nastope.	f %	0 0%	1 2%	3 5%	13 21%	43 70%	1 2%	0 0%	61	4,6	0,7	2	5

Ocene trditve v preglednici 59 oz. standardov kazalnikov kakovosti, ki so jih ocenili mentorji na šoli, kažejo, da so študentje zelo dobro opravili pedagoško prakso, imeli spoštljiv odnos do vseh, upoštevali dogovorjene roke, nasvete, navodila in se dobro pripravili na nastope ter opravili vse obveznosti. Nižje ocene so študentje prejeli le pri postavki o vključevanju v šolske dejavnosti izven obveznega dela pedagoške prakse. Ugotavljamo, da je večina mentorjev na šoli zelo zadovoljna s študentskim delom na praksi. Ugotavljamo, da so vsi zgornji elementi v precejšni meri ustrezni standardi kazalnikov kakovosti za delo študentov v času pedagoške prakse.

Mentorji na šoli so dodatno lahko navedli nekaj najbolj pozitivnih opažanj ali pa pomanjkljivosti dela študentov ter predlagali izboljšave.

23 mentorjev na šoli je navedlo nekaj najbolj pozitivnih opažanj, povezanih z delom študenta oz. študentov, ki smo jih razdelili v kategorije in razvrstili glede na število odgovorov. Daljše odgovore smo razdelili v več kategorij.

Preglednica 60: Pozitivna opažanja mentorjev na šoli, povezana z delom študentov

Pozitivna opažanja mentorjev na šoli, povezana z delom študentov	Število odgovorov
Strokovna pripravljenost študentov	8
Upoštevanje navodil in nasvetov mentorja na šoli, prilagodljivost	6
Želja po znanju, motiviranost	5
Spoštljiv odnos do učiteljev in učencev	5
Pridobljene ideje od študentov	3
Napredek	2
Trud in delavnost	2

Mentorjeva opažanja kažejo, da so se študentje strokovno dobro pripravili na nastope ter da na fakulteti pridobijo ustrezno strokovno znanje za poučevanje predmetov. Ravno tako so mentorji na šoli poudarili, da študentje upoštevajo navodila in nasvete mentorjev na šoli ter da je njihov odnos do učiteljev in učencev zelo korekten. 16 mentorjev na šoli je navedlo tudi nekaj pomanjkljivosti in predlagalo izboljšave, povezane z delom študenta oz. študentov, ki smo jih razdelili v kategorije in razvrstili glede na število odgovorov.

Preglednica 61: Pomanjkljivosti dela študentov

Pomanjkljivosti dela študentov	Število odgovorov
Pomanjkanje časa študentov zaradi drugih obveznosti	3
Strah pred nastopanjem	1
Strokovna šibkost	1
Slabo časovno načrtovanje učne ure	1
Premalo motivirani študentje	1
Slabše obvladovanje disciplinskih problemov v razredu	1
Poznavanje poučevanja na poklicni in strokovni šoli (zahtevnost znanja je manjša kot v gimnazijah)	1
Pomanjkanje drugih dejavnosti na šoli v času pedagoške prakse	1

Preglednica 62: Predlogi za izboljšanje dela študentov

Predlogi za izboljšanje dela študentov	Število odgovorov
Več časa ali daljša pedagoška praksa za pripravo učne ure	3
Več nastopov	2
Manj obsežne učne priprave	1
Več drugih nalog (sestavljanje nalog za teste ...)	1

Mentorji na šoli so navedli več različnih pomanjkljivosti, med katerimi bi izpostavili pomanjkanje časa pri študentih zaradi drugih obveznosti, saj so opravili le minimalne obveznosti na pedagoški praksi. Navedli so tudi nekaj predlogov, ki se nanašajo na daljšo pedagoško prakso z vidika več časa za pripravo na izvedbo učnih ur ali več nastopov študentov ter vključevanje študentov v preverjanje in ocenjevanje znanja učencev, kar bi bilo smiselno upoštevati.

Četrty sklop anketnih odgovorov: Evalvacija splošnih kompetenc iz magistrskih pedagoških študijskih programov

Mentorji na šoli so ocenjevali splošne kompetence učitelja, vzete iz magistrskih pedagoških študijskih programov, za vsak sklop posebej na petstopenjski lestvici (1 – sploh nič, 2 – malo, 3 – srednje, 4 – veliko, 5 – v celoti) z dvema dodatnima možnostma (nimam dovolj informacij, ne želim odgovoriti). Tako so ocenjevali kompetence, ki se nanašajo na učinkovito poučevanje, na preverjanje in ocenjevanje znanja ter spremljanje napredka učencev, na vodenje in komunikacijo, na širše profesionalne kompetence in na vseživljenjsko učenje. Želeli smo izvedeti, v kolikšni meri mentorji na šoli ocenjujejo, da je pedagoška praksa prispevala k razvijanju splošnih kompetenc pri študentih, ki so predvidene v vsakem magistrskem pedagoškem študijskem programu.

Preglednica 63: Evalvacija splošnih kompetenc iz magistrskih pedagoških študijskih programov

Evalvacija splošnih kompetenc iz magistrskih pedagoških študijskih programov	1 – sploh nič	2 – malo	3 – srednje	4 – veliko	5 – v celoti	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
<p>Učinkovito poučevanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – je usposobljen/a za preoblikovanje in posredovanje strokovno-predmetnih vsebin na učencu razumljiv način; – pri uresničevanju sopskega kurikula ustrezno povezuje cilje učnih načrtov, vsebine, načine učenja in razvoj učencev; – učinkovito načrtuje, organizira in izvaja učne aktivnosti; – obvlada principe raziskovanja na pedagoškem področju ter jih uporablja pri izboljševanju učenja in poučevanja; – spodbuja aktivno in neodvisno učenje, ki učencem omogoča, da sami načrtujejo, spremljajo, vrednotijo in uravnavajo svoje učenje; – spodbuja sodelovalno učenje, ki učencem omogoča razvoj socialnih veščin za uspešno sodelovanje v različnih heterogenih skupinah. 	f 0 %	3 8 %	7 18 %	18 47 %	7 18 %	3 8 %	0 0 %	38 100 %	3,8	0,8	2	5
<p>Preverjanje in ocenjevanje znanja ter spremljanje napredka učencev:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ustrezno uporablja različne spremljanja, preverjanja in ocenjevanja napredka posameznega učenca v skladu s cilji; ter daje konstruktivno povratno informacijo; – spremlja in vrednoti napredek učencev na področju usvajanja strategij učenja, učenja socialnih veščin, bralne in informacijske pismenosti; – seznanja starše in druge odgovorne osebe o napredku učencev. 	f 4 %	5 13 %	10 26 %	8 21 %	5 13 %	5 13 %	1 3 %	38 100 %	3,2	1,2	1	5
<p>Vodenje in komunikacija:</p> <ul style="list-style-type: none"> – učinkovito komunicira z učenci in razvija pozitivne odnose z njimi; – oblikuje spodbudno učno okolje in skupnost učencev, v katerih se cenijo različnosti in v katerih se učenci počutijo sprejete, varne in samozavestne; – oblikuje jasna pravila za vedenje in disciplino v razredu; pravila temeljijo na spoštovanju vseh udeležencev; – se uspešno sooča z neprimerim vedenjem, agresivnostjo, konflikti in uporablja ustrezne strategije za njihovo reševanje; – daje vsem učencem enake možnosti in prilagaja delo njihovim individualnim posebnostim; – prepoznava učence s posebnimi potrebami, njihova močna in šibka področja, prilagaja delo njihovim zmoglostim in po potrebi sodeluje z ustreznimi strokovnjaki in ustanovami. 	f 0 %	3 8 %	6 16 %	17 45 %	9 24 %	2 5 %	1 3 %	38 100 %	3,9	0,9	2	5
<p>Širše profesionalne kompetence:</p> <ul style="list-style-type: none"> – razvija pozitiven odnos do učencev, kaže spoštovanje do njihovega družbenega, kulturnega, jezikovnega, verskega izhodišča; – pri svojem delu upošteva etična načela in zakonska določila; – kaže in spodbuja pozitivne vrednote, stališča in vedenje, ki ga pričakuje od učencev; – učinkovito komunicira in sodeluje s starši ter drugimi osebami, odgovornimi za učence; – sodeluje z drugimi učitelji in sodelavci na šoli; – se vključuje in sodeluje v različnih aktivnostih v ožjem in širšem okolju ter na področju izobraževanja; – načrtuje, spremlja, vrednoti in uravnava lasten profesionalni razvoj. 	f 1 %	2 5 %	3 8 %	14 37 %	13 34 %	4 11 %	1 3 %	38 100 %	4,1	1,0	1	5
<p>Vseživljenjsko učenje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uporablja ustrezne metode za motiviranje učencev in razvija strategije, ki omogočajo vseživljenjsko učenje; – spodbuja prožnost in vztrajnost pri soočanju z novimi izzivi in nalogami ter sposobnost samovrednotenja pri učenju; – pri delu uporablja informacijsko-komunikacijsko tehnologijo in pri učenju razvija informacijsko pismenost; – pri učenju razvija komunikacijske in socialne veščine. 	f 1 %	1 3 %	6 16 %	12 32 %	15 39 %	2 5 %	1 3 %	38 100 %	4,1	1,0	1	5

Mentorji na šoli so zelo dobro ocenili doseganje splošnih kompetenc iz magistrskih pedagoških študijskih programov. Najbolj visoko so ocenili razvoj kompetenc, ki se nanašajo na vseživljenjsko učenje, pa tudi širše profesionalne kompetence. Najnižje ocene pa so podali za doseganje splošnih učiteljskih kompetenc, ki se nanašajo na preverjanje in ocenjevanje znanja ter spremljanje napredka učencev. Ugotavljamo, da študentje na pedagoški praksi v zadovoljivi meri dosegajo splošne kompetence učitelja, ki so navedene v magistrskih pedagoških študijskih programih. Več pozornosti bi morali posvetiti kompetenci preverjanja in ocenjevanja znanja.

Preglednica 64: Evalvacija splošnih kompetenc iz magistrskih pedagoških študijskih programov pri mentorjih na šoli in študentih

Evalvacija splošnih kompetenc iz magistrskih pedagoških študijskih programov	Aritmetična sredina odgovorov pri mentorjih na šoli	Aritmetična sredina odgovorov pri študentih
Učinkovito poučevanje	3,8	4,3
Preverjanje in ocenjevanje znanja ter spremljanje napredka učencev	3,2	3,7
Vodenje in komunikacija	3,9	4,4
Širše profesionalne kompetence	4,1	4,5
Vseživljenjsko učenje	4,1	4,3

Za primerjavo smo iz anketnih vprašalnikov zbrali tudi evalvacijo splošnih kompetenc iz magistrskih pedagoških študijskih programov, saj je bilo vprašanje za mentorje na šoli in študente isto. Mentorji na šoli so ocenili usposobljenost študentov, študentje pa so sebe ocenili, v kolikšni meri so dosegli splošne kompetence učitelja, ki so predvidene v magistrskih pedagoških študijskih programih. Ugotavljamo, da študentje pridobitev teh kompetenc ocenjujejo bolje kot mentorji na šoli, in sicer bistveno bolje ocenjujejo sposobnost preverjanja in ocenjevanja znanja, spremljanja napredka in sposobnost vodenja in komunikacije.

Peti sklop anketnih odgovorov: Evalvacija kompetenc mentorja na šoli

Na petstopenjski lestvici (1 – sploh nič, 2 – malo, 3 – srednje, 4 – veliko, 5 – v celoti) z dvema dodatnima možnostma (nimam dovolj informacij, ne želim odgovoriti) so mentorji na šoli ocenjevali naslednje kompetence oz. sposobnosti, ki naj bi jih potrebovali pri izvajanju pedagoške prakse za študente: sposobnost motiviranja in spodbujanja študenta, sposobnost svetovanja in nudenja pomoči, sposobnost jasne komunikacije, sposobnost empatije, zaznavanje občutij, želja in potreb študenta, sposobnost načrtovanja obveznosti študenta, sposobnost sprotnega spremljanja študenta, sposobnost motiviranja in spodbujanja študenta, sposobnost ocenjevanja študenta.

Preglednica 65: Samoevalvacija kompetenc mentorja na šoli

Samoevalvacija kompetenc mentorja na šoli		1 – sploh nič	2 – malo	3 – srednje	4 – veliko	5 – v celoti	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Sposobnost motiviranja in spodbujanja študenta	f %	3 8 %	12 32 %	8 21 %	5 13 %	8 21 %	0 0 %	2 5 %	38 100 %	3,1	1,3	1	5
Sposobnost svetovanja in nudenja pomoči	f %	0 0 %	2 5 %	11 29 %	9 24 %	15 39 %	0 0 %	1 3 %	38 100 %	4,0	1,0	2	5
Sposobnost jasne komunikacije	f %	1 3 %	4 11 %	6 16 %	9 24 %	17 45 %	0 0 %	1 3 %	38 100 %	4,0	1,1	1	5
Sposobnost empatije, zaznavanje občutij, želja in potreb študenta	f %	1 3 %	4 11 %	8 22 %	11 30 %	10 27 %	2 5 %	1 3 %	37 100 %	3,7	1,1	1	5
Sposobnost načrtovanja obveznosti študenta	f %	1 3 %	5 13 %	6 16 %	13 34 %	11 29 %	1 3 %	1 3 %	38 100 %	3,8	1,1	1	5
Sposobnost sprotnega spremljanja študenta	f %	0 0 %	5 13 %	5 13 %	13 34 %	14 37 %	0 0 %	1 3 %	38 100 %	4,0	1,0	2	5
Sposobnost ocenjevanja študenta	f %	0 0 %	5 13 %	5 13 %	9 24 %	18 47 %	0 0 %	1 3 %	38 100 %	4,1	1,1	2	5

Iz ocen mentorjev na šoli lahko ugotovimo, da so mentorji na pedagoški praksi v največji meri potrebovali sposobnost ocenjevanja študentov, sposobnost komuniciranja, svetovanja in nudenja pomoči. Najmanj pa so potrebovali sposobnost motiviranja in spodbujanja študentov, kar lahko kaže na to, da so prišli študentje na pedagoško prakso že zelo motivirani za delo na šoli.

Mentorji na šoli so lahko dodali še druge kompetence, ki so jih potrebovali za mentoriranje študentom na praksi v tem sklopu vprašanj. Pet mentorjev je navedlo še dodatne kompetence, in sicer sposobnost pogovora pred in po izvedbi nastopa, sposobnost izmenjave lastnih izkušenj študentom, sposobnost prilagajanja, sposobnost vrednotenja nastopov študentov in sposobnost svetovanja.

Šesti sklop anketnih odgovorov: Splošno o pedagoški praksi

Na koncu nas je zanimalo, ali so bili mentorji na šoli v splošnem zadovoljni s pedagoško prakso; ali so občutili zadovoljstvo, ko so pomagali in svetovali študentom, ter v kolikšni meri so ustrezno usposobljeni za mentoriranje študentom na pedagoški praksi.

Preglednica 66: Splošno o pedagoški praksi

Trditve o pedagoški praksi na splošno		1 – sploh ne drži	2 – v glavnem ne drži	3 – niti drži niti ne drži	4 – v glavnem drži	5 – povsem drži	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
V splošnem sem s pedagoško prakso zadovoljen.	f %	0 0%	1 3%	5 13%	16 42%	15 39%	0 0%	1 3%	38 100%	4,2	0,8	2	5
Občutil sem zadovoljstvo, ker sem lahko študentu koristno svetoval in pomagal.	f %	0 0%	0 0%	3 8%	7 18%	27 71%	0 0%	1 3%	38 100%	4,6	0,6	3	5
Menim, da sem za mentoriranje študentom na pedagoški praksi ustrezno usposobljen.	f %	0 0%	1 3%	6 16%	9 24%	21 55%	1 3%	0 0%	38 100%	4,4	0,8	2	5

Ocene mentorjev na šoli kažejo, da so bili mentorji zadovoljni s pedagoško prakso, še posebej so čutili zadovoljstvo, ker so lahko pomagali študentom. Večina jih meni, da so ustrezno usposobljeni za izvajanje pedagoške prakse na šolah.

15 mentorjev na šoli je dodatno navedlo še nekaj predlogov za spremembo pedagoške prakse, ki smo jih razdelili v kategorije in jih razvrstili glede na število odgovorov. Daljše odgovore smo razdelili v več kategorij.

Preglednica 67: Predlogi za spremembo pedagoške prakse

Predlogi za spremembo pedagoške prakse	Število odgovorov
Podaljšanje pedagoške prakse	6
Študent bi moral biti z učiteljem cel dan	2
Preveč zgoščeno v dveh tednih	2
Prisotnost mentorja na fakulteti na vsaj enem nastopu študenta v času pedagoške prakse	2
Upoštevanje pedagoške prakse za mentorja na šoli pri njegovem delu, ne le prostovoljstvo	1
Preveč nastopov v kratkem času	1
Več vključevanja študentov v druge šolske dejavnosti	1
Strnjena praksa: v prvem tednu hospitacije, v drugem tednu nastopi itn.	1
Najava pedagoške prakse študentov na začetku šolskega leta	1
Več povratne informacije o delu mentorjev na šoli	1
Možnosti pedagoške prakse oz. poučevanja na različnih šolah	1
V času pedagoške prakse nobenih drugih obveznosti študentov na fakulteti	1
Obvezno sodelovanje študentov pri preverjanju in ocenjevanju znanja	1

Predlogi mentorjev so raznovrstni, tako da bi jih lahko mentorji na fakulteti upoštevali glede na predmete, pri katerih študentje opravljajo pedagoško prakso. Predlog, ki prevladuje, pa je, da bi morali imeti študentje – bodoči učitelji bistveno daljšo pedagoško prakso, kar bi bilo dobro upoštevati oz. zlasti upoštevati pri razporeditvi obveznosti na pedagoški praksi.

Sedmi sklop anketnih odgovorov: Evalvacija ankete

Mentorji na šoli so tudi ocenili ustreznost anketnega vprašalnika. Imeli so možnost dodajanja tematik, ki bi jih anketa lahko še vsebovala.

Preglednica 68: Evalvacija ankete

Trditev o evalvaciji ankete	f %	1 – sploh ne drži	2 – v glavnem ne drži	3 – niti drži niti ne drži	4 – v glavnem drži	5 – povsem drži	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum		
Anketa se mi zdi dobro zastavljena.	0 %	0 %	3 %	7 %	14 %	14 %	2 %	5 %	0 %	38 %	100 %	4,1	0,8	2	5

Anketo so mentorji na šoli dobro ocenili. En mentor na šoli je odgovoril, da je anketa predolga, en mentor pa, da raje odgovarja na odprti tip vprašanj.

Na vprašanje, če obstajajo tematike, o katerih se zdi pomembno podati mnenje, pa jih anketa ni pokrila, mentorji na šoli niso odgovorili. Le en mentor je odgovoril, da bi bilo dobro dodati poznavanje vloge učencev pri pouku v preteklosti in spremembe danes.

Zaključne ugotovitve in predlogi

Anketni odgovori mentorjev na šoli so pokazali na eni strani na stanje kakovosti pedagoške prakse, ki se je izvajala v študijskem letu 2013/14 pri magistrskih pedagoških študijskih programih, na drugi strani pa je bil vprašalnik tako zastavljen, da je pokazal na pomanjkljivosti, za katere bi lahko vpeljali izboljšave na Filozofski fakulteti. Tudi predlogi mentorjev lahko koristijo pri načrtovanju ukrepov za zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse na Filozofski fakulteti.

Tako smo v zaključku izdelali preglednico 69, ki prikazuje, pri katerih kazalnikih kakovosti, ki se nanašajo na delo in zadovoljstvo mentorja na šoli, smo ugotovili pomanjkljivosti in kakšne ukrepe predlagamo za izboljšanje pedagoške prakse na Filozofski fakulteti.

Preglednica 69: Zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse na Filozofski fakulteti – delo in zadovoljstvo mentorjev na šoli

Kazalnik kakovosti, ki se nanaša na delo in zadovoljstvo mentorja na šoli	Standard kakovosti	Anketni vprašalnik (ocenjevanje trditve na petstopenjski lestvici)	Ugotovitevno stanje iz anketnega vprašalnika za mentorje na šoli	Predlogi in ukrepi za zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse
Načrtovanje in usklajevanje urnika pedagoške prakse s študentom	Mentor na šoli pripravi ustrezen urnik pedagoške prakse skupaj s študentom, tako da prilagodi svoje vsakodnevno delo obveznostim študenta na pedagoški praksi.	Vsakodnevne šolske obveznosti sem lahko prilagodil pedagoški praksi študenta.	Med pomanjkljivostmi izvedbe pedagoške prakse so mentorji na šoli omenili težave pri načrtovanju urnika pedagoške prakse in s tem posledično težave z usklajevanjem urnika s študenti zaradi študentovih drugih obveznosti.	Predlagamo, da mentorji na fakulteti v času, ki je na voljo za opravljanje pedagoške prakse, opozorijo študente, da poskušajo svoje obštudijske dejavnosti in obveznosti na fakulteti čim bolj optimalno prilagoditi pedagoški praksi. O drugih obveznostih morajo pravočasno obvestiti mentorje pred začetkom pedagoške prakse, da lahko mentor na šoli pripravi ustrezen urnik pedagoške prakse.
Sodelovanje z mentorjem na fakulteti	Mentor na šoli ima možnost sodelovanja in komuniciranja z mentorjem na fakulteti (po e-pošti, telefonu idr.). Mentor na fakulteti je vedno dosegljiv za njegova vprašanja.	Z mentorjem na fakulteti sem dobro sodeloval (po e-pošti, telefonu idr.). Mentor na fakulteti je bil vedno dosegljiv za vsa moja vprašanja.	Odgovori mentorjev na šoli kažejo, da so manj sodelovali in komunicirali z mentorji na fakulteti. Predvidevamo, da morda ni bilo potrebno ali pa jim ni bilo ponujeno.	Predlagamo, da mentorji na fakulteti med navodili za pedagoško prakso informirajo mentorje na šoli o vseh možnostih komunikacije z njimi oz. da so vedno na voljo za vprašanja in komunikacijo.

Kazalnik kakovosti, ki se nanaša na delo in zadovoljstvo mentorja na šoli	Standard kakovosti	Anketni vprašalnik (ocenjevanje trditve na petstopenjski lestvici)	Ugotovitevno stanje iz anketnega vprašalnika za mentorje na šoli	Predlogi in ukrepi za zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse
Zadovoljstvo mentorja na šoli z obsegom in trajanjem pedagoške prakse	Mentor na šoli je zadovoljen s številom ur obveznosti študenta (številom ur hospitacij, nastopov, drugih dejavnosti na šoli) in trajanjem pedagoške prakse.	Število ur nastopov je bilo ustrezno. Število ur hospitacij je bilo ustrezno. Število ur drugih dejavnosti na šoli (npr. krožek, razredna ura, roditeljski sestanek, govorilna ura, konferenca, ekskurzija, dežurstvo, spremljevalstvo, športni dan, kulturni dan ...) je bilo ustrezno. Trajanje pedagoške prakse je bilo ustrezno.	Mnenje mentorjev je, da bi morala biti pedagoška praksa daljša oz. da bi imeli študentje več nastopov, hospitacij in drugih dejavnosti. Ker ni bilo nobenih pripomb, lahko predvidevamo, da bi lahko mentorji na šoli organizirali še več ur hospitacij in učnih ur za nastope ali pomagali pri vključevanju študentov v druge dejavnosti na šoli.	Predlagamo, da se vsakoletno spremlja ustreznost števila ur nastopov, hospitacij in drugih dejavnosti pri študentih glede na število kreditnih točk, ki so tem uram namenjene.
Zadovoljstvo mentorja na šoli z delom študenta	Mentor na šoli je zadovoljen z delom študenta na pedagoški praksi, saj študent upošteva dogovorjene roke, ima spoštljiv odnos, upošteva nasvete in predloge, opravi vse načrtovane obveznosti, se vključuje v pouk in šolske dejavnosti izven obveznega dela pedagoške prakse, se dobro strokovno in didaktično-metodično pripravi na nastope ipd.	Študent se je vključeval v pouk in šolske dejavnosti tudi izven obveznega dela oz. obsega pedagoške prakse.	Odgovori in predlogi mentorjev kažejo, da se študentje niso vključevali toliko v druge dejavnosti na šoli. Opravili so minimalne obveznosti, saj so imeli premalo časa zaradi drugih obveznosti na fakulteti ali obštudijskih dejavnosti. Mentorji so mnenja, da se delo na šoli bolje spozna z vključitvijo še v druge šolske dejavnosti.	Predlagamo, da se v navodilih za mentorje na šoli med obveznostmi navede tudi določeno minimalno število ur vključevanja v šolske dejavnosti v skladu s ponudbo šole v času, ko študent opravlja pedagoško prakso, in v skladu s številom kreditnih točk.
Mentorjeva ocena študentovega doseganja splošnih kompetenc v pedagoškem študijskem programu	Mentor na šoli oceni študentovo doseganje splošnih kompetenc v pedagoškem študijskem programu z oceno, ki ustrezno izraža pridobljene kompetence.	Sklop splošnih kompetenc: Preverjanje in ocenjevanje znanja ter spremljanje napredka učencev	Mentorji ocenjujejo, da so študentje sklop kompetenc, ki se nanaša na preverjanje in ocenjevanje znanja ter spremljanje napredka učencev, v primerjavi z drugimi kompetencami, razvili v manjši meri.	Predlagamo, da se pri navodilih za mentorje doda prošnja, da bi mentor vključeval študenta tudi v preverjanje in ocenjevanje znanja v času pedagoške prakse.

MNENJE MENTORJEV NA FAKULTETI – NOTRANJIH MENTORJEV

Anketni vprašalnik je bil namenjen mentorjem na fakulteti oz. nosilcem in izvajalcem predmetov, ki vključujejo pedagoško prakso na Filozofski fakulteti. Vprašalnik smo poslali 14 mentorjem na fakulteti oz. t. i. specialnim didaktikom. Izpolnilo pa ga je 12 mentorjev, tako da smo dobili odgovore za skoraj vse magistrske pedagoške študijske programe, ki so imeli v študijskem letu 2013/14 izvedeno tudi pedagoško prakso.

Anketni vprašalnik se je v celoti nanašal na kazalnike kakovosti pedagoške prakse, ki smo jih predhodno pripravili (Priloga št. 1). Izbrali smo štiri področja, ki se nanašajo na delo študenta, delo mentorja na šoli, delo mentorja na fakulteti in na fakultetno organizacijo pedagoške prakse.

Anketni odgovori so razporejeni v tri sklope:

- Opredelitev kakovosti pedagoške prakse,
- Pomembnost predlaganih kazalnikov kakovosti pedagoške prakse,
- Uporaba kazalnikov kakovosti pedagoške prakse.

V nadaljevanju predstavljamo rezultate in interpretacije odgovorov. Zaradi majhnega števila anketirancev smo odstotke izračunali na celo število natančno.

Prvi sklop anketnih odgovorov: Opredelitev kakovosti pedagoške prakse

Pri tem sklopu nas je zanimalo, kako mentorji na fakulteti – notranji mentorji ocenjujejo pomembnost štirih dejavnikov kakovosti pedagoške prakse na petstopenjski lestvici (1 – popolnoma nepomembno, 2 – malo pomembno, 3 – srednje pomembno, 4 – pomembno, 5 – zelo pomembno), in sicer vstopne dejavnike (načrtovanje in priprava na pedagoško prakso), procesne dejavnike (izpeljava oz. izvajanje pedagoške prakse), izstopne dejavnike (rezultati in učni izidi pedagoške prakse) in prečne dejavnike (vodenje in organizacija pedagoške prakse na fakultetni ali šolski ravni).

Preglednica 70: Pomembnost dejavnikov kakovosti pedagoške prakse

Pomembnost dejavnikov kakovosti pedagoške prakse		1 – popolnoma nepomembno	2 – malo pomembno	3 – srednje pomembno	4 – pomembno	5 – zelo pomembno	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Vstopni dejavniki: načrtovanje in priprava na pedagoško prakso	f %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	2 17 %	10 83 %	12 100 %	4,8	0,4	4	5
Procesni dejavniki: izpeljava oz. izvajanje pedagoške prakse	f %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	12 100 %	12 100 %	5,0	0,0	5	5
Izstopni dejavniki: rezultati in učni izidi pedagoške prakse	f %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	2 17 %	10 83 %	12 100 %	4,8	0,4	4	5
Prečni dejavniki: vodenje in organizacija pedagoške prakse na fakultetni ali šolski ravni	f %	0 0 %	0 0 %	1 8 %	6 50 %	5 42 %	12 100 %	4,3	0,7	3	5

Mentorji na fakulteti so pripisali največjo pomembnost procesnim dejavnikom, saj je izpeljava pedagoške prakse oz. izvedba pedagoške prakse, v kateri so vključeni vsi deležniki, izredno pomembna. Po pomembnosti sledijo vstopni in izstopni dejavniki. Najnižjo oceno pa so pripisali organizaciji pedagoške prakse na fakultetni ali šolski ravni.

Zanimalo nas je tudi, katerim od teh štirih dejavnikov bi se morali na Filozofski fakulteti bolj posvetiti, da bi izboljšali kakovost pedagoške prakse. Na to vprašanje je odgovorilo 12 mentorjev na fakulteti, ki so izbrali več dejavnikov.

Preglednica 71: Dejavniki, katerim bi se morali na Filozofski fakulteti bolj posvetiti

Dejavniki kakovosti pedagoške prakse	Število izbir
Vstopni dejavniki	7
Procesni dejavniki	7
Izstopni dejavniki	5
Prečni dejavniki	9

Iz odgovorov mentorjev na fakulteti je razvidno, da bi se na Filozofski fakulteti morali posvetiti vsem dejavnikom, še posebej pa prečnim dejavnikom, ki bi tudi prinesli izboljšanje kakovosti pedagoške prakse. Prečni dejavniki se nanašajo na organizacijo pedagoške prakse na fakultetni ravni.

Pri tem sklopu smo želeli izvedeti, kaj je po mnenju mentorjev na fakulteti ključno za kakovostno pedagoško prakso oz. kaj kaže na kakovost pedagoške prakse. Na to vprašanje je odgovorilo 10 učiteljev (od 12). Njihove odgovore smo razdelili v več kategorij, ki smo jih nadalje razvrstili glede na število odgovorov (preglednica 72). Daljše odgovore smo razporedili v več kategorij.

Preglednica 72: Kaj kaže na kakovost pedagoške prakse?

Kaj kaže na kakovost pedagoške prakse?	Število odgovorov
Usposobljeni mentorji na šoli	6
Sistemska ureditev mentorstva na šolah (nagrajevanje, zmanjšanje pedagoške obveznosti)	5
Fleksibilen, samostojen, refleksiven, zavzet študent	4
Usposobljen študent (pridobljene kompetence za učiteljski poklic)	2
Fleksibilen, odprt, zavzet mentor na šoli	2
Načrtovanje pedagoške prakse s strani vseh deležnikov	1
Ustrezen odnos med mentorjem na šoli in študentom	1
Sodelovanje in komunikacija med vsem deležniki	1

Iz odgovorov mentorjev na fakulteti lahko povzamemo, da so za kakovost pedagoške prakse potrebni usposobljeni mentorji na šoli na eni strani, na drugi strani pa zavzeti, samostojni in reflektivni študentje. Mentorji na fakulteti so pokazali na še neurejeno področje mentorstva v Sloveniji. Predlagali so nagrajevanje mentorjev na šoli ali npr. zmanjšanje pedagoške obveznosti tistih mentorjev, ki sprejemajo študente na pedagoško prakso.

Drugi sklop anketnih odgovorov: Pomembnost predlaganih kazalnikov kakovosti pedagoške prakse

Pri tem sklopu so mentorji na fakulteti na petstopenjski lestvici (1 – popolnoma nepomembno, 2 – malo pomembno, 3 – srednje pomembno, 4 – pomembno, 5 – zelo pomembno) ocenjevali kazalnike kakovosti, ki smo jih predlagali za delo študentov, mentorjev na šoli in mentorjev na fakulteti (pred prakso, v času prakse in na rezultate prakse) ter za organizacijo pedagoške prakse. Kazalnike smo vzeli iz nabora kazalnikov kakovosti pedagoške prakse v Prilogi št. 1.

Namen ocenjevanja predlaganih kazalnikov kakovosti pedagoške prakse je bil tudi preveriti ustreznost kazalnikov kakovosti za evalvacijo pedagoške prakse pri magistrskih študijskih programih na Filozofski fakulteti.

PRVO PODROČJE KAZALNIKOV KAKOVOSTI SE NANAŠA NA DELO ŠTUDENTOV

Mentorji na fakulteti – notranji mentorji so ocenili, v kolikšni meri so predlagani kazalniki, ki se nanašajo na študente, pomembni za kakovost pedagoške prakse na Filozofski fakulteti na petstopenjski lestvici.

Preglednica 73: Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na delo študentov pred pedagoško prakso

Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na delo študentov pred pedagoško prakso		1 – popolnoma nepomembno	2 – malo pomembno	3 – srednje pomembno	4 – pomembno	5 – zelo pomembno	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Poznavanje pedagoškega študijskega programa	f %	0 0 %	1 8 %	4 33 %	3 25 %	4 33 %	12 100 %	3,8	1,0	2	5
Poznavanje učnega načrta za pedagoško prakso (vsebina, cilji in kompetence, predvideni študijski rezultati, načini ocenjevanja)	f %	0 0 %	1 8 %	1 8 %	6 50 %	4 33 %	12 100 %	4,1	0,9	2	5
Poznavanje navodil in pravil za pedagoško prakso	f %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	4 33 %	8 67 %	12 100 %	4,7	0,5	4	5
Obisk šole, obisk ravnatelja in mentorja ter pridobitev soglasja o sprejetju na pedagoško prakso	f %	0 0 %	1 8 %	2 17 %	5 42 %	4 33 %	12 100 %	4,0	1,0	2	5
Načrtovanje urnika pedagoške prakse skupaj z mentorjem na šoli	f %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	2 17 %	10 83 %	12 100 %	4,8	0,4	4	5
Časovno načrtovanje pedagoške prakse in usklajevanje z obveznostmi na fakulteti	f %	0 0 %	0 0 %	1 8 %	3 25 %	8 67 %	12 100 %	4,6	0,7	3	5

Iz preglednice 73 lahko ugotovimo, da mentorji na fakulteti za kakovostno načrtovanje pedagoške prakse pripisujejo največji pomen študentovemu poznavanju navodil in pravil pred začetkom pedagoške prakse ter študentovemu načrtovanju obveznosti za pedagoško prakso skupaj z mentorjem, tako da lahko študent prilagodi pedagoški praksi tudi druge dejavnosti in obveznosti, ki jih ima na fakulteti. Ta ugotovitev je tudi skladna z razmeroma visoko oceno pomembnosti s strani mentorjev na fakulteti za kazalnik kakovosti o študentovem časovnem načrtovanju pedagoške prakse in usklajevanjem z obveznostmi na fakulteti. Na kakovost pedagoške prakse po mnenju mentorjev na fakulteti najmanj vpliva študentovo poznavanje pedagoškega študijskega programa. Ugotavljamo, da so vsi kazalniki kakovosti, ki se nanašajo na delo in naloge študenta pred prakso, ustrezni, razen kazalnika kakovosti, ki se nanaša na študentovo poznavanje pedagoškega študijskega programa.

Preglednica 74: Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na delo študentov v času pedagoške prakse

Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na delo študentov v času pedagoške prakse		1 – popolnoma nepomembno	2 – malo pomembno	3 – srednje pomembno	4 – pomembno	5 – zelo pomembno	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Spremljanje oz. hospitiranje učnih ur	f %	0 0%	0 0%	0 0%	7 58%	5 42%	12 100%	4,4	0,5	4	5
Pripravljanje učnih priprav in izvedba učnih ur	f %	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	12 100%	12 100%	5,0	0,0	5	5
Sodelovanje pri šolskih dejavnostih	f %	0 0%	0 0%	3 25%	5 42%	4 33%	12 100%	4,1	0,8	3	5
Pisanje poročila o pedagoški praksi z refleksijo	f %	0 0%	0 0%	1 8%	3 25%	8 67%	12 100%	4,6	0,7	3	5
Upoštevanje nasvetov in navodil mentorja na fakulteti	f %	0 0%	0 0%	1 8%	6 50%	5 42%	12 100%	4,3	0,7	3	5
Upoštevanje nasvetov in navodil mentorja na šoli	f %	0 0%	0 0%	0 0%	6 50%	6 50%	12 100%	4,5	0,5	4	5
Upoštevanje šolskih navodil in pravil	f %	0 0%	0 0%	2 17%	4 33%	6 50%	12 100%	4,3	0,8	3	5
Časovno prilagajanje pedagoške prakse in obveznosti na fakulteti	f %	0 0%	0 0%	3 25%	4 33%	5 42%	12 100%	4,2	0,8	3	5

Iz preglednice 74 lahko ugotovimo, da mentorji na fakulteti za kakovostno izvedbo pedagoške prakse pripisujejo največji pomen študentovi pripravi učne priprave za izvedbo učnih ur, oblikovanju poročila oz. vodenju dnevnika ter upoštevanju nasvetov in navodil mentorja na šoli, ravno tako pa tudi njihovem spremljanju in hospitiranju učnih ur pri izbranem šolskem predmetu. To pomeni, da je kazalnik 'Pripravljanje učnih priprav in izvedba učnih ur' nedvomno najbolj potreben in nujen element za kakovostno pedagoško prakso. Ocene mentorjev na fakulteti kažejo, da so vsi kazalniki kakovosti pomembni za ugotavljanje kakovosti dela študentov na pedagoški praksi. Zaključimo lahko, da delo študentov v precejšnji meri vpliva na kakovost pedagoške prakse.

Preglednica 75: Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na učne izide oz. rezultate študentov

Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na učne izide oz. rezultate študentov		1 – popolnoma nepomembno	2 – malo pomembno	3 – srednje pomembno	4 – pomembno	5 – zelo pomembno	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Doseganje kompetenc (splošnih in predmetno-specifičnih) v pedagoškem študijskem programu	f %	0 0%	0 0%	0 0%	4 33%	8 67%	12 100%	4,7	0,5	4	5
Doseganje ciljev in kompetenc ter predvidenih študijskih rezultatov v učnem načrtu predmeta za pedagoško prakso	f %	0 0%	0 0%	0 0%	3 25%	9 75%	12 100%	4,8	0,5	4	5
Izdelava poročila o pedagoški praksi z refleksijo	f %	0 0%	0 0%	0 0%	6 50%	6 50%	12 100%	4,5	0,5	4	5
Zaključna predstavitev pedagoške prakse z refleksijo pred študenti – kolegi	f %	0 0%	1 8%	5 42%	5 42%	1 8%	12 100%	3,5	0,8	2	5
Splošno zadovoljstvo študenta s pedagoško prakso	f %	0 0%	0 0%	1 8%	6 50%	5 42%	12 100%	4,3	0,7	3	5

Iz preglednice 75 lahko ugotovimo, da mentorji na fakulteti ocenjujejo, da je za študenta najpomembnejše, da usvoji tiste kompetence, ki so predvidene v magistrskem pedagoškem študijskem programu, in tiste, ki se navezujejo na predmet, ki vključuje pedagoško prakso. Tudi izdelava poročila o pedagoški praksi z refleksijo in splošno zadovoljstvo študenta s pedagoško prakso se jim zdita zelo pomembna. Najnižje pa ocenjujejo pomembnost kazalnika kakovosti, ki se nanaša na zaključno predstavitev pedagoške prakse pred študenti – kolegi. Ta kazalnik kakovosti smo vključili, saj smo predvidevali, da tudi zaključno poročanje in izmenjava izkušenj med študenti vpliva na kakovost izvedbe pedagoške prakse. Iz ocen, ki so jih podali mentorji na fakulteti o pomembnosti kazalnikov, ki se nanašajo na učne izide študentov, lahko povzamemo, da so vsi kazalniki v preglednici 75 ustrezni za ugotavljanje kakovosti rezultatov študentov na pedagoški praksi, razen kazalnika kakovosti, ki se nanaša na študentovo predstavitev svoje prakse svojim kolegom po koncu pedagoške prakse.

DRUGO PODROČJE KAZALNIKOV KAKOVOSTI SE NANAŠA NA DELO MENTORJEV NA ŠOLI – ZUNANJIH MENTORJEV

Mentorji na fakulteti – notranji mentorji so ocenili, v kolikšni meri so predlagani kazalniki, ki se nanašajo na delo mentorjev na šoli, pomembni za kakovost pedagoške prakse na Filozofski fakulteti na petstopenjski lestvici.

Preglednica 76: Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na delo mentorjev na šoli pred pedagoško prakso

Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na delo mentorjev na šoli pred pedagoško prakso		1 – popolnoma nepomembno	2 – malo pomembno	3 – srednje pomembno	4 – pomembno	5 – zelo pomembno	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Poznavanje vloge mentorja	f %	0 0%	0 0%	0 0%	4 33%	8 67%	12 100%	4,7	0,5	4	5
Poznavanje pedagoškega študijskega programa	f %	0 0%	0 0%	3 25%	6 50%	3 25%	12 100%	4,0	0,7	3	5
Poznavanje učnega načrta za pedagoško prakso (vsebina, cilji in kompetence, predvideni študijski rezultati, načini ocenjevanja)	f %	0 0%	0 0%	2 17%	7 58%	3 25%	12 100%	4,1	0,7	3	5
Poznavanje navodil in gradiva za mentorja na šoli glede načrtovanja, izvajanja in evalviranja pedagoške prakse študentov	f %	0 0%	0 0%	1 8%	4 33%	7 58%	12 100%	4,5	0,7	3	5
Načrtovanje in usklajevanje urnika pedagoške prakse s študentom	f %	0 0%	0 0%	1 8%	4 33%	7 58%	12 100%	4,5	0,7	3	5
Informiranje študenta	f %	0 0%	0 0%	1 8%	3 25%	8 67%	12 100%	4,6	0,7	3	5
Informiranje šolskega koordiniratorja in ravnatelja	f %	0 0%	0 0%	5 42%	5 42%	2 17%	12 100%	3,8	0,8	3	5
Informiranje mentorja na fakulteti	f %	0 0%	0 0%	2 17%	7 58%	3 25%	12 100%	4,1	0,7	3	5

Iz preglednice 76 lahko ugotovimo, da mentorji na fakulteti menijo, da je za mentorje na šoli najpomembnejše poznavanje svoje vloge in informiranje študentov pred začetkom pedagoške prakse. Ocenjujejo, da morajo mentorji na šoli dobro poznati navodila za načrtovanje, izvajanje in evalviranje prakse študentov. Kot pomembno so tudi ocenili usklajevanje urnika pedagoške prakse s študentom, da je pedagoška praksa lahko kakovostna. Ugotavljamo, da so glede na ocene pomembnosti vsi kazalniki kakovosti ustrezno izbrani, razen kazalnika kakovosti, ki se nanaša na informiranje šolskega koordiniratorja in ravnatelja. Ker na šolah koordiniranje in načrtovanje pedagoške prakse prevzamejo mentorji, zelo redko pa šolski koordiniratorji

ali ravnatelj, je ocena pomembnosti in ustreznosti tega kazalnika kakovosti tudi najnižja. Predvidevamo, da bodo zaradi večjega števila in tudi obsega pedagoške prakse na šolah večjo vlogo pridobili šolski koordinatorji, ki bodo poskrbeli za organizacijo in razpored opravljanja pedagoške prakse študentov in bodo vezni člen med mentorji na šoli in študenti na fakulteti v prihodnosti.

Preglednica 77: Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na delo mentorjev na šoli v času pedagoške prakse

Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na delo mentorjev na šoli v času pedagoške prakse		1 – popolnoma nepomembno	2 – malo pomembno	3 – srednje pomembno	4 – pomembno	5 – zelo pomembno	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Uvodni pogovor in srečanje s študentom	f %	0 0%	0 0%	0 0%	3 25%	9 75%	12 100%	4,8	0,5	4	5
Uvodna predstavitev šole, učiteljev in sodelavcev	f %	0 0%	1 8%	3 25%	5 42%	3 25%	12 100%	3,8	0,9	2	5
Sprotno informiranje študenta o spremembah poteka pedagoške prakse	f %	0 0%	0 0%	0 0%	4 33%	8 67%	12 100%	4,7	0,5	4	5
Motiviranje in spodbujanje študentov	f %	0 0%	0 0%	0 0%	5 42%	7 58%	12 100%	4,6	0,5	4	5
Mentorjeva strokovna pomoč študentu	f %	0 0%	0 0%	0 0%	1 8%	11 92%	12 100%	4,9	0,3	4	5
Sprotna povratna informacija študentu	f %	0 0%	0 0%	0 0%	1 8%	11 92%	12 100%	4,9	0,3	4	5
Sprotno preverjanje in ocenjevanje študenta po kriterijih, ki jih pripravi mentor na fakulteti	f %	0 0%	0 0%	0 0%	6 50%	6 50%	12 100%	4,5	0,5	4	5
Sodelovanje s šolskim koordinatorjem in ravnateljem	f %	0 0%	1 8%	4 33%	6 50%	1 8%	12 100%	3,6	0,8	2	5
Sodelovanje z mentorjem na fakulteti	f %	0 0%	0 0%	3 25%	6 50%	3 25%	12 100%	4,0	0,7	3	5

Iz preglednice 77 lahko ugotovimo, da mentorji na fakulteti med izvajanjem pedagoške prakse največji pomen pripisujejo mentorjevi strokovni pomoči študentu, podajanju sprotne povratne informacije in izvedbi uvodnega razgovora. Poleg tega so kot pomemben dejavnik ocenili tudi sprotno informiranje študenta o poteku pedagoške prakse. Uvodna mentorjeva predstavitev šole študentu in komuniciranje mentorja s šolskim koordinatorjem ali ravnateljem pa se mentorjem na fakulteti zdita manj pomembna za kakovost dela mentorjev na šoli oz. za kakovost izvajanja pedagoške prakse študentov. V večji meri se jim zdi pomembno, da imajo mentorji na šoli možnost komuniciranja ali sodelovanja z njimi.

Preglednica 78: Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na mentorjevo evalvacijo pedagoške prakse

Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na mentorjevo evalvacijo pedagoške prakse		1 – popolnoma nepomembno	2 – malo pomembno	3 – srednje pomembno	4 – pomembno	5 – zelo pomembno	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Refleksija o mentoriranju	f %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	7 58 %	5 42 %	12 100 %	4,4	0,5	4	5
Mentorjeva ocena celotne pedagoške prakse študenta	f %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	5 42 %	7 58 %	12 100 %	4,6	0,5	4	5
Splošno zadovoljstvo mentorja na šoli s pedagoško prakso	f %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	6 50 %	6 50 %	12 100 %	4,5	0,5	4	5

Predvidevali smo, da tudi kazalniki kakovosti, ki se nanašajo na mentorjevo evalvacijo pedagoške prakse (njihova refleksija, zadovoljstvo imeti študente na praksi in tudi njihovo ocenjevanje), kažejo na kakovostno izvedbo pedagoške prakse. Tudi mentorji na fakulteti so vse te kazalnike kakovosti, ki se nanašajo na mentorjevo evalvacijo pedagoške prakse, podobno ocenili in menijo, da so pomembni pri ugotavljanju kakovosti pedagoške prakse.

TRETJE PODROČJE KAZALNIKOV KAKOVOSTI SE NANAŠA NA DELO MENTORJEV NA FAKULTETI – NOTRANJIH MENTORJEV

Mentorji na fakulteti – notranji mentorji so na petstopenjski lestvici ocenili tudi svoje delo, in sicer v kolikšni meri so predlagani kazalniki kakovosti pomembni za kakovost pedagoške prakse na Filozofski fakulteti.

Preglednica 79: Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na delo mentorjev na fakulteti pred pedagoško prakso

Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na delo mentorjev na fakulteti pred pedagoško prakso		1 – popolnoma nepomembno	2 – malo pomembno	3 – srednje pomembno	4 – pomembno	5 – zelo pomembno	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Poznavanje fakultetne koordinacije pedagoške prakse in sodelovanje s fakultetnim koordinatorjem	f %	0 0 %	1 8 %	3 25 %	5 42 %	3 25 %	12 100 %	3,8	0,9	2	5
Poznavanje celotnega pedagoškega študijskega programa	f %	0 0 %	0 0 %	1 8 %	7 58 %	4 33 %	12 100 %	4,3	0,6	3	5

Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na delo mentorjev na fakulteti pred pedagoško prakso		1 – popolnoma nepomembno	2 – malo pomembno	3 – srednje pomembno	4 – pomembno	5 – zelo pomembno	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Sodelovanje s kolegi in usklajevanje časovnega načrtovanja pedagoške prakse (pri dvopredmetnih pedagoških študijskih programih)	f %	0 0 %	0 0 %	2 17 %	4 33 %	6 50 %	12 100 %	4,3	0,8	3	5
Priprava navodil in gradiva za študente in informiranje študentov	f %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	1 8 %	11 92 %	12 100 %	4,9	0,3	4	5
Priprava navodil in gradiva za mentorje na šoli (in šolske koordinatorje) in informiranje mentorjev na šoli (in šolskih koordinatorjev)	f %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	4 33 %	8 67 %	12 100 %	4,7	0,5	4	5
Pomoč in svetovanje študentom pri iskanju mentorjev ali šol	f %	0 0 %	0 0 %	1 8 %	5 42 %	6 50 %	12 100 %	4,4	0,7	3	5
Organiziranje srečanja mentorjev na šoli (in šolskih koordinatorjev) pred pedagoško prakso	f %	0 0 %	0 0 %	5 42 %	6 50 %	1 8 %	12 100 %	3,7	0,7	3	5

Iz preglednice 79 lahko ugotovimo, da je za mentorje na fakulteti najbolj pomembno, da študente informirajo in da pripravijo navodila za pedagoško prakso ter informirajo in pripravijo navodila za mentorje na šoli. Ker je specifična Filozofske fakultete dvopredmetnost študijskih programov, so ocenili kot zelo pomemben tisti kazalnik kakovosti, ki se nanaša na medsebojno sodelovanje mentorjev na fakulteti zaradi časovnega usklajevanja pri izvajanju pedagoške prakse pri študentih, ki so izbrali dvopredmetni študij. Pomembno se jim tudi zdi, da poznajo celoten pedagoški študijski program in s tem tudi druge predmete, ki vključujejo pedagoško usposabljanje. Nižjo oceno pomembnosti pa so mentorji na fakulteti pripisali dvema kazalnikoma kakovosti, in sicer da na kakovost pedagoške prakse ne vpliva toliko sodelovanje s fakultetnim koordinatorjem in njihovo poznavanje fakultetne koordinacije prakse ter srečanje mentorjev na šoli (ali šolskih koordinatorjev) z mentorjem na fakulteti pred pedagoško prakso.

Preglednica 80: Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na delo mentorjev na fakulteti v času pedagoške prakse

Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na delo mentorjev na fakulteti v času prakse		1 – popolnoma nepomembno	2 – malo pomembno	3 – srednje pomembno	4 – pomembno	5 – zelo pomembno	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Obisk šole, mentorja (in šolskega koordinatorja) in študenta v času pedagoške prakse	f %	0 0 %	0 0 %	4 33 %	7 58 %	1 8 %	12 100 %	3,8	0,6	3	5
Sodelovanje z mentorjem na šoli (in šolskim koordinatorjem)	f %	0 0 %	0 0 %	1 8 %	7 58 %	4 33 %	12 100 %	4,3	0,6	3	5
Strokovna pomoč študentom	f %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	6 50 %	6 50 %	12 100 %	4,5	0,5	4	5
Sprotno preverjanje študenta in sprotna povratna informacija študentu	f %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	6 50 %	6 50 %	12 100 %	4,5	0,5	4	5

Mentorji na fakulteti menijo, da je strokovna pomoč, motiviranje študentov in sprotno preverjanje ter povratna informacija v času pedagoške prakse zelo pomembna. Manj pomembno se jim zdi, da bi moral mentor na fakulteti obiskati šolo, mentorja na šoli (ali šolskega koordinatorja) in študenta v času prakse.

Preglednica 81: Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na evalvacijo pedagoške prakse s strani mentorjev na fakulteti

Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na evalvacijo pedagoške prakse s strani mentorjev na fakulteti		1 – popolnoma nepomembno	2 – malo pomembno	3 – srednje pomembno	4 – pomembno	5 – zelo pomembno	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Organiziranje zaključne predstavitve pedagoške prakse vseh študentov	f %	0 0 %	0 0 %	2 17 %	8 67 %	2 17 %	12 100 %	4,0	0,6	3	5
Organiziranje zaključnega evalvacijskega srečanja študentov, mentorjev na šoli in šolskih koordinatorjev	f %	0 0 %	0 0 %	5 42 %	7 58 %	0 0 %	12 100 %	3,6	0,5	3	4
Ocenjevanje študentov po vnaprej pripravljenih kriterijih za ocenjevanje	f %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	6 50 %	6 50 %	12 100 %	4,5	0,5	4	5

Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na evalvacijo pedagoške prakse s strani mentorjev na fakulteti		1 – popolnoma nepomembno	2 – malo pomembno	3 – srednje pomembno	4 – pomembno	5 – zelo pomembno	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Realizacija učnega načrta za pedagoško prakso (vsebina, cilji in kompetence, predvideni študijski rezultati, načini ocenjevanja)	f %	0 0 %	0 0 %	2 17 %	4 33 %	6 50 %	12 100 %	4,3	0,8	3	5
Splošno zadovoljstvo mentorja na fakulteti s pedagoško prakso	f %	0 0 %	1 8 %	1 8 %	4 33 %	6 50 %	12 100 %	4,3	1,0	2	5

Po koncu pedagoške prakse mentorji na fakulteti menijo, da je za kakovost pedagoške prakse pomembno ocenjevanje študentov po vnaprej pripravljenih kriterijih za ocenjevanje, uspešna realizacija učnega načrta za pedagoško prakso in njihovo splošno zadovoljstvo s pedagoško prakso. Manj pomembno se jim zdi, da bi po koncu pedagoške prakse organizirali srečanje študentov, mentorjev na šoli in šolskih koordinatorjih ter skupaj evalvirali pedagoško prakso.

ČETRTO PODROČJE KAZALNIKOV KAKOVOSTI SE NANAŠA NA FAKULTETNO ORGANIZACIJO PEDAGOŠKE PRAKSE

Mentorji na fakulteti – notranji mentorji so ocenjevali na petstopenjski lestvici, v kolikšni meri so predlagani kazalniki kakovosti, ki se nanašajo na fakultetno organizacijo in vodenje, pomembni za kakovost pedagoške prakse na Filozofski fakulteti.

Preglednica 82: Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na fakultetno organizacijo in vodenje pred začetkom pedagoške prakse študentov

Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na fakultetno organizacijo in vodenje pred začetkom pedagoške prakse študentov		1 – popolnoma nepomembno	2 – malo pomembno	3 – srednje pomembno	4 – pomembno	5 – zelo pomembno	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Sklenitev dogovorov o sodelovanju s šolami	f %	0 0 %	1 8 %	4 33 %	1 8 %	6 50 %	12 100 %	4,0	1,1	2	5
Ureditev zavarovanja študentov	f %	0 0 %	1 8 %	4 33 %	1 8 %	6 50 %	12 100 %	4,0	1,1	2	5
Usposobljenost fakultetnega koordinatorja	f %	1 8 %	0 0 %	1 8 %	4 33 %	6 50 %	12 100 %	4,2	1,2	1	5
Usposobljenost mentorjev na fakulteti	f %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	2 17 %	10 83 %	12 100 %	4,8	0,4	4	5

Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na fakultetno organizacijo in vodenje pred začetkom pedagoške prakse študentov		1 – popolnoma nepomembno	2 – malo pomembno	3 – srednje pomembno	4 – pomembno	5 – zelo pomembno	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Organiziranje seminarjev in srečanj za usposabljanje mentorjev na šoli (in šolskih koordinatorjev)	f %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	8 67 %	4 33 %	12 100 %	4,3	0,5	4	5
Stalno strokovno izpopolnjevanje in profesionalni razvoj fakultetnega koordinatorja in mentorjev na fakulteti	f %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	5 42 %	7 58 %	12 100 %	4,6	0,5	4	5

Mentorji na fakulteti so pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na fakultetno organizacijo in vodenje pred začetkom pedagoške prakse študentov, visoko ocenili. Najbolj se jim zdi pomembno, da so sami dobro usposobljeni in da se na tem področju tudi stalno strokovno izpopolnjujejo. Najmanj pomembno pa se jim zdi, da na kakovost fakultetne organizacije vplivajo sklenitve dogovorov o sodelovanju s šolami ali ureditev zavarovanja študentov.

Preglednica 83: Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na fakultetno organizacijo v času pedagoške prakse

Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na fakultetno organizacijo v času pedagoške prakse		1 – popolnoma nepomembno	2 – malo pomembno	3 – srednje pomembno	4 – pomembno	5 – zelo pomembno	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Sodelovanje fakultetnega koordinatorja in mentorjev na fakulteti s šolskimi koordinatorji in mentorji na šoli	f %	1 8 %	0 0 %	3 25 %	4 33 %	4 33 %	12 100 %	3,8	1,2	1	5
Sodelovanje med mentorji na fakulteti in fakultetnim koordinatorjem	f %	1 8 %	0 0 %	3 25 %	5 42 %	3 25 %	12 100 %	3,8	1,1	1	5

Predvidevali smo, da je za pedagoško prakso pomembna tudi fakultetna organizacija, zlasti komunikacija fakultetnega koordinatorja z mentorji na fakulteti, mentorji na šoli ali šolskimi koordinatorji v času pedagoške prakse v primeru reševanja administrativnih zadev. Mentorji na fakulteti – notranji mentorji pa so mnenja, da fakultetna organizacija oz. komunikacija v času prakse ni tako pomembna za kakovost izvedbe pedagoške prakse študentov.

Preglednica 84: Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na vodenje evidenc na fakulteti

Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na vodenje evidenc na fakulteti		1 – popolnoma nepomembno	2 – malo pomembno	3 – srednje pomembno	4 – pomembno	5 – zelo pomembno	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Evidenca o podpisanih dogovorih s šolami	f %	1 8 %	0 0 %	4 33 %	4 33 %	3 25 %	12 100 %	3,7	1,2	1	5
Evidenca o mentorjih in izdanih potrdilih za mentorje na šoli	f %	0 0 %	0 0 %	4 33 %	3 25 %	5 42 %	12 100 %	4,1	0,9	3	5
Evidenca o šolskih koordinatorjih	f %	1 8 %	1 8 %	4 33 %	3 25 %	3 25 %	12 100 %	3,5	1,2	1	5
Evidenca o študentih, ki so uspešno opravili pedagoško prakso	f %	0 0 %	0 0 %	3 25 %	6 50 %	3 25 %	12 100 %	4,0	0,7	3	5
Evidenca o mentorjih na fakulteti	f %	0 0 %	0 0 %	5 42 %	4 33 %	3 25 %	12 100 %	3,8	0,8	3	5
Evidenca o študijskih programih, ki vključujejo pedagoško prakso, in evidenca o načinih izvajanja pedagoške prakse po programih	f %	0 0 %	1 8 %	4 33 %	5 42 %	2 17 %	12 100 %	3,7	0,9	2	5
Evidenca o predmetih, ki vključujejo pedagoško prakso, in evidenca o načinih izvajanja pedagoške prakse po predmetih	f %	0 0 %	0 0 %	5 42 %	4 33 %	3 25 %	12 100 %	3,8	0,8	3	5

Predvidevali smo, da tudi podatkovni kazalniki kakovosti kažejo na kakovost pedagoške prakse, zato smo v vprašalnik vključili več kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na vodenje evidence. Iz preglednice 84 lahko ugotovimo, da mentorji na fakulteti ne pripisujejo velike pomembnosti kazalnikom kakovosti, ki se nanašajo na fakultetno vodenje evidenc. Vseeno pa več pomena pripisujejo vodenju evidence o mentorjih in izdanih potrdilih za mentorje in vodenju evidence o študentih, ki so uspešno opravili pedagoško prakso.

Preglednica 85: Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na fakultetno evalvacijo pedagoške prakse

Pomembnost kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na fakultetno evalvacijo pedagoške prakse		1 – popolnoma nepomembno	2 – malo pomembno	3 – srednje pomembno	4 – pomembno	5 – zelo pomembno	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Vzpostavljen notranji sistem za samoevalvacijo oz. presojanje in zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse na fakulteti (s kazalniki kakovosti pedagoške prakse)	f %	1 8 %	0 0 %	2 17 %	7 58 %	2 17 %	12 100 %	3,8	1,1	1	5

Predvidevali smo, da če bi imela fakulteta vzpostavljen notranji sistem za samoevalvacijo pedagoške prakse s pomočjo kazalnikov kakovosti, bi lahko redno pre-sojali in zagotavljali kakovost pedagoške prakse. Izkazalo se je, da devet mentorjev na fakulteti (od 12) pripisuje pomembnost fakultetni evalvaciji pedagoške prakse s pomočjo notranjega sistema za samoevalvacijo pedagoške prakse. Tak rezultat je vzpodbuden za nadaljnje spremljanje kakovosti pedagoške prakse na fakulteti.

Tretji sklop anketnih odgovorov: Uporaba kazalnikov kakovosti pedagoške prakse

Zanimalo nas je, katere kazalnike kakovosti mentorji na fakulteti – notranji mentorji še predlagajo kot predmet notranje evalvacije oz. samoevalvacije pedagoške prakse na Filozofski fakulteti.

Odgovore so podali štirje mentorji na fakulteti (od 12). Dva sta odgovorila, da predlagani kazalniki zadostujejo; eden je predlagal, da bi jih bilo lahko manj; eden je predlagal anketna vprašanja za študente o zadovoljstvu s pedagoško prakso (o organizaciji, sodelovanju z mentorjem na fakulteti in mentorjem na šoli), kar je že zajeto v predlaganih kazalnikih kakovosti.

Zanimalo nas je tudi, kateri od predlaganih kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na delo študentov, delo mentorjev na šoli, delo mentorjev na fakulteti in fakultetno organizacijo pedagoške prakse, ne držijo v celoti za pedagoško prakso, ki jo izvajajo mentorji na fakulteti. Odgovore so podali trije mentorji na fakulteti, iz katerih je razvidno, da spodnji kazalniki ne držijo v celoti za njihovo pedagoško prakso:

- kazalniki, ki se nanašajo na fakultetno vodenje evidenc, fakultetno organizacijo pred pedagoško prakso ter fakultetno evalvacijo pedagoške prakse,
- kazalnik kakovosti, ki se nanaša na obisk šole, mentorja in študenta v času pedagoške prakse.

En učitelj je dodal, da ni potrebe po poenotenju organizacije pedagoške prakse, saj ima vsak študijski program oz. predmet svoje posebnosti na Filozofski fakulteti.

Ravno tako nas je zanimalo, kateri način ugotavljanja kakovosti pedagoške prakse (anketiranje, izvajanje intervjujev, pogovori v fokusnih skupinah idr.) bi bil najbolj primeren. Od 12 jih je odgovorilo 10, od tega je sedem mentorjev na fakulteti odgovorilo, da bi bil najbolj primeren način ugotavljanja kakovosti pedagoške prakse anketiranje, dva mentorja na fakulteti sta menila, da bi bila to metoda fokusnih skupin, en učitelj pa je predlagal, da intervjuji. To pomeni, da bi bil anketni vprašalnik po mnenju večine anketiranih mentorjev na fakulteti najboljši način za (samo)evalvacijo pedagoške prakse na Filozofski fakulteti.

Zanimalo nas, kaj menijo mentorji na fakulteti o tem, da bi na fakultetni ravni določili ključne kazalnike kakovosti pedagoške prakse pri pedagoških študijskih programih, ki bi se nato redno ali občasno preverjali. Mentorji na fakulteti so na pet-stopenjski lestvici ocenjevali (1 – sploh se ne strinjam, 2 – se bolj strinjam, kot strinjam, 3 – niti se ne strinjam, niti se strinjam, 4 – se bolj strinjam, kot ne strinjam, 5 – popolnoma se strinjam), ali bi morali biti kazalniki kakovosti pedagoške prakse obvezni in ali bi se redno ali občasno preverjali; ali bi morali biti kazalniki kakovosti pedagoške prakse ponujeni kot usmeritev in bi jih lahko kot nosilci predmetov ali koordinatorji oz. skrbniki študijskih programov nato dopolnjevali ali pa izbirali za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti prakse.

Preglednica 86: Mnenje o ključnih kazalnikih kakovosti pedagoške prakse

Mnenje o ključnih kazalnikih kakovosti pedagoške prakse		1 – sploh se ne strinjam	2 – se bolj ne strinjam, kot strinjam	3 – niti se ne strinjam, niti se strinjam	4 – se bolj strinjam, kot ne strinjam	5 – popolnoma se strinjam	Skupaj	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Kazalniki kakovosti pedagoške prakse bi morali biti obvezni in se redno preverjati.	f %	1 10 %	2 20 %	3 30 %	2 20 %	2 20 %	10 100 %	3,2	1,3	1	5
Kazalniki kakovosti pedagoške prakse bi morali biti obvezni in se občasno preverjati.	f %	2 20 %	1 10 %	3 30 %	4 40 %	0 0 %	10 100 %	2,9	1,2	1	4
Kazalniki kakovosti bi morali biti ponujeni le kot usmeritev, ki bi jih lahko nosilci predmetov dopolnili oz. izbirali za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse.	f %	0 0 %	2 20 %	1 10 %	4 40 %	3 30 %	10 100 %	3,8	1,1	2	5
Kazalniki kakovosti bi morali biti ponujeni le kot usmeritev, ki bi jih lahko posamezne članice ali koordinatorji oz. skrbniki študijskih programov dopolnili oz. izbirali za presojanje in razvijanje kakovosti pedagoške prakse.	f %	0 0 %	3 30 %	2 20 %	3 30 %	2 20 %	10 100 %	3,4	1,2	2	5

Iz preglednice 86 lahko ugotovimo, da so bila mnenja mentorjev na fakulteti zelo različna. Večina mentorjev na fakulteti je mnenja, da bi bilo najbolje uporabiti kazalnike kakovosti, ki bi bili ponujeni le kot usmeritev in bi jih lahko nosilci predmetov dopolnili oz. izbirali za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse.

Želeli smo tudi ugotoviti, ali bi mentorji na fakulteti uporabljali že pripravljene anketne vprašalnike z možnostjo dopolnitve in izbire za anketiranje študentov in mentorjev na šoli. Odgovorilo je 10 učiteljev, osem učiteljev je bilo za takšno uporabo, dva pa ne.

Na koncu so lahko mentorji na fakulteti podali še dodatno sporočilo glede kazalnikov kakovosti pedagoške prakse za Filozofsko fakulteto. Podani so bili trije različni predlogi. Prvo sporočilo je bilo, da administrativne zadeve, povezane z organizacijo in evalvacijo, ne povečujejo kakovosti prakse. Drugi predlog je bil, da bi se moralo do sedaj prostovoljno delo mentorjev na šoli ustrezno nagraditi. Tretji predlog pa je bil, da bi morali oblikovati nabor kazalnikov kakovosti pedagoške prakse ter jih tudi preverjati, da ne bi bilo prevelikih razlik v kakovosti pedagoške prakse na Filozofski fakulteti.

Zaključne ugotovitve in predlogi

Anketni odgovori so pokazali, da nekaterim kazalnikom kakovosti mentorji na fakulteti pripisujejo večji pomen kot ostalim. Zato smo obdržali le tiste kazalnike, katerim so mentorji pripisali večji pomen oz. povprečno vrednost vsaj 4,0 (v preglednicah – aritmetična sredina) pri štirih področjih:

- Kazalniki kakovosti za področje: Vloga, naloge, obveznosti in kompetence študenta,
- Kazalniki kakovosti za področje: Vloga, naloge, obveznosti in kompetence mentorja na šoli – zunanjega mentorja,
- Kazalniki kakovosti za področje: Vloga, naloge, obveznosti in kompetence mentorja na fakulteti – notranjega mentorja,
- Kazalniki kakovosti za področje: Organizacija, vodenje in evalvacija pedagoške prakse na fakultetni ravni.

Preglednica 87 prikazuje kazalnike kakovosti pedagoške prakse, ki so dosegli povprečno vrednost vsaj 4,0 in bi bili lahko ustrezni za ugotavljanje kakovosti pedagoške prakse na Filozofski fakulteti.

Preglednica 87: Kazalniki kakovosti pedagoške prakse s povprečno vrednostjo vsaj 4,0

PRVO PODROČJE: VLOGA, NALOGE, OBVEZNOSTI IN KOMPETENCE ŠTUDENTA

PODPODRUČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	
1.1	NAČRTOVANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	1.1.1	Poznavanje učnega načrta za pedagoško prakso (vsebina, cilji in kompetence, predvideni študijski rezultati, načini ocenjevanja)
		1.1.2	Poznavanje navodil in pravil za pedagoško prakso
		1.1.3	Obisk šole (obisk ravnatelja, šolskega koordinatorskega in mentorja)
		1.1.4	Načrtovanje urnika pedagoške prakse skupaj z mentorjem na šoli
		1.1.5	Časovno načrtovanje pedagoške prakse in usklajevanje z obveznostmi na fakulteti
1.2	IZVAJANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	1.2.1	Spremljanje oz. hospitiranje učnih ur
		1.2.2	Pripravljanje učnih priprav in izvedba učnih ur
		1.2.3	Vključevanje v šolske dejavnosti in spoznavanje dela učitelja izven pouka
		1.2.4	Pisanje poročila o pedagoški praksi z refleksijo
		1.2.5	Upoštevanje nasvetov in navodil mentorja na fakulteti
		1.2.6	Upoštevanje nasvetov in navodil mentorja na šoli
		1.2.7	Upoštevanje šolskih navodil in pravil
		1.2.8	Časovno prilagajanje pedagoške prakse in obveznosti na fakulteti
1.3	UČNI IZIDI/DOSEŽKI ŠTUDENTOV IN EVALVIRANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	1.3.1	Doseganje kompetenc (splošnih in predmetno-specifičnih) v pedagoškem študijskem programu
		1.3.2	Doseganje ciljev in kompetenc ter predvidenih študijskih rezultatov v učnem načrtu predmeta za pedagoško prakso
		1.3.3	Izdelava poročila o pedagoški praksi z refleksijo
		1.3.4	Splošno zadovoljstvo študenta s pedagoško prakso

DRUGO PODROČJE: VLOGA, NALOGE, OBVEZNOSTI IN KOMPETENCE MENTORJA NA ŠOLI – ZUNANJEGA MENTORJA

PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	
2.1	NAČRTOVANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	2.1.1	Poznavanje vloge mentorja
		2.1.2	Poznavanje pedagoškega študijskega programa
		2.1.3	Poznavanje učnega načrta za pedagoško prakso (vsebina, cilji in kompetence, predvideni študijski rezultati, načini ocenjevanja)
		2.1.4	Poznavanje navodil in gradiva za mentorja na šoli glede načrtovanja, izvajanja in evalviranja pedagoške prakse študentov
		2.1.5	Načrtovanje in usklajevanje urnika pedagoške prakse s študentom
		2.1.6	Informiranje študenta
2.2	IZVAJANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	2.2.1	Uvodni pogovor in srečanje s študentom
		2.2.2	Uvodna predstavitev šole, učiteljev in sodelavcev
		2.2.3	Sprotno informiranje študenta o spremembah poteka pedagoške prakse
		2.2.4	Sprotna povratna informacija študentu
		2.2.5	Motiviranje in spodbujanje študenta
		2.2.6	Mentorjeva strokovna pomoč študentu
		2.2.7	Sprotno preverjanje in ocenjevanje študenta po kriterijih, ki jih pripravi mentor na fakulteti
		2.2.8	Sodelovanje z mentorjem na fakulteti
2.3	EVALVIRANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	2.3.1	Refleksija o mentoriranju
		2.3.2	Mentorjeva ocena celotne pedagoške prakse študenta
		2.3.3	Splošno zadovoljstvo mentorja na šoli s pedagoško prakso

TRETJE PODROČJE: VLOGA, NALOGE, OBVEZNOSTI IN KOMPETENCE MENTORJA NA FAKULTETI – NOTRANJEGA MENTORJA

PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	
3.1	NAČRTOVANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	3.1.1	Poznavanje celotnega pedagoškega študijskega programa
		3.1.2	Sodelovanje s kolegi in usklajevanje časovnega načrtovanja pedagoške prakse (pri dvopredmetnih pedagoških študijskih programih)
		3.1.3	Priprava navodil in gradiva za študente in informiranje študentov
		3.1.4	Pomoč in svetovanje študentom pri iskanju mentorjev ali šol
		3.1.5	Priprava navodil in gradiva za mentorje na šoli in šolske koordinatorje in informiranje mentorjev na šoli in šolskih koordinatorjev
3.2	IZVAJANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	3.2.1	Sprotno preverjanje študentov in sprotna povratna informacija študentom
		3.2.2	Strokovna pomoč študentom
		3.2.3	Sodelovanje z mentorji na šoli in s šolskimi koordinatorji
3.3	EVALVIRANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	3.3.1	Ocenjevanje študentov po vnaprej pripravljenih kriterijih za ocenjevanje
		3.3.2	Organiziranje zaključne predstavitve pedagoške prakse vseh študentov
		3.3.3	Realizacija učnega načrta za pedagoško prakso (vsebina, cilji in kompetence, predvideni študijski rezultati, načini ocenjevanja)
		3.3.4	Splošno zadovoljstvo mentorja na fakulteti s pedagoško prakso

ČETRTO PODROČJE: ORGANIZACIJA, VODENJE IN EVALVACIJA PEDAGOŠKE PRAKSE NA FAKULTETNI RAVNI

PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	
4.1	NAČRTOVANJE PEDAGOŠKE PRAKSE NA FAKULTETNI RAVNI	4.1.1	Sklenitev dogovorov o sodelovanju s šolami
		4.1.2	Ureditev zavarovanja študentov
		4.1.3	Usposobljenost fakultetnega koordinatorskega
		4.1.4	Usposobljenost mentorjev na fakulteti
		4.1.5	Organiziranje seminarjev in srečanj za usposabljanje mentorjev na šoli in šolskih koordinatorskega
		4.1.6	Stalno strokovno izpopolnjevanje in profesionalni razvoj fakultetnega koordinatorskega in mentorjev na fakulteti
4.2	REZULTATI NA FAKULTETNI RAVNI	4.2.1	Evidenca o mentorjih in izdanih potrdilih za mentorje na šoli
		4.2.2	Evidenca o študentih, ki so uspešno opravili pedagoško prakso

Za kakovostno opravljanje učiteljskega poklica je izredno pomembno, da študentje v magistrskih pedagoških študijskih programih usvojijo zadostno količino splošnih (pretežno teoretičnih) in praktičnih kompetenc. Splošne kompetence študentje pridobijo z opravljanjem študijskih obveznosti in udeležbo na predavanjih, seminarjih in vajah, praktične pa z opravljanjem pedagoške prakse v šolah in drugih izobraževalnih organizacijah. Čeprav se pedagoška praksa na pedagoških študijskih programih izvaja že mnogo let, se v zadnjem času stopnja ozaveščenosti glede pomembnosti pedagoške prakse neprestano viša, kar je privedlo tudi do povečanega interesa in prizadevnosti za spremljanje in zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse.

Zagotavljanje kakovosti izvedbe pedagoške prakse (pa tudi katerekoli druge dejavnosti) na eni strani zahteva natančen in sistematičen načrt poteka pedagoške prakse ter opis nalog in obveznosti vseh udeležencev, na drugi strani pa preverjanje izpolnjenosti nalog in obveznosti vseh udeležencev, stopnje usvojenih kompetenc s strani študentov ter zadovoljstva vseh udeležencev. Namen pričujoče publikacije se nanaša na zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse, kar v splošnem vključuje opredelitev kazalnikov in standardov kakovosti pedagoške prakse ter preverjanje trenutne kakovosti izvedbe pedagoške prakse na izbranih magistrskih pedagoških študijskih programih Filozofske fakulteti Univerze v Ljubljani.

Na kakovost izvedbe pedagoške prakse vplivajo številni dejavniki in deležniki pedagoške prakse. Od povezave med fakulteto in šolami je odvisna uspešnost organizacije pedagoške prakse. Na kakovost pa lahko vplivamo s stalnimi samoevalvacijskimi postopki, osnovanimi na kazalnikih kakovosti. Zato smo prikazali primer samoevalvacije pedagoške prakse, ki temelji na kazalnikih kakovosti. S pomočjo kazalnikov kakovosti pedagoške prakse smo pripravili evalvacijske vprašalnike za zbiranje podatkov o kakovosti in za ugotavljanje pomanjkljivosti pedagoške prakse pri večini magistrskih pedagoških študijskih programov, ki so se izvajali v študijskem letu 2013/14 na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani.

Ugotovili smo, da je na Filozofski fakulteti pedagoška praksa pomemben predmet v magistrskih pedagoških študijskih programih. Študentom omogoča, da najprej sistematično opazujejo pouk pri izbranih šolskih predmetih, se usposablja za načrtovanje, izvajanje in ovrednotenje pouka ter na koncu tudi samostojno izvajajo učne ure ob stalni refleksiji o lastnih nastopih. Na šoli ima pomembno vlogo mentor, študentje pa sodelujejo še z drugimi učitelji in se vključujejo v različne šolske dejavnosti.

Rezultati samoevalvacijske raziskave na Filozofski fakulteti so pokazali na nekatere pomanjkljivosti in priložnosti za izboljšanje pedagoške prakse, na podlagi katerih smo oblikovali predloge.

Prvi predlog za izboljšanje se nanaša na boljše usklajevanje urnika pedagoške prakse in obveznosti študentov na pedagoški praksi z njihovimi preostalimi obveznostmi na fakulteti. Ugotovili smo, da so imeli težave tako študentje kot tudi mentorji na šoli, ki so se morali prilagajati obveznostim študentov na fakulteti, zlasti študentom, ki so bili vključeni v dvopredmetne magistrske pedagoške študijske programe. Pri dvopredmetnih pedagoških študijskih programih je torej strnjena pedagoška praksa težje izvedljiva. Predlagamo, da se vsako študijsko leto nameni dovolj časa za natančno usklajevanje obveznosti vseh udeležencev pedagoške prakse.

Samoevalvacijska anketa je pokazala, da zaključne predstavitve ali srečanja študentov in mentorjev na šoli (in šolskih koordinatorjev) s strani mentorjev na fakulteti niso bila ocenjena kot zelo pomembna. Zato predlagamo, da se na fakulteti v večji meri spodbuja organizacija zaključnih predstavitev ali srečanj, na katerih bodo študentje dobili več povratnih informacij. S tem drugim predlogom za izboljšanje želimo doseči, da bi se kontaktne ure, ki jih imajo učni načrti za pedagoško prakso, namenile tudi tovrstnim zaključnim srečanjem in podajanju natančnih in kakovostnih povratnih informacij o pedagoški praksi.

Tretji predlog naslavlja problematiko komunikacije med mentorji na šoli in mentorji na fakulteti. V anketi so mentorji na šoli izrazili željo, da bi imeli več stikov z mentorji na fakulteti, npr. obisk mentorja na fakulteti v času pedagoške prakse ali prisostvovanje mentorja na fakulteti pri nastopih študentov, hkrati pa smo ugotovili, da mentorji na fakulteti sprotne komunikaciji z mentorji na šoli ne pripisujejo visoke pomembnosti. Zaradi tega predlagamo, da se v navodilih za pedagoško prakso natančneje in konkretno predvidi različne možnosti za sprotne komunikacije in sodelovanje med mentorji na šoli in mentorji na fakulteti.

Četrti predlog za izboljšanje pa predstavlja uskladitev kontaktnih ur in števila ur obveznosti študentov na pedagoški praksi s številom kreditnih točk, ki jih ima posamezni predmet, ki vključuje pedagoško prakso. Ugotovili smo, da se število ur obveznosti študentov na pedagoški praksi (to je minimalno število ur za hospitacije, nastope, druge šolske dejavnosti, vključevanje v delo učitelja izven pouka in pripravo na pedagoško prakso) med različnimi študijskimi programi in predmeti precej razlikuje in bi moralo biti v večji meri usklajeno s številom kreditnih točk, ki jih vključuje posamezen predmet za pedagoško prakso (1 KT = 25–30 ur obremenitve študenta).

V decembru 2014 smo na Filozofski fakulteti izvedli tudi krajšo razpravo, ki je pokazala, da lahko posamezni mentorji na fakulteti oz. specialni didaktiki, ki so tudi

nosilci in izvajalci predmetov s pedagoško prakso, poskušajo upoštevati predloge za izboljšave glede na specifiko opravljanja pedagoške prakse. Pri tem morajo upoštevati število tedenskih ur šolskega predmeta; število ur na teden, ki jih ima posamezni mentor na šoli; število ur, ki jih lahko mentor na šoli nameni hospitacijam ali nastopom študentov ter razpoložljivost mentorja na fakulteti za komunikacijo z mentorji na šoli in študenti v času pedagoške prakse. Razprava je pokazala na slabšo urejenost nagrajevanja tako mentorjev na šoli kot mentorjev na fakulteti oz. na manjšo vrednost vloge in dela mentorjev na šoli in mentorjev na fakulteti. Predlagamo, da se postopki nagrajevanja kakovostno opravljenega dela s strani mentorjev na šoli in fakulteti formalno opredelijo v ustreznih pravilnikih Filozofske fakultete. Menimo, da bi ureditev nagrajevanja mentorjev zvišala njihovo motivacijo za sodelovanje pri pedagoški praksi, prav tako pa bi s tem tudi zvišali stopnjo ozaveščenosti glede pomembnosti pedagoške prakse.

Mentorji na fakulteti oz. specialni didaktiki na Filozofski fakulteti so mnenja, da bi lahko v prihodnje nadaljevali s samoevalvacijo pedagoške prakse in ugotavljali kakovost pedagoške prakse z anketiranjem, ki se jim zdi najbolj primeren način pridobivanja podatkov. Večina bi uporabila že pripravljene anketne vprašalnike, ki bi jih lahko dopolnili ali po svoji presoji ustrezno prilagodili. Izrazili so tudi pripravljenost na sprejemanje ustreznih sklepov in uvajanje sprememb na podlagi opravljenih analiz kakovosti pedagoške prakse. Menimo, da bi za nadaljnje raziskovanje kakovosti pedagoške prakse morali pridobiti tudi mnenje ravnateljev in učencev oz. dijakov.

Kazalnike kakovosti, ki se nanašajo na organizacijo, vodenje in evalvacijo pedagoške prakse na šolski in fakultetni ravni, bi lahko uporabili tudi na univerzitetni ravni. Tudi Univerza v Ljubljani lahko prispeva h kakovosti pedagoške prakse oz. različnih vrst praktičnega usposabljanja na članicah z vzpostavitvijo univerzitetne koordinacije prakse, organizacijo seminarjev in delavnic ter vzpostavitvijo notranjega sistema za samoevalvacijo prakse (preglednica 88).

Preglednica 88: Primer kazalnikov kakovosti s standardi kakovosti za področje samoevalvacije: Organizacija, vodenje in evalvacija prakse študentov na univerzitetni ravni

PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI		STANDARD KAKOVOSTI
6.1	NAČRTOVANJE PRAKSE	6.1.1	Vzpostavljena univerzitetna koordinacija prakse	Univerza ima vsaj enega univerzitetnega koordinatorja za prakso oz. praktično usposabljanje študentov.
		6.1.2	Poslanstvo, vizija in strateški cilji	Univerza ima opredeljeno poslanstvo, vizijo in strateške cilje tudi za prakso oz. praktično usposabljanje študentov.

PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI		STANDARD KAKOVOSTI
		6.1.3	Smernice in navodila za prakso	Univerza ima smernice in navodila za prakso oz. praktično usposabljanje študentov, primerna za vse fakultete in akademije.
		6.1.4	Navodila za urejanje zavarovanja študentov	Univerza ima navodila za urejanje zavarovanja študentov na praksi oz. praktičnem usposabljanju.
		6.1.5	Usposobljenost univerzitetnega koordinatorja	Univerzitetni koordinator je usposobljen za koordiniranje prakse oz. praktičnega usposabljanja študentov. Pozna svoje naloge in obveznosti pri univerzitetnem koordiniranju. Se stalno strokovno izpopolnjuje in skrbi za svoj profesionalni razvoj.
		6.1.6	Organizacija seminarjev in delavnic za fakultetne koordinatorje	Univerza skrbi za usposabljanje fakultetnih koordinatorjev in organizira seminarje, delavnice, srečanja idr. za usposabljanje fakultetnih koordinatorjev.
6.2	IZVAJANJE PRAKSE	6.2.1	Sodelovanje s fakultetnimi koordinatorji	Univerzitetni koordinator redno sodeluje in komunicira s fakultetnimi koordinatorji.
		6.2.2	Sodelovanje med fakultetnimi koordinatorji	Fakultetni koordinatorji (skupni koordinatorji na fakultetah in akademijah) sodelujejo in komunicirajo med seboj.
6.3	EVALVIRANJE PRAKSE	6.3.1	Zadovoljstvo fakultetnih koordinatorjev z univerzitetno organizacijo	Vsi fakultetni koordinatorji so zadovoljni z univerzitetno organizacijo.
		6.3.2	Zadovoljstvo univerzitetnega koordinatorja z delom fakultetnih koordinatorjev	Univerzitetni koordinator je zadovoljen z delom fakultetnih koordinatorjev.
		6.3.3	Vzpostavljen notranji sistem za samoevalvacijo oz. za presojanje in zagotavljanje kakovosti prakse na univerzi (s kazalniki kakovosti prakse) ¹³⁸	Univerza ima načrt za samoevalvacijo prakse oz. praktično usposabljanje študentov. Univerza redno izvaja samoevalvacijo prakse oz. praktičnega usposabljanja študentov po samoevalvacijskem načrtu. Univerza ima ustrezne kazalnike kakovosti za presojanje in zagotavljanje kakovosti prakse oz. praktičnega usposabljanja študentov. Univerza pripravi samoevalvacijsko poročilo o praksi oz. praktičnem usposabljanju študentov. Univerza seznanja vse deležnike z rezultati samoevalvacije prakse oz. praktičnega usposabljanja študentov ter izpelje srečanje z razpravo. Univerza ima akcijski načrt za razvoj kakovosti prakse oz. praktičnega usposabljanja študentov in ga tudi uresničuje. V evalvacijo so vključeni vsi deležniki oz. udeleženci: univerzitetni koordinator, skupni fakultetni koordinatorji, mentorji na fakultetah. V evalvacijo se vključujejo tudi zunanji mentorji, študentje idr.

138 Notranji sistem za samoevalvacijo je povzet po: Možina, T. et al. (2013). Kazalniki kakovosti izobraževanja odraslih. Ljubljana: Andragoški center Slovenije, str. 57–68. Publikacija je dostopna na: <http://kakovost.acs.si/doc/N-1028-1.pdf> (27. 1. 2014).

PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI		STANDARD KAKOVOSTI
6.4	REZULTATI	6.4.1	Evidenca o podpisanih dogovorih s fakultetami in akademijami	Univerza vodi evidenco o podpisanih dogovorih s fakultetami in akademijami. Na voljo so podatki o številu dogovorov za vsako študijsko leto in s katerimi institucijami so sklenjeni.
		6.4.2	Evidenca o fakultetnih koordinatorjih	Univerza vodi evidenco o fakultetnih koordinatorjih. Na voljo so podatki o številu koordinatorjih za vsako študijsko leto in imenih teh koordinatorjev.
		6.4.3	Evidenca o študijskih programih, ki vključujejo prakso	Univerza vodi evidenco o študijskih programih, ki vključujejo prakso oz. praktično usposabljanje študentov. Na voljo so podatki o številu takih študijskih programov za vsako študijsko leto.
		6.4.4	Evidenca o študentih, ki so uspešno opravili prakso	Univerza vodi evidenco o študentih, ki so uspešno opravili prakso oz. praktično usposabljanje. Na voljo so podatki o številu študentov za vsako študijsko leto po članicah in posameznih študijskih programih.

Predlagan nabor kazalnikov kakovosti in primere spletnega anketiranja, ki jih predstavljamo v prilogah, nameravamo uporabiti za nadaljnjo samoevalvacijo pedagoške prakse in drugih vrst praktičnega usposabljanja tudi na drugih študijskih programih na Filozofski fakulteti.

Predlog kazalnikov kakovosti pedagoške prakse (Priloga št. 1) se lahko uporablja za ugotavljanje, spremljanje in zagotavljanje kakovosti prakse na ta način, da jih uporabniki uporabijo za pripravo vprašalnikov, intervjujev ali za druge načine zbiranja podatkov. Na fakultetni ravni se lahko določijo ključni kazalniki kakovosti prakse, ki so ponujeni kot usmeritev in bi jih lahko uporabniki dopolnili ali poljubno izbirali ter nato redno ali občasno preverjali pri posameznih predmetih ali študijskih programih, ki vključujejo prakso. Predlog torej predstavlja osnovo za dopolnitev kazalnikov kakovosti tudi za druge vrste praktičnega pedagoškega ali nepedagoškega usposabljanja na fakultetah in akademijah Univerze v Ljubljani.

PRILOGE

**PRILOGA 1:
PREDLOG KAZALNIKOV KAKOVOSTI PEDAGOŠKE PRAKSE**

**PRILOGA 2:
ŠTUDENTSKA ANKETA ZA 1. IN 2. STOPNJO ŠTUDIJA –
ANKETIRANJE O OBVEZNI ŠTUDIJSKI PRAKSI**

**PRILOGA 3:
ANKETNI VPRAŠALNIK ZA ŠTUDENTE**

**PRILOGA 4:
ANKETNI VPRAŠALNIK ZA MENTORJE
NA ŠOLI – ZUNANJE MENTORJE**

**PRILOGA 5:
ANKETNI VPRAŠALNIK ZA MENTORJE
NA FAKULTETI – NOTRANJE MENTORJE**

PRILOGA 1: PREDLOG KAZALNIKOV KAKOVOSTI PEDAGOŠKE PRAKSE¹³⁹

PRVO PODROČJE: VLOGA, NALOGE, OBVEZNOSTI IN KOMPETENCE ŠTUDENTA

PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	
1.1	NAČRTOVANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	1.1.1	POZNAVANJE PEDAGOŠKEGA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA
		1.1.2	POZNAVANJE UČNEGA NAČRTA ZA PEDAGOŠKO PRAKSO (VSEBINA, CILJI IN KOMPETENCE, PREDVIDENI ŠTUDIJSKI REZULTATI, NAČINI OCENJEVANJA)
		1.1.3	POZNAVANJE NAVODIL IN PRAVIL ZA PEDAGOŠKO PRAKSO
		1.1.4	OBISK ŠOLE (OBISK RAVNATELJA, ŠOLSKEGA KOORDINATORJA IN MENTORJA)
		1.1.5	KOMUNICIRANJE Z MENTORJEM NA ŠOLI
		1.1.6	KOMUNICIRANJE Z MENTORJEM NA FAKULTETI
		1.1.7	NAČRTOVANJE URNIKA PEDAGOŠKE PRAKSE SKUPAJ Z MENTORJEM NA ŠOLI
		1.1.8	ČASOVNO NAČRTOVANJE PEDAGOŠKE PRAKSE IN USKLAJEVANJE Z OBVEZNOSTMI NA FAKULTETI
1.2	IZVAJANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	1.2.1	REDNO IN TOČNO PRIHAJANJE NA PEDAGOŠKO PRAKSO
		1.2.2	SPREMLJANJE OZ. HOSPITIRANJE UČNIH UR
		1.2.3	PRIPRAVLJANJE UČNIH PRIPRAV IN IZVEDBA UČNIH UR
		1.2.4	VKLJUČEVANJE V ŠOLSKE DEJAVNOSTI IN SPOZNAVANJE DELA UČITELJA IZVEN POUKA
		1.2.5	POGOVORI Z MENTORJEM NA ŠOLI
		1.2.6	PISANJE POROČILA O PEDAGOŠKI PRAKSI Z REFLEKSIJO
		1.2.7	UPOŠTEVANJE NASVETOV IN NAVODIL MENTORJA NA FAKULTETI
		1.2.8	UPOŠTEVANJE NASVETOV IN NAVODIL MENTORJA NA ŠOLI
		1.2.9	UPOŠTEVANJE ŠOLSKIH NAVODIL IN PRAVIL
		1.2.10	ČASOVNO PRILAGAJANJE PEDAGOŠKE PRAKSE IN OBVEZNOSTI NA FAKULTETI
1.3	EVALVIRANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	1.3.1	ZADOVOLJSTVO ŠTUDENTA S PEDAGOŠKIM ŠTUDIJSKIM PROGRAMOM OZ. UČNIM NAČRTOM
		1.3.2	ZADOVOLJSTVO ŠTUDENTA S FAKULTETNIMI UVODNIMI INFORMACIJAMI
		1.3.3	ZADOVOLJSTVO ŠTUDENTA Z UVODNIM OBISKOM ŠOLE OZ. S SREČANJEM Z MENTORJEM, ŠOLSKIM KOORDINATORJEM IN RAVNATELJEM ŠOLE
		1.3.4	ZADOVOLJSTVO ŠTUDENTA Z OBVEZNOSTMI IN OBREMITVAMI NA PRAKSI OZ. OBSEGOM PEDAGOŠKE PRAKSE
		1.3.5	ZADOVOLJSTVO ŠTUDENTA Z MENTORIRANJEM MENTORJA NA ŠOLI
		1.3.6	ZADOVOLJSTVO ŠTUDENTA S KOMUNIKACIJO Z DRUGIMI UČITELJI IN SODELAVCI NA ŠOLI
		1.3.7	ZADOVOLJSTVO ŠTUDENTA S ŠOLO, S ŠOLSKIMI PROSTORI IN OPREMO

¹³⁹ V predlogu kazalnikov kakovosti pedagoške prakse se moška oblika (mentor na fakulteti – notranji mentor, mentor na šoli – zunanji mentor, študent, šolski koordinator, fakultetni koordinator) uporablja za oba spola.

PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	
		1.3.8	ZADOVOLJSTVO ŠTUDENTA Z DELOM MENTORJA NA FAKULTETI
		1.3.9	ZADOVOLJSTVO ŠTUDENTA S PRIDOBLENO OCENO NA PEDAGOŠKI PRAKSI
		1.3.10	ZADOVOLJSTVO ŠTUDENTA S ČASOVNO IZVEDBO PEDAGOŠKE PRAKSE
		1.3.11	ZADOVOLJSTVO ŠTUDENTA Z USKLADITVIJO PEDAGOŠKE PRAKSE Z OBVEZNOSTMI NA FAKULTETI
		1.3.12	ZADOVOLJSTVO ŠTUDENTA S PRIDOBLENIM ZNANJEM IN VEŠČINAMI
1.4	UČNI IZIDI/ DOSEŽKI ŠTUDENTOV	1.4.1	DOSEGANJE KOMPETENC (SPLOŠNIH IN PREDMETNO-SPECIFIČNIH) V PEDAGOŠKEM ŠTUDIJSKEM PROGRAMU
		1.4.2	DOSEGANJE CILJEV IN KOMPETENC TER PREDVIDENIH ŠTUDIJSKIH REZULTATOV V UČNEM NAČRTU PREDMETA ZA PEDAGOŠKO PRAKSO
		1.4.3	IZDELAVA POROČILA O PEDAGOŠKI PRAKSI Z REFLEKSIJO
		1.4.4	ZAKLJUČNA PREDSTAVITEV PEDAGOŠKE PRAKSE Z REFLEKSIJO PRED ŠTUDENTI – KOLEGI
		1.4.5	ŠTEVILO ŠTUDENTOV, KI USPEŠNO ZAKLJUČIJO PEDAGOŠKO PRAKSO, IN NJIHOVE OCENE (ŠTEVILČNE ALI OPISNE)

DRUGO PODROČJE: VLOGA, NALOGE, OBVEZNOSTI IN KOMPETENCE MENTORJA NA ŠOLI – ZUNANJEGA MENTORJA

PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	
2.1	NAČRTOVANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	2.1.1	POZNAVANJE VLOGE MENTORJA
		2.1.2	POZNAVANJE PEDAGOŠKEGA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA
		2.1.3	POZNAVANJE UČNEGA NAČRTA ZA PEDAGOŠKO PRAKSO (VSEBINA, CILJI IN KOMPETENCE, PREDVIDENI ŠTUDIJSKI REZULTATI, NAČINI OCENJEVANJA)
		2.1.4	POZNAVANJE NAVODIL IN GRADIVA ZA MENTORJA NA ŠOLI GLEDE NAČRTOVANJA, IZVAJANJA IN EVALVIRANJA PEDAGOŠKE PRAKSE ŠTUDENTOV
		2.1.5	NAČRTOVANJE IN USKLAJEVANJE URNIKA PEDAGOŠKE PRAKSE S ŠTUDENTOM
		2.1.6	INFORMIRANJE ŠTUDENTA
		2.1.7	INFORMIRANJE RAVNATELJA IN ŠOLSKEGA KOORDINATORJA
		2.1.8	INFORMIRANJE MENTORJA NA FAKULTETI
		2.1.9	UDELEŽBA UVODNEGA SREČANJA ŠOLSKIH MENTORJEV NA FAKULTETI
2.2	IZVAJANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	2.2.1	UVODNI POGOVOR IN SREČANJE S ŠTUDENTOM
		2.2.2	UVODNA PREDSTAVITEV ŠOLE, UČITELJEV IN SODELAVCEV
		2.2.3	SPROTNO INFORMIRANJE ŠTUDENTA O SPREMEMBAH POTEKA PEDAGOŠKE PRAKSE
		2.2.4	MOTIVIRANJE IN SPODBUJANJE ŠTUDENTA
		2.2.5	MENTORJEVA STROKOVNA POMOČ ŠTUDENTU
		2.2.6	SPROTNA POVRATNA INFORMACIJA ŠTUDENTU
		2.2.7	SPROTNO PREVERJANJE IN OCENJEVANJE ŠTUDENTA PO KRITERIJIH, KI JIH PRIPRAVI MENTOR NA FAKULTETI
		2.2.8	SODELOVANJE S ŠOLSKIM KOORDINATORJEM IN RAVNATELJEM
		2.2.9	SODELOVANJE Z MENTORJEM NA FAKULTETI

PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	
2.3	EVALVIRANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	2.3.1	ZADOVOLJSTVO MENTORJA NA ŠOLI S FAKULTETNIMI INFORMACIJAMI O NAČRTOVANJU PEDAGOŠKE PRAKSE
		2.3.2	ZADOVOLJSTVO MENTORJA NA ŠOLI Z DELOM ŠTUDENTA
		2.3.3	ZADOVOLJSTVO MENTORJA NA ŠOLI S SODELOVANJEM S ŠOLSKIM KOORDINATORJEM
		2.3.4	ZADOVOLJSTVO MENTORJA NA ŠOLI S SODELOVANJEM Z MENTORJEM NA FAKULTETI
		2.3.5	ZADOVOLJSTVO MENTORJA NA ŠOLI Z OBSEGOM IN TRAJANJEM PEDAGOŠKE PRAKSE
		2.3.6	ZADOVOLJSTVO MENTORJA NA ŠOLI S TERMINOM IN DODATNIM DELOM NA PEDAGOŠKI PRAKSI
		2.3.7	ZADOVOLJSTVO MENTORJA NA ŠOLI Z OCENJEVALNIMI KRITERIJI
		2.3.8	MENTORJEVA OCENA ŠTUDENTOVEGA DOSEGANJA SPLOŠNIH IN PREDMETNO-SPECIFIČNIH KOMPETENC V PEDAGOŠKEM ŠTUDIJSKEM PROGRAMU
		2.3.9	MENTORJEVA OCENA ŠTUDENTOVEGA DOSEGANJA CILJEV IN KOMPETENC TER PREDVIDENIH ŠTUDIJSKIH REZULTATOV V UČNEM NAČRTU PREDMETA ZA PEDAGOŠKO PRAKSO
		2.3.10	MENTORJEVA OCENA CELOTNE PEDAGOŠKE PRAKSE ŠTUDENTA
		2.3.11	REFLEKSIJA O MENTORIRANJU
		2.3.12	UDELEŽBA ZAKLJUČNEGA EVALVACIJSKEGA SREČANJA ŠOLSKIH MENTORJEV NA FAKULTETI

TRETJE PODROČJE: VLOGA, NALOGE, OBVEZNOSTI IN KOMPETENCE MENTORJA NA FAKULTETI – NOTRANJEGA MENTORJA

PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	
3.1	NAČRTOVANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	3.1.1	POZNAVANJE ORGANIZIRANOSTI PEDAGOŠKE PRAKSE NA FAKULTETI IN SODELOVANJE S FAKULTETNIM KOORDINATORJEM
		3.1.2	POZNAVANJE CELOTNEGA PEDAGOŠKEGA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA
		3.1.3	SODELOVANJE S KOLEGI IN USKLAJEVANJE ČASOVNEGA NAČRTOVANJA PEDAGOŠKE PRAKSE (PRI DVOPREDMETNIH PEDAGOŠKIH ŠTUDIJSKIH PROGRAMIH)
		3.1.4	PRIPRAVA NAVODIL IN GRADIVA ZA ŠTUDENTE IN INFORMIRANJE ŠTUDENTOV
		3.1.5	POMOČ IN SVETOVANJE ŠTUDENTOM PRI ISKANJU MENTORJEV ALI ŠOL
		3.1.6	PRIPRAVA NAVODIL IN GRADIVA ZA MENTORJE NA ŠOLI IN ŠOLSKE KOORDINATORJE TER INFORMIRANJE MENTORJEV NA ŠOLI IN ŠOLSKIH KOORDINATORJEV
		3.1.7	SODELOVANJE Z MENTORJI NA ŠOLI IN S ŠOLSKIMI KOORDINATORJI
		3.1.8	ORGANIZIRANJE UVODNEGA SREČANJA MENTORJEV NA ŠOLI IN ŠOLSKIH KOORDINATORJEV PRED PEDAGOŠKO PRAKSO
3.2	IZVAJANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	3.2.1	OBISK ŠOL, MENTORJEV, ŠOLSKIH KOORDINATORJEV IN ŠTUDENTOV V ČASU PEDAGOŠKE PRAKSE
		3.2.2	STROKOVNA POMOČ ŠTUDENTOM
		3.2.3	SPROTNO PREVERJANJE ŠTUDENTOV IN SPROTNA POVRATNA INFORMACIJA ŠTUDENTOM

PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	
3.3	EVALVIRANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	3.2.4	SODELOVANJE Z MENTORJI NA ŠOLI IN S ŠOLSKIMI KOORDINATORJI
		3.3.1	ZADOVOLJSTVO MENTORJA NA FAKULTETI Z DELOM ŠTUDENTOV
		3.3.2	ZADOVOLJSTVO MENTORJA NA FAKULTETI Z DELOM MENTORJEV NA ŠOLI IN DELOM ŠOLSKIH KOORDINATORJEV
		3.3.3	OČENJEVANJE ŠTUDENTOV PO VNAPREJ PRIPRAVLJENIH KRITERIJIH ZA OČENJEVANJE
		3.3.4	DOSEGANJE KOMPETENC (SPLOŠNIH IN PREDMETNO-SPECIFIČNIH) V PEDAGOŠKEM ŠTUDIJSKEM PROGRAMU
		3.3.5	DOSEGANJE CILJEV IN KOMPETENC TER PREDVIDENIH ŠTUDIJSKIH REZULTATOV V UČNEM NAČRTU PREDMETA ZA PEDAGOŠKO PRAKSO
		3.3.6	ORGANIZIRANJE ZAKLJUČNE PREDSTAVITVE PEDAGOŠKE PRAKSE VSEH ŠTUDENTOV
		3.3.7	ORGANIZIRANJE ZAKLJUČNEGA EVALVACIJSKEGA SREČANJA ŠTUDENTOV, MENTORJEV NA ŠOLI IN ŠOLSKIH KOORDINATORJEV
		3.3.8	REALIZACIJA UČNEGA NAČRTA ZA PEDAGOŠKO PRAKSO (VSEBINA, CILJI IN KOMPETENCE, PREDVIDENI ŠTUDIJSKI REZULTATI, NAČINI OČENJEVANJA)

ČETRTO PODROČJE: VLOGA, NALOGE, OBVEZNOSTI IN KOMPETENCE FAKULTETNEGA KOORDINATORJA

PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	
4.1	NAČRTOVANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	4.1.1	POZNAVANJE VLOGE FAKULTETNEGA KOORDINATORJA
		4.1.2	POZNAVANJE PEDAGOŠKIH ŠTUDIJSKIH PROGRAMOV
		4.1.3	POZNAVANJE UČNIH NAČRTOV PREDMETOV, KI VKLJUČUJEJO PEDAGOŠKO PRAKSO
		4.1.4	POZNAVANJE POSLANSTVA, VIZIJE, STRATEŠKIH CILJEV PEDAGOŠKE PRAKSE NA FAKULTETI
		4.1.5	VODENJE EVIDENCE PEDAGOŠKIH ŠTUDIJSKIH PROGRAMOV IN PREDMETOV, KI VKLJUČUJEJO PEDAGOŠKO PRAKSO, IN EVIDENCE O ŠTEVILU ŠTUDENTOV, VPISANIH V PEDAGOŠKE ŠTUDIJSKE PROGRAME
		4.1.6	SODELOVANJE Z MENTORJI NA FAKULTETI IN SEZNANJANJE LE-TEH Z NOVOSTMI
		4.1.7	SODELOVANJE S ŠOLAMI (RAVNATELJI, ŠOLSKIMI KOORDINATORJI, MENTORJI)
4.2	IZVAJANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	4.2.1	SODELOVANJE IN POMOČ MENTORJEM NA FAKULTETI
		4.2.2	KOMUNICIRANJE S ŠOLAMI (RAVNATELJI, ŠOLSKIMI KOORDINATORJI, MENTORJI)
4.3	EVALVIRANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	4.3.1	ZADOVOLJSTVO FAKULTETNEGA KOORDINATORJA S KOMUNIKACIJO S ŠOLAMI (RAVNATELJI, ŠOLSKIMI KOORDINATORJI, MENTORJI)
		4.3.2	ZADOVOLJSTVO FAKULTETNEGA KOORDINATORJA S SODELOVANJEM Z MENTORJI NA FAKULTETI
		4.3.3	EVALVACIJSKO SREČANJE Z MENTORJI NA FAKULTETI O IZVEDBI PEDAGOŠKE PRAKSE
		4.3.4	EVALVACIJSKO SREČANJE Z RAVNATELJI, ŠOLSKIMI KOORDINATORJI, MENTORJI NA ŠOLI IN MENTORJI NA FAKULTETI O IZVEDBI PEDAGOŠKE PRAKSE

PETO PODROČJE: VLOGA, NALOGE, OBVEZNOSTI IN KOMPETENCE ŠOLSKEGA KOORDINATORJA

PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	
5.1	NAČRTOVANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	5.1.1	POZNAVANJE VLOGE ŠOLSKEGA KOORDINATORJA
		5.1.2	POZNAVANJE PEDAGOŠKIH ŠTUDIJSKIH PROGRAMOV
		5.1.3	POZNAVANJE UČNIH NAČRTOV ZA PEDAGOŠKO PRAKSO (VSEBINA, CILJI IN KOMPETENCE, PREDVIDENI ŠTUDIJSKI REZULTATI, NAČINI OCENJEVANJA)
		5.1.4	POZNAVANJE NAVODIL IN GRADIVA ZA ŠOLSKE KOORDINATORJE ALI MENTORJE NA ŠOLI GLEDE NAČRTOVANJA, IZVAJANJA IN EVALVACIJE PEDAGOŠKE PRAKSE ŠTUDENTOV
		5.1.5	NAČRTOVANJE IN USKLAJEVANJE URNIKA PEDAGOŠKE PRAKSE S ŠTUDENTI
		5.1.6	INFORMIRANJE ŠTUDENTOV
		5.1.7	INFORMIRANJE RAVNATELJA, MENTORJEV IN DRUGIH UČITELJEV, KI SO VKLJUČENI V PEDAGOŠKO PRAKSO NA ŠOLI
		5.1.8	INFORMIRANJE MENTORJEV NA FAKULTETI
		5.1.9	UDELEŽBA UVODNEGA SREČANJA ŠOLSKIH KOORDINATORJEV IN ŠOLSKIH MENTORJEV NA FAKULTETI
5.2	IZVAJANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	5.2.1	UVODNI POGOVOR IN SREČANJE S ŠTUDENTI
		5.2.2	UVODNA PREDSTAVITEV ŠOLE, UČITELJEV IN SODELAVCEV
		5.2.3	SPROTNO INFORMIRANJE ŠTUDENTOV O SPREMEMBAH POTEKA PEDAGOŠKE PRAKSE
		5.2.4	MOTIVIRANJE IN SPODBUJANJE ŠTUDENTOV
		5.2.5	SPROTNO USKLAJEVANJE IN DOPOLNJEVANJE URNIKA Z MENTORJI NA ŠOLI IN ŠTUDENTI
		5.2.6	SPROTNO PREVERJANJE IZVAJANJA PEDAGOŠKE PRAKSE NA ŠOLI
		5.2.7	SODELOVANJE Z MENTORJI IN DRUGIMI, KI SO VKLJUČENI V PEDAGOŠKO PRAKSO NA ŠOLI
		5.2.8	SODELOVANJE Z MENTORJI NA FAKULTETI IN FAKULTETNIMI KOORDINATORJI
5.3	EVALVIRANJE PEDAGOŠKE PRAKSE	5.3.1	ZADOVOLJSTVO ŠOLSKEGA KOORDINATORJA S FAKULTETNIMI INFORMACIJAMI O NAČRTOVANJU PEDAGOŠKE PRAKSE
		5.3.2	ZADOVOLJSTVO ŠOLSKEGA KOORDINATORJA Z DELOM ŠTUDENTOV
		5.3.3	ZADOVOLJSTVO ŠOLSKEGA KOORDINATORJA S SODELOVANJEM Z MENTORJI NA ŠOLI
		5.3.4	ZADOVOLJSTVO ŠOLSKEGA KOORDINATORJA S SODELOVANJEM Z MENTORJI NA FAKULTETI ALI FAKULTETNIMI KOORDINATORJI
		5.3.5	ZADOVOLJSTVO ŠOLSKEGA KOORDINATORJA Z OBSEGOM IN TRAJANJEM PEDAGOŠKE PRAKSE
		5.3.6	REFLEKSIJA O KOORDINIRANJU IN MENTORIRANJU
		5.3.7	EVALVACIJSKI POGOVOR S ŠTUDENTI PO IZVEDBI PEDAGOŠKE PRAKSE
		5.3.8	UDELEŽBA ZAKLJUČNEGA EVALVACIJSKEGA SREČANJA ŠOLSKIH KOORDINATORJEV IN ŠOLSKIH MENTORJEV NA FAKULTETI

ŠESTO PODROČJE: ORGANIZACIJA, VODENJE IN EVALVACIJA PEDAGOŠKE PRAKSE NA FAKULTETNI IN ŠOLSKI RAVNI

PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	
6.1	NAČRTOVANJE PEDAGOŠKE PRAKSE NA FAKULTETNI RAVNI	6.1.1	VZPOSTAVLJENA FAKULTETNA KOORDINACIJA PEDAGOŠKE PRAKSE
		6.1.2	SKLENITEV DOGOVOROV O SODELOVANJU S ŠOLAMI
		6.1.3	UREDITEV ZAVAROVANJA ŠTUDENTOV
		6.1.4	USPOSOBLJENOST FAKULTETNEGA KOORDINATORJA
		6.1.5	USPOSOBLJENOST MENTORJEV NA FAKULTETI
		6.1.6	ORGANIZACIJA SEMINARJEV IN SREČANJ ZA USPOSOBLJANJE MENTORJEV NA ŠOLI IN ŠOLSKIH KOORDINATORJEV
	NAČRTOVANJE PEDAGOŠKE PRAKSE NA ŠOLSKI RAVNI	6.1.7	VKLJUČENOST PEDAGOŠKE PRAKSE ŠTUDENTOV V LETNI DELOVNI NAČRT ŠOLE
		6.1.8	VZPOSTAVLJENA ŠOLSKA KOORDINACIJA PEDAGOŠKE PRAKSE ŠTUDENTOV
		6.1.9	SKLENITEV DOGOVOROV O SODELOVANJU S FAKULTETAMI
		6.1.10	USTREZNOST UČNEGA OKOLJA
		6.1.11	USPOSOBLJENOST ŠOLSKEGA KOORDINATORJA
		6.1.12	USPOSOBLJENOST MENTORJEV NA ŠOLI
6.2	IZVAJANJE PEDAGOŠKE PRAKSE NA FAKULTETNI RAVNI	6.2.1	SODELOVANJE FAKULTETE (FAKULTETNEGA KOORDINATORJA IN MENTORJEV NA FAKULTETI) S ŠOLSKIMI KOORDINATORJI IN MENTORJI NA ŠOLI
		6.2.2	SODELOVANJE VSEH UDELEŽENCEV PEDAGOŠKE PRAKSE NA FAKULTETI
	IZVAJANJE PEDAGOŠKE PRAKSE NA ŠOLSKI RAVNI	6.2.3	SODELOVANJE ŠOLE (ŠOLSKEGA KOORDINATORJA IN MENTORJEV) S FAKULTETNIMI KOORDINATORJI IN MENTORJI NA FAKULTETI
		6.2.4	SODELOVANJE VSEH UDELEŽENCEV PEDAGOŠKE PRAKSE NA ŠOLI
6.3	EVALVIRANJE PEDAGOŠKE PRAKSE NA FAKULTETNI RAVNI	6.3.1	ZADOVOLJSTVO FAKULTETNEGA KOORDINATORJA, MENTORJEV NA FAKULTETI, ŠOLSKIH KOORDINATORJEV, MENTORJEV NA ŠOLI IN ŠTUDENTOV S FAKULTETNO ORGANIZACIJO IN KOORDINACIJO PEDAGOŠKE PRAKSE
		6.3.2	VZPOSTAVLJEN NOTRANJI SISTEM ZA SAMOEVALVACIJO OZ. ZA PRESOJANJE IN ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI PEDAGOŠKE PRAKSE NA FAKULTETI (S KAZALNIKI KAKOVOSTI PEDAGOŠKE PRAKSE) ¹⁴⁰
	EVALVIRANJE PEDAGOŠKE PRAKSE NA ŠOLSKI RAVNI	6.3.3	ZADOVOLJSTVO ŠOLSKEGA KOORDINATORJA, MENTORJEV NA ŠOLI, FAKULTETNEGA KOORDINATORJA, MENTORJEV NA FAKULTETI IN ŠTUDENTOV S ŠOLSKO ORGANIZACIJO IN ŠOLSKO KOORDINACIJO PRAKSE
		6.3.4	VZPOSTAVLJEN NOTRANJI SISTEM ZA SAMOEVALVACIJO OZ. ZA PRESOJANJE IN ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI PEDAGOŠKE PRAKSE NA ŠOLI (S KAZALNIKI KAKOVOSTI PEDAGOŠKE PRAKSE) ¹⁴¹
6.4	REZULTATI NA FAKULTETNI RAVNI	6.4.1	EVIDENCA O PODPISANIH DOGOVORIH S ŠOLAMI
		6.4.2	EVIDENCA O MENTORJIH NA ŠOLI IN IZDANIH POTRDIILIH ZA MENTORJE
		6.4.3	EVIDENCA O ŠOLSKIH KOORDINATORJIH
		6.4.4	EVIDENCA O ŠTUDENTIH, KI SO USPEŠNO OPRAVILI PEDAGOŠKO PRAKSO
		6.4.5	EVIDENCA O MENTORJIH NA FAKULTETI

¹⁴⁰ Notranji sistem samoevalvacije je povzet po: Možina, T. et al. (2013). Kazalniki kakovosti izobraževanja odraslih. Ljubljana: Andragoški center Slovenije, str. 57–68. Publikacija je dostopna na: <http://kakovost.acs.si/doc/N-1028-1.pdf> (27. 1. 2014).

¹⁴¹ Prav tam.

PODPODROČJE		KAZALNIK KAKOVOSTI	
REZULTATI NA ŠOLSKI RAVNI	6.4.6	EVIDENCA O ŠTUDIJSKIH PROGRAMIH, KI VKLJUČUJEJO PEDAGOŠKO PRAKSO, IN EVIDENCA O NAČINIH IZVAJANJA PEDAGOŠKE PRAKSE PO ŠTUDIJSKIH PROGRAMIH	
	6.4.7	EVIDENCA O PREDMETIH, KI VKLJUČUJEJO PEDAGOŠKO PRAKSO, IN EVIDENCA O NAČINIH IZVAJANJA PEDAGOŠKE PRAKSE PO PREDMETIH	
	6.4.8	EVIDENCA O PODPISANIH DOGOVORIH S FAKULTETAMI	
	6.4.9	EVIDENCA O FAKULTETNIH KOORDINATORJIH IN MENTORJIH NA FAKULTETI	
	6.4.10	EVIDENCA O ŠTUDENTIH, KI SO BILI NA PEDAGOŠKI PRAKSI	
	6.4.11	EVIDENCA O MENTORJIH NA ŠOLI	
	6.4.12	EVIDENCA O POTRDILIH ZA MENTORJE NA ŠOLI IN UREJENO NAPREDOVANJE MENTORJEV V SKLADU S PRAVILNIKI	

PRILOGA 2: ŠTUDENTSKA ANKETA ZA 1. IN 2. STOPNJO ŠTUDIJA – ANKETIRANJE O OBVEZNI ŠTUDIJSKI PRAKSI¹⁴²

Študentska anketa Univerze v Ljubljani

Spoštovani!

Pred vami je anketa o obvezni študijski praksi, s katero želimo izvedeti vaše mnenje o izkušnji študijske prakse.

Prosimo, da podate svoje mnenje na način, kot bi si sami želeli, da drugi komentirajo vaše delo. Pri podajanju ocene bodite natančni, spoštljivi in konstruktivni.

Vaši odgovori so zaupni. Povzetki rezultatov in posamezni komentarji v anketi so posredovani izvajalcem študijskega procesa in odgovornim za študijski proces. Odgovorov v anketi ni možno povezati z identiteto posameznega študenta.

Vaši odgovori so pomembni. Študentska anketa je namenjena evalvaciji učiteljev in študijskega procesa v splošnem ter predstavlja eno od izhodišč za izboljšanje študija in dejavnosti, ki so študijskemu procesu v podporo.

Zahvaljujemo se vam za sodelovanje.

---

¹⁴² Anketa je v celoti vzeta iz: Pravilnik o študentski anketi na Univerzi v Ljubljani. Pravilnik je dostopen na: <http://www.uni-lj.si/mma/Pravilnik%20o%20študentski%20anketi2014/2014092609162781/> (14. 12. 2014). Dobesedne navedbe smo označili s poševnim tiskom.

Mnenje o študijski praksi

Ali ste opravljali obvezno študijsko prakso? DA NE

[če odgovori z NE, sistem zaključí z anketo, če odgovori z DA, se odpre spodnji sklop vprašanj.]

Ocenite, v kolikšni meri se strinjate s spodnjimi trditvami, na lestvici od 1 do 5 (1 = sploh se ne strinjam; 5 = popolnoma se strinjam).

	sploh se ne strinjam	se bolj ne strinjam, kot strinjam	niti se ne strinjam, niti se strinjam	se bolj strinjam, kot ne strinjam	popolnoma se strinjam	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti
<i>Imamo zadovoljivo ponudbo zunanjih institucij za opravljanje študijske prakse.</i>							
<i>Deležen/na sem bil/a pomoči fakultete/akademije pri iskanju študijske prakse.</i>							
<i>Dobil/a sem dovolj natančna navodila, kako opraviti študijsko prakso.</i>							
<i>Notranji mentor mi je dal koristne informacije pred prakso in koristne povratne informacije po praksi.</i>							
<i>Notranji mentor je učinkovito sodeloval z mentorjem v zunanji instituciji.</i>							
<i>S študijsko prakso sem lahko ustrezno dopolnil/a svoja strokovna znanja in spretnosti izbranega študija.</i>							
<i>Mentor v zunanji instituciji mi je nudil ustrezno mentorsko podporo med študijsko prakso.</i>							
<i>Način izvajanja študijske prakse je bil primeren.</i>							
<i>Dolžina študijske prakse je primerna.</i>							
<i>Vaši predlogi za spremembe v zvezi s študijsko prakso.</i>							

PRILOGA 3: ANKETNI VPRAŠALNIK ZA ŠTUDENTE

Anketa o pedagoški praksi na Filozofski fakulteti 2013/14 Za študente drugostopenjskih magistrskih pedagoških študijskih programov*

Spoštovani.

Vabimo vas, da izpolnite anketo, ki je namenjena evalvaciji pedagoške prakse na Filozofski fakulteti in predstavlja eno od izhodišč za izboljšanje pedagoške prakse na drugi stopnji.

Anketa se nanaša na predmete, ki vključujejo pedagoško prakso. Pod pedagoško prakso se smatra samostojna praksa študenta, ko študent na šoli samostojno opravlja hospitacije in nastope ter spremlja druge šolske dejavnosti oz. opravlja druge dejavnosti na šoli.

Študente dvopredmetnih pedagoških študijskih programov prosimo, da to anketo izpolnijo dvakrat, za vsak študijski program posebej.

Študente enopredmetnih pedagoških študijskih programov prosimo, da ravno tako izpolnijo to anketo dvakrat, posebej za pedagoško prakso v osnovni šoli in posebej za pedagoško prakso v srednji šoli.

Odgovorov v anketi ni možno povezati z identiteto posameznega študenta. Rezultati se bodo uporabili za projekt Kakovost Univerze v Ljubljani – Pedagoška praksa na Filozofski fakulteti.

Prosimo, da podate svoje mnenje na način, kot bi si sami želeli, da drugi komentirajo vaše delo.

*V anketi je moška oblika uporabljena za oba spola.

Prosimo, če si vzamete nekaj minut in s klikom na Naslednja stran pričnete z izpolnjevanjem ankete. HVALA.

Uvod

Izberite predmet, pri katerem ste opravljali pedagoško prakso in katerega boste evalvirali v nadaljevanju. Pazite na enopredmetni in dvopredmetni študij:

- Didaktika italijanščine – pedagoška praksa (2. letnik) (dvopredmetni študij)
- Didaktika latinščine – pedagoška praksa (2. letnik) (dvopredmetni študij)
- Didaktika španščine – pedagoška praksa (2. letnik) (dvopredmetni študij)
- Opazovalna praksa pri didaktiki slovenskega jezika in didaktiki književnosti (1. letnik);
Pedagoška praksa pri didaktiki književnosti (2. letnik) in Pedagoška praksa pri didaktiki slovenskega jezika (2. letnik) (enopredmetni študij)
- Pedagoška praksa (filozofija) (2. letnik) (dvopredmetni študij)
- Pedagoška praksa (geografija) (2. letnik) (dvopredmetni študij)
- Pedagoška praksa (nemščina) (1. in 2. letnik) (dvopredmetni študij)
- Pedagoška praksa (nemščina) (1. in 2. letnik) (enopredmetni študij)
- Pedagoška praksa (primerjalna književnost in literarna teorija) (2. letnik) (dvopredmetni študij)
- Pedagoška praksa iz zgodovine (2. letnik) (dvopredmetni študij)
- Pedagoška praksa iz zgodovine (2. letnik) (enopredmetni študij)
- Pedagoška praksa pri didaktiki slovenskega jezika in didaktiki književnosti (2. letnik) (dvopredmetni študij)
- Pedagoška praksa za učitelje angleščine (2. letnik) (dvopredmetni študij)
- Pedagoška praksa za učitelje angleščine (1. in 2. letnik) (enopredmetni študij)
- Praksa poučevanja sociologije (2. letnik) (dvopredmetni študij)

Izberite šolo, kjer ste opravljali pedagoško prakso:

- Osnovna šola
- Strokovna gimnazija
- Splošna gimnazija
- Klasična gimnazija
- Srednja strokovna šola
- Srednja poklicna šola
- Drugo (Dopišite.): _____

Evalvacija mentorja na šoli – zunanjega mentorja

Ocenite, v kolikšni meri držijo spodnje trditve, na lestvici od 1 do 5 (1 = sploh ne drži; 5 = povsem drži).

	sploh ne drži	v glavnem drži	niti drži niti ne drži	v glavnem drži	povsem drži	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti
Mentor na šoli mi je podal vse potrebne informacije pred začetkom izvajanja pedagoške prakse.	1	2	3	4	5	0	0
Mentor na šoli je pripravil časovni načrt za vse obveznosti na pedagoški praksi.	1	2	3	4	5	0	0
Mentor na šoli me je spodbujal in motiviral za učiteljsko delo.	1	2	3	4	5	0	0
Mentor na šoli se je do mene vedel spoštljivo in prijazno.	1	2	3	4	5	0	0
Mentor na šoli mi je nudil ustrezno pomoč in strokovno mentorsko podporo med pedagoško prakso.	1	2	3	4	5	0	0
Mentor na šoli mi je omogočil spremljanje in sodelovanje tudi pri drugih dejavnostih na šoli (npr. krožek, razredna ura, roditeljski sestanek, govorilna ura, konferenca, ekskurzija, dežurstvo, spremstvo, športni dan, kulturni dan ...).	1	2	3	4	5	0	0
Mentor na šoli je bil vedno dosegljiv za moja vprašanja.	1	2	3	4	5	0	0
Mentor na šoli mi je redno podajal povratne informacije.	1	2	3	4	5	0	0
Mentor na šoli me je spodbujal k refleksiji lastnega dela.	1	2	3	4	5	0	0
Mentorjevo ocenjevanje pedagoške prakse je bilo ustrezno.	1	2	3	4	5	0	0
Prosimo, navedite nekaj najbolj pozitivnih opažanj, povezanih z delom mentorja na šoli.							
Prosimo, navedite nekaj pomanjkljivosti in predlagajte izboljšave, povezane z delom mentorja na šoli.							

Evalvacija mentorja na fakulteti – notranjega mentorja

Ocenite, v kolikšni meri držijo spodnje trditve, na lestvici od 1 do 5 (1 = sploh ne drži; 5 = povsem drži).

	sploh ne drži	v glavnem drži	niti drži niti ne drži	v glavnem drži	povsem drži	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti
Od mentorja na fakulteti sem dobil dovolj natančna navodila, kako opravljati pedagoško prakso.	1	2	3	4	5	0	0
Mentor na fakulteti mi je nudil podporo pri iskanju šole oz. mentorja na šoli.	1	2	3	4	5	0	0
Mentor na fakulteti mi je nudil ustrezno pomoč in strokovno mentorsko podporo med pedagoško prakso.	1	2	3	4	5	0	0
Mentor na fakulteti je dobro izvedel zaključno evalvacijo pedagoške prakse (ustna predstavitev prakse, izmenjava izkušenj idr.).	1	2	3	4	5	0	0
Mentor na fakulteti mi je dal dobre povratne informacije po opravljeni pedagoški praksi.	1	2	3	4	5	0	0
Kriteriji za ocenjevanje študenta na pedagoški praksi so ustrezni.	1	2	3	4	5	0	0

Ali je mentor na fakulteti obiskal šolo v času pedagoške prakse? ____ DA ____ NE

Če da, kakšen je bil namen njegovega obiska. Dopišite: _____

Navedite oceno, ki ste jo pridobili za pedagoško prakso in jo imate vpisano v elektronskem indeksu: ____

Prosimo, navedite nekaj najbolj pozitivnih opažanj, povezanih z delom mentorja na fakulteti – notranjega mentorja.

Prosimo, navedite nekaj pomanjkljivosti in predlagajte izboljšave, povezane z delom mentorja na fakulteti – notranjega mentorja.

Evalvacija izvedbe pedagoške prakse

Ocenite, v kolikšni meri držijo spodnje trditve, na lestvici od 1 do 5 (1 = sploh ne drži; 5 = povsem drži).

	sploh ne drži	v glavnem drži	niti drži niti ne drži	v glavnem drži	povsem drži	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti
Ponudba zunanjih pedagoških institucij – šol za opravljanje pedagoške prakse je zadovoljiva.	1	2	3	4	5	0	0
Tehnična opremljenost šolskih prostorov je bila zadovoljiva.	1	2	3	4	5	0	0
Učni načrt oz. predmet, ki vključuje pedagoško prakso, je dobro zasnovan.	1	2	3	4	5	0	0

	sploh ne drži	v glavnem drži	niti drži niti ne drži	v glavnem drži	povsem drži	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti
Število ur nastopov je bilo ustrezno.	1	2	3	4	5	0	0
Število ur hospitacij je bilo ustrezno.	1	2	3	4	5	0	0
Število ur drugih dejavnosti na šoli (npr. krožek, razredna ura, roditeljski sestanek, govorilna ura, konferenca, ekskurzija, dežurstvo, spremljevanje, športni dan, kulturni dan ...) je bilo ustrezno.	1	2	3	4	5	0	0
Trajanje pedagoške prakse je bilo ustrezno.	1	2	3	4	5	0	0
Poročilo pedagoške prakse (dnevnik, portfolio, listovnik idr.) je ustrezno zasnovano.	1	2	3	4	5	0	0
Obremenitev na pedagoški praksi je bila ustrezna in v skladu s pridobljenimi kreditnimi točkami (1 KT = 25–30 ur obremenitve študenta).	1	2	3	4	5	0	0

Ali ste imeli možnost izbirati termin (čas) opravljanja pedagoške prakse? ___DA ___NE

Ali ste imeli možnost izbirati način opravljanja pedagoške prakse (strnjeno, nestrnjeno)? ___DA ___NE

Kako ste opravljali pedagoško prakso? A) strnjeno B) nestrnjeno

Če ste opravljali nestrnjeno, ali ste lahko pedagoško prakso prilagodili vsakodnevnim obveznostim na Filozofski fakulteti?
___DA ___NE Drugo: _____

Če ste opravljali strnjeno, ali ste lahko vsakodnevne obveznosti na Filozofski Fakulteti prilagodili pedagoški praksi?
___DA ___NE Drugo: _____

Ali ste imeli možnost načrtovati urnik hospitacij, nastopov in drugih dejavnosti na šoli skupaj z mentorjem?
___DA ___NE Drugo: _____

Koliko ur individualnih hospitacij ste opravili? _____ur

Koliko ur hospitacij ste opravili v paru? _____ur

Koliko ur skupinskih hospitacij ste opravili? _____ur

Koliko samostojnih nastopov oz. učnih ur ste izvedli? _____ur

Koliko nastopov oz. učnih ur ste izvedli v paru? _____ur

Koliko nastopov oz. učnih ur ste izvedli kot mini-nastop oz. ne celotno učno uro? _____ur

Koliko ur ste opravili pri drugih dejavnosti na šoli (npr. krožek, razredna ura, roditeljski sestanek, govorilna ura, konferenca, ekskurzija, dežurstvo, spremljevanje, športni dan, kulturni dan ...)? _____ur

Koliko ur povprečno ste namenili pripravi ene učne ure? _____ur

Koliko ur ste vložili v poročilo o pedagoški praksi? _____ur

Prosimo, naštejte nekaj najbolj pozitivnih opažanj, povezanih z izvedbo pedagoške prakse.	
Prosimo, naštejte nekaj pomanjkljivosti in predlagajte izboljšave, povezane z izvedbo pedagoške prakse.	

Evalvacija splošnih kompetenc iz magistrskih študijskih programov

Ocenite, v kolikšni meri je pedagoška praksa prispevala k razvijanju splošnih kompetenc učitelja, ki so predvidene v vseh magistrskih pedagoških študijskih programih, na lestvici od 1 do 5 (1 = sploh nič; 5 = v celoti). Ocenite jih po sklopih.

Pridobljene kompetence po sklopih	sploh nič	malo	srednje	veliko	v celoti	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti
Učinkovito poučevanje: <ul style="list-style-type: none"> – sem usposobljen/a za preoblikovanje in postroevanje strokovno-predmetnih vsebin na učencu razumljiv način; – pri urenitvevanju šolskega kurikula ustrezno povežem cile učnih načrtov, vsebine, načine učenja in razvoj učencev; – učinkovito načrtujem, organiziram in izvajam učne aktivnosti; – oblikadam principe raziskovanja na pedagoškem področju ter jih uporabljam pri izboljševanju učenja in poučevanja; – spodbujam aktivno in neodvisno učenje, ki učencem omogoča, da sami načrtujejo, spremljajo, vrednotijo in uravnavajo svoje učenje; – spodbujam sodelovalno učenje, ki učencem omogoča razvoj socialnih veščin za uspešno sodelovanje v različnih heterogenih skupinah. 	1	2	3	4	5	0	0
Preverjanje in ocenjevanje znanja ter spremljanje napredka učencev: <ul style="list-style-type: none"> – ustrezno uporabljam različne načine spremljanja, preverjanja in ocenjevanja napredka posameznega učenca v skladu s cilji ter dajem konstruktivno povratno informacijo; – spremljam in vrednotim napredek učencev na področju usvajanja strategij učenja, učenja socialnih veščin, bralne in informacijske pismenosti; – seznanjam stareše in druge odgovorne osebe o napredku učencev. 	1	2	3	4	5	0	0
Vodenje in komunikacija: <ul style="list-style-type: none"> – učinkovito komuniciram z učenci in razvijam pozitivne odnose z njimi; – oblikujem spodbudno učno okolje in skupnost učencev, v katerih se cenijo različnosti in v katerih se učenci počutijo sprejete, varne in samozavestne; – oblikujem jasna pravila za vedenje in disciplino v razredu; pravila temeljijo na spoštovanju vseh udeležencev; – se uspešno sočujem z neprimernim vedenjem, agresivnostjo, konflikti in uporabljam ustrezne strategije za njihovo reševanje; – dajem vsem učencem enake možnosti in prilagam delo njihovim individualnim posebnostim; – prepoznavam učence s posebnimi potrebami, njihova močna in šibka področja, prilagam delo njihovim zmoglostim in po potrebi sodelujem z ustreznimi strokovnjaki in ustanovami. 	1	2	3	4	5	0	0
Širše profesionalne kompetence: <ul style="list-style-type: none"> – razvijam pozitiven odnos do učencev, kažem spoštovanje do njihovega družbenega, kulturnega, jezиковnega, verskega izhodišča; – pri svojem delu upoštevam etična načela in zakonska določila; – kažem in spodbujam pozitivne vrednote, stališča in vedenje, ki ga pričakujem od učencev; – učinkovito komuniciram in sodelujem s starši ter drugimi osebami, odgovornimi za učenje; – sodelujem z drugimi učitelji in sodelavci na šoli; – vključujem in sodelujem v različnih aktivnostih v ožjem in širšem okolju ter na področju izobraževanja; – načrtujem, spremljam, vrednotim in uravnavam lasten profesionalni razvoj. 	1	2	3	4	5	0	0
Vseživljenjsko učenje: <ul style="list-style-type: none"> – uporabljam ustrezne metode za motiviranje učencev in razvijam strategije, ki omogočajo vseživljenjsko učenje; – spodbujam prožnost in vztrajnost pri soočanju z novimi izzivi in nalogami ter sposobnost samovrednotenja pri učenju; – pri delu uporabljam informacijsko-komunikacijsko tehnologijo in pri učenju razvijam informacijsko pismenost; – pri učenju razvijam komunikacijske in socialne veščine. 	1	2	3	4	5	0	0

Izpolnitev pričakovanj: Koliko vam je pedagoška praksa izpolnila pričakovanja?

Ocenite, v kolikšni meri držijo spodnje trditve, na lestvici od 1 do 5 (1 = sploh ne drži; 5 = povsem drži).

	sploh ne drži	v glavnem drži	niti drži niti ne drži	v glavnem drži	povsem drži	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti
V splošnem sem s pedagoško prakso zadovoljen.	1	2	3	4	5	0	0
Na pedagoški praksi sem bil prijazen sprejet in sem se počutil dobrodošlega.	1	2	3	4	5	0	0
S pedagoško prakso sem dobro spoznal organiziranost šole.	1	2	3	4	5	0	0
S pedagoško prakso sem dobro spoznal dokumentacijo šole.	1	2	3	4	5	0	0
S pedagoško prakso sem se dobro seznanil z učiteljskim delom in poklicem.	1	2	3	4	5	0	0
Na pedagoški praksi sem preizkusil didaktično-metodično znanje v praksi.	1	2	3	4	5	0	0
Na pedagoški praksi sem preizkusil strokovno-predmetno znanje v praksi.	1	2	3	4	5	0	0
Obveznosti na pedagoški praksi sem znal dobro časovno načrtovati.	1	2	3	4	5	0	0
Na pedagoški praksi sem se naučil kritične analize in refleksije lastnega dela in napredka.	1	2	3	4	5	0	0
Menim, da mi opravljena pedagoška praksa omogoča večjo možnost zaposlitve.	1	2	3	4	5	0	0
Prosimo, navedite nekaj predlogov za spremembo pedagoške prakse.							

Evalvacija ankete

Ocenite, v kolikšni meri se strinjate s spodnjo trditvijo, na lestvici od 1 do 5 (1 = sploh se ne strinjam; 5 = popolnoma se strinjam).

	sploh se ne strinjam	se bolj ne strinjam, kot strinjam	niti se ne strinjam, niti se strinjam	se bolj strinjam, kot ne strinjam	popolnoma se strinjam	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti
Anketa se mi zdi dobro zastavljena.	1	2	3	4	5	0	0
Ali obstajajo tematike, o katerih se vam zdi pomembno podati mnenje, pa jih anketa ni pokrila? Katere?							
Ali bi nam glede ankete želeli še kaj sporočiti?							

Najlepša hvala za vaše odgovore.

PRILOGA 4: ANKETNI VPRAŠALNIK ZA MENTORJE NA ŠOLI – ZUNANJE MENTORJE

Anketa o pedagoški praksi na Filozofski fakulteti 2013/14 Za mentorje na šolah*

Spoštovani.

Vabimo vas, da izpolnite anketo, ki je namenjena evalvaciji pedagoške prakse in predstavlja eno od izhodišč za izboljšanje pedagoške prakse na drugi stopnji na Filozofski fakulteti.

Pod pedagoško prakso se smatra samostojna praksa študenta, ko študent na šoli samostojno opravlja hospitacije in nastope ter spremlja druge šolske dejavnosti oz. opravlja druge dejavnosti na šoli. Študentje so na Filozofski fakulteti 2012/13 in 2013/14 lahko opravljali pedagoško prakso pri naslednjih predmetih v šolah: angleščina, filozofija, geografija, italijanščina, latinščina, nemščina, slovenščina, sociologija, španščina in zgodovina.

V primeru, da je študent pri vas opravljal pedagoško prakso pri dveh predmetih, prosimo, da izpolnite anketo dvakrat, za vsak predmet posebej.

Odgovorov v anketi ni možno povezati z identiteto posameznega mentorja.

Rezultati se bodo uporabili za projekt Kakovost Univerze v Ljubljani – Pedagoška praksa na Filozofski fakulteti.

*V anketi je moška oblika uporabljena za oba spola.

Prosimo, če si vzamete nekaj minut in s klikom na Naslednja stran pričnete z izpolnjevanjem ankete. HVALA.

Splošne informacije

Spol M Ž

Število let delovne dobe: _____ let

Kateri je vaš strokovni naziv?

Brez naziva _____ Mentor _____ Svetovalec _____ Svetnik _____

Zaposlitev: (možnih je več odgovorov)

- Osnovna šola
- Strokovna gimnazija
- Splošna gimnazija
- Klasična gimnazija
- Srednja strokovna šola
- Srednja poklicna šola
- Drugo (Dopišite.): _____

Pri katerem predmetu je študent opravljal pedagoško prakso? Izberite:

- Angleščina
- Filozofija
- Geografija
- Italijanščina
- Latinščina
- Nemščina
- Slovenščina
- Sociologija
- Španščina
- Zgodovina
- Drugo (Dopišite.): _____

Ali ste se udeležili usposabljanja mentorjev študentom? _____ DA _____ NE

Ali ste se udeležili usposabljanja mentorjev pripravnikom? _____ DA _____ NE

Kako ste postali mentor študentu na praksi?

- Prostovoljno sem se javil.
- Ravnatelj je določil.
- Šolski koordinator je določil.
- Drugo (Dopišite.): _____

Evalvacija mentorja na fakulteti – notranjega mentorja

Ocenite, v kolikšni meri držijo spodnje trditve, na lestvici od 1 do 5 (1 = sploh ne drži; 5 = povsem drži).

	sploh ne drži	v glavnem drži	niti drži niti ne drži	v glavnem drži	povsem drži	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti
Od mentorja na fakulteti sem dobil natančna navodila in gradivo, kako organizirati pedagoško prakso študenta.	1	2	3	4	5	0	0
Z mentorjem na fakulteti sem dobro sodeloval (po e-pošti, telefonu idr.).	1	2	3	4	5	0	0
Mentor na fakulteti je bil vedno dosegljiv za vsa moja vprašanja.	1	2	3	4	5	0	0
Kriteriji za ocenjevanje študenta na pedagoški praksi so ustrezni.	1	2	3	4	5	0	0

Ali je mentor na fakulteti obiskal šolo v času pedagoške prakse? ____ DA ____ NE

Če da, kakšen je bil namen njegovega obiska. Dopišite: _____

Ali je mentor na fakulteti organiziral srečanje (seminar ali delavnico) za mentorje študentom na pedagoški praksi? ____ DA ____ NE

Če da, ali je organiziral to srečanje pred ali po pedagoški praksi študentov. Izberite: ____ PRED PRAKSO ____ PO PRAKSI

Prosimo, naštejte nekaj najbolj pozitivnih opažanj, povezanih z delom mentorja na fakulteti.	
Prosimo, naštejte nekaj pomanjkljivosti in predlagajte izboljšave, povezane z delom mentorja na fakulteti.	

Evalvacija izvedbe pedagoške prakse

Ocenite, v kolikšni meri držijo spodnje trditve, na lestvici od 1 do 5 (1 = sploh ne drži; 5 = povsem drži).

	sploh ne drži	v glavnem drži	niti drži niti ne drži	v glavnem drži	povsem drži	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti
Gledano v celoti je izvedba pedagoške prakse ustrezno zasnovana.	1	2	3	4	5	0	0
Število ur nastopov je ustrezno.	1	2	3	4	5	0	0
Število ur hospitacij je ustrezno.	1	2	3	4	5	0	0
Število ur drugih dejavnosti na šoli (npr. krožek, razredna ura, roditeljski sestanek, govorilna ura, konferenca, ekskurzija, dežurstvo, spremstvo, športni dan, kulturni dan ...) je ustrezno.	1	2	3	4	5	0	0
Trajanje pedagoške prakse je ustrezno.	1	2	3	4	5	0	0

	sploh ne drži	v glavnem drži	niti drži niti ne drži	v glavnem drži	povsem drži	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti
Termin (čas) opravljanja pedagoške prakse je ustrezen.	1	2	3	4	5	0	0
Vsakodnevne šolske obveznosti sem lahko prilagodil pedagoški praksi študenta.	1	2	3	4	5	0	0

Kateri meseci v letu niso primerni za izvedbo pedagoške prakse? Dopišite: _____
 Koliko ur povprečno ste namenili načrtovanju pedagoške prakse oz. pripravi urnika pedagoške prakse za študenta?
 _____ ur
 Koliko ur povprečno na dan ste vložili v pogovore, preglede učnih priprav in povratne informacije študentu? _____ ur

Prosimo, naštejte nekaj najbolj pozitivnih opažanj, povezanih z izvedbo pedagoške prakse.	
Prosimo, naštejte nekaj pomanjkljivosti in predlagajte izboljšave, povezane z izvedbo pedagoške prakse.	

Evalvacija študenta

Odgovorite za vsakega študenta posebej.

Evalvacija prvega študenta

Ocenite, v kolikšni meri držijo spodnje trditve, na lestvici od 1 do 5 (1 = sploh ne drži; 5 = povsem drži).

	sploh ne drži	v glavnem drži	niti drži niti ne drži	v glavnem drži	povsem drži	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti
Študent je upošteval dogovorjene roke.	1	2	3	4	5	0	0
Študent je imel spoštljiv odnos na pedagoški praksi.	1	2	3	4	5	0	0
Študent je upošteval nasvete in predloge.	1	2	3	4	5	0	0
Študent je opravil vse načrtovane obveznosti.	1	2	3	4	5	0	0
Študent se je vključeval v pouk in šolske dejavnosti tudi izven obveznega dela oz. obsega pedagoške prakse.	1	2	3	4	5	0	0
Študent se je dobro didaktično-metodično pripravil na nastope.	1	2	3	4	5	0	0
Študent se je dobro strokovno pripravil na nastope.	1	2	3	4	5	0	0

Prosimo, naštejte nekaj najbolj pozitivnih opažanj, povezanih z delom študenta.	
Prosimo, naštejte nekaj pomanjkljivosti in predlagajte izboljšave, povezane z delom študenta.	

Evalvacija drugega študenta

Če niste imeli več študentov, to vprašanje izpustite.

Ocenite, v kolikšni meri držijo spodnje trditve, na lestvici od 1 do 5 (1 = sploh ne drži; 5 = povsem drži).

	sploh ne drži	v glavnem drži	niti drži niti ne drži	v glavnem drži	povsem drži	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti
Študent je upošteval dogovorjene roke.	1	2	3	4	5	0	0
Študent je imel spoštljiv odnos na pedagoški praksi.	1	2	3	4	5	0	0
Študent je upošteval nasvete in predloge.	1	2	3	4	5	0	0
Študent je opravil vse načrtovane obveznosti.	1	2	3	4	5	0	0
Študent se je vključeval v pouk in šolske dejavnosti tudi izven obveznega dela oz. obsega pedagoške prakse.	1	2	3	4	5	0	0
Študent se je dobro didaktično-metodično pripravil na nastope.	1	2	3	4	5	0	0
Študent se je dobro strokovno pripravil na nastope.	1	2	3	4	5	0	0
Prosimo, naštejte nekaj najbolj pozitivnih opažanj, povezanih z delom študenta.							
Prosimo, naštejte nekaj pomanjkljivosti in predlagajte izboljšave, povezane z delom študenta.							

ltd.

Evaluacija splošnih kompetenc iz magistrskih kompetenc študijskih programov

Ocenite, v kolikšni meri je pedagoška praksa prispevala k razvijanju splošnih kompetenc učitelja pri študentu (oz. študentih), ki so predvidene v vseh magistrskih pedagoških študijskih programih, na lestvici od 1 do 5 (1 = sploh nič; 5 = v celoti). Ocenite jih po sklopih.

Pridobljene kompetence po sklopih	sploh nič	malo	srednje	veliko	v celoti	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti
<p>Učinkovito poučevanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – je usposobljen/a za preoblikovanje in posredovanje strokovno-predmetnih vsebin na učencu razumljiv način; – pri urenitvevanju šolskega kurikula ustrezno povezuje cilje učnih načrtov, vsebine, načine učenja in razvoj učencev; – učinkovito načrtuje, organizira in izvaja učne aktivnosti; – obvlada principe raziskovanja na pedagoškem področju ter jih uporablja pri izboljšanju učenja in poučevanja; – spodbuja aktivno in neovisno učenje, ki učencem omogoča, da sami načrtujejo, spremljajo, vrednotijo in uravnavajo svoje učenje; – spodbuja sodelovalno učenje, ki učencem omogoča razvoj socialnih veščin za uspešno sodelovanje v različnih heterogenih skupinah. 	1	2	3	4	5	0	0
<p>Preverjanje in ocenjevanje znanja ter spremljanje napredka učencev:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ustrezno uporablja različne načine spremljanja, preverjanja in ocenjevanja napredka posameznega učenca v skladu s cilji ter daje konstruktivno povratno informacijo; – spremlja in vrednoti napredek učencev na področju usvajanja strategij učenja, učenja socialnih veščin, bralne in informacijske pismenosti; – seznanja starše in druge odgovorne osebe o napredku učencev. 	1	2	3	4	5	0	0
<p>Vodenje in komunikacija:</p> <ul style="list-style-type: none"> – učinkovito komunicira z učenci in razvija pozitivne odnose z njimi; – oblikuje spodbudno učno okolje in skupnost učencev, v katerih se čeni različnost in v katerih se učenci počutijo sprejete, varne in samozavestne; – oblikuje jasna pravila za vedenje in disciplino v razredu; pravila temeljijo na spoštovanju vseh udeležencev; – se uspešno sooča z neprimernim vedenjem, agresivnostjo, konflikti in uporablja ustrezne strategije za njihovo reševanje; – daje vsem učencem enake možnosti in prilagaja delo njihovim individualnim posebnostim; – prepoznava učence s posebnimi potrebami, njihova močta in slabka področja, prilagaja delo njihovim možnostim in po potrebi sodeluje z ustreznimi strokovnjaki in ustanovami. 	1	2	3	4	5	0	0
<p>Širše profesionalne kompetence:</p> <ul style="list-style-type: none"> – razvija pozitiven odnos do učencev, kaže spoštovanje do njihovega družbenega, kulturnega, jezikovnega, verskega izhodišča; – pri svojem delu upošteva etična načela in zakonska določila; – kaže in spodbuja pozitivne vrednote, stališča in vedenje, ki ga pričakuje od učencev; – učinkovito komunicira in sodeluje s starši ter drugimi osebami, odgovornimi za učence; – sodeluje z drugimi učitelji in sodelavci na šoli; – se vključuje in sodeluje v različnih aktivnostih v ožjem in širšem okolju ter na področju izobraževanja; – načrtuje, spremlja, vrednoti in uravnava lasten profesionalni razvoj. 	1	2	3	4	5	0	0
<p>Vseživljenjsko učenje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uporablja ustrezne metode za motiviranje učencev in razvija strategije, ki omogočajo vseživljenjsko učenje; – spodbuja prožnost in vztrajnost pri soočanju z novimi izzivi in nalogami ter sposobnost samovrednotenja pri učenci; – pri delu uporablja informacijsko-komunikacijsko tehnologijo in pri učencih razvija informacijsko pismenost; – pri učencih razvija komunikacijske in socialne veščine. 	1	2	3	4	5	0	0

Evalvacija kompetenc mentorja na šoli

Ocenite, v kolikšni meri ste potrebovali spodnje kompetence kot mentor študentu na pedagoški praksi, na lestvici od 1 do 5 (1 = sploh nič; 5 = v celoti).

	sploh nič	malo	srednje	veliko	v celoti	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti
Sposobnost motiviranja in spodbujanja študenta	1	2	3	4	5	0	0
Sposobnost svetovanja in nudenja pomoči	1	2	3	4	5	0	0
Sposobnost jasne komunikacije	1	2	3	4	5	0	0
Sposobnost empatije, zaznavanje občutij, želja in potreb študenta	1	2	3	4	5	0	0
Sposobnost načrtovanja obveznosti študenta	1	2	3	4	5	0	0
Sposobnost sprotnega spremljanja študenta	1	2	3	4	5	0	0
Sposobnost ocenjevanja študenta	1	2	3	4	5	0	0

Prosimo, navedite še druge kompetence, ki ste jih potrebovali za pedagoško prakso.

Splošno o pedagoški praksi

Ocenite, v kolikšni meri držijo spodnje trditve, na lestvici od 1 do 5 (1 = sploh ne drži; 5 = povsem drži).

	sploh ne drži	v glavnem drži	niti drži niti ne drži	v glavnem drži	povsem drži	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti
V splošnem sem s pedagoško prakso zadovoljen.	1	2	3	4	5	0	0
Občutil sem zadovoljstvo, ker sem lahko študentu koristno svetoval in pomagal.	1	2	3	4	5	0	0
Menim, da sem za mentoriranje študentom na pedagoški praksi ustrezno usposobljen.	1	2	3	4	5	0	0

Prosimo, navedite nekaj predlogov za spremembo pedagoške prakse.

Evalvacija ankete

Ocenite, v kolikšni meri se strinjate s spodnjo trditvijo, na lestvici od 1 do 5 (1 = sploh se ne strinjam; 5 = popolnoma se strinjam):

	sploh se ne strinjam	se bolj ne strinjam, kot strinjam	ni se ne strinjam, niti se strinjam	se bolj strinjam, kot ne strinjam	popolnoma se strinjam	nimam dovolj informacij	ne želim odgovoriti
Anketa se mi zdi dobro zastavljena.	1	2	3	4	5	0	0

Ali obstajajo tematike, o katerih se vam zdi pomembno podati mnenje, pa jih anketa ni pokrila? Katere?	
Ali bi nam glede ankete želeli še kaj sporočiti?	

Najlepša hvala za vaše odgovore.

PRILOGA 5: ANKETNI VPRAŠALNIK ZA MENTORJE NA FAKULTETI – NOTRANJE MENTORJE

Anketa o predlaganih kazalnikih kakovosti pedagoške prakse na Filozofski fakulteti

Za specialne didaktike na Filozofski fakulteti*

Spoštovani kolegi in spoštovane kolegice!

Vljudno vas prosimo, da izpolnite anketni vprašalnik, ki se nanaša na pedagoško prakso oz. predmete, ki vključujejo pedagoško prakso študentov v magistrskih pedagoških študijskih programih in je bila izvedena v študijskih letih 2012/13 in 2013/14.

Anketa je namenjena pripravi kazalnikov kakovosti, ki bi se lahko uporabljali za notranjo evalvacijo pedagoške prakse na Filozofski fakulteti in predstavlja eno od izhodišč za izboljšanje pedagoške prakse na drugi stopnji.

Odgovorov v anketi ni možno povezati z identiteto posameznega specialnega didaktika. Rezultati se bodo uporabili za projekt Kakovost Univerze v Ljubljani – Pedagoška praksa na Filozofski fakulteti.

*V anketi je moška oblika uporabljena za oba spola.

Prosimo, če si vzamete nekaj minut in s klikom na Naslednja stran pričnete z izpolnjevanjem ankete. HVALA.

OPREDELITEV KAKOVOSTI PEDAGOŠKE PRAKSE

1. Kakšen pomen pripisujete spodnjim dejavnikom kakovosti pedagoške prakse?

Ocenite jih od 1 do 5 (1 = popolnoma nepomembno; 5 = zelo pomembno).

	popolnoma nepomembno	malo pomembno	srednje pomembno	pomembno	zelo pomembno
Vstopni dejavniki: načrtovanje in priprava na pedagoško prakso	1	2	3	4	5
Procesni dejavniki: izpeljava oz. izvajanje pedagoške prakse	1	2	3	4	5
Izstopni dejavniki: rezultati in učni izidi pedagoške prakse	1	2	3	4	5
Prečni dejavniki: vodenje in organizacija pedagoške prakse na fakultetni ali šolski ravni	1	2	3	4	5

2. katerim od spodnjih dejavnikov menite, bi se morali bolj posvetiti na Filozofski fakulteti, da bi izboljšali kakovost pedagoške prakse? Izberete lahko več odgovorov.

- a) Vstopni dejavniki
- b) Procesni dejavniki
- c) Izstopni dejavniki
- č) Prečni dejavniki
- d) Drugo:

3. Kaj kaže na kakovost pedagoške prakse oz. kaj je po vašem mnenju ključno za kakovostno pedagoško prakso?

POMEMBNOST PREDLAGANIH KAZALNIKOV KAKOVOSTI PEDAGOŠKE PRAKSE

V nadaljevanju vas prosimo, da predlagane kazalnike, ki smo jih razdelili na štiri področja, ocenite, v kolikšni meri so pomembni za kakovost pedagoške prakse.

PRVO PODROČJE KAZALNIKOV KAKOVOSTI SE NANAŠA NA DELO ŠTUDENTOV

4. Ocenite, v kolikšni meri so spodaj navedeni predlagani kazalniki kakovosti, ki se nanašajo na študente, pomembni za kakovost pedagoške prakse na Filozofski fakulteti, na lestvici od 1 do 5 (1 = popolnoma nepomembno; 5 = zelo pomembno).

	popolnoma nepomembno	malo pomembno	srednje pomembno	pomembno	zelo pomembno
DELO ŠTUDENTA PRED PEDAGOŠKO PRAKSO					
Poznavanje pedagoškega študijskega programa	1	2	3	4	5
Poznavanje učnega načrta za pedagoško prakso (vsebina, cilji in kompetence, predvideni študijski rezultati, načini ocenjevanja)	1	2	3	4	5
Poznavanje navodil in pravil za pedagoško prakso	1	2	3	4	5
Obisk šole, obisk ravnatelja in mentorja ter pridobitev soglasja o sprejetju na pedagoško prakso	1	2	3	4	5
Načrtovanje urnika pedagoške prakse skupaj z mentorjem na šoli	1	2	3	4	5
Časovno načrtovanje pedagoške prakse in usklajevanje z obveznostmi na fakulteti	1	2	3	4	5
DELO ŠTUDENTA V ČASU PEDAGOŠKE PRAKSE					
Spremljanje oz. hospitiranje učnih ur	1	2	3	4	5
Pripravljanje učnih priprav in izvedba učnih ur	1	2	3	4	5
Sodelovanje pri šolskih dejavnostih	1	2	3	4	5
Pisanje poročila o pedagoški praksi z refleksijo	1	2	3	4	5
Upoštevanje nasvetov in navodil mentorja na fakulteti	1	2	3	4	5
Upoštevanje nasvetov in navodil mentorja na šoli	1	2	3	4	5
Upoštevanje šolskih navodil in pravil	1	2	3	4	5
Časovno prilagajanje pedagoške prakse in obveznosti na fakulteti	1	2	3	4	5
UČNI IZIDI/REZULTATI ŠTUDENTA					
Doseganje kompetenc (splošnih in predmetno-specifičnih) v pedagoškem študijskem programu	1	2	3	4	5
Doseganje ciljev in kompetenc ter predvidenih študijskih rezultatov v učnem načrtu predmeta za pedagoško prakso	1	2	3	4	5
Izdelava poročila o pedagoški praksi z refleksijo	1	2	3	4	5
Zaključna predstavitev pedagoške prakse z refleksijo pred študenti – kolegi	1	2	3	4	5
Splošno zadovoljstvo študenta s pedagoško prakso	1	2	3	4	5

DRUGO PODROČJE KAZALNIKOV KAKOVOSTI SE NANAŠA NA DELO MENTORJEV NA ŠOLI

5. Ocenite, v kolikšni meri so spodaj navedeni predlagani kazalniki kakovosti, ki se nanašajo na mentorje na šoli, pomembni za kakovost pedagoške prakse na Filozofski fakulteti, na lestvici od 1 do 5 (1 = popolnoma nepomembno; 5 = zelo pomembno).

* Nekatero šole imajo tudi šolskega koordinatorja, ki namesto mentorja ali skupaj z mentorjem načrtuje druge šolske dejavnosti v času pedagoške prakse študenta.

	popolnoma nepomembno	malo pomembno	srednje pomembno	pomembno	zelo pomembno
DELO MENTORJA NA ŠOLI PRED PEDAGOŠKO PRAKSO					
Poznavanje vloge mentorja	1	2	3	4	5
Poznavanje pedagoškega študijskega programa	1	2	3	4	5
Poznavanje učnega načrta za pedagoško prakso (vsebina, cilji in kompetence, predvideni študijski rezultati, načini ocenjevanja)	1	2	3	4	5
Poznavanje navodil in gradiva za mentorja na šoli glede načrtovanja, izvajanja in evalviranja pedagoške prakse študentov	1	2	3	4	5
Načrtovanje in usklajevanje urnika pedagoške prakse s študentom	1	2	3	4	5
Informiranje študenta	1	2	3	4	5
Informiranje šolskega koordinatorja in ravnatelja	1	2	3	4	5
Informiranje mentorja na fakulteti	1	2	3	4	5
DELO MENTORJA NA ŠOLI V ČASU PEDAGOŠKE PRAKSE					
Uvodni pogovor in srečanje s študentom	1	2	3	4	5
Uvodna predstavitev šole, učiteljev in sodelavcev	1	2	3	4	5
Sprotno informiranje študenta o spremembah poteka pedagoške prakse	1	2	3	4	5
Motiviranje in spodbujanje študentov	1	2	3	4	5
Mentorjeva strokovna pomoč študentu	1	2	3	4	5
Sprotna povratna informacija študentu	1	2	3	4	5
Sprotno preverjanje in ocenjevanje študenta po kriterijih, ki jih pripravi mentor na fakulteti	1	2	3	4	5
Sodelovanje s šolskim koordinatorjem in ravnateljem	1	2	3	4	5
Sodelovanje z mentorjem na fakulteti	1	2	3	4	5
MENTORJEVA EVALVACIJA PEDAGOŠKE PRAKSE					
Refleksija o mentoriranju	1	2	3	4	5
Mentorjeva ocena celotne pedagoške prakse študenta	1	2	3	4	5
Splošno zadovoljstvo mentorja na šoli s pedagoško prakso	1	2	3	4	5

TRETJE PODROČJE KAZALNIKOV KAKOVOSTI SE NANAŠA NA VAŠE DELO KOT MENTORJA NA FAKULTETI – NOTRANJEGA MENTORJA

6. Ocenite, v kolikšni meri so spodaj navedeni predlagani kazalniki kakovosti, ki se nanašajo na mentorje na fakulteti (specialne didaktike), pomembni za kakovost pedagoške prakse na Filozofski fakulteti, na lestvici od 1 do 5 (1 = popolnoma nepomembno; 5 = zelo pomembno).

	popolnoma nepomembno	malo pomembno	srednje pomembno	pomembno	zelo pomembno
DELO MENTORJA NA FAKULTETI PRED PEDAGOŠKO PRAKSO					
Poznavanje fakultetne koordinacije pedagoške prakse in sodelovanje s fakultetnim koordinatorjem	1	2	3	4	5
Poznavanje celotnega pedagoškega študijskega programa	1	2	3	4	5
Sodelovanje s kolegi in usklajevanje časovnega načrtovanja pedagoške prakse (pri dvopredmetnih pedagoških študijskih programih)	1	2	3	4	5
Priprava navodil in gradiva za študente in informiranje študentov	1	2	3	4	5
Priprava navodil in gradiva za mentorje na šoli (in šolske koordinatore) in informiranje mentorjev na šoli (in šolskih koordinatore)	1	2	3	4	5
Pomoč in svetovanje študentom pri iskanju mentorjev ali šol	1	2	3	4	5
Organiziranje srečanja mentorjev na šoli (in šolskih koordinatore) pred pedagoško prakso	1	2	3	4	5
DELO MENTORJA NA FAKULTETI V ČASU PEDAGOŠKE PRAKSE					
Obisk šole, mentorja (in šolskega koordinatorja) in študenta v času pedagoške prakse	1	2	3	4	5
Sodelovanje z mentorjem na šoli (in šolskim koordinatorjem)	1	2	3	4	5
Strokovna pomoč študentom	1	2	3	4	5
Sprotno preverjanje študenta in sprotna povratna informacija študentu	1	2	3	4	5
EVALVACIJA PEDAGOŠKE PRAKSE S STRANI MENTORJA NA FAKULTETI					
Organiziranje zaključne predstavitve pedagoške prakse vseh študentov	1	2	3	4	5
Organiziranje zaključnega evalvacijskega srečanja študentov, mentorjev na šoli in šolskih koordinatore	1	2	3	4	5
Ocenjevanje študentov po vnaprej pripravljenih kriterijih za ocenjevanje	1	2	3	4	5
Realizacija učnega načrta za pedagoško prakso (vsebina, cilji in kompetence, predvideni študijski rezultati, načini ocenjevanja)	1	2	3	4	5
Splošno zadovoljstvo mentorja na fakulteti s pedagoško prakso	1	2	3	4	5

ČETRTO PODROČJE KAZALNIKOV KAKOVOSTI SE NANAŠA NA FAKULTETNO ORGANIZACIJO PEDAGOŠKE PRAKSE

7. Ocenite, v kolikšni meri so spodaj navedeni predlagani kazalniki kakovosti, ki se nanašajo na fakultetno organizacijo in vodenje, pomembni za kakovost pedagoške prakse na Filozofski fakulteti, na lestvici od 1 do 5 (1 = popolnoma nepomembno; 5 = zelo pomembno).

	popolnoma nepomembno	malo pomembno	srednje pomembno	pomembno	zelo pomembno
FAKULTETNA ORGANIZACIJA PRED PEDAGOŠKO PRAKSO					
Sklenitev dogovorov o sodelovanju s šolami	1	2	3	4	5
Ureditev zavarovanja študentov	1	2	3	4	5
Usposobljenost fakultetnega koordinatorskega	1	2	3	4	5
Usposobljenost mentorjev na fakulteti	1	2	3	4	5
Organiziranje seminarjev in srečanj za usposabljanje mentorjev na šoli (in šolskih koordinatorskega)	1	2	3	4	5
Stalno strokovno izpopolnjevanje in profesionalni razvoj fakultetnega koordinatorskega in mentorjev na fakulteti	1	2	3	4	5
FAKULTETNA ORGANIZACIJA V ČASU PEDAGOŠKE PRAKSE					
Sodelovanje fakultetnega koordinatorskega in mentorjev na fakulteti s šolskimi koordinatorskega in mentorji na šoli	1	2	3	4	5
Sodelovanje med mentorji na fakulteti in fakultetnim koordinatorskega	1	2	3	4	5
FAKULTETNO VODENJE EVIDENC					
Evidenca o podpisanih dogovorih s šolami	1	2	3	4	5
Evidenca o mentorjih in izdanih potrdilih za mentorje na šoli	1	2	3	4	5
Evidenca o šolskih koordinatorskega	1	2	3	4	5
Evidenca o študentih, ki so uspešno opravili pedagoško prakso	1	2	3	4	5
Evidenca o mentorjih na fakulteti	1	2	3	4	5
Evidenca o študijskih programih, ki vključujejo pedagoško prakso, in evidenca o načinih izvajanja pedagoške prakse po programih	1	2	3	4	5
Evidenca o predmetih, ki vključujejo pedagoško prakso, in evidenca o načinih izvajanja pedagoške prakse po predmetih	1	2	3	4	5
FAKULTETNA EVALVACIJA PEDAGOŠKE PRAKSE					
Vzpostavljen notranji sistem za samoevalvacijo oz. presojanje in zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse na fakulteti (s kazalniki kakovosti pedagoške prakse)	1	2	3	4	5

UPORABA KAZALNIKOV KAKOVOSTI PEDAGOŠKE PRAKSE

8. Kateri kazalniki kakovosti naj bodo glede na vaše bogate izkušnje še predmet samoevalvacije pedagoške prakse na Filozofski fakulteti?
9. Kateri od predlaganih kazalnikov kakovosti, ki se nanašajo na delo študentov, mentorjev na šoli, mentorjev na fakulteti in organizacijo pedagoške prakse, ne držijo v celoti za pedagoško prakso, ki jo vi izvajate?
10. Na kakšen način bi lahko učinkovito ugotavljali kakovost pedagoške prakse na Filozofski fakulteti? Izberite en način, ki se vam zdi najbolj primeren?
- a) Z anketiranjem
  - b) Z metodo fokusnih skupin
  - c) Z intervjuji
  - č) Drugo:
11. Ali bi uporabljali že pripravljene anketne vprašalnike z možnostjo dopolnitve in izbire za anketiranje študentov in mentorjev na šoli?
- A) Da
  - B) Ne
  - C) Drug odgovor:

12. Kaj menite o tem, da bi na fakultetni ravni določili ključne kazalnike kakovosti pedagoške prakse pri pedagoških študijskih programih, ki bi se nato redno ali občasno preverjali?

Ocenite, v kolikšni meri se strinjate s spodnjimi trditvami, na lestvici od 1 do 5 (1 = sploh se ne strinjam; 5 = popolnoma se strinjam).

	sploh se ne strinjam	se bolj ne strinjam, kot strinjam	niti se ne strinjam, niti se strinjam	se bolj strinjam, kot ne strinjam	popolnoma se strinjam
Kazalniki kakovosti pedagoške prakse bi morali biti obvezni in se redno preverjati.	1	2	3	4	5
Kazalniki kakovosti pedagoške prakse bi morali biti obvezni in se občasno preverjati.	1	2	3	4	5
Kazalniki kakovosti bi morali biti ponujeni le kot usmeritev, ki bi jih lahko nosilci predmetov dopolnili oz. izbirali za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti pedagoške prakse.	1	2	3	4	5
Kazalniki kakovosti bi morali biti ponujeni le kot usmeritev, ki bi jih lahko posamezne članice ali koordinatorji oz. skrbniki študijskih programov dopolnili oz. izbirali za presojanje in razvijanje kakovosti pedagoške prakse.	1	2	3	4	5

13. Ali bi nam glede predlaganih kazalnikov kakovosti pedagoške prakse za Filozofsko fakulteto želeli še kaj sporočiti?

Najlepša hvala za vaše odgovore.

- Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji 2011 (2011). (ur. J. Krek in M. Metljak). Ljubljana: Zavod RS za šolstvo. Publikacija je dostopna na: http://www.belaknjiga2011.si/pdf/bela_knjiga_2011.pdf (21. 3. 2013).
- Bevc, V. et al. (2002). Spremljanje in vrednotenje pedagoškega dela strokovnih delavcev. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Bizjak, C. (2004). Organizacija pripravnštva na šoli. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Cencič, Ma. (1998). Mapa dosežkov in izdelkov v procesu študija prihodnjih učiteljev. Vzgoja in izobraževanje, letnik 29, št. 4, str. 28–31.
- Cencič, Mi., Cencič, Ma. (1994). Praktično usposabljanje učiteljskih kandidatov. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Cvetek, S. (2002). Pedagoška praksa in njen pomen za izobraževanje učiteljev. Pedagoška obzorja, letnik 17, št. 3–4, str. 125–139.
- Cvetek, S. (2005). Poučevanje kot profesija, učitelj kot profesionalec. Radovljica: Didakta.
- Cvetek, S. (2006). Model pedagoške prakse v programih za izobraževanje učiteljev. V: Teorija in praksa v izobraževanju učiteljev (ur. C. Peklaj et al.). Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, str. 137–148.
- Cvetek, S., Kukovec, M., Jurančič-Petek, K. (2009). Pedagoška praksa v luči partnerstva fakultet in šol v izobraževanju učiteljev po bolonjskih načelih. Vzgoja in izobraževanje, letnik 40, št. 3, str. 18–24.
- Čagran, B., Cvetek, S., Otič, M. (2007). Pedagoška praksa z vidika empirično verificirane ocene visokošolskih didaktikov. Sodobna Pedagogika, letnik 58, št. 1, str. 50–74.
- Devljak, T., Polak, A. (2009). Nadaljnje izobraževanje in usposabljanje kot dejavnik razvoja učiteljevih kompetenc. Vzgoja in izobraževanje, letnik 40, št. 3, str. 5–12.
- Dnevnik strnjene pedagoške prakse (2011). Maribor: Univerza v Mariboru. Filozofska fakulteta. Dnevnik je dostopen na: <http://www.ff.uni-mb.si/dotAsset/7652.pdf> (21. 8. 2013).
- Govekar-Okoliš, M. (2007). Učitelj mentor – mentor andragog na področju izobraževanja odraslih in andragoške prakse. V: Mentorstvo in profesionalna rast učiteljev (ur. C. Peklaj). Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, str. 105–120.
- Govekar-Okoliš, M. et al. (2010). Pogledi mentorjev na praktično usposabljanje študentov v delovnih organizacijah. Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- Govekar-Okoliš, M. et al. (2010). Praktično usposabljanje študentov v delovnih organizacijah in primeri praks. Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- Govekar-Okoliš, M., Kranjčec, R. (2010). Izobraževanje mentorjev za praktično usposabljanje študentov po bolonjskih študijskih programih v podjetjih/zavodih. Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, Znanstvena založba Filozofske fakultete.

- Ivanuš Grmek, M. et al. (2007). Inovacije na področju praktičnega usposabljanja študentov – predstavitev projektne dejavnosti. Vzgoja in izobraževanje, letnik 38, št. 5, str. 19–23.
- Ivanuš Grmek, M. et al. (2007). Učitelji mentorji in visokošolski učitelji o kompetencah študentov – bodočih učiteljev. Pedagoška obzorja, letnik 22, št. 1–2, str. 28–42.
- Javornik Krečič, M. et al. (2007). Pomen mentorstva v času dodiplomskega izobraževanja in mentorjeve kompetence. Pedagoška obzorja, letnik 22, št. 3–4, str. 3–62.
- Javornik Krečič, M. et al. (2011). Priročnik za praktično pedagoško usposabljanje študenta: Maribor: Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru. Priročnik je dostopen na: <http://www.ff.uni-mb.si/dotAsset/31221.pdf> (21. 3. 2013).
- Javornik Krečič, M., Ivanuš Grmek, M. (2007). Vpliv dodiplomskega izobraževanja učiteljev na njihova pojmovanja učenja in poučevanja. Sodobna Pedagogika, letnik 58, št. 1, str. 30–48.
- Juriševič, M. et al. (2007). Model praktičnega pedagoškega usposabljanja: od zasnove k izvedbi. V: Praktično pedagoško usposabljanje: Izhodišča – Model – Izkušnje (ur. M. Juriševič et al.). Ljubljana: Pedagoška fakulteta UL, str. 31–58.
- Kalin, J., Šteh, B. (2007). Spreminjanje pojmovanj znanja, učiteljeve in študentove vloge v času študija – med vizijo in realnostjo. Sodobna Pedagogika, letnik 58, št. 1, str. 10–27.
- Klemenčič, S. et al. (2003). Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje. Kazalniki kakovosti. Ljubljana: Andragoški center Slovenije. Publikacija je dostopna na: <http://kakovost.acs.si/doc/N-461-1.pdf> (21. 8. 2013).
- Klemenčič, S., Možina, T. (2011). Presojanje in razvijanje kakovosti v izobraževanju odraslih. V: Kakovost v šolstvu (ur. S. Gaber in Ž. Kos Kecojević). Ljubljana: Pedagoška fakulteta, str. 176–225. Publikacija je dostopna na: <http://www.solazaravnatelj.si/ISBN/978-961-6637-32-9.pdf> (12. 8. 2013).
- Kolenc-Kolnik, K. (2007). Elektronsko gradivo za dokumentiranje in komunikacijo pri spremljanju pedagoške prakse študentov. V: Zbornik Posveta Sistemске rešitve sodelovanja mentorjev v izobraževanju bodočih učiteljev (ur. C. Peklaj). Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, str. 23–29.
- Kosevski Puljič, B. (2007). Opazovanje pouka in povratna informacija. V: Mentorstvo in profesionalna rast učiteljev (ur. C. Peklaj). Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, str. 75–92.
- Krist, J. et al. (2007). Smernice za praktično usposabljanje na Univerzi v Ljubljani. Ljubljana: Univerza.
- Marentič Požarnik, B. (2006). Seminarji za mentorje kot priložnost za razvijanje kompetenc in poglobljanje refleksije ob partnerskem sodelovanju s fakultetnimi učitelji. V: Teorija in praksa v izobraževanju učiteljev (ur. C. Peklaj et al.). Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, str. 45–52.
- Marentič Požarnik, B. (2007). Kako spodbujati in podpreti novo kakovost v mentoriranju študentov pedagoških smeri. V: Posvet Sistemске rešitve sodelovanja mentorjev v izobraževanju bodočih učiteljev (ur. C. Peklaj). Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, str. 9–21.
- Marentič Požarnik, B. (2007). Vloga mentorja pri spodbujanju profesionalne rasti študentov – prihodnjih učiteljev. V: Mentorstvo in profesionalna rast učiteljev (ur. C. Peklaj). Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, str. 7–48.

- Marentič Požarnik, B. (2009). Učitelj v žarišču. Vzgoja in izobraževanje, letnik 40, št. 3, str. 6–7.
- Marentič Požarnik, B., Peklaj, C. (2002). Preverjanje in ocenjevanje za uspešnejši študij. Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete.
- Marentič-Požarnik, B. (2005). Zamisli o preoblikovanju izobraževanja na pedagoških smereh študija na Filozofski fakulteti. V: Pomembne teme v izobraževanju: v Sloveniji. Prenavljanje pedagoškega študija v Evropi. Učiteljski poklic v Evropi: zbornik besedil o izobraževanju učiteljev (ur. T. Plevnik). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, str. 21–28.
- Marentič-Požarnik, B. et al. (2005). Učitelji v prenovi – njihova strokovna avtonomija in odgovornost. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
- Medveš, Z. (2004). Kompetence – razmislak o razvoju koncepta splošne izobrazbe. Sklepno poročilo mednarodnega posveta o splošni izobrazbi. Vzgoja in izobraževanje, letnik 35, št. 3, str. 4–8.
- Merila za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov iz leta 2014. Merila so dostopna na: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlurid=20141623> (4. 1. 2015).
- Merila za akreditacijo študijskih programov za izobraževanje učiteljev iz leta 2011. Merila so dostopna na: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=201194&stevilka=4013> (4. 5. 2012).
- Modro oko: Spoznaj, analiziraj, izboljšaj. Nadaljevanje projekta Ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti v vzgoji in izobraževanju (2001). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport. Publikacija je dostopna na: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/razvoj_solstva/evalvacija/pdf/kakovost_vprasadnik00.pdf (10. 8. 2014).
- Možina, T. (2003). Kakovost v izobraževanju: od tradicionalnih do sodobnih modelov ugotavljanja in razvijanja kakovosti v izobraževanju odraslih. Ljubljana: Andragoški center Republike Slovenije. Publikacija je dostopna na: <http://kakovost.acs.si/doc/N-458-1.pdf> (9. 8. 2014).
- Možina, T. (2007). Merjenje zadovoljstva udeležencev v izobraževanju odraslih. Ljubljana: Andragoški center Slovenije. Publikacija je dostopna na: <http://kakovost.acs.si/doc/N-467-1.pdf> (21. 8. 2013).
- Možina, T. (2010). Kakovost kot (z)možnost. Ljubljana: Andragoški center Slovenije. Publikacija je dostopna na: <http://kakovost.acs.si/doc/N-463-1.pdf> (21. 8. 2013).
- Možina, T. et al. (2009). Model presojanja in razvijanja kakovosti v svetovalnih središčih za izobraževanje odraslih. Ljubljana: Andragoški center Slovenije. Publikacija je dostopna na: <http://kakovost.acs.si/doc/N-470-1.pdf> (21. 8. 2013).
- Možina, T. et al. (2013). Kazalniki kakovosti izobraževanja odraslih. Ljubljana: Andragoški center Slovenije. Publikacija je dostopna na: <http://kakovost.acs.si/doc/N-1028-1.pdf> (27. 1. 2014).
- Možina, T., Klemenčič, S. (2008). Razvoj kakovosti izobraževanja odraslih: notranje in zunanje presojanje kakovosti: zaključno raziskovalno poročilo o Oblikovanju nacionalnih standardov in kazalnikov kakovosti ter notranjem in zunanjem presojanju kakovosti v izobraževanju odraslih. Ljubljana: Andragoški center Slovenije. Publikacija je dostopna na: <http://kakovost.acs.si/doc/N-464-1.pdf> (21. 8. 2013).

- Možina, T., Klemenčič, S. (2012). *Mozaik kakovosti: priporočila za vzpostavitev in razvoj notranjega sistema kakovosti v izobraževalni organizaciji*. Ljubljana: Andragoški center Slovenije. Publikacija je dostopna na: <http://kakovost.acs.si/doc/N-934-1.pdf> (21. 8. 2013).
- Muršak, J. et al. (2011). *Poklicni razvoj učiteljev*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- Nikolić, R. (2008). Nova paradigma usposabljanja bodočih učiteljev za praktično delo. *Didactica Slovenica*. Pedagoška obzorja, letnik 23, št. 3–4, str. 125–133.
- Pedagoška praksa i proces razvijanja kompetencija studenta budućih učitelja u Hrvatskoj, Srbiji i Sloveniji. (2012). (ur. M. Valenčič Zuljan). Vršac: Vaspitačka škola Mihailo Palov (Ljubljana: Birografika Bori).
- Peklaj, C. (2006). Definiranje učiteljskih kompetenc – začetni korak za prenovu pedagoškega študija. V: *Teorija in praksa v izobraževanju učiteljev* (ur. C. Peklaj). Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, str. 19–28.
- Peternel, M. (2009). Pomembnost pedagoške prakse pri bodočih učiteljih/učiteljicah nemščine. *Didactica Slovenica*. Pedagoška obzorja, letnik 24, št. 1, str. 89–96.
- Pravilnik o študentski anketi na Univerzi v Ljubljani. Pravilnik je dostopen na: <http://www.uni-lj.si/mma/Pravilnik%20o%20študentski%20anketi2014/2014092609162781/> (14. 12. 2014).
- Predstavitveni zbornik. Drugostopenjski pedagoški študijski program Zgodovina (ur. D. Trškan). Ljubljana: Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Dostopno na: <http://www.ff.uni-lj.si/1/Oddelki-in-studij/Magistrski-studij/Predstavitveni-zborniki-studijskih-programov.aspx> (12. 12. 2014).
- Puklek Levpušček, M. (2007). Kompetence učiteljev – mentorjev študentom. V: *Mentorstvo in profesionalna rast učiteljev* (ur. C. Peklaj). Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, str. 49–57.
- Razdevšek-Pučko, C. (2007). Partnerstvo v izobraževanju učiteljev: Problemi in izkušnje. V: *Praktično pedagoško usposabljanje: Izhodišča – Model – Izkušnje* (ur. M. Juriševič et al.). Ljubljana: Pedagoška fakulteta UL, str. 9–19.
- Razdevšek-Pučko, C., Rugelj, J. (2006). Kompetence v izobraževanju učiteljev. *Vzgoja in izobraževanje*, letnik 37, št. 1, str. 34–41.
- Razdevšek-Pučko, C., Taštanoska, A., Plevnik, T. (2004). Kakovost izobraževanja s poudarkom na izobraževanju učiteljev in drugih izobraževalcev. *Vzgoja in izobraževanje*, letnik 35, št. 3, str. 27–31.
- Resnik Planinc, T., Ilc, M. (2007). Pedagoška praksa. V: *Mentorstvo in profesionalna rast učiteljev* (ur. C. Peklaj). Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, str. 59–74.
- Rupnik Vec, T. (2005). Refleksija o veščinah kritičnega mišljenja ali kritično o (tudi lastnem) kritičnem mišljenju v šolah. V: *Spodbujanje aktivne vloge učenca v razredu: zbornik prispevkov* (ur. T. Rupnik Vec). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo, str. 28–48.
- Rupnik Vec, T. (2006). Vloga šolskega razvojnega tima v procesih zagotavljanja kakovosti v šoli, uvajanja sprememb in profesionalne rasti posameznega učitelja. V: *Udejanjanje načel vseživljenjskega učenja v vrtcu, osnovni in srednji šoli s pomočjo razvojnega načrtovanja: gradivo za razvojno načrtovanje: Program Phare 2003 – vseživljenjsko učenje* (ur. M. Zorman). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo, str. 62–123.

- Rutar Ilc, Z. (2005). Učnocijlni in procesni pristop – izhodišče za didaktično prenovu gimnazij. V: Spodbujanje aktivne vloge učenca v razredu: zbornik prispevkov (ur. T. Rupnik Vec). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo, str. 8–27.
- Sentočnik, S. (2005). Portfolio – podpora aktivnemu, vseživljenjskemu učenju. V: Spodbujanje aktivne vloge učenca v razredu: zbornik prispevkov (ur. T. Rupnik Vec). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo, str. 166–181.
- Skela, J. et al. (2003). Pedagoška praksa. Teaching Practice Pack. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Skupna evropska načela za kompetence in kvalifikacije učiteljev (2004). Evropska komisija. Načela so dostopna na: <http://www.pef.uni-lj.si/bologna/dokumenti/eu-common-principles-slo.pdf> (9. 8. 2014).
- Stare, J., Klun, M. (2008). Problemsko naravnana praksa študentov bolonjskih programov. Didactica Slovenica. Pedagoška obzorja, letnik 23, št. 3–4, str. 146–158.
- Trškan, D. (2001). Prostovoljna tedenska pedagoška praksa študentov zgodovine. V: Visokošolski pouk – malo drugače (Prispevki k visokošolski didaktiki, 3) (ur. B. Marentič-Požarnik). Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, str. 77–81.
- Trškan, D. (2005). Obvezna pedagoška praksa za študente 4. letnika zgodovine pedagoške smeri: prispevek k visokošolski didaktiki. Zgodovinski časopis, letnik 59, št. 1/2, str. 193–202.
- Trškan, D. (2006). Stanje in perspektive partnerstva oddelka za zgodovino in šol. V: Teorija in praksa v izobraževanju učiteljev (ur. C. Peklaj). Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, str. 183–193.
- Trškan, D. (2007). Didaktika zgodovine na Oddelku za zgodovino Filozofske fakultete: prispevek k visokošolski didaktiki. Zgodovinski časopis, letnik 61, št. 3/4, str. 509–517.
- Trškan, D. (2010). Izobraževanje in usposabljanje študentov zgodovine – bodočih učiteljev zgodovine na Filozofski fakulteti: prenovljeni pedagoški študijski programi. Zgodovinski časopis, letnik 64, št. 3/4, str. 446–456.
- Trškan, D. et al. (2005). Pedagoška praksa pri specialnih didaktikah na Filozofski fakulteti. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Center za pedagoško izobraževanje.
- Valenčič Zuljan, M. et al. (2007). Izzivi mentorstva: učbenik. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Valenčič Zuljan, M. et al. (2005). Smernice pripravniku ob začetku profesionalne poti. Ljubljana: Pedagoška fakulteta, Ministrstvo za šolstvo in šport.
- Valenčič Zuljan, M. et al. (2006). Učitelj mentor v sistemu pripravništva. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Valenčič Zuljan, M. et al. (2011). Sistemski vidiki izobraževanja pedagoških delavcev. Ljubljana: Pedagoški inštitut.
- Valenčič Zuljan, M., Vogrinc, J. (2008). Kako ravnatelj, mentorji in pripravniki presojajo vlogo učitelja mentorja. Didactica Slovenica. Pedagoška obzorja, letnik 23, št. 3–4, str. 134–145.
- Vloga za pridobitev soglasja k drugostopenjskemu pedagoškemu dvopredmetnemu študijskemu programu Zgodovina Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani (akreditacija študijskega programa). (2009). (ur. D. Trškan). Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- Zabukovec, V., Podlesek, A. (2010). Model supervizirane prakse psihologov. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.

Kazalniki kakovosti pedagoške prakse na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani

Postopki zunanje in notranje (samo)evalvacije so izredno pomembni za ugotavljanje in izboljšanje kakovosti izobraževalnih programov. Na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani je pedagoška praksa sestavni del vseh pedagoških študijskih programov in se izvaja zelo raznoliko zaradi specifik strok oz. šolskih predmetov (angleščina, filozofija, geografija, italijanščina, latinščina, nemščina, slovenščina, sociologija, španščina, zgodovina itd.). Do sedaj še ni bilo izvedenih sistematičnih evalvacij pedagoške prakse študentov na šolah za celotno Filozofsko fakulteto, zato smo načrtovali in izvedli evalvacijo kakovosti pedagoške prakse na Filozofski fakulteti.

Da bi lahko izmerili, spremljali in tudi zagotovili razvijanje kakovosti usposabljanja študentov na pedagoški praksi, smo poskušali ugotoviti, kateri kazalniki kakovosti bi bili primerni za preverjanje ugotavljanja in razvijanja kakovosti pedagoške prakse pri vseh pedagoških študijskih programih. Na osnovi strokovne literature, učnih načrtov predmetov, ki vključujejo pedagoško prakso, intervjujev in anketiranj (v letih 2013 in 2014) smo poskušali oblikovati področja in podpodročja samoevalvacije, kazalnike kakovosti in standarde kakovosti za kazalnike kakovosti, ki bi se nanašali na pedagoško prakso, ki jo študentje opravljajo na šolah pri posameznih šolskih predmetih. V intervjuje smo vključili fakultetne in šolske koordinatorje, v anketiranje pa študente, njihove mentorje na šolah in fakultetne učitelje – mentorje na fakulteti. Anketni odgovori študentov in mentorjev na šolah so nam prikazali stanje izvajanja pedagoške prakse pri pedagoških študijskih programih na fakulteti, kar smo izkoristili za pripravo načrta oz. ukrepov za izboljšanje izvajanja v prihodnjih letih. Končni rezultat pa je večji nabor kazalnikov kakovosti pedagoške prakse, ki se bo lahko uporabljal za notranjo evalvacijo posameznega predmeta ali študijskega programa in evalvacijo dela vseh, ki so vključeni v pedagoško prakso. Pri pripravi nabora kazalnikov kakovosti smo se zgledovali po modelu Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje (POKI), ki ga je razvil Andragoški center Slovenije za razvijanje kakovosti v izobraževanju odraslih v Sloveniji, mi pa so ga aplicirali na pedagoško prakso študentov.

Kazalnike kakovosti smo razdelili na šest področij. Prvih pet področij smo namenili tistim, ki so vključeni v pedagoško prakso (študentje, mentorji na šoli, mentorji na fakulteti, fakultetni koordinatorji, šolski koordinatorji), šesto področje pa smo namenili organizaciji pedagoške prakse. Pri vseh področjih smo upoštevali podpodročja samoevalvacije, in sicer načrtovanje, izvajanje, evalviranje, pri prvem in šestem področju pa tudi učne izide oz. rezultate pedagoške prakse. Pri vseh kazalnikih kakovosti smo upoštevali predpogoje za izvajanje pedagoške prakse, aktivnosti, povezane s pedagoško prakso, medsebojne odnose med vsemi udeleženci in zadovoljstva vseh udeležencev v pedagoški praksi.

Pri samoevalvaciji pedagoške prakse na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani smo prišli do spoznanja, da so pričakovanja in potrebe vseh udeležencev izredno pomembni in da predstavljajo glavno merilo za končno oceno zadovoljstva s pedagoško prakso in stopnjo izpolnjenosti pričakovanj vseh udeležencev.

SUMMARY

Quality Indicators of the Teaching Practice at Faculty of Arts of University of Ljubljana

Procedures for external and internal (self)-evaluation are extremely important for assessing and improving the quality of educational programmes. At the Faculty of Arts (University of Ljubljana), school-based teaching practice is a constituent part of all pedagogical study programmes. It is being implemented in quite diverse ways due to the specifics of different subjects (English, Philosophy, Geography, Italian, Latin, German, Slovenian, Sociology, Spanish, History ...). So far there have been no systematic evaluations of the students' teaching practice for the entire faculty, which is why we wished to determine the quality of teaching practice from the institutional point of view.

In order to be able to determine, monitor and improve the quality of student training during teaching practice, we tried to define the quality indicators which would be applicable to all pedagogical study programmes. Based on professional literature, the syllabi of the study programs that involve teaching practice, interviews and questionnaires (in 2013 and 2014), we tried to develop the fields and subfields of self-evaluation, quality indicators and corresponding quality standards relating to the teaching practice performed by students in schools in different subjects. We interviewed faculty and school coordinators, and surveyed students, their mentors at schools and faculty professors – mentors at the faculty. The answers from students and mentors at schools showed how teaching practice was being implemented in all pedagogical study programmes at the faculty, which was then used for preparing measures for improving the implementation of practice in the future. The final result is a wide selection of quality indicators for teaching practice, which can be used for internal evaluation of individual subjects or study programmes and for the evaluation of the work of all who are involved in teaching practice. When preparing the list of quality indicators we followed the Offering Quality Education to Adults (OQEA) model, which had been developed by the Slovenian Institute for Adult Education for improving the quality of adult education in Slovenia.

The quality indicators were divided into six fields. The first five fields were devoted to the roles and tasks of those involved in teaching practice (students, mentors at schools, mentors at the faculty, the faculty coordinators and school coordinators), and the sixth field was devoted to the organisation of teaching practice. In the case of all the fields we took the subfields of self-evaluation into account, namely planning, implementation and evaluation, and in the case of Fields 1 and 6 also the results of teaching practice. In all the quality indicators we included the prerequisites for the implementation of teaching practice, the activities connected with teaching practice, the interaction between all possible participants, and the monitoring of the satisfaction of all participants involved in teaching practice.

The self-evaluation of teaching practice at the Faculty of Arts (University of Ljubljana) shows that the expectations and needs of all the participants are extremely important and that they present the main criteria for evaluating the participants' final satisfaction and fulfilment of their expectations.

STVARNO IN IMENSKO KAZALO

- Andragogika** 50, 51, 53, 67, 78–80, 126
- Angleščina** 10, 55, 57, 63, 73–74, 126, 132, 137, 159, 217, 223–224, 245
- Anglistika** 50, 55, 57, 63, 126
- Fakultetni koordinator** 27, 44, 56, 98, 100–101, 109, 111–117, 136, 185–186, 189, 202–203, 207, 209, 211–213, 235–236, 245
- Filozofija** 10, 50, 55, 64, 74, 79, 126, 132, 137, 159, 217, 223–224, 245
- Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani** 7, 9–11, 14, 18, 28–29, 33–34, 36, 41, 43–45, 49–50, 53–54, 56–57, 62–63, 76–77, 81, 95–98, 100–103, 121, 125–128, 130–132, 134–136, 146, 154–156, 164, 174–175, 177–179, 183, 185–186, 188, 191, 193, 199–201, 203, 216, 220, 223, 231–238, 245
- Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru** 28, 32, 42, 45
- Francoščina** 50, 127
- Geografija** 10, 50, 55, 65, 74, 126, 132, 137, 159, 217, 223–224, 245
- Grški jezik, književnost in kultura** 50, 127
- Italijanščina** 10, 50, 55, 66, 126, 132, 137, 159, 217, 223–224, 245
- Izstopni dejavniki** 99, 100, 135, 177–178, 232
- Kakovost – Univerza v Ljubljani** 7, 9
- Kazalniki kakovosti** 10, 95, 97, 101–103, 116, 118, 181, 183, 185, 188, 190–194, 203, 212, 233–236, 238, 245
- Latinski jezik, književnost in kultura** 50, 55, 126
- Latinščina** 10, 55, 67, 74, 126, 132, 137, 159, 217, 223–224, 245
- Nemščina** 10, 50, 55–56, 58, 68, 73–74, 126, 132, 137, 159, 217, 223–224, 245
- Pedagogika** 15, 31, 44, 50–51, 53, 67, 78–80, 126
- Pedagoški modul** 51, 59, 126
- POKI** 96, 245
- Polonistika** 50, 127
- Portfolio** 25, 29, 42, 57–59, 63, 68, 145, 158, 220
- Prečni dejavniki** 99–100, 135, 177–178, 232
- Primerjalna književnost in literarna teorija** 50, 55, 68, 75, 126, 217
- Procesni dejavniki** 99–100, 135, 177–178, 232
- Profesionalni razvoj** 10, 18–19, 24–25, 30, 44, 52, 65, 82, 114–115, 150, 170, 189, 197, 202, 221, 228, 236
- Ravnatelj** 27, 29, 47, 73–74, 81–82, 85, 88–89, 101, 103–104, 107, 111–112, 116, 136, 159, 180, 183, 184, 194, 201, 207–208, 210–211, 224, 233–234
- Refleksija** 10, 13, 19, 24–26, 29, 31, 35, 37, 50, 57–59, 62–64, 66–68, 71–72, 78, 81–82, 85, 87, 89, 92–93, 104–106, 108, 110, 114, 130–131, 138–139, 151–152, 156, 158, 181–182, 185, 194–195, 199, 207–209, 211, 218, 222, 233–234
- Rusistika** 50, 127
- Samoevalvacija** 9, 11, 18, 26, 34, 51, 83, 85, 89, 93–94, 96–99, 102, 116, 118, 120–123, 126–127, 134–135, 165, 172, 190–191, 199–203, 212, 236–237, 245
- Slovakistika** 50, 127
- Slovenistika** 50, 55–56, 126
- Slovenščina** 10, 51, 69, 78, 80, 126, 132, 137, 159, 223–224, 245
- Sociologija** 10, 50, 56, 70, 75, 79, 126, 132, 137, 159, 217, 223–224, 245
- Splošne kompetence učitelja** 17–18, 51, 149, 158, 169, 171, 199
- Standard kakovosti** 97, 100–120, 154–158, 175–176, 201–203
- Šolski koordinator** 7, 27, 46–47, 81, 88–89, 98, 101, 108, 112–116, 136, 183, 207, 224, 245
- Španščina** 10, 50, 56, 71, 75, 126, 132, 137, 159, 217, 223–224, 245
- Vstopni dejavniki** 99–100, 135, 177–178, 232
- Zgodovina** 10, 49–50, 55–56, 62, 64, 71–73, 75, 77–94, 126, 132, 137, 159, 217, 223–224, 245

Kazalnike kakovosti smo razdelili na šest področij. Prvih pet področij smo namenili tistim, ki so vključeni v pedagoško prakso (študentje, mentorji na šoli, mentorji na fakulteti, fakultetni koordinatorji, šolski koordinatorji), šesto področje pa smo namenili organizaciji pedagoške prakse. Pri vseh področjih smo upoštevali podpodročja samoevalvacije, in sicer načrtovanje, izvajanje, evalviranje, pri prvem in šestem področju pa tudi učne izide oz. rezultate pedagoške prakse. Pri vseh kazalnikih kakovosti smo upoštevali predpogoje za izvajanje pedagoške prakse, aktivnosti, povezane s pedagoško prakso, medsebojne odnose med vsemi udeleženci in zadovoljstva vseh udeleženi v pedagoški praksi.

The quality indicators were divided into six fields. The first five fields were devoted to the roles and tasks of those involved in teaching practice (students, mentors at schools, mentors at the faculty, the faculty coordinators and school coordinators), and the sixth field was devoted to the organisation of teaching practice. In the case of all the fields we took the subfields of self-evaluation into account, namely planning, implementation and evaluation, and in the case of Fields 1 and 6 also the results of teaching practice. In all the quality indicators we included the prerequisites for the implementation of teaching practice, the activities connected with teaching practice, the interaction between all possible participants, and the monitoring of the satisfaction of all participants involved in teaching practice.

ISBN-13: 978-961-237-728-1

9 789612 377281